

junts

CONGRÉS NACIONAL

Calella · Octubre 2024

junts

PONÈNCIA

EL PAÍS QUE VOLEM

2024

Equip redactor:

- ▶ Salvador Vergés (coordinador)
- ▶ Victòria Alsina
- ▶ Damià Calvet
- ▶ Ennatu Domingo
- ▶ Anna Erra
- ▶ Òscar Fernández
- ▶ Josep Pagès
- ▶ Eduard Pujol
- ▶ Carme Renedo
- ▶ Neus Torbisco
- ▶ Jordi Ficapal (tècnic)

Aquest document té present el respecte per la diferència de gènere i l'ús no sexista del llenguatge. El fet que no hi hagi la duplicitat (el/la) o altres formes lèxiques que diferencien el masculí/femení respon a la voluntat de fer referència a totes les persones, tenint en compte sempre el conjunt d'homes i dones.

ÍNDEX

0	EL PAÍS QUE MEREIXEM	4
1	UN PAÍS DE 8 MILIONS: EL REpte DEMOGRÀFIC I LA IMMIGRACIÓ. 7	
1.1	DIAGNOSI	7
1.2	MODEL.....	13
1.3	ACCIONS	16
2	UN PAÍS SOSTENIBLE, DIGITAL, EN XARXA I CONNECTAT.....	24
2.1	HEM DE SER LÍDERS EN ACCIÓ CLIMÀTICA	24
2.1.1	DIAGNOSI	24
2.1.2	MODEL.....	28
2.1.3	ACCIONS	30
2.2	PER UNA SOBIRANIA DIGITAL PLENA.....	35
2.2.1	DIAGNOSI	35
2.2.2	MODEL.....	37
2.2.3	ACCIONS	39
2.3	EL LLOC ON ES VISQUI NO HA D'IMPEDIR TENIR LES MATEIXES OPORTUNITATS	43
2.3.1	DIAGNOSI	43
2.3.2	MODEL.....	48
2.3.3	ACCIONS	50
3	UN PAÍS SOCIALMENT COHESIONAT.....	59
3.1	GARANTIM L'ACCÉS A L'HABITATGE DE DEBÒ	59
3.1.1	DIAGNOSI	59
3.1.2	MODEL.....	62
3.1.3	ACCIONS	68
3.2	UNA CULTURA DE PAÍS, UN PAÍS DE CULTURA.....	73
3.2.1	DIAGNOSI	73
3.2.2	MODEL.....	74
3.2.3	ACCIONS	76
3.3	PER MILLORAR LA SALUT DE LA CIUTADANIA	80
3.3.1	DIAGNOSI	80
3.3.2	MODEL.....	84
3.3.3	ACCIONS	86
3.4	CATALUNYA, TERRA DE CAMPIONES I CAMPIONS.....	93
3.4.1	DIAGNOSI	93
3.4.2	MODEL.....	94
3.4.3	ACCIONS	96
3.5	UNA CATALUNYA CAPAÇ DE PROSPERAR SENSE DEIXAR NINGÚ ENRERE	
	99	
3.5.1	DIAGNOSI	99
3.5.2	MODEL.....	101
3.5.3	ACCIONS	103
3.5.4	ÀMBITS TRANSVERSALS.....	109

3.6	DISCRIMINACIÓ POSITIVA DEL MÓN RURAL.....	113
3.6.1	DIAGNOSI	113
3.6.2	MODEL.....	113
3.6.3	ACCIONS	113
4	UN PAÍS COMPETITIU I PRÒSPER BASAT EN LA CULTURA DE L'ESFORÇ.....	114
4.1	LÍDERS ECONÒMICS A L'ARC MEDITERRANI AMB BENESTAR NORD-EUROPEU.....	115
4.1.1	DIAGNOSI	115
4.1.2	MODEL.....	117
4.1.3	ACCIONS	119
4.2	GENERADORS D'ALT VALOR AFEGIT A TRAVÉS DE L'EMPRENEDORIA	122
4.2.1	DIAGNOSI	122
4.2.2	MODEL.....	123
4.2.3	ACCIONS	124
4.3	CREADORS DE FEINA DE QUALITAT AMB SALARIS EUROPEUS.....	134
4.3.1	DIAGNOSI	134
4.3.2	MODEL.....	135
4.3.3	ACCIONS	136
4.4	CUIDAR EL PRIMER SECTOR ÉS CUIDAR EL PAÍS	143
4.4.1	DIAGNOSI	143
4.4.2	MODEL.....	144
4.4.3	ACCIONS	145
4.5	APRENDRE, FORMAR-SE: PILARS D'UN PAÍS PLE D'OPORTUNITATS	149
4.5.1	DIAGNOSI	149
4.5.2	MODEL.....	151
4.5.3	ACCIONS	155
5	UN PAÍS BEN GESTIONAT, CÍVIC I SEGUR.....	167
5.1	UN SECTOR PÚBLIC REFORMAT, ÀGIL, DESCENTRALITZAT I TRACTOR AL SERVEI DE LA GENT.....	167
5.1.1	DIAGNOSI	167
5.1.2	MODEL.....	168
5.1.3	ACCIONS	170
5.2	UNA CATALUNYA DE DRETS I LLIBERTATS.....	172
5.2.1	DIAGNOSI	172
5.2.2	MODEL.....	179
5.2.3	ACCIONS	181
5.3	DRETS, PERÒ TAMBÉ DEURES, PERQUÈ TOT HOM ES PUGUI SENTIR SEGUR.....	186
5.3.1	DIAGNOSI	186
5.3.2	MODEL.....	188
5.3.3	ACCIONS	192
6	UN PAÍS QUE ES PROJECTA AL MÓN.....	195
6.1.1	DIAGNOSI	195
6.1.2	MODEL.....	196
6.1.3	ACCIONS	198

EL PAÍS QUE VOLEM

0 EL PAÍS QUE MEREIXEM

La raó de ser d'aquesta ponència és posar al dia la idea i el desenvolupament del model de país que JUNTS volem per a Catalunya. El país que volem, però, sobretot, també el país que mereixem. Perquè el nostre anhel, la nostra aspiració no és una simple declaració d'il·lusions i voluntats del que *voldríem* ser, sinó que es legitima de molta més força i justificació: és també el que *podem* ser, el que tenim dret a ser, tots els catalans, com a nació lliure europea, amb la nostra història i el nostre potencial. Per aquest motiu, el document estructura cadascun dels àmbits sectorials en tres apartats: una diagnosi actualitzada de la seva situació actual, una descripció del model que proposem en el marc d'un Estat independent i, finalment, una enumeració de les accions i iniciatives concretes a dur a terme —locals, nacionals i en la relació amb Espanya i Europa— partint de la realitat d'avui. D'aquesta manera, s'evidencia amb concreció la distància, el greuge, entre el país que seríem —i que serem!— sense l'espoli fiscal ni el dèficit d'inversions ni la usurpació competencial que patim per part del Regne d'Espanya i el país dependent que tenim en aquests moments. Unes propostes legislatives i de govern fetes amb mentalitat d'Estat que pretenen, d'una banda, gestionar amb tota la professionalitat i eficiència possibles els recursos i competències dels quals disposem i, de l'altra, precisament, dirigir-nos amb pas ferm cap al nostre inequívoc objectiu: la independència. Sense independència **mai** no podrem gestionar cap àmbit nostre al nivell que ens mereixem; però, al mateix temps, demostrant que sabem administrar òptimament les engrunes del mal anomenat autogovern, ens farem encara més creïbles als ulls dels ciutadans de Catalunya perquè ens acompanyin convençuts en la lluita per la llibertat. Per tant, no es tracta disjuntivament —com alguns volen fer creure— d'una cosa o l'altra, sinó de les dues alhora i en paral·lel: independència i bon Govern, que és el fil conductor d'aquesta ponència.

Els divuit àmbits que conformen el treball han estat agrupats en sis eixos. Els quatre primers escenifiquen el que considerem com els grans reptes de la societat d'avui: el demogràfic, l'emergència climàtica i la digitalització, els drets socials i culturals, i l'economia i el coneixement. Els complementen dos eixos més: l'un, de mirada endins cap a la gestió i l'administració del país, i l'altre, de mirada cap enfora, envers el món. Aquesta estructura ens permet contextualitzar adequadament els grans temes que interessen i preocupen la ciutadania i que requereixen que els actors socials i polítics que tenim la voluntat de liderar els assumim sense

demora ni subterfugis i amb absoluta responsabilitat. La transició energètica, l'habitatge, els fluxos migratoris, la llengua, la cohesió territorial, l'educació, la seguretat... Diagnosi amb dades i ciència i, a partir d'aquí, solucions amb valors i professionalitat. I tot plegat en el marc d'una Administració democràtica, participativa, transparent i àgil, que confii en els ciutadans i es guanyi, així, de tornada, la seva confiança. Aquesta ponència ens ofereix l'oportunitat d'imaginar un país nou. No volem la independència per esdevenir una Espanya 2.0; ben lluny d'això, defensem ser lliures per poder crear un Estat que fugi dels vicis i les deficiències d'alguns i s'emmiralli en les bondats i l'eficiència d'uns altres. I que tingui l'ambició, a més, de preguntar-se què pot oferir al món i al planeta. I fer-ho.

Poques setmanes abans de la celebració del Congrés Nacional de JUNTS que s'haurà encarregat de debatre i aprovar aquesta ponència, el Molt Honorable President Carles Puigdemont feia una piulada sintetitzant, de manera excel·lent, la indestruïble interrelació dels nostres objectius sectorials i nacionals: "És necessari superar el curt termini i la visió que abasta amb prou feines fins a les properes eleccions, i ser capaços d'atendre tant allò immediat com, sobretot, preparar-nos per al futur. No podem parlar de llengua, d'ensenyament, de salut, d'infraestructures, d'economia, d'indústria, de comerç, de migracions... si no pensem molt més enllà d'una legislatura. Parlar del país que volem, de la Catalunya que necessitem, és parlar de tot això i no ho podem fer si no disposem de les eines i els recursos que et dona ser un estat independent. Altrament, les polítiques relacionades amb tots aquests àmbits seran les que decidiran altres, que convindran als interessos d'altres i no pas als nostres". Una bona reflexió que ens insta encara més a ser molt conscients de la transcendència de les paraules que, a través del debat, l'expertesa i la voluntat de tots els afiliats, deixarem escrites aquí.

Pel que fa a la metodologia de treball de la ponència, s'ha comptat amb l'ajuda inestimable de les vint sectorials del partit i amb les valuoses aportacions d'alguns experts independents consultats. Així mateix, cal agrair moltíssim la bona feina de la Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC), les joventuts de Junts per Catalunya, que hi han pres part vetllant per les polítiques dels diversos àmbits i, especialment, i de manera transversal, per les de joventut. També les polítiques de feminismes i d'igualtat de gènere, les de les persones grans i les relatives a les persones amb discapacitat i a l'accessibilitat, per la gran importància que hi volem donar, han estat incorporades transversalment en cada apartat. Des del punt de vista de la diversitat territorial tan característica del nostre país, les propostes de model i d'accions a dur a terme han procurat tenir en

compte tothora la seva adaptació a les distintes realitats que conformen la nostra geografia rural i urbana. I, finalment, pel que respecta als diferents pensaments ideològics presents al partit, la mateixa composició de la mesa de la ponència ha estat representativa d'aquesta característica, i la predisposició al diàleg i a la bona entesa de cadascun dels membres ha permès establir els consensos necessaris per poder presentar aquest text i aconseguir tenir, així, juntament amb les millores aportades mitjançant les esmenes dels afiliats, la força d'una sola veu i d'uns posicionaments sectorials unificats portes enfora del partit.

“El País que volem” té, doncs, la missió d'establir les línies mestres del pensament sectorial de JUNTS per als propers anys i servir de base, per tant, dels futurs programes electorals i de les iniciatives polítiques que es duuguin a terme en les diferents cambres parlamentàries, consistoris i institucions de govern on siguem presents. S'ha procurat, en tot moment, que les propostes que s'hi presenten tinguin alhora, per un costat, un grau de concreció prou detallat com per resultar executives i, per l'altre, un esperit de vigència suficientment robust com perquè puguin sobreviure a l'evolució i les conjuntures tan ràpidament canviants d'una Espanya que mai falla, d'una Europa que es transforma i d'un món que es va escalfant. Però ja ho sabem: quan un ocell es posa en una branca, no ho fa confiant que la branca no es trencarà; ho fa perquè confia en les seves pròpies ales. Junts i endavant.

1 UN PAÍS DE 8 MILIONS: EL REPTA DEMOGRÀFIC I LA IMMIGRACIÓ

Catalunya, amb una població al voltant dels 8 milions d'habitants, s'enfronta a una sèrie de reptes demogràfics que marcaran el seu futur social, econòmic i territorial. Aquests reptes inclouen, entre d'altres, l'envelliment de la població, la baixa natalitat, la distribució poblacional desigual entre les zones urbanes i rurals, i la immigració.

De fet, el debat sobre la immigració és un dels debats més importants sobre el futur del nostre país. Junts per Catalunya ha treballat intensament durant mesos en la preparació d'una Convenció Nacional per tal d'establir una diagnosi compartida i definir les bases del nostre discurs i model. Les conclusions d'aquest procés de reflexió són el resultat de múltiples reunions i converses amb experts, representants de les comunitats de catalans d'origen estranger, quadres del partit a tot el territori i ciutadans. Catalunya ha estat, és i serà un país d'immigrants i d'acollida. La immigració, gestionada correctament, per tal de no quedar desbordats, és positiva i ens aporta, entre d'altres coses, un talent que ens reforça com a país. Hem de ser capaços de crear un projecte polític de futur engrescador, d'il·lusió i de benestar compartit pensant en la Catalunya dels 8 milions i molt aviat dels 9 milions si pensem a 10 anys vista. Cal que, entre tots, construïm el somni català. Ho hem fet en el passat, i ho podem fer ara. I ho hem de fer de manera seriosa, amb mentalitat d'Estat i pensant en el futur de Catalunya, en la seva viabilitat nacional i en la seva cohesió social.

1.1 DIAGNOSI

Catalunya, país d'immigrants

La immigració és un fenomen consubstancial a la història de molts països, entre els quals Catalunya. La immigració a casa nostra és una història d'èxit perquè, en el passat, hem sabut incorporar a la catalanitat onades successives d'immigrants. De fet, segons les dades del Centre d'Estudis Demogràfics, si considerem l'origen d'una generació enrere, el 65,8 % de la població catalana actual és d'origen immigrant o descendent d'immigrants.

La Catalunya dels 8 milions

El postulat "Som 6 milions" ja no serveix per entendre la realitat contemporània del nostre país. Al llarg dels últims quaranta anys hem crescut en 2 milions d'habitants, un creixement que no s'explica sense l'arribada sostinguda de persones, sobretot —a partir de mitjans dels anys noranta— de població nascuda més enllà de les fronteres peninsulars. Una tendència que no ha parat de créixer amb l'excepció dels anys de la crisi financera dels dos mil i els anys de la pandèmia. Actualment, segons dades de l'Idescat, dels 8 milions de catalans, un de cada cinc (un 22,4 %) són nascuts a l'estranger.

Però si hi sumem els residents provinents de la resta de l'Estat (un 14,6 %), els catalans nascuts fora de Catalunya són ara mateix més d'un terç de la població (un 37 %). Aquesta realitat no és nova, ja que als anys setanta un percentatge similar dels residents a Catalunya no hi havia nascut, però, en aquell cas, quasi tots provenien de la resta de l'Estat.

Un milió més d'habitants en la propera dècada

Aquest creixement poblacional està previst que continuï en els propers anys. Només al llarg de 2023, també segons dades de l'Idescat, Catalunya va créixer en 114.643 nous residents, i s'espera aquest mateix creixement per al 2024. De fet, el Centre d'Estudis Demogràfics pronostica que, si la tendència no canvia, amb un augment net d'unes 110.000 persones a l'any, la població es podria veure incrementada amb un milió més d'habitants en la propera dècada.

Tot i que la immigració és i serà un factor important del creixement poblacional de Catalunya, aquest creixement no es pot fiar únicament a la immigració. És per això que el repte demogràfic també ha d'incloure la prioritització de polítiques de foment i promoció de la natalitat, i de facilitació de la conciliació de la vida laboral, familiar i personal, així com també mesures d'emancipació per als joves i ajuts de caràcter universal per a les famílies.

Els catalans d'origen estranger

Actualment, segons les mateixes estadístiques de l'Estat espanyol (INE), amb les mateixes polítiques d'estrangeria, el percentatge de població nascuda a l'estranger que viu a Catalunya és del 22,4 %, mentre que al conjunt de l'Estat espanyol és només del 14 %, un percentatge que encara

seria menor si es descomptés el pes català. Això s'explica majoritàriament perquè, a Catalunya, el creixement econòmic ha anat sempre acompanyat del creixement de la immigració. Fent una radiografia ràpida sobre la procedència dels catalans d'origen estranger, un estudi del Centre d'Estudis Demogràfics ens mostra que són majoritàriament d'origen llatinoamericà (un 44,8 %), bastant per damunt del 22,1 % d'origen europeu, del 20,8 % d'origen africà o de l'11,3 % d'origen asiàtic. Les dades existents són pobres en la mesura que no disposem d'indicadors sòlids que ens permetin fer una bona radiografia sobre com n'ha funcionat el procés d'integració, però ens mostren que tenim una immigració consolidada, la majoria de la qual resideix aquí des de fa temps i molts dels quals ja s'han nacionalitzat.

L'opinió dels catalans sobre la immigració:

- Segons les dades dels baròmetres històrics del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO), la immigració no ha estat un dels principals problemes que preocupen els catalans. Però és cert que, en els darrers anys, hi ha hagut un augment dels enquestats que l'han assenyalat com un problema. De fet, en l'últim baròmetre de juliol de 2024, un 8% dels enquestats mencionen la immigració com “el principal problema del país” (ocupant la posició número quatre).
- Una enquesta específica del mateix CEO sobre immigració, també publicada el juliol de 2024, complementa aquestes dades: gairebé la meitat de les persones enquestades (un 48 %) considera que hi ha massa immigrants i que les lleis que regulen l'entrada i la permanència dels estrangers són massa tolerants o més aviat tolerants (un 51 %). En aquesta mateixa enquesta apareixen dades diferents: una àmplia majoria de catalans són partidaris de garantir drets a la immigració ja instal·lada a casa nostra de manera estable i regular. Per exemple, el 87 % defensa que han de poder cobrar el subsidi d'atur i el 72 % defensa el dret al reagrupament familiar.
- Alguns experts apunten, també d'acord amb les dades del CEO, però en aquest cas provinents del baròmetre de novembre de 2023, que aquest sentiment contrari a la immigració es dona pel fet que un 63 % dels catalans consideren que el Govern no té el control de qui entra al país, fet que genera una opinió negativa i una sensació de desgovern. Aquestes dades quadren amb el fet que la immigració és un tema multidimensional: mentre que les actituds envers la immigració que ja està establerta són més positives, la

sensació de descontrol a la frontera i la manca de regulació sobre qui entra i per a què acostuma a generar molt més rebuig entre la població.

- Altres informes, com el de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials (amb dades del darrer trimestre de 2023), mostren dades diferents, amb un 60 % de la població catalana favorable a la immigració i un 22 % en contra. Entre els motius pels quals aquest 22% dels catalans es mostren contraris a la immigració, aquest mateix informe explica que fa 30 anys era majoritàriament per qüestions econòmiques ("perquè prenen la feina dels d'aquí"), però que, avui dia, bàsicament és per motius culturals ("perquè no accepten els nostres costums" o "perquè tenen religions diferents").

El debat sobre el repte demogràfic i la immigració és un debat cabdal per encarar el futur del nostre país

Tot i que la immigració és i serà un factor important per al creixement poblacional de Catalunya, no es pot dependre només d'ella. Per això, el repte demogràfic ha d'incloure també la priorització de polítiques que fomentin la natalitat i facilitin la conciliació de la vida laboral, familiar i personal, així com mesures d'emancipació per als joves i ajudes universals per a les famílies. Amb una taxa de fecunditat estructuralment baixa, situada en uns mínims històrics d'1,1 fills per dona el 2023, segons l'Idescat, i sense polítiques a llarg termini que impulsin un augment d'aquesta taxa, el repte demogràfic a Catalunya demostra la necessitat de mantenir un creixement econòmic sa i un estat del benestar que garanteixi els serveis socials i les pensions.

El progrés que suposa el ple accés de la dona a l'educació i al món laboral té en la baixa natalitat un efecte col·lateral indesitjat. Tanmateix, les causes de la baixa natalitat són diverses i molt més àmplies. L'absència de polítiques de foment de la natalitat i protecció a la família, els baixos salaris impropis d'un país del Primer Món, la dificultat creixent d'accedir a un habitatge digne de compra o de lloguer, la tolerància social envers la perpetuació de la bretxa salarial, del sostre de vidre, i de les violències invisibles perpetrades contra les dones, entre d'altres, serien també causa directa d'aquesta baixa natalitat.

Aquest fet migratori, que és generat per múltiples causes que van des de la globalització fins a la necessitat de cobertura de llocs de treball dins el nostre propi país, suposa una aportació de població que incideix positivament en la nostra piràmide poblacional equilibrant-la i és

generador de riquesa, però alhora planteja reptes importants per a la nostra societat. Aquests desafiaments van des de la gestió d'un territori més poblat fins a la cohesió social d'una població cada cop més diversa. La necessitat d'habitatge, el consum més gran d'aigua en un context de sequera, la tensió sobre una sanitat saturada per la migradesa de recursos, l'augment de la demanda de transport públic i prestacions socials, la gestió de la complexitat a les aules i la necessària redistribució de la població al territori en serien bons exemples. En aquest sentit és molt important establir uns números de referència per planificar el nombre de persones que Catalunya pot assumir amb una sortida social digna i sense posar en risc la cohesió social.

El problema no es la immigració sinó la falta de polítiques clares i eines per gestionar-la

Davant d'aquesta situació, Catalunya es troba que no té les eines necessàries per poder fer front a tots aquests reptes. Dit amb unes altres paraules, la immigració, correctament gestionada, és positiva i ens reforça com a país. Per contra, la falta d'instruments polítics i recursos econòmics per planificar i ordenar correctament l'arribada, l'acollida i la integració d'un elevat nombre de persones pot generar conflictes importants de cohesió social. Les eines i recursos destinats a la integració dels nouvinguts han de posar al centre la importància de la llengua i la cultura catalanes com a element clau per a la seva plena integració social i laboral a Catalunya. Aquesta manca de recursos també repercuteix en la gestió de la diversitat cultural per facilitar l'encaix d'una part dels nouvinguts als estàndards imperants en la nostra societat. Cal remarcar la necessitat de garantir l'educació i formació dels migrants que arriben a Catalunya i que no han tingut l'oportunitat de rebre'n en origen.

La catalanitat com a punt de trobada en un escenari d'identitats múltiples

En un context de manca d'instruments, d'entre tots aquests reptes, és cabdal destacar-ne un: la supervivència de la catalanitat. Per una llengua minoritzada com la catalana que no disposa d'un Estat propi que la protegeixi, l'arribada d'un volum important de persones que no parlen català suposa un repte afegit que no han d'afrontar els estats independents. De fet, no és agosarat afirmar que, si no aconseguim cohesionar tota la ciutadania de Catalunya al voltant de la nostra llengua, independentment de l'origen de cadascú, la supervivència de la nació catalana i de la catalanitat està en risc. En aquest sentit, és molt important

que els catalans d'origen estranger tinguin clar que la llengua pròpia de Catalunya és el català i que vegin la catalanitat com un comú denominador que els permet créixer i prosperar.

Compartir una llengua, uns valors i una cultura també és fonamental per evitar una societat fracturada i garantir un punt de trobada entre tots els catalans. És a dir, cal garantir que la diversitat es gestioni en el marc de la catalanitat i tot això cal fer-ho entenent en tot moment que és necessari i positiu mantenir un esquema d'identitats múltiples en què tothom, més enllà de fer-se seus els nostres costums i tradicions, mantingui els seus, sempre que siguin compatibles amb els valors cívics de la societat catalana, i conegui —i reconegui— les cultures i els orígens dels altres. Només així la diversitat esdevindrà un valor afegit que, a més, pot reforçar la projecció exterior i el creixement econòmic del país en un entorn de mercats globalitzats. En contextos amb un volum important de persones nouvingudes, és especialment rellevant que les administracions públiques treballin activament per garantir la plena integració dels nouvinguts en la nostra llengua, cultura i valors. És evident que tot l'anterior no servirà de res si els nouvinguts no tenen accés a un treball i condicions de vida dignes. Només treballant en aquesta línia de drets i deures estarem fent una aposta ferma per la cohesió social i evitarem les actituds de desconfiança cap als nouvinguts, la xenofòbia i el racisme. Només amb un discurs sòlid que afronta tots els desafiaments que provoca el fet migratori i combat les pors vinculades a aquests reptes i donant resposta a les inquietuds de la ciutadania evitarem el triomf dels discursos populistes.

Quan parlem de repte demogràfic també és molt important parlar dels reptes que suposa per a la nostra societat l'envelliment de la població. Cal que totes les administracions públiques catalanes facin una aposta ferma per definir i aplicar polítiques concretes per a les persones grans, perquè un gran èxit, com és l'augment de l'esperança de vida, no es converteixi en una crisi econòmica i social. I tot això cal fer-ho assumint que estem davant d'una nova vellesa que demana canvis profunds en la manera com enfoquem aquestes polítiques en el marc d'un nou contracte intergeneracional, basat en el respecte als drets de les persones grans, amb el reconeixement de les persones grans com un actiu indispensable per a la societat. Per aconseguir una societat inclusiva per a totes les edats, cal promoure la conscienciació pública sobre la igualtat i la no-discriminació en l'envelliment i fomentar-ne la bona imatge pública. També cal garantir els mateixos deures i drets a totes persones independentment de la seva edat.

1.2 MODEL

Un model català de ciutadania basat en drets i deures

Per fer front al repte demogràfic català és necessari un model que sigui sostenible des d'un punt de vista social, econòmic i mediambiental, i que prioritzi la inclusió, la igualtat d'oportunitats, i l'equilibri territorial. Aquest model ha de respondre a la realitat actual de la població catalana i ha d'estar basat en polítiques innovadores i adaptatives que tinguin en compte l'envelliment de la població, la baixa natalitat, la gestió migratòria, i la revitalització de les zones rurals. Catalunya té una societat diversa, amb una àmplia riquesa cultural i un fort potencial econòmic, per la qual cosa el repte és aprofitar aquesta realitat per construir un model que asseguri el benestar de tots els seus ciutadans, tant en el present com en el futur. Aquesta diagnosi compartida és el que ens permet, com a partit, definir les bases del nostre discurs sobre immigració i establir un model català de ciutadania basat en drets i deures que ens permeti més i millors polítiques d'acollida i integració i una millor gestió del flux migratori que pivoti sobre l'Administració de Catalunya. Volem i necessitem gestionar la immigració perquè ens hi va el futur del nostre país. Perquè, com hem vist al llarg d'aquests anys, si no ho fem nosaltres, ningú més ho farà per nosaltres. I ho hem de fer de manera seriosa, amb mentalitat d'Estat i pensant en el futur de Catalunya, en la seva viabilitat nacional i en la seva cohesió social. Disposar d'aquest model és cabdal en la mesura que condicionarà totalment el nostre futur i el país que volem que sigui Catalunya. El repte és immens i només es pot resoldre amb mentalitat d'Estat i les eines necessàries per atacar el problema en el seu conjunt i complexitat.

Al mateix temps, hem de treballar perquè l'ascensor social funcioni perquè, sense ascensor social, tampoc hi haurà una integració efectiva. Hem de ser capaços de crear un projecte polític de futur engrescador, d'il·lusió i de benestar compartit. Cal que, entre tots, construïm el somni català. Ho hem fet en el passat, i ho podem fer ara si encertem en les polítiques públiques justes, raonables i explicables.

L'element central del model català de ciutadania que proposa Junts per Catalunya és l'establiment d'una sèrie de drets inclusius, però també uns deures clars, tant per part de les persones que arriben a casa nostra com per part de la societat catalana que acull. Ja des del procés d'arribada i de la primera acollida, aquest marc de drets i deures ha de ser l'element cabdal que vertebrï el compromís d'integració i de respecte als valors cívics i coneixements lingüístics i culturals que defineixen la nostra

societat. Un nou contracte social atractiu que, d'una banda, ha de servir per protegir les persones que arriben de totes les vulneracions potencials dels seus drets i brindar-los oportunitats, així com també, de l'altra, per protegir la societat d'acollida i preservar-ne els drets, les oportunitats, la llengua i la cultura.

Assumint l'existència d'un vincle intrínsec entre la identitat nacional i la plena integració social a Catalunya, en aquest context és fonamental definir què vol dir ser ciutadà català avui en dia. Junts per Catalunya proposa lligar la idea de ser català no només a una cultura i una llengua d'obligat coneixement —que ho ha de ser—, sinó també a una sèrie de valors cívics que caracteritzen la nostra societat, filla de la Revolució Francesa i de la Il·lustració i, per tant, democràtica, igualitària i regida per la Declaració universal dels drets humans. Per tant, és molt important que aquest marc de drets i deures creï també un marc cívic que vagi més enllà de la llengua i la cultura i que integri una sèrie de valors lligats a la convivència, el treball, l'esforç, l'educació o la igualtat de gènere, de respecte per les persones grans, entre molts altres, durament conquistats generació rere generació. Adoptar la catalanitat com a mecanisme d'integració cívica (com a vehicle per assolir la plena igualtat social i econòmica i de drets i deures cívics) i no només com a mecanisme cultural és més efectiu. En el moment de planificar aquest marc també és molt important tenir en compte la perspectiva de gènere en la mesura que, tot i que existeix una profunda diversitat entre les dones migrades, hi ha traços comuns entre elles, com ara la dificultat que tenen per incorporar-se al món laboral.

Aquest model de ciutadania basat en drets i deures s'hauria d'articular a través d'un Pacte Nacional per tal d'adequar les polítiques d'acollida i integració on també és important que la Generalitat de Catalunya doni suport als ajuntaments en com fer efectiva l'obligatorietat d'empadronar i en els reptes de la implementació dels drets i deures que es desprenen del fet d'estar empadronat. Aquest pacte nacional per la immigració, encara que tingui una naturalesa diferent, té les seves arrels en el Pacte Nacional per la Immigració signat el 2008, una valoració del qual està pendent i que seria important de realitzar per analitzar-ne els objectius i els resultats obtinguts.

A efectes pràctics això implicaria, entre d'altres, establir un criteri homogeni sobre els drets i els deures que es desprenen d'estar empadronat en un municipi, fixar unes directrius que permetin reordenar millor les polítiques d'acollida i integració —incloses les ajudes socials— i promoure més mecanismes de col·laboració publicoprivada i

publicosocial amb les empreses, les entitats socials i la resta d'actors en aquesta matèria. En l'àmbit lingüístic, en definitiva, s'ha d'assolir un consens de país per garantir l'exercici dels drets i el compliment estricte dels deures per part de totes aquelles persones que volen formar part de la nostra societat. Dos elements centrals per als nouvinguts han de ser el dret a poder accedir a classes de català gratuïtes en totes les franges horàries cada dia de la setmana i el deure d'aprendre'l i acreditar-lo en un període de temps raonable. Excepcionalment s'han de poder donar ajuts específics perquè tothom hi pugui accedir. I per a la societat catalana que acull, cal fer efectiu el dret a poder ser sempre atès en català o el deure de no canviar automàticament d'idioma i parlar en castellà quan pensem que una persona és d'origen estranger. Més enllà del requisit del coneixement del català, és molt important fer polítiques actives de promoció de l'ús social de la llengua, perquè tot això sigui una realitat. I per a la societat catalana que acull, fer efectiu el dret a poder ser sempre atès en català o el deure de no canviar automàticament d'idioma i parlar en castellà quan pensem que una persona és d'origen estranger. S'haurà de considerar dissenyar estratègies diferents adaptades a les diferents realitats del país, perquè les necessitats de la Catalunya interior, menys densament poblada, no són les mateixes, per exemple, que les necessitats de l'entorn metropolità o de les zones amb més turisme.

Cal treballar per tenir plena capacitat de dissenyar una política migratòria pròpia, només condicionada per les normatives de la Unió Europea, aquest mateix model de drets i deures ha de ser la base que articuli formalment l'accés a la ciutadania catalana i la seva necessària integració social compartint i respectant els valors de la societat catalana. En aquest cas, Junts per Catalunya aposta per un model que combini unes condicions raonables, clares i conegudes per tothom per tal de poder accedir primer a la residència i després a la plena ciutadania, combinades amb uns drets i deures assimilables, des d'un primer moment, als drets i deures que tenen els nacionals. La política comparada acredita que un model així funciona millor que altres models alternatius en la mesura que, sense generar un efecte crida, facilita la integració social i econòmica de les persones que han arribat i rebaixa la tensió en les societats d'acollida en la mesura que es percep ordre i predictibilitat.

Una casuística intermèdia es produirà amb la delegació de les competències i recursos en matèria d'immigració ens permetrà un enorme marge de millora en la mesura que passarem a gestionar directament el gruix de les polítiques migratòries i podrem adaptar-les millor a les necessitats del país, consolidant elements troncats com el requisit del coneixement efectiu del català i de la cultura i valors cívics del

país. Aquí, un escenari per al qual Junts treballa activament a curt termini, és, en el marc d'aquesta delegació, introduir el requisit d'acreditar el coneixement del català en un període de temps raonable per renovar els permisos de residència i treball.

D'acord amb tot el que ja portem dit sobre el repte demogràfic i la gestió idònia del fenomen migratori, considerem molt important fer valdre el principi de legalitat, entès com l'obligació de complir i fer complir les normes vigents. Junts farà tot el que sigui al seu abast per tal que les normes que s'hagin d'aplicar s'ajustin al màxim possible al que es considera més adient, però, al mateix temps, exigirà el compliment de la normativa per evitar qualsevol mena d'inseguretat jurídica en un àmbit tan sensible. El repte demogràfic i migratori només es gestionarà correctament abordant-lo en la seva complexitat, amb tots els matisos, condicionants i limitacions raonables que calgui, pensant sempre en el que sigui millor per al nostre país i per a la seva gent.

1.3 ACCIONS

1. Impulsar polítiques de foment de la natalitat i de protecció a la família des del conjunt d'administracions públiques catalanes que permetin abordar de manera interna el repte demogràfic català i revertir les dades de fecunditat actuals a fi de fomentar a mitjà i llarg termini un augment del creixement vegetatiu a Catalunya.
2. Aprovar la llei orgànica de delegació de totes les competències en immigració a la Generalitat de Catalunya, així com els recursos pertinents. Esdevenir un país independent ens permetrà disposar de les eines i els recursos necessaris per gestionar el fet migratori d'acord amb les necessitats i la realitat social, econòmica, lingüística i cultural del nostre país. Per tal de lligar bé les polítiques d'immigració i les polítiques d'acollida i integració, aquest traspàs s'hauria de complementar amb l'aprovació d'una llei al Parlament de Catalunya que desplegui completament aquestes competències, amb la corresponent cessió de recursos, i reordeni les que ja ens atorga l'Estatut, tot dotant-nos d'un model català propi de gestió de la immigració. En aquest marc, l'Administració de referència per a totes les persones que arriben ha de ser la Generalitat de Catalunya i la policia de referència, les policies locals i el cos de Mossos d'Esquadra.

3. En el context del traspàs integral de les competències en immigració i els recursos corresponents, promoure la creació de l'Agència Catalana d'Immigració amb l'objectiu que sigui l'ens que s'encarrega de gestionar de manera integral tots els aspectes relacionats amb la fixació de quotes, així com les condicions d'arribada, acollida i integració dels nouvinguts. Aquesta agència també ha d'esdevenir la peça clau de suport i coordinació amb el món local, a més d'esdevenir la finestra única en relació amb la gestió de la immigració, tant pel que fa a les persones nouvingudes com per a les empreses que volen contractar-los. L'existència d'aquest ens ha de permetre superar el col·lapse administratiu que pateixen els ens locals de les poblacions on es concentra més la immigració. També permetrà simplificar i aclarir la burocràcia que han de seguir les persones que arriben i els empresaris que volen contractar-los.
4. Promocionar polítiques actives d'integració per als catalans d'origen estranger que ja fa anys que viuen a Catalunya i que, per tant, queden al marge de les polítiques de primera acollida, per assegurar-ne la plena integració i el desenvolupament personal i professional i els dels seus descendents i que puguin integrar-se plenament en la societat i exercir plenament la seva ciutadania. Per això, els popularment coneguts com a expats no poden quedar al marge d'aquestes polítiques. És imprescindible assegurar que coneguin la llengua i cultura del país, el seu sistema polític, els seus drets de participació, els serveis de què disposen i els deures i responsabilitats que els són atribuïbles. El projecte de país que proposem ha d'incentivar l'emancipació individual i col·lectiva de les persones migrades i refugiades, independentment del seu país d'origen, donant resposta a qualsevol tipus de discriminació que puguin patir.
5. Les comunitats de catalans d'origen estranger són uns agents clau amb qui col·laborar per teixir complicitats amb les persones que integren la comunitat i assegurar així que les polítiques de primera acollida i integració plena funcionen correctament. En aquest sentit, Junts proposa la creació d'una Taula per a la convivència i la cohesió social al conjunt de municipis on hi hagi una presència important de comunitats de catalans d'origen estranger i es tingui l'alcaldia o la regidora competent. L'objectiu és integrar, amb una lògica de corresponsabilitat, les veus dels referents d'aquestes comunitats en la presa de decisions vinculada no només a les polítiques de primera

acollida i integració i als deures que se'n desprenen per als nouvinguts, sinó també a altres qüestions importants per al municipi.

6. Incrementar l'oferta de cursos per aprendre català i per establir un sistema de bonificacions fiscals a les empreses que ofereixen classes de català durant la jornada laboral. Cal incrementar substancialment les classes gratuïtes de català que s'ofereixen a través del Consorci per a la Normalització Lingüística de Catalunya i altres entitats per tal que hi hagi una oferta àmplia d'aquests cursos en horari nocturn i en cap de setmana i que ningú que vulgui aprendre català no es quedi sense plaça i que hi hagi una oferta àmplia d'aquests cursos en horari nocturn i en cap de setmana. També cal promoure una iniciativa que faciliti que les empreses puguin oferir, directament o a través d'entitats col·laboradores, classes de català durant la jornada laboral, amb la consegüent bonificació fiscal o altres fórmules de proveir de recursos les empreses que s'hi sumin. La col·laboració amb l'àmbit empresarial és fonamental per fer complir els drets dels consumidors i dels treballadors vers la llengua catalana. Si l'empresa dona valor a la llengua, els treballadors també ho faran.
7. Impulsar polítiques actives d'immigració per tal d'atraure els perfils professionals que necessita el mercat laboral català actualment, sigui atraient els perfils professionals que necessita el mercat laboral català, sigui atraient estudiants o facilitant contractacions en origen, per garantir així una ràpida incorporació al mercat de treball i unes condicions respectuoses amb els drets dels nouvinguts. És molt important diferenciar el que són visats i permisos temporals per tal de dignificar les feines de caràcter puntual tot complint amb la legislació laboral vigent. La impossibilitat de tenir els papers per treballar legalment, sumada a la situació d'especial necessitat, desconeixement i indefensió en què es troben molts nouvinguts, és una de les principals barreres existents per garantir un ascensor social que només l'aconsegurem si els catalans d'origen estranger participen en la vida laboral i econòmica del país en igualtat de condicions.
8. Accelerar els processos d'homologació dels títols universitaris i que siguin tan transparents com sigui possible, per tal que la inserció laboral de les persones immigrades sigui més ràpida i en la categoria professional sempre que se'n garanteixi la preparació segons els estàndards de qualitat europeus. Assegurar la plena integració i escolarització efectiva de tots els nens i joves en tots els àmbits

educatius. Fomentant l'accés a l'educació postobligatòria de caràcter reglat (batxillerat i formació professional) i l'accés a l'educació postobligatòria de caràcter no reglat (programes de qualificació professional inicial). Implantar models de zonificació escolar integradors amb la participació de l'escola pública i la concertada que permetin una escolarització equilibrada entre el dret d'elecció de les famílies i la necessària cohesió social.

9. Aprofitant tota la xarxa museística de Catalunya, crear un centre d'interpretació de les migracions catalanes que treballi coordinadament amb el Museu d'Història de la Immigració de Catalunya per preservar i divulgar la memòria històrica de la immigració a casa nostra. El paper de la narrativa històrica és important per conèixer l'evolució del teixit social de la ciutadania catalana i per entendre que Catalunya és, des dels seus orígens, un país d'immigració. L'orgull col·lectiu que es desprèn de reconèixer el mèrit de cada una de les persones que han arribat a casa nostra i l'han fet seva ens ajudarà a augmentar a tots el sentiment de pertinença a una nació que ha estat, és i serà sempre diversa i permeable a les aportacions beneficioses de les persones immigrades.
10. Potenciar la diversitat i la realitat social de l'actual Catalunya al 3Cat en els diferents programes de televisió incorporant-hi perfils representatius de l'actual Catalunya dels 8 milions, sempre potenciant l'estricta ús de la llengua catalana als mitjans de comunicació públics. Incidir en la programació dels canals i les plataformes de la CCMA perquè integri programes culturals, i treballar perquè se centrin en l'espai comunicatiu nacional, amb mirada catalana i oberta al món i assegurant una visió plural i no ideologitzada dels programes.
11. Vetllar per la integració plena dels nens i joves immigrants. Assegurar la plena integració de tots els nens i nenes escolaritzats a Catalunya i en català no només és imprescindible per al seu desenvolupament personal i professional, sinó que també és la millor cadena de transmissió dels valors, la llengua, la cultura i les tradicions catalanes a les seves famílies. També és fonamental posar una especial atenció en la integració efectiva de tots dels menors migrants que arriben sols a Catalunya, acompanyant-los no només durant el procés d'arribada, sinó també quan deixen de ser menors d'edat. En aquest sentit, cal que l'Administració vetlli molt

especialment per la seva total integració al país i a la nostra societat, reforçant el paper de la DGAIA en tot el procés d'acollida i acompanyament d'aquests menors no acompanyats mitjançant més dotació de recursos humans i econòmics. Així mateix, cal exigir a l'Estat espanyol més transparència en el nombre actual de menors migrants per cada CA, així com pel que fa a les partides pressupostàries assignades per la seva acollida i atenció. Només així es podrà fer una correcta planificació de tots els mitjans necessaris.

12. A través de diversos mecanismes de col·laboració públicoprivada i públicsocial, dissenyar programes d'acollida i integració en què les entitats del tercer sector vinculades amb l'àmbit cultural o esportiu hi juguin un rol clau. Aquestes entitats són peces clau per facilitar la plena integració dels nous catalans al país, especialment els més joves. Fer castells, jugar en un equip de futbol, cantar en una coral, fer teatre o participar en activitats de voluntariat, entre moltíssimes altres, permeten fer comunitat i, a través d'aquestes vivències, aprendre català i viure els valors cívics del país amb naturalitat. Junts es compromet a treballar perquè aquests programes arribin a tots els nouvinguts, també als que venen a estudiar o treballar i disposen de més mitjans econòmics.
13. Establir un sistema sanitari equitatiu, que permeti una sanitat a tot el país de primer ordre per a tota la població, assegurant la viabilitat econòmica del sistema sanitari, en un marc de drets i deures, protegint el personal que hi treballa, amb remuneracions justes, que no obliguin els nostres professionals a sortir a l'estranger per aconseguir una remuneració més digna i una relació amb els seus pacients desestressada.
14. En relació amb la inclusió dels migrants amb qualsevol tipus de discapacitat:
 - Impulsar accions formatives en Llengua de Signes Catalana (LSC) incloent-hi formacions específiques en els programes d'integració per a persones migrades, accessibles per a tothom, amb l'objectiu de promoure la igualtat comunicativa i la inclusió social i laboral de les persones amb discapacitat auditiva.
 - Garantir l'accessibilitat comunicativa en serveis d'acollida, assegurant que tots els serveis d'integració disposin de recursos com ara intèrprets de LSC, subtitulació en temps real o altres adaptacions per facilitar la inclusió de persones sordes o amb discapacitat auditiva i lectura fàcil.

- Incloure la perspectiva de discapacitat en el Pacte Nacional d'acollida i integrar la discapacitat en les polítiques d'integració per a persones migrades, garantint serveis d'acollida inclusivament amb adaptacions per a la mobilitat, recursos en Braille i formació en LSC i lectura fàcil; així com garantir els serveis i suports específics per a les persones amb discapacitat sensorial o cognitiva.
 - Vetllar per unes polítiques, accions i principis orientats a fomentar la igualtat d'oportunitats i a garantir la inclusió de totes les persones amb discapacitat. Aquestes accions s'aplicaran en diversos àmbits, com ara l'educació, el treball, la salut, l'accessibilitat, la cultura i les polítiques públiques, amb l'objectiu de reduir la discriminació i promoure una societat més justa i equitativa.
15. Envel·lir en una terra on no has nascut ni has viscut gran part de la teva vida no és senzill. Les persones grans són les grans oblidades en els processos d'immigració i són persones que afronten la migració en un moment de la seva vida en què són especialment vulnerables: no tenen la capacitat de treballar, han perdut els referents identitaris i culturals més immediats, i molts cops la xarxa afectiva de suport, etc. Per això, en aquests casos cal un esforç especial de protecció i acompanyament en els processos d'acollida i reagrupament familiar. Les persones grans migrades han de ser tractades igual que voldrien ser tractades les persones grans catalanes si haguessin d'emigrar.
16. Lluitar per promoure la bona convivència i per erradicar el racisme, la xenofòbia i el tràfic de persones al nostre país, sobretot quant a la trata de dones i la prostitució forçada, des de la formació i la informació per a tothom, però també aplicant la legalitat vigent contra qualsevol mostra d'incivisme en aquests àmbits i posant especial atenció a les víctimes perquè puguin reprendre la seva realitat amb tanta normalitat com sigui possible. Fer front amb fermesa, i amb els mecanismes legals adients, a totes les manifestacions de tipus xenòfob, racista i supremacista posant especial atenció a les víctimes perquè puguin reprendre la seva realitat amb tanta normalitat com sigui possible. Promoure accions per eliminar el racisme social i institucional que dificulta el desenvolupament en igualtat de condicions dels projectes vitals de les persones que els pateixin. Erradicar el tràfic de persones i l'explotació laboral de persones sense permís de treball.

17. Reclamar que les sol·licituds d'asil per motius de conflicte bèl·lic o repressió política siguin tractades amb transparència i treballant coordinadament amb la resta d'administracions per tal de desplegar, de manera eficient i efectiva, el dispositiu necessari per a la primera acollida i el suport posterior.
18. Promoure un Pacte Nacional per a l'acollida i la integració per tal d'adequar les actuals polítiques de la Generalitat i dels ajuntaments en aquests àmbits al model català de ciutadania que proposa Junts per Catalunya i que està basat en l'establiment d'una sèrie de drets inclusius i deures clars. És molt important que aquest marc de drets i deures creï també un marc cívic que vagi més enllà de la llengua i la cultura i que integri una sèrie de valors lligats a la convivència, el treball, l'esforç, l'educació o la igualtat de gènere, entre molts altres. A efectes pràctics, això implicaria, entre d'altres, establir un criteri homogeni sobre els drets i els deures que es desprenen d'estar empadronat en un municipi, fixar unes directrius que permetrien reordenar millor les polítiques d'acollida i integració —incloses les ajudes socials— i promoure més mecanismes de col·laboració publicoprivada amb les empreses, les entitats socials i la resta d'actors en aquesta matèria. També que la Generalitat de Catalunya doni suport directe als ajuntaments en com fer efectiva l'obligatorietat d'empadronar i en els reptes de la implementació dels drets i deures que es desprenen del fet d'estar empadronat. Fixar un criteri homogeni sobre els drets i els deures que es desprenen d'estar empadronat a Catalunya és important per reduir la inseguretat jurídica i el greuge comparatiu no desitjable per a la cohesió social del país que comporta la situació actual en què, degut a l'actual dispersió competencial i falta de coordinació existent entre totes les administracions responsables, els nouvinguts que arriben a casa nostra tenen diferents drets i deures en funció del municipi on s'empadronen.
19. Una societat diversa també planteja el repte de donar resposta a la pluralitat d'opcions religioses, de pensament i de consciència en els diversos àmbits, sempre dins els límits de les normes comunes i valors del país receptor i del respecte als drets humans.
20. Finalment, Junts per Catalunya es compromet a treballar intensament per la integració plena dels catalans d'origen estranger i els seus descendents a la vida política catalana. Per això és important que les veus dels nous catalans s'incorporin en tots els projectes de construcció nacional i normalitzar-ne la participació,

amb els seus drets i els seus deures, a la vida política del país i del partit. Entre moltes altres activitats serà clau establir un contacte permanent amb les comunitats de catalans d'origen estranger, crear una estratègia específica de comunicació i xarxes socials per arribar a aquest sector de la nostra societat, i establir un programa de formació pels quadres del partit per tal d'aprofundir en el seu coneixement sobre la diversitat cultural i religiosa del nostre país. També cal treballar per atraure catalans d'origen estranger, siguin o no referents formals de les seves comunitats, per tal que passin a formar part del partit i de les llistes electorals amb total normalitat. Aquest repte ha de ser una prioritat per als nostres càrrecs electes i com a partit. Un repte totalment transversal que hem d'assumir en positiu, com una oportunitat d'enriquiment de la nostra societat. Sense cohesió social, sense un projecte compartit per la majoria de la població, en què no importi l'origen, sinó el destí, difícilment podrem assolir els nostres objectius. Només així la Catalunya dels 8 milions es podrà fer seves les reivindicacions nacionals de la societat d'acollida i participar activament en la construcció d'un futur millor.

2 UN PAÍS SOSTENIBLE, DIGITAL, EN XARXA I CONNECTAT

L'evolució exponencial de la humanitat ens ha acabat portant a una situació límit d'emergència climàtica per al nostre planeta. Cal seguir evolucionant, però d'una manera molt més responsable i desmaterialitzada. El món sencer necessita treballar com mai solidàriament i a l'una per afrontar amb èxit el repte majúscul que suposa l'escalfament global i les seves fatídiques conseqüències. I aquesta necessitat de gir urgent cap a la sostenibilitat ens coincideix en el temps amb una altra gran revolució: la digitalització de les nostres vides. Una gran oportunitat per contribuir, entre d'altres, a la preservació i millora del nostre planeta i benestar, però que, alhora, pot convertir-se en una amenaça per als nostres drets i llibertats, si no es guia per l'ètica i els valors adequats. Entenem l'ecologia amb l'activitat humana intrínsecament inclosa a dins i, per tant, tot el que fem i usem ha de ser fet i usat amb harmonia i simbiosi amb la natura: la mobilitat, la indústria, l'energia, l'agricultura, l'aigua, les telecomunicacions, els serveis, el lleure... I res de tot això pren sentit si no és arreu i alhora, en igualtat d'oportunitats per a tothom, visqui on visqui.

2.1 HEM DE SER LÍDERS EN ACCIÓ CLIMÀTICA

2.1.1 DIAGNOSI

2.1.1.1 Catalunya ha de ser líder en acció climàtica

El canvi climàtic i la seva manifestació més visible, l'escalfament global, ja inqüestionable, és fonamentalment antròpic i està causat, essencialment, per les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle provocades per l'ús de combustibles fòssils i el canvi en els usos del sòl. El canvi climàtic i els impactes que en deriven són el repte de caràcter global més important que les societats humanes han afrontat mai. Encarar aquest repte exigeix una transformació profunda dels actuals models energètics, productius, de mobilitat i de consum i un compromís mundial al més alt nivell. Les accions que fem en la dècada que estem vivint per mitigar l'augment de temperatura i alhora adaptar-nos a l'augment que ja hem provocat seran decisives.

Superar el llindar d'un increment de temperatura d'1,5° respecte l'era preindustrial suposaria sobrepassar un límit físic per al planeta, amb conseqüències severes com l'augment de les onades de calor i de les tempestes tropicals, canvis de comportament de corrents oceàniques i

desgel del permafrost, amb tots els efectes que això comportaria.

Catalunya, com a país situat al sud d'Europa i al nord-oest del Mediterrani, es veu particularment afectada per l'augment de les onades de calor i les tempestes, per l'augment del nivell del mar i per les sequeres prolongades que amenacen l'activitat humana, el medi natural i la biodiversitat.

Junts som conscients de la responsabilitat que tenim com a societat en aquest context d'emergència climàtica, i apostem clarament per desenvolupar polítiques de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, segons va apuntar la COP de París el 2015.

Aquest desenvolupament, a Catalunya, es va orientar amb una llei pionera a Europa, la Llei de Canvi Climàtic, aprovada l'any 2017, en la legislatura presidida pel president Puigdemont, per una àmplia majoria al Parlament, mitjançant la qual va marcar una reducció de les emissions d'un 40 % per a l'any 2030, respecte les de 2005, amb l'objectiu de ser climàticament neutres el 2050. Aquesta és la nostra necessària contribució a la reducció global.

Actualment Catalunya emet 40 milions de tones de CO₂eq cada any a l'atmosfera, de les quals més d'un 80 % correspon a l'ús de l'energia, entre les quals destaquen amb un 32 % el transport i un 28 % la indústria. Un 12 % de les emissions provenen de l'agricultura i ramaderia.

Perquè davant el greu context d'emergència climàtica i de sequera estructural que vivim, Catalunya necessita que impulsem, a tots nivells, una acció climàtica ambiciosa i accelerada. Polítiques públiques i en col·laboració publicoprivada a l'alçada del que el planeta i el país necessita, amb responsabilitat social, econòmica i ambiental, que ens permetin alhora valorar i restaurar el medi natural, preservar la biodiversitat, impulsar l'economia circular a tots els sectors i àmbits de la societat, fer una transició energètica i una descarbonització de l'activitat humana sota els principis de la justícia climàtica, que suposi un pas endavant en benestar climàtic a tots els pobles i ciutats del país, sense oblidar que les polítiques climàtiques també tenen un retorn positiu en termes de salut.

Des de Junts per Catalunya ho farem escoltant el país i adaptant aquestes polítiques climàtiques a totes les realitats socials perquè l'acció climàtica esdevingui alhora motor de benestar social i reimpuls de l'economia catalana, i esdevingui un exemple a seguir per altres institucions.

Una manera de fer, d'entendre i de desenvolupar la lluita contra el canvi climàtic amb la màxima ambició i responsabilitat cap el país i la seva gent, perquè el moment d'actuar és ara i a Junts assumim el compromís de fer de Catalunya un país líder al món en acció climàtica.

A La transició energètica, urgent i ordenada

L'electrificació de la producció i el transport ha de ser una veritable prioritat nacional en aquesta dècada. Esperem, per tant, un increment de la demanda elèctrica, i la totalitat de l'electricitat ha de provenir de fonts renovables, sense menystenir l'impacte que té l'energia nuclear sobre el total d'energia produïda al país (en dades de 2022, 56,2 %) i l'increment de la capacitat de la hidràulica amb centrals hidroelèctriques reversibles.

L'any 2022, només un 15,6 % de l'electricitat generada a Catalunya provenia de fonts renovables, destacant un 6,8 % de la hidràulica, només un 6 % d'eòlica i un 2 % de fotovoltaica. Aquestes dades ens posen a la cua d'Europa. L'any 2023, només un 13,6 % de l'electricitat generada a Catalunya provenia de fonts renovables, i en destacava un 5 % de la hidràulica, només un 7 % d'eòlica i un 2 % de solar (fotovoltaica i termoeelèctrica). És per això que Junts apostem per un creixement urgent i ordenat de la implantació d'energia eòlica i fotovoltaica a Catalunya, també per esdevenir sobirans energèticament, per reduir la dependència exterior. Per poder assolir aquest objectiu, imprescindible per aconseguir un canvi de model energètic i poder cobrir les necessitats de la creixent demanda dels diferents sectors productius, és absolutament necessari subscriure un pacte nacional i aprovar un Pla director d'energies renovables.

B La mobilitat, descarbonitzada

Històricament, el sector predominant en emissions de gasos d'efecte hivernacle havia estat la indústria sobre el transport, però, recentment, aquestes posicions s'han invertit a conseqüència de les mesures aplicades sobre les indústries més contaminants, com el règim de comerç de drets d'emissió de la UE. És per això que s'hauran d'augmentar les mesures aplicades al transport de persones i mercaderies, impulsant decididament el transport públic, la intermodalitat i la descarbonització de la flota de vehicles.

C L'economia, circular

El reaprofitament de recursos és també una peça clau en aquest trencaclosques. Catalunya està fent una gran tasca amb la separació en

origen, ja que compta amb taxes de recollida selectiva que freguen el 50 %. Aquest objectiu no és suficient, ja que en els propers anys ens hem d'apropar progressivament i assolir el percentatge que marca Europa, del 65 % el 2035.

Però amb la recollida selectiva no n'hi ha prou. Hi ha d'haver un veritable canvi d'una economia lineal a una economia circular. Des de l'ecodisseny del producte, en què, abans de fabricar-lo, ja es pensa amb el final de la seva vida útil, fins al canvi de peces dels productes per tal de prioritzar la reparació per davant de la substitució total o l'obsolescència programada. Tota la cadena de valor dels productes ha d'estar pensada des de l'òptica de l'economia circular, per poder reduir, reutilitzar, reciclar en tot moment, reduint el consum de primeres matèries.

D La inajornable transició hídrica

Una altra conseqüència greu que porta el canvi climàtic és la sequera. Estem observant un canvi més gran de distribució de la pluviometria, amb menys pluja i més irregular, que resulta en llargs períodes de sequera seguits de pluges torrencials. Aquesta situació disminueix les oportunitats d'aprofitament de l'aigua.

Com a conseqüència d'aquesta manca de pluges i de l'augment de la població a Catalunya, esperem una reducció de l'aigua disponible d'entre el 20 i el 40 % respecte l'actual capacitat. Tenint en compte que actualment la demanda d'aigua ja és superior a l'oferta, esperem encara més d'una situació d'emergència per sequera.

Des de Junts apostem per fer front a la sequera amb accions efectives, fomentant l'estalvi dels sectors econòmics intensius en consum com la indústria i el turisme, fomentant i creant ajuts econòmics als municipis per a l'optimització del recurs hídric, augmentant el percentatge de producció d'aigua regenerada i d'aigua dessalada, optimitzant el consum d'aigua del sector primari, fent una millor gestió forestal primària, aplicar les mesures necessàries per evitar les pèrdues i millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua. Reaprofitament de l'aigua procedent de la fabricació d'energia hidràulica mitjançant centrals hidroelèctriques reversibles de bombament utilitzant altres fonts renovables.

2.1.2 MODEL

2.1.2.1 Per mitigar

Hem de desenvolupar les condicions legislatives i executives necessàries per aconseguir que Catalunya sigui climàticament neutra abans del 2050, alineats amb els objectius climàtics de la Unió Europea, així com els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de Nacions Unides.

Abans del 2030 hem d'haver reduït més del 55 % de les nostres emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, seguint el full de ruta establert a la Prospectiva Energètica de Catalunya 2050 (PROENCAT), abans del 2030 hem d'haver reduït més del 55 % de les nostres emissions, cosa que contribuirà a la mitigació global. Ho hem d'aconseguir actuant en els tres vectors principals de l'acció climàtica: la mobilitat sostenible, la transició energètica i l'economia circular.

Alhora, cal actuar amb fermesa sobre les emissions de gasos contaminants, d'impacte local i amb una alta relació amb la salut de les persones. Cal desenvolupar accions ambicioses per reduir les concentracions altes dels components contaminants, per fer entorns urbans i metropolitans més sostenibles i saludables.

2.1.2.2 Per adaptar-nos-hi

De manera complementària a l'eficiència, cal incorporar la resiliència com a vector en la planificació urbanística i el disseny d'infraestructures que siguin capaces d'assegurar el subministrament de serveis essencials en un món que canvia degut al canvi climàtic.

2.1.2.3 Medi natural i biodiversitat

Els ecosistemes, amb el medi natural i la biodiversitat que contenen, tal com els coneixem, estan sotmesos a una gran pressió com a conseqüència de l'activitat humana i ara també com a conseqüència dels efectes del canvi climàtic. Aquests ecosistemes ens proveeixen de serveis —serveis ecosistèmics— que enriqueixen i ens aporten béns necessaris, com ara aliments, aigua o aire net. El medi natural i els diferents ecosistemes i la biodiversitat que els fa funcionar són indispensables per a l'equilibri de les condicions físiques i químiques que condicionen la vida al planeta, així com també fan de reguladors del clima i, el que és més important, dels petits microclimes que ens afecten directament. A més del seu valor per

se, ens aporten béns necessaris, són fonts d'aliment, de matèries primeres, recursos, aigua i oxigen. A més, la gestió dels seus recursos és cabdal per evitar o minimitzar els efectes del canvi climàtic.

Hem d'impulsar les polítiques necessàries per valorar el capital natural, per tots els serveis que ens aporta, i la relació que té amb la salut humana, per poder valorar adequadament la importància de fer les polítiques de protecció necessàries i, sobretot, els costos de no fer-les.

2.1.2.4 Els residus com a recursos, fins al residu zero

El model de producció i consum basat a fabricar, consumir i llençar ens ha dut a una situació insostenible, en la qual consumim més d'1,7 vegades els recursos anuals disponibles. Hem d'implantar un model circular de producció i consum, en el qual es desacobli el creixement econòmic de l'ús de recursos. Cal basar la nostra economia en el valor i no en la quantitat, en el foment de la reparació i l'allargament de la vida útil dels productes, en la reutilització i el reciclatge.

Aquesta transició ha de conviure amb una realitat: els residus augmenten any rere any i, alhora, volem ser líders en la consecució dels objectius europeus de recollida selectiva i reciclatge, per tal d'aconseguir, el 2035, reduir per sota del 10 % la destinació de residus a abocadors i per sobre del 65 % la de recollida i reciclatge. Però no només és qüestió de percentatges de reciclatge. Cal reduir el nombre de tones en valor absolut que es llencen a l'abocador, i això passa per reduir el nombre d'envasos —sobretot els de plàstic—, i altres matèries susceptibles de ser llançades, des de l'origen dels processos productius. Allò que no arriba al consumidor al final no serà un residu en cap cas. Cal incrementar la valorització material dels residus i la valorització energètica de la resta.

2.1.2.5 L'aigua, un bé preuat

Cal optimitzar la despesa i el consum d'aigua per referenciar-la a la disponibilitat del recurs. Necessitem incorporar el vector aigua com a estructura d'estat, per tal de garantir el subministrament a tot el territori tant per al consum de boca, tenint en compte les previsions d'augment de la població i de gestió del turisme, com per al sector primari, la indústria i les diferents activitats econòmiques, independentment de la pluviometria. Hem d'adaptar el país a les condicions de sequera permanent amb més circularitat, més tecnologia, més eficiència i noves inversions.

2.1.2.6 Competitivitat i transició justa

La transició ecològica ha de ser un vector de creixement i d'oportunitats, una palanca de competitivitat, progrés i d'una millor qualitat de vida. Hem de desenvolupar polítiques que garanteixin el subministrament de serveis essencials, com ara l'aigua i l'energia, a un preu competitiu i just, precisament per assegurar el progrés. El desplegament de les renovables, amb un cost de producció més baix, assegura uns preus estables i acotats d'energia per als nostres ciutadans i empreses, i juntament amb les xarxes elèctriques de transport i distribució necessàries que dotin de resiliència el sistema, ha de ser una prioritat per fer un país en xarxa i connectat en l'àmbit de l'energia i de l'aigua. Una transició justa que porti a costos més racionals i que serveixi també per crear riquesa i progrés, així com també noves empreses i productes.

2.1.3 ACCIONS

Volem agrupar les condicions legislatives i executives a desenvolupar per Junts en l'àmbit municipal, nacional i de relació amb l'Estat i amb Europa en 4 grans eixos: la transició energètica, la mobilitat sostenible, l'economia circular i la transició hídrica.

2.1.3.1 Transició energètica

1. Desenvolupar una estratègia sobre la demanda, per reduir l'ús d'energia en tots els sectors econòmics i en l'àmbit domèstic, impulsant una efectiva i massiva rehabilitació energètica als edificis, reconvertint processos industrials altament intensius en l'ús de l'energia en processos que utilitzin energies renovables, i electrificant el transport de persones i mercaderies.
2. Actuar decididament en la producció, aprofitant els recursos propis del país en la generació d'energia provinent de fonts renovables i obrir un debat sobre el paper de l'energia nuclear. Catalunya és rica en sol, vent i en recursos bioenergètics. També en la sobirania energètica, cal assegurar que el subministrament elèctric del país no depengui de la importació d'electricitat renovable d'altres territoris a través de línies elèctriques de molt alta tensió (MAT). Cal avançar cap l'objectiu de l'autosuficiència energètica de Catalunya.
3. Fomentar la figura de les comunitats energètiques en el sentit ampli que dicta la Directiva Europea per poder ser energèticament

sobirans, amb el 100 % de l'energia provinent de fonts renovables, ponderant objectivament les necessitats locals amb les globals de país. Amb visió de futur, amb cohesió territorial i amb voluntat de servei a tota la ciutadania.

4. Reclamar totes aquelles competències que ens permetin desenvolupar a fons la nostra pròpia política energètica.
5. Impulsar polítiques ambicioses d'investigació, transferència de coneixement i implantació de totes les tecnologies renovables possibles, per esdevenir autosuficients: hem parlat de la solar, l'eòlica i la hidràulica, però cal aprofundir en la bioenergia, la geotèrmia, l'aerotèrmia, l'emmagatzematge de tot tipus, la generació d'hidrogen verd i la valorització energètica, per tancar així el cicle d'una economia circular que ha de fer de Catalunya un país sobirà i autosuficient.
6. Per tant, cal accelerar, en paral·lel, totes les tipologies de projectes definits a la Prospectiva Energètica de Catalunya 2050 (PROENCAT). Cal assolir tots els objectius definits per a cada una de les tecnologies, invertir en innovació i recerca per implantar sempre les tecnologies de més eficiència, tant en la generació com en els diversos usos energètics i, sobretot, apoderar la ciutadania en la transició energètica (formar i informar) per guanyar les indispensables complicitats per fer la Transició Energètica. Tanmateix, cal potenciar l'empresa pública elèctrica L'Energètica, que actualment només s'ha concebut com a compradora i creadora d'actius de generació renovable per abastir d'energia lliure d'emissions els consums d'equipaments de l'Administració, i dotar-la dels recursos corresponents per poder gestionar infraestructures elèctriques a nivell de xarxa en baixa tensió i alta tensió.
7. Aprovar un nou marc legislatiu de sistema de bonificacions fiscals just i ambiciós per a totes aquelles llars i/o pimes que promoguin l'energia solar per al seu autoconsum diari, com seria l'ús de plaques solars.

2.1.3.2 Mobilitat sostenible

1. Cal impulsar prioritàriament les accions destinades a millorar el transport públic, la implantació d'un sistema de pagament per ús a la xarxa d'altres prestacions basat en la Directiva Eurovinyeta i en funció de la tipologia del vehicle (de combustió o no), d'ús

(mercaderies o persones), la distància recorreguda (viatges interiors o altres) i la freqüència de pas, la descarbonització de la flota de vehicles, l'augment del transport de mercaderies per ferrocarril, l'electrificació dels ports d'interès general i el desenvolupament de ports d'interès general i de ports de la Generalitat, així com fomentar incentius perquè també els clubs nàutics puguin electrificar el seus ports privats, i el desenvolupament de biocombustible sostenible per a l'aviació basat en la biomassa.

2. Augmentar i millorar el transport públic és fonamental per reduir l'ús de vehicles privats. Es requereixen nous marcs legislatius i financers per garantir l'augment, la modernització i el manteniment de tota la xarxa, especialment la ferroviària, incloent-hi els nodes intermodals de *park&ride*, de manera que tinguí més cobertura territorial, més freqüència i més velocitat comercial.
3. S'han d'establir tarifes preferencials per fomentar l'ús del transport públic entre la població i destinar-hi recursos per fer-lo rendible. El transport públic gratuït i universal per a les persones grans a tot Catalunya, com a mesura de justícia social i ambiental i per fomentar un envelliment actiu, millorar la socialització i evitar la solitud no desitjada.
4. Cal exigir buscar aliances i forçar políticament perquè es finalitzi el Corredor Mediterrani, en qualsevol negociació política amb l'Estat. El Corredor Mediterrani és una infraestructura estratègica per al progrés econòmic de tot l'arc mediterrani, el desenvolupament del qual ha estat reiteradament obstaculitzat per les polítiques centralitzadores del govern de l'Estat. Cal exigir la finalització del Corredor Mediterrani en qualsevol negociació política amb l'Estat, enfocant ja des d'ara el seu desdoblament per evitar-ne el col·lapse quan s'acabi l'actual fase degut a l'operativa del transport de passatgers i el convencional de mercaderies, i impulsant amb aquest corredor el trasllat dels trens de mercaderies per l'interior, com en el tram Reus – Roda.
5. Cal crear un marc legislatiu que fomenti, mitjançant incentius fiscals de tot tipus, la compra de vehicles que no utilitzin motors de combustió, i la instal·lació de llocs de recàrrega per tot el territori (electrolineres) i que reguli l'adequada gestió dels seus residus (bateries) al final de la seva vida útil. Els incentius s'aplicaran al moment de la compra del vehicle, reduint al màxim el procés

burocràtic, així com eliminant els temps d'espera del cobrament de les ajudes. D'aquesta manera, les ajudes tindran un efecte incentivador real. Aquests incentius han de ser tant per a particulars com per a empreses. Fomentar la creació de *hubs* d'infraestructura de recàrrega ultraràpida pensada per a tot tipus de vehicles elèctrics, també per a vehicles pesats com ara els camions.

6. Impulsar la connexió ferroviària d'alta velocitat amb el País Valencià, per disposar d'aquest tipus de transport des de Figueres fins a Alacant.
7. Impulsar la Xarxa d'Alta Velocitat en clau de país. Potenciar estacions intermodals de caràcter regional que permetin posar en marxa una oferta comercial que cohesioni i democratitzi la mobilitat de qualitat i segura, com les de l'Aldea – Amposta - Tortosa, la de Vila-seca, la de Vilafranca del Penedès, la del Vallès i la de l'aeroport de Girona.

2.1.3.3 Economia circular i residus

1. Desplegar les millors tècniques disponibles segons la realitat municipal, per incrementar substancialment la recollida selectiva dels residus urbans preferentment en dues fraccions i en destí, ja sigui amb contenidors tancats o qualsevol altra tecnologia que ho garanteixi.
1. Fomentar la valorització energètica per digestió anaeròbica, amb injecció a xarxa, sempre que sigui viable, de la fracció orgànica dels residus urbans, així com dels agrícoles i ramaders, arreu del país.
2. Fomentar la separació en origen del residu industrial, el seu tractament mecànic, sempre que sigui possible, i fisicoquímic, quan el mecànic no sigui possible.
3. Implementar la recollida selectiva del residu tèxtil, i fomentar-ne la reutilització, així com donar suport al desenvolupament de tecnologies de despolimerització i repolimerització dels teixits com a tecnologies d'avantguarda.
4. Implantar mesures per al foment del canvi de model, cap a un model circular, als diversos sectors productius, en especial la construcció, l'electrònica de consum i el tèxtil, amb incentius fiscals per a la implantació de models circulars o de pagament per ús.

5. Promoure el reaprofitament de les aigües als habitatges així com recuperar sistemes de captació d'aigua de pluja com les antigues cisternes. A més, cal invertir a crear captadors i sistemes d'emmagatzemar aigua en tots aquells indrets de rieres, torrents, rierols que es desborden habitualment, amb la doble finalitat d'evitar desgràcies i omplir reserves.
6. Implantar un sistema de dipòsit, devolució i retorn d'envasos per tal d'augmentar la taxa de reciclatge dels envasos.
7. Crear un marc legislatiu que fomenti, mitjançant incentius fiscals de tot tipus, les activitats i productes que generin una quantitat reduïda de residus, envers altres de la mateixa naturalesa.
8. Implantar incentius (o penalitzacions si fos el cas) per tal de promoure un canvi productiu basat en la reducció d'envasos en origen, per tal que no arribin al consumidor final.

2.1.3.4 Transició hídrica

1. Assegurar la renovació de xarxes de distribució per garantir una millor eficiència, que redueixi les pèrdues d'aigua per sota del 10 %, a més de millorar la connectivitat de les xarxes, per dotar de resiliència el sistema, i permetre el transport de l'aigua dessalada.
2. Modernització dels canals de reg com a infraestructura de país, per garantir la capacitat de producció d'aliments de proximitat, així com fomentar la millora i tecnificació de les tècniques de reg com a element de competitivitat del sector agrícola, tant amb inversions com amb ajudes finals.
3. Incrementar la disponibilitat de nou recurs hídric, amb el desplegament de plantes de dessalinització i regeneració que garanteixin els usos urbans de l'aigua en qualsevol escenari.
4. Reclamar la plena competència de la gestió de l'aigua a tot el territori, especialment en aquelles subconques que actualment depenen de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE), com un element essencial per al desenvolupament de les polítiques industrials, agrícoles i urbanes.
5. Creació d'un ens de coordinació de la recerca en matèria hídrica i hidràulica, bàsica, dirigida, pública i privada, per enfortir un

ecosistema innovador i la transferència tecnològica, així com dotar aquest ecosistema dels recursos necessaris que apropin el sector al 4 % sobre el seu producte interior brut (PIB) generat.

6. Encoratjar la investigació i el desenvolupament de tecnologies innovadores per millorar l'abastiment del sistema hídric català: descontaminació d'aigües subterrànies i altres vies d'obtenció d'aigua.
7. Aprofitar parcialment l'aigua regenerada sortint de les estacions depuradores d'aigües residuals que ara s'aboca a rius i rieres, per ser utilitzada com a reg de suport per al sector primari, com és el cas de la vinya i altres cultius de secà, molt afectats pels processos de sequera.

2.2 PER UNA SOBIRANIA DIGITAL PLENA

2.2.1 DIAGNOSI

En els darrers deu anys —pandèmia de COVID-19 i guerra d'Ucraïna al marge—, la Unió Europea ha situat com les tres grans prioritats seves entomar el repte migratori, el repte climàtic i el repte digital.

Ara fa cent anys, Catalunya va posar el seu granet de sorra en la història de la revolució industrial. La Mancomunitat va ser un gran instrument per a la modernització econòmica i social del país. “Una escola, una biblioteca, una carretera i un telèfon a cada poble de Catalunya”, deia el seu President, Prat de la Riba. Ara, estem posant les bases de la Catalunya del segle XXI perquè, no només estem proveint el país d'infraestructures digitals pròpies —com la xarxa de fibra òptica de la Generalitat, l'Agència de Ciberseguretat, nanosatèl·lits catalans, intel·ligències artificials que parlin català, com l'Aina, o supercomputadors, com el Marenostrum 5—, sinó també capacitant la ciutadania per al lideratge digital del demà. Perquè, així com el carbó, l'electricitat i el petroli van ésser les matèries primeres essencials de la revolució industrial, el talent ho serà d'aquesta revolució digital, que és imparable. Aquells països que van liderar la revolució industrial al segle XIX han liderat el món durant dos-cents anys. Estem parlant del Regne Unit, els EUA, Alemanya, etc., i Catalunya va fer-ho dins d'Espanya. Qui vulgui liderar el nou món els dos propers segles ha de liderar la nova revolució digital. Un món que veurà canviar moltes de les estructures socials, econòmiques i també de governança de les nacions, i

el propi concepte de nació en si mateix. Catalunya està obligada a jugar aquesta partida, cosa que vol dir fer polítiques digitals.

El catalanisme, ha trobat en la modernització del país un motiu decisiu per fer política. En les revolucions industrials passades, la societat catalana en el seu conjunt, però molt especialment aquells sectors fonamentals per al seu dinamisme (economia, cultura, etc.), va saber adaptar-se de manera molt ràpida a les transformacions que se'n derivaven. La mirada dels catalans cap als reptes de futur no ha estat mai ni cínica ni poruga ni foteta. J.V. Foix ho expressava amb aquella cèlebre exclamació en un vers final: "M'exalta el nou i m'enamora el vell". Avui hauríem de recollir el que les generacions precedents van sembrar i, tot seguit, plantar la llavor de la modernització del país sent fidels a la nostra manera de construir societat, que és el que millor expressa qui som, d'on venim i cap a on volem anar: esdevenir una nació digital en forma d'Estat.

Per això, cal que treballem per aconseguir la sobirania digital plena. Catalunya ha de tenir el dret i la capacitat de controlar i gestionar les seves dades, infraestructures digitals i tecnologia tot vetllant per garantir la privadesa dels ciutadans davant determinades amenaces de l'ús de la intel·ligència artificial (IA). Això inclou la potestat d'establir una normativa digital pròpia, garantir la protecció de la privacitat, apostar fermament per la seguretat cibernètica, assegurar la localització de les dades, promoure l'ús de serveis tecnològics locals, en comptes de dependre d'externs, i fomentar el desenvolupament de tecnologies nacionals.

Malauradament, l'Estat espanyol ens posa traves dia sí dia també en l'objectiu d'assolir aquesta sobirania digital plena. La impossibilitat, per exemple, de poder gestionar, des de Catalunya, els fons europeus Next Generation destinats a la digitalització, o el recent procés de recentralització de competències digitals estan limitant la nostra capacitat competitiva. És imprescindible revertir aquesta situació.

Necessitem una política industrial digital pròpia que proporcioni al sector les eines necessàries per competir en un entorn global, divers i en constant canvi. La innovació ha de ser el pilar fonamental del desenvolupament tecnològic, i això requereix comptar amb els millors professionals i crear les condicions necessàries perquè l'ecosistema es desenvolupi en la seva màxima capacitat. La participació de les dones al món científic i tecnològic és encara clarament insuficient, una realitat que, a més d'injusta, posa en risc l'assoliment dels objectius de qualitat en una societat del coneixement en la qual la meitat de la població són dones. La nova economia digital a Catalunya està obrint horitzons plens d'oportunitats i desafiaments.

Aquesta nova economia ha d'estar estretament vinculada amb la sostenibilitat, la circularitat i la lluita contra el canvi climàtic.

També és prioritari completar la digitalització de l'Administració, no només per millorar-ne la relació amb la ciutadania i l'eficiència en la gestió dels recursos, sinó també per enfortir la seva estratègia en ciberseguretat i gestió de dades. I tot això s'ha de fer sense deixar ningú enrere: hem de garantir que tots els ciutadans de Catalunya tinguin igualtat d'oportunitats en el món digital, independentment del seu gènere, edat o nivell de renda, tenint com a objectiu essencial reduir l'escletxa digital.

Per fer de Catalunya un país digital, cal una estratègia integral i lideratge polític, des de totes les institucions i la societat en general, però, especialment, des del Govern de Catalunya. En aquest sentit, lamentem que l'actual Govern de Catalunya, a diferència de la majoria de governs europeus, no disposi d'una Conselleria específica en matèria de Polítiques Digitals per fer front a aquest repte global tan transcendent per al futur econòmic, social i nacional del nostre país.

2.2.2 MODEL

Volem fer una aposta clara per un país digital i, per aconseguir-ho, proposem les següents accions:

1. *E-govern*. Desenvolupar un pla integral d'implementació d'*e-govern* amb accions concretes com la creació del *Cloud* del Govern català i el desenvolupament d'un pla de protecció per a l'*e-govern* que inclogui la creació d'ambaixades de dades en centres de dades de nivell 4 situats fora de Catalunya per tal de garantir-ne la màxima seguretat. Cal també avançar en la implementació completa de la Identitat Digital Catalana i a establir un sistema de vot electrònic, seguint l'exemple d'altres països de la Unió Europea.
2. Ciberseguretat i ciberdelinqüència. Atorgar competències plenes a l'Agència Catalana de Ciberseguretat i aprovar la Llei de Ciberseguretat de Catalunya, alineada amb la Directiva NIS2 i la Directiva CER. Treballar conjuntament amb el sector industrial català per preparar la implementació del Reglament de Ciberresiliència, per garantir la protecció de les infraestructures crítiques i els serveis digitals essencials.

3. Política industrial digital catalana per reforçar la competitivitat tecnològica i l'autonomia estratègica del país:
 - a. Sobirania digital i autonomia estratègica. Impulsar la innovació i producció de tecnologies digitals, com ara en l'àmbit del *cloud computing*, la intel·ligència artificial, els semiconductors i el 5G.
 - b. Transició verda i digital. Promoure tecnologies digitals que afavoreixin la transició cap a una economia sostenible, amb solucions com les xarxes elèctriques intel·ligents (*smart grids*) o l'ús de *big data* per optimitzar l'eficiència dels recursos industrials i reduir el consum energètic.
 - c. Digitalització de la indústria. Accelerar la transformació digital de la indústria manufacturera mitjançant la integració de tecnologies com la robòtica avançada, la fabricació additiva, l'Internet de les Coses (*IoT*) i la intel·ligència artificial (IA). Al mateix temps, cal facilitar l'accés a finançament, eines digitals i assessorament per a la digitalització de les PIME i fomentar l'ecosistema de *start-ups* tecnològiques a Catalunya.
 - d. Formació i educació digital. Impulsar programes educatius per capacitar digitalment les noves generacions i reduir l'escletxa digital de les persones grans i les dones, fomentant vocacions en disciplines STEAM (Ciències, Tecnologia, Enginyeria, Art i Matemàtiques), per assegurar que el país disposi de talent qualificat per afrontar els reptes tecnològics del futur, i implementant formacions específiques que permetin a les persones grans aprendre a desenvolupar-se digitalment.
4. Regulació i normatives digitals. Aprovar les reformes legals necessàries per situar el sector digital català al nivell dels estàndards europeus, incloent-hi la Llei Catalana de Telecomunicacions, la Llei Catalana de l'Audiovisual, i la creació de l'Agència Digital Catalana. També s'ha d'aprovar una nova Llei de Ciberseguretat i una Llei de Protecció de Dades per adaptar-nos a les necessitats actuals del sector digital.

2.2.3 ACCIONS

2.2.3.1 D'abast local

1. Assegurar la cobertura de xarxa d'alta velocitat a tot el país, impulsant acords amb els operadors de telecomunicacions.
2. Impulsar un programa *smartcity* d'abast municipal per optimitzar l'ús de l'espai públic per a plataformes de telecomunicacions durant el desplegament del 5G i implementar la digitalització dels serveis públics municipals.

2.2.3.2 D'abast nacional

3. Reforçar la presència del català en l'entorn digital. Per fer-ho, treballarem per una nova Llei Audiovisual catalana, seguirem fent créixer el projecte Aina i establirem programes de cooperació amb creadors de continguts i amb creadors de videojocs.
4. Impulsar el sistema de senyal radiofònic DAB+ (Digital Audio Broadcasting Plus) d'acord amb els operadors i les empreses del sector per potenciar l'espai comunicatiu en llengua catalana.
5. Treballar per impulsar la política industrial digital catalana. Volem consolidar les estratègies relatives a tecnologies digitals avançades com la intel·ligència artificial o la quàntica, amb programes de promoció i dotació pressupostària per a la creació d'ecosistemes empresarials, atracció d'inversió privada i suport a l'accés de projectes internacionals.
6. Treballar per reforçar l'estratègia NewSpace de Catalunya per consolidar el lideratge de Catalunya en l'àmbit del NewSpace, impulsant la creació d'un ecosistema industrial i de recerca basat en tecnologies espacials avançades, nanosatèl·lits i la comercialització de serveis derivats de l'observació de la Terra, donant suport ferm a la indústria emergent del sector, la creació d'oportunitats per a start-ups, la col·laboració publicoprivada i el foment de relacions i interaccions internacionals amb altres centres d'innovació espacial.
7. Fomentar el desplegament d'infraestructures digitals a tot el territori. Garantirem l'accés de tots els ciutadans a xarxes d'alta velocitat (fibra òptica, 5G i 6G) i seguirem apostant per

- infraestructures de connectivitat internacional, com són els cables submarins. Apostar per investigar com disposar de noves infraestructures de connectivitat que complementin la dels cables.
8. Desenvolupar polítiques per reduir l'escletxa digital. Promourem un bo social per a la tecnologia, crearem l'Oficina d'Acompanyament digital per reduir l'escletxa digital i prepararem una llista d'apps verificades que funcionin amb una interfície simple i que garanteixin una plena accessibilitat a totes les persones, sempre atenent i tenint el català com a llengua referent i principal.
 9. Crear el programa 'nena TIC' a l'escola per fomentar la vocació STEAM des de les etapes d'infantil i primària.
 10. Presentar al Parlament de Catalunya les mesures legislatives necessàries que permetin garantir la igualtat de salaris i oportunitats de desenvolupament professional entre homes i dones en el món digital, assegurant que això no incrementi la burocràcia ni a les empreses ni als ciutadans.
 11. Reimpulsar l'Estratègia d'Intel·ligència Artificial de Catalunya (CATALONIA.AI). Presentarem mesures per tenir els millors professionals del sector, per garantir l'ús ètic de la IA fomentant la transparència i auditoria d'algoritmes, analitzant el seu impacte en el mercat laboral, i per reduir el biaix de gènere que s'observa en el sector.
 12. Fer una aposta decidida per la ciberseguretat. Impulsarem programes de formació adreçats a tota la ciutadania, amb un enfocament especial en adolescents i els seus tutors, amb l'objectiu d'incrementar l'educació digital i promoure un entorn digital més segur. Aquesta formació proporcionarà les eines necessàries per identificar i prevenir riscos, fomentant així una cultura de seguretat en línia des de les primeres etapes educatives. Impulsarem polítiques per reduir la violència digital vers les dones. Alhora, promoure un ambient econòmic propici per al sector de la ciberseguretat, amb la implicació del CSICAT i les universitats.
 13. Impulsar una llei electoral catalana que contempli la celebració de votacions, consultes i referèndums digitalment i que siguin accessibles per a tothom.

14. Fomentar l'ús de dades per construir un govern obert, més madur, democràtic i eficient.
15. Aprofundir en una reforma del currículum educatiu que permeti introduir de manera efectiva i transversal en totes i cadascuna de les matèries la formació en educació digital i pensament computacional, de manera coordinada amb el desenvolupament del programa 'socTIC', garantint als centres l'adaptació a les seves diverses realitats (escoles rurals, centres de màxima complexitat, etc.) i els recursos necessaris per fer-ho possible en cada etapa; i amb especial atenció i adaptació als infants i joves que tinguin limitades les seves capacitats sensorials.
16. Treballar perquè les polítiques digitals esdevinguin una eina de cohesió territorial. Impulsarem una xarxa d'innovació local per a les zones rurals i d'alta muntanya, amb la participació activa dels municipis i les comarques i la dotació econòmica necessària, per fomentar l'adopció de solucions digitals de proximitat orientades a la seguretat, les emergències i la sostenibilitat mediambiental. A més, crearem un centre especialitzat en el desenvolupament de serveis digitals per impulsar la digitalització de les àrees no urbanes, oferint suport a la prestació de serveis socials, mitjançant l'ús de xarxes intel·ligents, robòtica i intel·ligència artificial, en col·laboració amb la xarxa d'espais d'innovació digital.
17. Acompanyar el nostre sector productiu en la transformació digital. Implementarem l'oficina de digitalització del comerç minorista per ajudar el nostre comerç de proximitat a ser competitiu. Fomentarem el *hub* tecnològic de servei a les empreses comercials i logístiques, i impulsarem un pla nacional de suport per a la innovació digital de pimes, microempreses i autònoms.
18. Impulsar el català dins el món digital mitjançant campanyes de sensibilització i incentius per a la seva adopció i la col·laboració publicoprivada amb empreses del sector tecnològic.
19. Garantir i promoure l'accessibilitat digital en la transformació digital de Catalunya, seguint el codi d'accessibilitat, assegurant el disseny universal de totes les eines i serveis digitals, especialment els d'accés públic. Això implica que pàgines web, aplicacions mòbils i plataformes digitals compleixin amb els estàndards d'accessibilitat com les WCAG. Per aconseguir-ho, es fomentarà la formació i sensibilització en accessibilitat digital per a desenvolupadors,

administracions i empreses, amb la participació de persones amb discapacitat. A més, s'establirà un sistema de supervisió per garantir el compliment de la normativa i millorar l'experiència digital per a totes les persones.

2.2.3.3 D'abast europeu

20. Exigir el traspàs de la gestió del programa d'extensió de la banda ampla de nova generació per tal d'accelerar-ne la implementació a tot el territori i, d'aquesta manera, assegurar la cohesió territorial i la igualtat d'oportunitats entre ciutadans.
21. Reclamar les competències plenes per a l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya per tal de garantir la protecció de l'Administració Pública catalana, les administracions amb competències municipals i les infraestructures i elements essencials de Catalunya, seguint les línies establertes per les Directives Europees. També dotarem l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya de competències plenes en matèria de comunicacions, telecomunicacions i seguretat pública i de la capacitat d'interlocució directa amb l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya i l'Agència de la Unió Europea per a la Ciberseguretat (ENISA).
22. Reclamar que Catalunya tingui representació en els principals organismes internacionals del sector, com ara BEREC, ERGA, l'Agència de la Unió Europea per a la Ciberseguretat o ITU.
23. Defensar mesures de protecció dels menors en l'entorn digital, com per exemple mesures de restricció d'accés per edat a les plataformes digitals que emetin contingut d'adult.
24. Introduir els canvis legislatius necessaris per reduir la violència digital, especialment aquella exercida sobre col·lectius minoritzats com el col·lectiu LGTBIQ+ o les dones i d'abús contra les persones amb discapacitat intel·lectual. També treballarem per establir una modificació legislativa que adopti limitacions sobre les *deepfakes* en les plataformes digitals, posant èmfasi en la difusió del *deepfake* pornogràfic.
25. Presentar una reforma legislativa que permeti ampliar la capacitat d'intervenció de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i

atorgar-li les competències que avui té l'Agència Espanyola de Protecció de dades a Catalunya.

26. Exigir el traspàs de les competències en matèria de regulació digital, i de les funcions assignades a les autoritats nacionals de reglamentació en la normativa europea, com ara el Reglament de mercats digitals i el Reglament de serveis digitals.
27. Impulsar les mesures legislatives necessàries per reduir les estafes electròniques i ciberestafes a partir de la classificació dels continguts il·lícits, per evitar que siguin lliurats a les víctimes potencials. Reclamarem la creació d'un servei d'atenció a les víctimes de ciberfraus i ciberestafes, a partir d'un cos multidisciplinari (cossos policials, cos jurídic, cos administratiu i cos tècnic en ciberseguretat, entre d'altres).

2.3 EL LLOC ON ES VISQUI NO HA D'IMPEDIR TENIR LES MATEIXES OPORTUNITATS

2.3.1 DIAGNOSI

A octubre de 2024, i en termes de les polítiques d'infraestructures, Catalunya ha experimentat grans canvis després de quatre dècades de transformació, la qual cosa ha tensat progressivament la xarxa d'infraestructures del país, cosa que fa que reclami una actualització i modernització urgents. Catalunya ha passat de tenir sis milions d'habitants a 8.016.000 catalans i catalanes. Fa quaranta-cinc anys era impossible predir que l'any 2023 rebríem 16,9 milions de visitants. Així, mentre Catalunya continua sent una gran potència industrial, i exporta i importa més que mai, les seves infraestructures —carreteres, trens, ports i aeroports— suporten un estrès extraordinari.

Catalunya afronta les exigències del 2030 amb les infraestructures que es van pensar als anys vuitanta. La inhibició —o la irresponsabilitat— dels governs de l'Estat explica en bona part la saturació del país, així com, massa vegades, la falta d'acord de la mateixa societat catalana, que ha alimentat nombroses batalles que han servit d'excusa per a la inacció, bàsicament, del Govern espanyol. El col·lapse s'ha convertit en normalitat, cosa que ha de canviar amb urgència.

Amb l'exigència d'un full en blanc, s'han de tancar els debats que ens han ocupat els últims cinquanta anys i se n'han d'obrir de nous. Tot passa molt

de pressa i les discussions no es poden eternitzar. Així, una de les grans contradiccions que s'ha de resoldre és que, amb un 30% més de població, hem de viure amb unes infraestructures que van ser projectades pensant en una realitat que ja no és. Les infraestructures han quedat petites i ja no poden fer la feina per la qual van ser pensades.

Avui, doncs, Catalunya és un país ofegat per unes infraestructures tensades i congestionades en què, a més, el servei que rep el ciutadà no es correspon amb el preu que paga per l'ús d'aquestes infraestructures.

Amb un territori de 32.114 km², Catalunya és un país de mala mobilitat, és a dir, amb una mobilitat complexa i d'una gran dificultat en molts llocs. A banda, topem amb una altra especificitat, que encara ho complica més: a l'àrea de Barcelona s'hi concentra una grandíssima activitat, amb el que això comporta. Així, els desplaçaments d'entrada i de sortida de les zones metropolitanes són especialment complicats, sobretot en hores puntes. Aquests trajectes, però, sovint són obligats, ja que el pèssim funcionament de Rodalies fa que no hi hagi alternatives més sostenibles ni econòmiques. Pel que fa al conjunt, la situació també és complexa, amb una dependència crònica del vehicle privat. Aquestes raons fan que Catalunya hagi de repensar com viu, com es mou i com fem que passin coses a tot arreu. Si l'ideal és un país cohesionat, la gent s'hi ha de moure sense greuges, tenint la mobilitat garantida, sense taps perpetus. Catalunya necessita una renovació, però també un replantejament general, de la seva xarxa de mobilitat per assolir el tan necessari equilibri territorial i esborrar la frontera invisible entre la zona metropolitana i la resta del país, i avançar cap a un país interconnectat i descentralitzat.

2.3.1.1 La mobilitat

Pel que fa a la mobilitat, és sinònim de llibertat, prosperitat i oportunitats. Catalunya ha de trobar l'equilibri entre aquesta llibertat individual de moure's i la possibilitat de fer-ho d'una manera sostenible, eficient i optimitzada. Aquesta exigència és fonamental en les societats modernes. Les infraestructures han de garantir aquesta mobilitat, tant interna (la que ens permet moure'ns dins de casa nostra) com externa (la que ens connecta amb el món), i sempre amb un enfocament verd i sostenible.

Avui Catalunya té un gravíssim problema d'infraestructures: amb la restauració de la Generalitat es va planificar la Catalunya d'avui i, dit gràficament, les necessitats/possibilitats de mobilitat en la Catalunya preolímpica eren molt inferiors a les actuals. Aquell dibuix s'ha de revisar en profunditat i amb urgència. Les infraestructures, globalment, estan

col·lapsades i al marge dels grans eixos —estratègics per al conjunt—, també hi ha les infraestructures capil·lars, les de l'interior, que s'han de repensar pensant en gran. Per explicar-ho d'una manera fàcil, s'ha de treballar la idea d'un país que és un tot, on tots som còmplices i corresponsables de la resta: no vulguis per als altres la carretera que no voldries per a tu.

Aquesta revisió ha d'incorporar la lluita contra el canvi climàtic, és a dir, la sostenibilitat. És una obvietat, com ho és que s'ha d'aprofitar la tecnologia i les múltiples possibilitats que ens ofereix. Aquesta doble condició, de respecte mediambiental i d'aprofitament de la tecnologia, ha de resoldre una altra ics: la concentració de l'activitat humana i econòmica principalment a Barcelona ciutat, a les àrees que l'envolten (el Baix Llobregat, el Barcelonès i els dos Vallès) i, en menor grau, al Camp de Tarragona.

2.3.1.2 El reequilibri territorial i la descentralització

Segons les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, la demarcació de Barcelona concentra al voltant del 75 % de la població, mentre que les comarques interiors i perifèriques tenen dinàmiques demogràfiques negatives, amb més envelliment i un despoblament preocupant — si no s'hi actua convençudament, podria ser irreversible—.

Sense reequilibri territorial no hi haurà cohesió social. En un mateix país no hi poden conviure —competir— dues realitats amb ritmes i oportunitats diferents. El país s'ha d'entendre com un tot. Carreteres, ports, aeroports, les connexions internes i les de pas. Catalunya s'ha de repensar amb exigència i qualitat, amb una modernitat radical i duradora. I, a la vegada, a la Catalunya d'avui també s'ha de desfer el nus que suposa tenir un país dual i en eterna competència, amb àrees metropolitanes que tradicionalment no han anat a l'una amb la resta del país. Avui no ens podem permetre que la Catalunya metròpoli i la Catalunya rural es donin l'esquena. Al contrari, totes dues són complementàries i imprescindibles per al conjunt del país.

Tot i que per modificar aquesta situació es necessita la implicació i col·laboració del poder polític i de la societat civil, Catalunya necessita una nova cultura de govern —a tots els nivells— sensible i exigent, que desconcentri, que reparteixi joc, que aposti per un país en xarxa. La xarxa —tenir la llibertat de moure'ns amb opcions de qualitat als 360 graus— i la desconcentració són bàsiques. Aquesta és la Catalunya hiperconnectada (en xarxa) que defensem.

Catalunya és terra de pas. Sempre ha estat així, i avui que ens movem més que mai, encara més. Aquesta condició —ser una via obligada entre el nord i el sud, entre Europa i el conjunt de la Península— ha de ser compatible amb el dia a dia de la gent que viu a Catalunya i que, com tothom, té necessitats de mobilitat local.

En aquest sentit, l'AP-7 és la gran artèria del país, avui negligentment taponada, absolutament incapaç de fer la feina que hauria de fer, ni per al trànsit de pas ni per als qui hi viuen a prop. El col·lapse als dos Vallès, al gran Penedès i la nova densitat a l'Ebre són inassumibles. La magnitud real del problema és la saturació permanent de l'AP-7, col·lapse que posa en perill la prosperitat econòmica de Catalunya, i també suposa un risc per a la seguretat dels usuaris d'aquesta via. Aquesta és la magnitud real del problema.

Pel que fa al tren, el mapa ferroviari que hauria de donar servei a la gran majoria de ciutadans viu atrapat en el temps. L'alta velocitat —que connecta Catalunya amb Espanya i amb Europa— topa amb les deficiències de la xarxa de rodalies d'ample ibèric —avui gestionada per ADIF i operada bàsicament per RENFE. L'experiència de "viatjar amb la RENFE" és un patiment continu, sostingut i imprevisible que diàriament afecta milers de catalans. Així, per garantir un transport públic eficient i àgil a tot el país, s'hauria de tirar endavant la creació de noves línies ferroviàries. Haurien de respondre a una idea circular o orbital del servei de rodalies. És a dir, haurien d'evitar la radialitat actual en què les línies arriben o passen per Barcelona. Un exemple seria la connexió dels dos Vallès, el Maresme i el Baix Llobregat. Així, el Penedès, l'Anoia i el Garraf també haurien de participar d'aquesta nova idea d'utilitat del tren, participant d'aquest projecte col·lectiu que facilités la mobilitat entre aquestes comarques —d'alta activitat industrial— sense haver de travessar la capital de Catalunya. També és fonamental la comunicació d'aquestes comarques amb Barcelona. S'han de revisar els temps actuals de viatge (des d'Igualada, Manresa, Vic o Vilafranca) i fixar quin ha de ser l'objectiu real per tal que les línies actuals siguin d'utilitat i tinguin sentit. Un altre aspecte que s'ha d'entomar és el repte del transport de mercaderies, amb l'objectiu d'arribar al 90 % de mercaderies transportades en ferrocarril.

El fracàs de la gestió estatal contrasta amb el model de Ferrocarrils de la Generalitat (FGC). Una de les virtuts d'aquest model és la flexibilitat. Això li ha permès —especialment a les línies del Vallès i Baix Llobregat, no tant a les d'Igualada i Manresa— modificar i corregir les solucions originals —

proposades als primers vuitanta— i que, arran de l'èxit d'aquestes línies, han necessitat noves correccions. És a dir, l'èxit generat per la mateixa transformació de les línies —planificada fa quaranta-cinc anys— ha generat noves demandes d'ús i, davant d'això, l'empresa ha estat capaç de respondre-hi adequadament. L'agilitat i la flexibilitat dels FGC no són gaire habituals en l'Administració i s'haurien de prendre com a referència.

Però aquesta anàlisi seria incompleta si no denunciem la falta d'inversions (uns 40.000 milions d'euros si hi sumem el dèficit històric) en infraestructures ferroviàries. Aquesta és una varietat més de l'espoli fiscal que pateix el país. Segons un informe de la Cambra de Comerç de Barcelona, entre el 2010 i el 2020 només es van executar el 14 % de les inversions ferroviàries promeses per l'Estat a Catalunya, cosa que explica la baixa fiabilitat del sistema. Hi ha d'altres dades, però totes avalen aquesta marginació i ineficàcia en la gestió dels governs de l'Estat.

En definitiva, Catalunya ha de tendir al seu reequilibri, essencial per a la cohesió. I per arribar-hi, la mobilitat n'és una peça clau. És per això que proposem que Catalunya tingui un model de mobilitat basat en la llibertat i en la sostenibilitat. Hem de prioritzar el transport públic sobre el transport privat, sempre que sigui possible.

Catalunya ha d'avançar cap a un model basat en el transport públic i en una mobilitat descarbonitzada, i que això no afecti l'economia, per la qual cosa cal oferir alternatives viables a l'ús del vehicle privat. Hem d'avançar cap a la intermodalitat de transports i, d'aquesta manera, reduïrem la dependència de vehicle privat arreu del país.

Hem de buscar una mobilitat descarbonitzada, sense penalitzar l'economia ni les oportunitats de tots els catalans. La clau és la intermodalitat (és a dir, la combinació de diferents mitjans de transport que et permeten fer un trajecte amb un temps competitiu). En aquest sentit, cal un impuls del transport públic en substitució del vehicle privat. Amb més i millor transport públic hi haurà menys cotxes a les carreteres (ajudarem que hi hagi més fluïdesa), els nivells de contaminació seran més baixos i ajudarem a cohesionar la societat, reservant el transport privat, bàsicament, per als desplaçaments en què el transport públic no tingui alternativa. Dit això, com ja s'ha apuntat, és imprescindible un esforç en inversió. El focus no ha de perdre de vista ni les zones amb pocs habitants ni els polígons industrials —sovint en comarques poblades. En aquest cas, els trajectes i els horaris han d'estar adaptats a les jornades laborals. Si no adaptem els horaris a les diferents realitats, l'oferta de transport és inservible.

Si fem la diagnosi dels aeroports i la dels ports, les xifres de viatgers o de productes transportats estan a anys llum de l'activitat dels anys vuitanta, però continuen tenint molt de recorregut.

La qüestió és aprofitar, o no, aquesta potencialitat, i això dependrà de l'ambició del país. El que és evident és que, a banda del debat de la tercera pista del Prat, cal una mirada de conjunt i entendre els aeroports de Reus, de Girona i del Prat com un tot, així com les potencialitats dels aeroports de Lleida-Alguaire i la Seu d'Urgell-Andorra. En l'àmbit portuari també s'hi ha d'aplicar aquesta mateixa lògica: Tarragona, Barcelona i Palamós haurien de formar un tot.

2.3.2 MODEL

2.3.2.1 Qualitat i modernitat

La idea de la qualitat ha d'impregnar el debat de les infraestructures. No n'hi ha prou de respondre a la demanda per impulsar una nova infraestructura; també s'ha de fer bé, sense por. Ha de respondre a les exigències mediambientals així com a les estètiques, però, per sobre de tot, ha de ser útil per a la ciutadania.

2.3.2.2 Catalunya ha de tenir unes infraestructures viàries, ferroviàries, aeroportuàries i portuàries de primer nivell o no serà

Els projectes que s'implementin han de ser de llarga durabilitat i usabilitat: no es fa una carretera cada dia. No som el que habitualment s'entén com un país ric i, per aquesta raó, aquest és el camí. Aquesta aposta de qualitat s'ha d'explicar al conjunt del país, recordant les vegades que calgui que la nostra economia continua penalitzada pel fet que no som un estat independent. De fet, avui ens juguem la nostra prosperitat davant d'un Estat decididament a la contra.

2.3.2.3 Defensem el foment de la prosperitat i el desenvolupament sostenible davant de les teories del decreixement que poden resultar paralitzants.

Les infraestructures, com ara els aeroports i els ports, han d'estar connectades i al servei de tot el territori. A banda d'això, aquestes infraestructures han de ser útils a les empreses i a la seva gent, i no poden estar al servei —únicament— de la resta del món.

No frenarem el creixement amb infraestructures limitades, sinó que les volem potenciar, amatents a l'interès econòmic, social, territorial i mediambiental, seguint els criteris de la lluita contra el canvi climàtic.

2.3.2.4 Ambició en una societat canviant

Hem d'anar tancant els vells debats —amb solucions— i n'hem d'incorporar de nous —tots els que calgui. Hem de superar la complexitat de les relacions entre la Catalunya metropolitana i la resta del país.

2.3.2.5 Descentralitzar, cohesionar i creure en una Catalunya en xarxa i policèntrica, capaç d'avançar amb diversos pols d'una gran activitat

Així, hem de fomentar la cooperació i la suma entre els diferents pols d'una Catalunya hiperconnectada. D'aquesta manera, avançarem cap a l'objectiu d'oportunitats i qualitat de vida per a tothom, i assegurarem que aquestes oportunitats hagin passat pel filtre de la nova descentralització: accés garantit al metge —la salut— i a l'escola —la formació—, a l'aigua —la vida—, i tenir accés a la fibra òptica, a la connectivitat 5G i a les solucions que vagin arribant, sense retards i desplegades amb decisió i coratge, és a dir, evitant nous greuges. A banda, si parlem de reindustrialització i de projectes d'alt valor afegit, no se'n pot excloure cap territori. Tothom ha de poder participar d'aquesta oportunitat. I en el cas d'idees i projectes en què el Govern pot decidir, toca apostar per les comarques que avui pateixen un despoblament més limitador de futurs. Així, el discurs públic ha de ser coherent amb l'acció de govern. La descentralització és un canvi de paradigma real, una nova cultura de govern, feta d'estratègia, de convicció i generositat col·lectiva.

2.3.2.6 La mobilitat de Catalunya serà descarbonitzada, sostenible i integrada o no serà.

S'ha d'acabar amb el greuge de la no-mobilitat o amb l'asfíxia de la mala mobilitat. Només així es pot dinamitzar l'activitat social i econòmica, protegint la salut de la gent i garantint la igualtat d'oportunitats.

No deixarem cap territori enrere. Allà on es viu no pot ser un impediment per tenir més o menys oportunitats econòmiques, socials i ambientals.

No deixarem ningú enrere. Hem de garantir una mobilitat i un transport accessible, lliure de barreres i de discriminacions per raó de gènere. Un transport públic segur per a tothom.

Una mobilitat descarbonitzada. S'ha d'apostar per tenir un transport públic de qualitat, repensat en els seus fluxos, que potenciï la intermodalitat entre les conurbacions urbanes i els pobles petits, descentralitzant la xarxa bàsica i convertint les capitals de comarca en nodes d'oportunitat, on fer el canvi del transport privat al transport públic.

La combinació de mitjans de transport col·lectiu ha de ser igual de competitiva que el vehicle privat. El cotxe privat s'hauria de fer servir en moments i situacions puntuals, però no pas en els trajectes habituals. Per arribar a aquest punt, necessitem creure que és possible. No podem abaratir el somni, per molt que vinguem de molt enrere. El país s'ha d'amarar de l'ambició que sempre ha definit el catalanisme polític.

Per arribar a l'ideal hem de generar espais intermodals entre plataformes de transport, on es pugui deixar un primer mitjà per agafar-ne un altre, de manera integrada. A més, això s'ha de fer potenciant l'electrificació del parc mòbil públic i el privat. De totes passades, s'han d'electrificar les infraestructures intermodals de connexió.

2.3.2.7 Camions nets i ferrocarril per a llargues distàncies

S'ha de descarbonitzar el transport de mercaderies. S'han de connectar els principals nodes logístics i s'ha d'instaurar el ferrocarril per al transport de mercaderies en la llarga distància o en trànsit, fent passar els transport de mercaderies per l'interior lluny dels nuclis urbans.

Hem de tenir infraestructures de connexió exterior de primer nivell i els ports i els aeroports han d'estar preparats per augmentar l'activitat logística. La connexió al Corredor del Mediterrani mitjançant ferrocarril és obligada.

El camió petit ha de cobrir el transport de curta distància fins als centres logístics de repartiment final o centres de producció.

2.3.3 ACCIONS

Un model no és només pensar-lo i dibuixar-lo. També hi juga el factor cultural. Ara toca creure i impulsar un canvi cultural profund: tornar a veure

Catalunya com un tot. És un canvi de paradigma real, és una nova cultura de govern que ha d'impregnar els lideratges i tota l'Administració. I si algú pensa que aquesta idea no és nova, sí que ho és que sigui concreta, tangible, quantificable i indiscutible.

- 1) Apostar per la Catalunya en xarxa, desconcentrada i policèntrica. Catalunya s'ha de desconcentrar i ha de fer possible la vida —i el retorn— de la classe mitjana a les comarques que s'allunyen de la gran concentració de Barcelona i de Tarragona.
- 2) Impulsar la regionalització de Catalunya. Som al 2024, no podem continuar gestionant el país amb un mapa provincial del 1833 i un mapa comarcal del 1980. Aquesta regionalització hauria de preveure l'impuls de les vegueries de Catalunya, segons la Llei del 2010. L'impuls de les vegueries no hauria de suposar la creació de més administracions. Al contrari, aquesta eina seria el resultat de la fusió de les dimensions polítiques de les Diputacions i els Consells Comarcals, en aquestes vegueries. Els Consells Comarcals són eines de suport supramunicipals, i s'ha de conservar la dimensió de suport tècnic als municipis —que és clau—, així com la presidència i el Consell d'Alcaldes. Respecte a les Diputacions, el futur demana mancomunar les diputacions provincials —de Catalunya—, seguint el model de la Mancomunitat de Catalunya, d'en Prat de la Riba. Això es faria amb el paraigua de la Generalitat de Catalunya.
- 3) A partir d'aquí, i finalment, la Generalitat de Catalunya hauria d'impulsar la regionalització, via Llei de vegueries, amb governs regionals que permetin enfortir l'equilibri i la cohesió territorial de Catalunya. Amb aquest objectiu, Junts crearà un equip de treball per impulsar aquesta proposta.
- 4) Junts per Catalunya és un partit que aposta —amb decisions i fets— per la cohesió territorial de Catalunya. Les comarques de muntanya són una peça bàsica en l'objectiu de ser el país equilibrat que volem. És per això que el nostre projecte polític es compromet a impulsar la nova Llei de Muntanya, i a vetllar per la seva aprovació i aplicació. També ens comprometem a reforçar instruments com l'Institut de Desenvolupament i promoció de l'Alt Pirineu i l'Aran (IDAPA). La millora de la mobilitat i de les infraestructures, els serveis públics bàsics en àmbits com l'ensenyament i la salut, així com l'accés a l'habitatge, la connectivitat i el desenvolupament econòmic, són objectius fonamentals de Junts. També és imprescindible el suport al primer sector, amb una mirada especialment estratègica per a les comarques de muntanya. Aquests compromisos venen avalats pels

fets: els territoris de muntanya de Catalunya només han avançat, d'una forma decidida, quan l'espai polític que representem ha liderat el govern del país.

- 5) El país ha de creure en les seves ciutats mitjanes i en les capitals de comarca —que tenen influència directa als seus voltants—. Necessitem pobles i ciutats de mesura més humana, i els tenim. Aquesta, de fet, és una gran oportunitat: recuperar carrers, barris i centres històrics on es pot viure molt bé. Per aconseguir-ho, hem d'avançar cap a una Catalunya policèntrica i generadora de noves prosperitats.
- 6) Nou pla de mobilitat: ens hem de moure bé. Hem de substituir la no mobilitat, o la mala mobilitat, per una bona mobilitat. Aquest pla ha de ser global i ha d'incorporar totes les solucions que ens permetin una mobilitat sostenible de persones i de mercaderies per ferrocarril i carretera. Cal que la planificació, l'execució i la gestió de totes les infraestructures de mobilitat tinguin una clara vocació de descarbonitzar i que potencii les comunicacions en xarxa de tot el territori, incloent-hi totes les capitals de comarca, així com els nuclis urbans amb més població i activitat i els polígons industrials, i garantint l'accés a tots els nuclis habitats del país. Així, també ajudarem les administracions locals a implantar l'ús de noves tecnologies que millorin la gestió del trànsit i l'aparcament de vehicles, racionalitzant-lo —i donant més informació als ciutadans. És especialment significatiu el cas de les zones de càrrega i de descàrrega, i dels professionals del petit transport. Hi ha tecnologia que els pot ajudar a optimitzar les seves rutes de repartiment i l'estat d'ocupació de les places d'aparcament disponibles, evitant així temps improductius, estacionaments il·legals o la congestió que provoca la falta generalitzada d'estacionament. Tot això afavorirà la disminució del trànsit d'agitació i es traduirà en la reducció de gasos contaminants a les nostres viles i ciutats.
- 7) Cal donar impuls a l'Eix Transversal Ferroviari, en el traçat aprovat el 2010 en el PDU de la Reserva de Sòl de l'Eix Transversal Ferroviari.
- 8) Catalunya ha de brillar, amb carrers i espais d'una gran civilitat, recuperant l'urbanisme exemplar, avançat, d'espais còmodes, intel·ligents i útils, que hem liderat tantes vegades. Regeneració urbana i equipaments. Barris, pobles i ciutats dignes. Nova cultura, nova mirada. L'urbanisme entès com a eina de canvi; l'urbanisme com a eina d'integració social i de cohesió. L'obra pública -

estratègicament dissenyada— és un gran motor de transformació. Els pobles només s'ompliran de vida si es combat el despoblament des de la qualitat, des de la idea d'equilibri territorial, la sostenibilitat, la seguretat, i també des de la perspectiva de gènere, els feminismes i la diversitat. Les ciutats —i els espais públics en general— han de ser amables, fàcils de viure —imprescindible per a les persones grans— i segurs —garantir la sensació de seguretat és molt important per a col·lectius com ara els infants, les dones i l'LGTBI—. Els nostres pobles, viles i ciutats també han de ser inclusives per a persones amb discapacitat i, a la vegada, han d'estar pensades per a les cures.

- 9) Inversió i tecnologia. S'ha d'invertir arreu i, des d'aquest mateix 'arreu', s'ha de garantir l'accés a la tecnologia. S'ha d'acabar amb les zones fosques, silenciades, tecnològicament inoperatives. Parlar per telèfon o treballar amb un ordinador no pot ser una odissea enlloc. El mòbil no es pot tallar mentre se circula pel país. Només així es pot facilitar l'arribada de nova població a les zones amb risc de despoblament. Si hi ha població amb serveis, amb recursos i amb possibilitats, hi ha activitat econòmica. Si hi ha activitat, hi ha vida.
- 10) Les noves tecnologies són carreteres invisibles, que no embruten, sense cues ni col·lapses. S'ha de creure en la tecnologia i s'ha d'apostar per la flexibilitat laboral i el teletreball, de manera que la gran majoria de la població ha de poder triar on viu. Hi ha d'haver una alternativa a la concentració que col·lapsa l'àrea de Barcelona. Residir a les principals àrees urbanes —per raons laborals, per logística o per practicitat— no ha de ser una obligació. Per tal de fer possible la tria d'on vivim, però, és imprescindible garantir una bona connectivitat digital i física, així com disposar d'habitatge assequible i un teixit empresarial que afavoreixi la conciliació de la vida professional i laboral. Hem de facilitar el retorn dels que un dia van haver de marxar, així com l'atracció i l'arrelament de nous residents. D'aquesta manera ajudarem a reduir la tensió del mercat d'habitatge a les zones urbanes.
- 11) Garantir l'equitat territorial, per tal que els joves i les persones grans puguin elegir amb igualtat d'oportunitats en quina part del nostre país volen desenvolupar el seu projecte de vida i combatre, així, de forma efectiva, el despoblament rural. Però no n'hi ha prou de combatre el despoblament rural, sinó que cal fer efectiu el repoblament amb arrelament.

- 12) Catalunya, hereva del GATCPAC (Grup d'Arquitectes i Tècnics Catalans per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània), el país d'Ildefons Cerdà, d'Oriol Bohigas i de Joan Antoni Solans. No n'hi ha prou amb una idea brillant: hem de recuperar la coherència entre el model que volem i el que projectem. Volem un urbanisme modern i àgil, solucions que pacifiquin i planifiquin nous espais urbans. Necessitem integrar la trama urbana —allà on vivim— amb la infraestructura i els espais verds. Sovint això no passa. En definitiva, també apostem per un urbanisme que promogui la mobilitat sostenible. Accedir a l'àrea metropolitana des de fora no ha de ser complicat i, a la vegada, moure's entre municipis hauria de ser molt fàcil. Hem de dissenyar ciutats —també viles i pobles— i àrees metropolitanes orientades a les persones, amb un model urbanístic que prioritzi el vianant, que integri la bicicleta com un element central, que cuidi el transport públic i, finalment, el transport privat. Aquest enfocament —defensat per urbanistes reconeguts com el danès Jan Gehl— ja s'ha aplicat amb èxit a Copenhaguen o Amsterdam. Sota la premissa de la mobilitat sostenible i la millora de la qualitat de vida, aquest model promou la mobilitat activa i un sistema de transport públic robust, alhora que redueix la dependència del transport privat, font de congestió i contaminació.
- 13) Som verds, naturalment. Compromís absolut amb la transició ecològica. Catalunya ha d'apostar per crear noves infraestructures verdes. S'ha d'estimular els territoris —comarques, vegueries, o pobles i ciutats— a proposar noves solucions, a liderar els seus projectes, a impulsar les seves transformacions. Les solucions han d'anar del territori al Govern, no únicament del Govern al país. Aquest diàleg ha de fer aflorar projectes interessantíssims.
- 14) Prou obres eternes. S'han de modificar les condicions de les execucions d'obra. S'han d'escurçar els terminis, especialment, quan l'Estat juga a allargar-los. S'ha d'aconseguir una fórmula de traspàs automàtic de l'execució de l'obra quan l'obra es demora. Aquest traspàs ha d'anar acompanyat de la seva corresponent dotació pressupostària. Això evitarà les obres que no s'acaben mai —les obres eternes com la variant de Vallirana són una falta de respecte i una greu demostració d'ineficàcia— i obligaria l'Estat a millorar la seva secular no-execució dels projectes pressupostats a Catalunya. A banda, acabar —d'una vegada i per totes— el Corredor Mediterrani ferroviari amb via exclusiva per a les mercaderies. S'ha de vetllar pels accessos viaris i ferroviaris als ports i aeroports, i s'ha de garantir la connexió amb les logístiques adequades. Si no ho fem,

no reduïrem els costos del transport de les exportacions, ni augmentarem la competitivitat de la indústria catalana.

- 15) Traspàs integral de Rodalies, Regionals i dels serveis ferroviaris d'alta velocitat que es mouen per Catalunya. El traspàs ha de ser real i ha d'incloure les inversions pendents. A banda, s'haurà de dotar de més recursos tant a FGC com a lferCAT per poder absorbir amb èxit el traspàs. El país també ha d'estar preparat per gestionar totes les infraestructures ferroviàries de Catalunya i fer-les créixer, seguint la política ferroviària europea. Si no se segueix aquest camí, no se'n millorarà ni la gestió ni l'eficiència. Per aquesta raó és tan important seguir la línia que marca la UE sobre la progressiva liberalització del sector ferroviari. El traspàs ha de ser real i ha d'incloure les inversions pendents.
- 16) Repensar, reconnectar. El país no es va acabar el 1980, tot al contrari. S'han d'impulsar nous eixos viaris i ferroviaris. Les línies de FGC de Manresa i Igualada no estan al nivell de la resta del servei de Ferrocarrils —línies del Vallès i del Baix Llobregat. Els casos de l'Anoia i del Bages s'han de repensar amb ambició. La pregunta que el país ha de resoldre és quin temps és raonable per anar de Manresa i Igualada a Barcelona —i a l'inrevés—. A partir d'aquí, actuar trencant la lògica actual, incapaç de pensar solucions més enllà de la millora estricta en les infraestructures actuals. I pel que fa a la mobilitat per carretera, la connexió entre capitals de comarca hauria de ser —amb excepcions tècniquement justificades— per vies de 3 carrils (2+1). I les carreteres que connecten pols d'activitat econòmica rellevant han de passar al 2+2, com és el cas Manresa - Martorell. A més, totes les carreteres de la xarxa viària bàsica de Catalunya, així com totes les autopistes i autovies han d'augmentar la seguretat nocturna. S'hauria de projectar la instal·lació d'il·luminació en aquests recorreguts, començant pels punts més crítics i, especialment, per les vies de més capacitat. Els eixos viaris també han de permetre la interconnexió de les valls del Pirineu. L'N-260 ha de ser un lligam, no pas la frontera que és ara.
- 17) Volem una connexió en xarxa d'altres capacitats que faciliti el desenvolupament de les zones interiors i de muntanya. Només així generarem noves sinergies econòmiques i socials. Només així es reverteix la davallada demogràfica a les comarques d'interior i el retorn de les classes mitjanes. I el tren, on arriba i on va, també dona per dissenyar un nou pla. El ferrocarril ens obliga a repensar com ens movem i a fer-ho amb l'ambició idealista que, per exemple, va portar

el ferrocarril a Mataró l'any 1845. La raó, aplicada a les polítiques públiques, no pot tallar les ales al somni de la Catalunya ideal.

- 18) Traspàs dels aeroports de Catalunya a Catalunya. Descentralitzar la gestió aeroportuària amb una clara vocació internacional i intercontinental. Alhora cal també una ampliació de capacitat de l'aeroport de Barcelona que permeti satisfer la demanda creixent, sobretot la de caràcter intercontinental. És necessari una gestió pública entre les administracions i organismes oficials: només així es farà valer la idea del lema "Catalunya, primer". Aquesta descentralització s'ha de fer tenint en compte les necessitats i les preocupacions del territori. Així, per exemple, s'ha de tenir en compte l'impacte sobre la salut de les persones que suposa el sobrevol constant d'avions.
- 19) Catalunya ha de mantenir la seva participació en el Comitè de Desenvolupament de Rutes Aèries -que és on es decideix quines rutes interessin més-, però la seva veu ha de guanyar pes. En aquest model aeroportuari, la connexió entre els aeroports de Girona, Barcelona, Reus, Lleida i la Seu ha de ser clau. Per això cal crear una xarxa aeroportuària integrada, interconnectada i especialitzada. La intermodalitat de l'estació ferroviària de l'aeroport del Prat ha de permetre que sigui l'aeroport de referència de passatgers de llarga distància d'una regió mediterrània que té 20 milions d'usuaris potencials, que és la xifra que et permet incentivar que les companyies hi posin la seva base. També hem de saber aprofitar les potencialitats dels aeroports de Lleida-Alguaire i de la Seu d'Urgell-Andorra, especialment en l'activitat econòmica que està lligada a la indústria aèria i a les noves tecnologies.
- 20) Traspàs dels ports de Tarragona i Barcelona a la Generalitat de Catalunya. Aquest traspàs és la garantia per promoure activament la descarbonització i implementar un sistema de gestió mixt amb els sectors econòmics. Hem d'adaptar aquests ports al creixement econòmic mundial. Els ports de Barcelona i Tarragona han de ser els *hubs* marítims del sud d'Europa.
- 21) Integració tarifària del transport públic de tot Catalunya, a través del desplegament integral de la T-Mobilitat. A banda, s'ha de potenciar el transport públic a la demanda en les zones aïllades, als interiors de comarca, en les àrees de baixa ocupació. S'ha d'actuar per garantir la qualitat de vida per a tothom.

- 22) Catalunya diu que sí al cotxe elèctric. Tot i els dubtes que recorren Europa —dubtes de raó industrial i econòmica dels grans estats i dels grans fabricants, i dubtes dels ciutadans sobre l'autonomia, el cost real i la fiabilitat—, ens hem de poder moure de punta a punta del país amb cotxe elèctric. S'ha de millorar la xarxa dels punts de recàrrega —actualment la recomanació més acceptada és la que parla de tres punts de recàrrega per cada mil habitants. Aquesta xarxa ha de funcionar bé, amb la garantia que avui globalment ofereixen les benzineres. La càrrega del vehicle elèctric no pot dependre d'un sistema que funcioni irregularment. L'usuari necessita seguretat. A banda, i en un país de pobles petits, s'ha de garantir que aquests punts arribin a la vegada arreu, per tal d'evitar noves discriminacions. En paral·lel, el país haurà d'invertir en R+D+i, com fan molt països del nord de la UE, on per exemple, ja tenen carrils d'autopista electrificats *in itinere* adequats als grans *trucks*, als camions més grans.
- 23) Creiem en la “vinyeta”. És la fórmula més adequada, ja que permetrà el pagament per ús i per tipologia de vehicle. És raonable defensar la idea de “qui contamina paga”, tant en la gran xarxa viària com en el transport públic. La vinyeta ajudaria a gestionar la mobilitat, garantint el manteniment de la xarxa viària —avui, per exemple, els camions de gran tonatge que arriben o marxen a Europa travessen Catalunya sense aportar res a la conservació de les carreteres per on circulen—. Una part de la “vinyeta” també s'hauria de dedicar a potenciar el transport públic. Tanmateix, l'import de la vinyeta haurà de ser sempre curosament calibrat per no treure-li avantatges al transport a Catalunya respecte de les regions ibèriques i europees que hi competeixen.
- 24) Vetllarem per complir amb els estàndards d'accessibilitat establerts en el Codi d'accessibilitat de Catalunya, per garantir que es respectin els drets de les persones amb discapacitat —recollits en la Convenció de Drets de les Persones amb Discapacitat— a l'hora de fer ús de qualsevol mitjà de transport públic de Catalunya (trens, autobusos, metro). En aquest objectiu també s'hi inclouen totes les empreses que ofereixen serveis de transport públic (com és el cas d'autocars i busos interurbans o intercomarcals).
- 25) Cal assegurar que tots els sistemes d'informació, comunicació i senyalització en les infraestructures de transport siguin accessibles per a persones amb discapacitat visual, auditiva i intel·lectual, incloent-hi formats en braille, la llengua de signes catalana,

l'audiodescripció, els sistemes de lectura fàcil, la pictografia i la informació sonora accessible en temps real als diferents punts de transport públic i canals d'informació digital.

- 26) La distància i el desequilibri no és únicament físic. També ho és l'organització administrativa i de representativitat democràtica. Catalunya s'entén massa sovint com un punt central —la seva capital—, amb una successió de corones cada vegada menys reconegudes i més desorganitzades. Cal superar el centralisme, repensar el país en la seva globalitat i organitzar el país. Avui Catalunya està sotmesa a un desgavell de mapes funcionals que no coincideixen entre ells. Hem de reconèixer el país i ha de ser d'una innegable qualitat democràtica. L'organització territorial/administrativa/política ha de tendir a la subsidiarietat i ha de buscar la igualtat de condicions intercomarcal. Així, s'ha de construir un mapa regional en el qual hi haurà d'haver equitativament les institucions principals del país: universitats, hospitals, conselleries de la Generalitat, etc.
- 27) Un símbol, del qual parlem poc i és important per a la nostra identitat com a nació, és la identificació dels vehicles matriculats a Catalunya. S'ha de reobrir el debat i trobar la manera de fer-ho possible.
- 28) Modificar el sistema de transport interurbà amb autobús entre els pobles i les capitals de comarca, avançant cap a un transport a demanda. Moltes vegades els autobusos van buits o gairebé, i els horaris sovint no responen a les necessitats dels usuaris. Si volem revertir aquesta situació, cal transformar el model cap a la demanda real.

3 UN PAÍS SOCIALMENT COHESIONAT

Si volem tenir un país ric, modern i pròsper és, precisament, per disposar dels recursos necessaris per poder garantir amb plenitud els drets i el benestar de la nostra ciutadania i, especialment, dels col·lectius més desfavorits. I parlem de drets en sentit ampli: és bàsic i fonamental que tothom pugui accedir a un habitatge digne, assequible i accessible, però ho és també que es respecti i es fomenti la cultura i la llengua del nostre poble. Els drets —i els seus corresponents deures— són els garants de la cohesió social.

3.1 GARANTIM L'ACCÉS A L'HABITATGE DE DEBÒ

3.1.1 DIAGNOSI

3.1.1.1 La Catalunya dels 8 milions

Fa 5 anys, l'IDESCAT anunciava que Catalunya superaria la xifra dels 8 milions d'habitants l'any 2030. Aquesta projecció, però, es va veure complerta el novembre de 2023, superant la xifra dels 8 milions.

Aquest canvi ens confronta, com a nació, a un dels reptes més importants als quals hem hagut de fer front al llarg de les darreres dècades. La nova realitat demogràfica, deguda principalment al fenomen migratori i a l'augment de l'esperança de vida, té un impacte directe sobre l'estat del benestar i posa en dubte, de no abordar-se urgentment, la capacitat de les nostres administracions de garantir drets fonamentals, inclòs el dret a gaudir d'un habitatge digne i adequat, afavorint l'existència d'una oferta a preus assequibles i adaptada a les realitats dels àmbits urbans i rurals.

I és que, pel que fa a l'habitatge, aquest nou paradigma demogràfic, social, legal i econòmic ha incidit de manera preocupant sobre l'oferta i la demanda d'un sector que, en el nostre país, mai no ha acabat de trobar les mesures adequades per assegurar l'equilibri entre les capacitats i els instruments del país en matèria d'habitatge i la seva població.

D'acord amb dades del cens de població i habitatges de l'IDESCAT, a Catalunya, el nombre total d'habitatges utilitzats com a residència habitual era de 2,9 M l'any 2021. Es tracta d'un augment d'un 1,5 % respecte l'any 2011. Aquest fet contrasta de manera pronunciada amb el període 2001-2011, en què l'augment d'aquest tipus d'habitatges va ser d'un 19,9 %, malgrat que, en ambdós períodes, el creixement poblacional de Catalunya

va ser bastant similar. La primera xifra sembla insuficient per absorbir la demanda natural de la població; la segona sembla clarament lligada al que va significar la darrera bombolla financera.

Si posem el focus en l'evolució d'habitatges acabats d'obra nova, l'any 2003 era de 68.798 a Catalunya, mentre que el nombre d'habitatges acabats l'any 2023 era de 13.760. Unes dades que es repeteixen si ens centrem en els Habitatges de Protecció Oficial (HPO). D'acord amb les dades aportades per col·legis i associacions de professionals del sector, s'estima que Catalunya necessitaria en els propers anys produir a l'entorn de 40.000 habitatges/any quan la producció anual tant sols arriba a 1/3 part. En aquest sentit, s'han de prendre les mesures necessàries per capgirar aquesta tendència, especialment facilitant la gestió urbanística de propietaris i administració als efectes de generar sòl urbanitzat apte per edificar-hi, i alhora facilitant la producció d'habitatges lliures i de protecció oficial, especialment en règim de lloguer, per part del sector privat.

Pel que fa al preu del lloguer, la mitjana anual del lloguer contractual se situava, el 2018, en 698 €/mes al conjunt del país, xifra que ha augmentat un 19 % els darrers 5 anys fins a situar-se en 835 €/mes. En aquest augment dels preus del lloguer cal destacar el cas de la ciutat de Barcelona, que va assolir al primer trimestre de 2024 la xifra històrica dels 1.193 € de lloguer mitjà, una pujada del 4,3 % anual, dada que es contraposa a l'increment del salari mitjà, que només ha estat del 2,3 %.

Des de 2009, la capacitat de compra del salari mitjà català ha caigut un 9,8 %. Aquesta pèrdua de poder adquisitiu que la societat catalana ha patit en els últims 15 anys conforma una altra evidència de la dificultat per accedir a un habitatge, ja que, mentre la capacitat dels salaris decreixia, el preu de l'habitatge s'ha incrementat notablement.

Aquesta situació ha abocat a un nombre cada cop major de persones i famílies a una situació de risc d'exclusió social i, alhora, ha modificat dinàmiques de mobilitat poblacional. D'acord amb el darrer informe de migracions intermunicipals de l'AMB (2022), als fluxos migratoris tradicionals de zones rurals a urbanes, cal sumar-hi, des de fa uns anys, nous desplaçaments, protagonitzats principalment per persones joves, dels municipis centrals cap a municipis perifèrics mitjans-petits. L'informe identifica la disponibilitat d'habitatge i la situació econòmica com a principals causes subjacents d'aquests moviments intermunicipals sovint forçosos.

És important recordar que aquestes dinàmiques, com totes les precedents, s'emmarquen i són conseqüència de tot un seguit de contextos històrics que tenen en comú polítiques d'habitatge definides i implementades des de l'Estat: des d'una planificació urbana negligent que va portar a l'augment de l'infrahabitatge a les grans urbs durant els anomenats anys del *desarrollismo* franquista, passant per les pitjors conseqüències de l'esclat de la bombolla financera associada a l'habitatge de la primera dècada del s. XXI. Alhora, cal sumar-hi l'infrafinançament per part de l'Estat espanyol a la xarxa de Rodalies, a la qual els darrers 20 anys s'ha executat una ínfima part de la inversió pressupostada, amb la implicació que això suposa, és a dir, evitant afavorir el destensionament de les zones amb més problemàtiques per accedir a habitatge cap a viles i ciutats amb una menor tensió del mercat als llindars pròxims de les zones metropolitanes.

I, com a darrer element, però no menys important, cal remarcar l'infrafinançament que pateix Catalunya, que va en detriment dels drets dels nostres ciutadans, entre els quals hi ha la possibilitat de fer polítiques d'habitatge amb la inversió que correspon.

Cal que Catalunya rebi el finançament suficient per mobilitzar 3.200 M€ a l'any en polítiques d'habitatge, tant des del sector públic com des del sector privat, als efectes de poder assolir una producció d'habitatge de protecció oficial de compra i de lloguer a l'entorn de 20.000 habitatges anuals, és a dir, el 50 % de les necessitats de producció anual d'habitatges a Catalunya, amb especial èmfasi a les zones i municipis amb preus més tensionats. És imprescindible assolir els nivells de la mitjana europea. Sense un programa d'inversió ambiciós serà impossible lluitar contra el dèficit actual i capgirar l'actual tendència. Per posar un exemple, la mitjana d'habitatge social a Europa és del 10%, mentre que a Catalunya és inferior al 2%.

Es tracta d'unes dinàmiques que, amb la voluntat política d'erradicar-les, exigeixen avançar cap a una sobirania plena en aquest àmbit, amb un control absolut i transversal sobre tots els cicles de la política d'habitatge, des de l'urbanisme fins a la fiscalitat. Menys *Ministerio de la Vivienda* i més independència.

3.1.2 MODEL

3.1.2.1 Garantir l'accés a l'habitatge

L'accés a l'habitatge és un dels principals reptes que tenim al país, compartit amb la resta de societats avançades del món, i cal buscar el consens polític, social i de bona part dels sectors implicats, per abordar-lo des de polítiques d'habitatge útils, basades en la generació d'oferta i l'atenció a l'emancipació i l'emergència, i la generació d'un parc públic d'habitatge que ens permeti apropar-nos al percentatge dels països capdavaners en polítiques d'habitatge social.

Cal pensar unes polítiques d'habitatge a curt, mitjà i llarg termini, per poder planificar a 30 anys vista el país que volem. Catalunya disposa de tot el necessari per generar un marc d'oportunitats basat a generar les condicions socials i econòmiques que contribueixin a la prosperitat individual i col·lectiva.

En aquest sentit, l'habitatge és un dels vectors principals per fer funcionar l'anomenat ascensor social.

3.1.2.2 L'accés a l'habitatge

L'habitatge és un dels pilars centrals del benestar social. La Declaració Universal de Drets Humans de 1948, en l'article 25.1, preveu que qualsevol persona té dret a un nivell de vida adequat que li asseguri, a ell o a la seva família, l'habitatge. L'accés a un habitatge digne és, per tant, un dret i, des de Catalunya, necessitem impulsar polítiques públiques per garantir-lo.

Darrerament, la qüestió de l'accés a l'habitatge ha estat enfocada amb intents de regulació i control de preus des de la demanda, amb lleis com la Ley de la Vivienda de l'Estat (Llei 12/2023) i successives reformes exprés de la llei catalana. Aquest control de preus, lluny de reduir la desigualtat i facilitar l'accés a l'habitatge, provoca una inseguretat jurídica en el mercat que redueix l'oferta de lloguer, desincentiva la rehabilitació dels immobles, n'augmenta els preus i acaba perjudicant directament el llogater i, en especial, el llogater que pateix una situació de vulnerabilitat. És imprescindible impulsar una clarificació legislativa i normativa que doni seguretat i confiança tant als promotors d'habitatges com a propietaris i llogaters.

3.1.2.3 La generació d'oferta

Des de Junts per Catalunya creiem en polítiques que afronten el problema de l'habitatge des de l'arrel: la falta d'oferta per cobrir una demanda creixent degut a l'augment demogràfic pel fet migratori, unit a les necessitats d'emancipació dels joves, a la gestió de l'augment de l'esperança de vida de les persones grans, i al trasllat de la població a les àrees urbanes i metropolitanes.

Aquestes polítiques de generació d'oferta requereixen, en primer lloc, d'una planificació territorial que avalui les capacitats de generar més habitatge a tot el territori, ja sigui tant habitatge lliure com protegit, en tots els seus règims, i que ho faci amb criteris de sostenibilitat i cohesió territorial.

També cal introduir el model de mobilitat en la planificació de l'habitatge. Un exemple clar és la situació de Rodalies. Si volem ampliar l'oferta sense densificar més els municipis centrals de les diferents conurbacions que tenim el nostre país transformant els actuals sistemes de congestió en un sistema de xarxa de ciutats és imprescindible que les unim amb transport públic. En certa manera hem d'interioritzar que solucionar el problema de rodalies també forma part de la solució al problema d'habitatge.

Cal que, des de la planificació territorial i l'urbanisme, es distribueixin correctament les reserves dedicades a habitatge protegit per evitar la concentració en determinades àrees, així com la revisió dels percentatges d'aquestes reserves, de manera que es generi oferta protegida, però no es desincentivi la promoció i, en conseqüència, es paralizzi el sector immobiliari, com en el cas de la ciutat de Barcelona amb el 30 % de reserva d'HPO en sòl urbà consolidat. Hem d'aprofitar la força del sector i treballar-hi amb col·laboració i consens, no criminalitzar-lo.

A més de l'ampliació del parc d'habitatges, és necessària la rehabilitació del parc existent. Catalunya disposa d'un parc d'habitatges envellit, que no s'adequa als criteris d'eficiència energètica i accessibilitat de l'obra nova, i hem de ser capaços d'incentivar aquesta rehabilitació a través, per exemple, dels fons *Next Generation* i d'altres ajudes a la rehabilitació.

Dotar de més recursos al sector públic (Generalitat i Administració local) per a la producció de sòl per habitatges de protecció oficial ha d'ésser una prioritat, però només es poden assolir objectius ambiciosos que capgirin la mancança d'una oferta de lloguer consistent i amb preus assequibles si es compta amb el sector privat.

Per això cal posar èmfasi en adoptar mesures per assolir que, en els propers anys, el 50 % de la producció d'habitatge sigui de protecció oficial en règim de compravenda o de lloguer, als efectes de poder equilibrar l'oferta i la demanda i facilitar l'accés a l'habitatge a persones i famílies que no tenen accés al finançament hipotecari ni als preus del mercat lliure.

Atès que Catalunya necessita una producció estimada de 40.000 habitatges anuals, s'haurien de mobilitzar els recursos necessaris per poder generar 20.000 habitatges de protecció oficial anuals mitjançant un Pacte Nacional per l'Habitatge, entre administracions i amb el sector privat.

Això només serà possible si l'Administració no posa mesures limitatives als preus de lloguer del mercat lliure i, alhora, prioritza la promoció d'habitatges en règim de protecció oficial amb una rendibilitat suficient, especialment a les zones més tensionades, impulsant el desenvolupament de sòl amb la complicitat de les administracions competents i, alhora, garantint cobrir les contingències generades per la morositat, la vulnerabilitat o les ocupacions il·legals.

L'ampliació del parc públic d'habitatge s'ha d'efectuar també a través d'altres mecanismes com l'exercici del dret a tempteig i retracte.

És necessari entendre l'habitatge social no com una finalitat, sinó com un dret per garantir l'accés a l'habitatge tant a les classes mitjanes com d'aquells col·lectius que disposen de rendes baixes, o que es troben en condicions de vulnerabilitat o risc d'exclusió social, un sistema que permet augmentar la capacitat d'estalvi i actua com una veritable part de l'ascensor social. Per això, s'ha d'evitar que es facin compres amb motivacions purament especulatives, que redueixen l'oferta alhora que incrementen desproporcionadament els preus de compra i lloguer.

Hem de vetllar perquè, en tot cas, es mantingui la titularitat pública del sòl. Alhora, fer especial èmfasi en la necessitat d'exigir la col·laboració amb les entitats bancàries i tenidors públics, com la SAREB, de la qual es calcula la propietat de prop de 14.000 habitatges a Catalunya, per tal d'identificar tots aquells immobles de la seva propietat i en actual desús per dotar les institucions públiques i ens municipals d'habitatge de ràpida transformació per al seu ús social de manera temporal fins a assolir els nivells d'habitatge públic necessari.

Cal posar especial atenció en els joves catalans com a un dels col·lectius amb més dificultats per accedir a un habitatge i, per tant, poder-se emancipar. L'habitatge, com a principal vector per garantir l'ascensor social, també ho ha de ser per als joves a l'hora de poder projectar els seus futurs. L'escassa oferta d'habitatge de lloguer a preus assequibles, i les dificultats per accedir a la compra vinculades a la cobertura de les despeses inicials, provoquen l'expulsió dels joves dels pobles i ciutats on han crescut i viscut. Volem una Catalunya d'oportunitats per a tothom, també per a les persones joves.

3.1.2.4 L'atenció a l'emergència

Actualment, el mercat de l'habitatge està tendint cap a una reducció de l'oferta i un increment de preus. Aquesta tendència comporta dificultats per accedir a un habitatge de lloguer de manera generalitzada, independentment del nivell d'ingressos. Aquesta dificultat s'agreuja en diferents col·lectius concrets, com poden ser famílies amb un nivell d'ingressos baix, persones amb risc d'exclusió social o persones migrades i refugiades i incideix d'una manera injusta i discriminatòria vers les famílies monoparentals de dones soles amb fills.

L'augment general de l'oferta d'habitatge hauria de comportar la reducció dels preus i així permetre l'accés a l'habitatge a un segment de la població que no es troba en situació de vulnerabilitat econòmica. D'aquesta manera, des de l'Administració pública, es podran destinar més recursos a atendre l'emergència de persones que sí que es troben en risc d'exclusió residencial. Cal ser capaços de prevenir aquestes situacions d'exclusió residencial i evitar possibles desnonaments mitjançant sistemes de copagament o ajuts finalistes a propietaris i llogaters, així com ajuts per combatre la pobresa energètica. A més, hem de ser capaços de lluitar contra el sensellarisme a través de l'accés a l'habitatge social i a un acompanyament que permeti la inserció social i laboral.

En la població jove, el cost desmesurat d'una entrada de pis està bloquejant l'accés a la propietat, arrossegant els joves a perdre els seus diners en lloguers desproporcionats, destruint qualsevol oportunitat d'estalvi i deixant-los en risc de pobresa. Això crea una emergència generacional en què milers de joves no poden accedir a un pis estable, per tant, dificulta crear un projecte de vida. És crític, doncs, que s'elimini la barrera de l'entrada del pis per transformar els lloguers en hipoteques.

3.1.2.5 Fiscalitat, urbanisme àgil i defensa de la propietat

La tendència a la regulació excessiva en matèria d'habitatge ha comportat, per una banda, un excés de burocràcia i, per l'altra, una situació d'inseguretat jurídica per a promotors, propietaris i llogaters. L'Administració ha de vetllar per un urbanisme àgil i per la simplificació administrativa i burocràtica de la tramitació de planejaments i dels tràmits associats a la gestió urbanística i a l'obtenció de llicències.

Cal vetllar per una legalitat urbanística i d'habitatge clara, que ofereixi seguretat jurídica. Catalunya té un model d'habitatge format principalment per petits propietaris, que representen un 85 % dels tenidors d'habitatges, malgrat que tan sols posseeixen un 39,8 % del parc d'habitatge, per la qual cosa cal dirigir les regulacions als grans tenidors de més de cinc habitatges.

Per contra, la sobreregulació en matèria d'habitatge, els pocs incentius fiscals, la manca de garanties en el cobrament dels lloguers, la dilatació dels processos judicials i els salaris baixos desincentiven la compra d'habitatge per part de petits propietaris, fet que facilita l'acumulació de la propietat en grans tenidors o fons d'inversió, que disposen de més recursos per fer front a les dificultats associades a la compra.

Alhora, la fixació dels índex de referència de preus de lloguer en zones tensionades ha provocat una caiguda important de l'oferta de lloguer del mercat lliure i tampoc s'ha incentivat la inversió de grans tenidors en habitatge social de lloguer. Cal que Catalunya torni a promoure un model de propietat distribuïda, amb ajuts fiscals, legislació senzilla i ajuts a la compra de primer habitatge per a joves i d'habitatge habitual. Així com cal la correcta protecció de la propietat perquè pugui complir la clara funció social que té l'habitatge, i alhora faciliti que el sector privat inverteixi en habitatges socials de lloguer, garantint una rendibilitat sostenible i la seguretat jurídica necessària davant de situació d'ocupació, morositat o vulnerabilitat, i facilitant que l'Administració pugui cobrir aquestes contingències socials.

El llindar entre petit tenidor i gran tenidor ha de ser més elevat del que s'està utilitzant actualment, en què la propietat de cinc (5) habitatges ja dona la consideració de gran tenidor. S'ha de considerar gran tenidor el que indubtablement ho és, com poden ser els bancs, els fons d'inversió o grans empreses immobiliàries, entre d'altres, però no els propietaris particulars que inverteixen el seu estalvi en habitatge i que, a més, el posen al mercat per arrendar. El fet que els propietaris particulars posin habitatge

al mercat per arrendar ha de gaudir d'incentius, especialment fiscals, en cas que l'arrendament es faci a preus assequibles.

A les dificultats a la compra, s'hi afegeix la situació d'inseguretat vinculada a les ocupacions. L'ocupació no pot ser considerada una forma d'accés a l'habitatge i Catalunya lidera les infraccions penals en aquesta qüestió en el rànquing del Ministeri de l'Interior espanyol.

Les ocupacions conflictives i delinqüencials degraden la convivència en l'entorn on es produeixen i sovint van associades a altres fets delictius. Actualment, la legislació vigent i la seva aplicació efectiva no és suficient per recuperar la possessió dels habitatges i immobles ocupats i genera una situació d'impotència als veïns, als propietaris i als alcaldes de les poblacions afectades, que no disposen de les eines suficients. Aquestes ocupacions sovint es duen a terme en immobles propietat d'entitats financeres, fons d'inversió, la Sareb o persones jurídiques, fet que comporta que la propietat no emprengui mesures legals en contra d'aquest fenomen i, quan les emprèn, si és un petit propietari, es pot trobar sense solucions i amb nous problemes, com que el facin responsable de mantenir la situació d'ocupació il·legal de la propietat.

Des de Junts per Catalunya ja es va impulsar una llei per empoderar els ajuntaments per poder acabar amb aquestes ocupacions conflictives i delinqüencials en el cas que el propietari no actuï i sigui un gran tenidor, un fons o un banc. Treballarem en noves propostes per donar resposta a aquest greu problema que afecta la seguretat i la convivència veïnal, i ho farem en la línia del que s'està fent en altres països europeus, on la regulació davant aquest tipus d'ocupacions delinqüencials i conflictives permet actuar a l'Administració i resoldre la situació de manera ràpida i amb garanties.

Aquesta actuació ferma contra les ocupacions conflictives no pot anar deslligada de la pertinent atenció a l'emergència associada a ocupacions que es produeixen a causa de situacions de vulnerabilitat. En tot cas, s'ha de garantir al propietari la recuperació de l'habitatge l'abans possible i el propietari no ha d'assumir les càrregues que corresponen a l'Administració. L'accés a un habitatge digne és un dret, així com ho és el dret a la propietat i Junts per Catalunya defensem que l'Administració ha de ser capaç de defensar i garantir ambdós drets, l'un sense detriment de l'altre.

3.1.3 ACCIONS

3.1.3.1 Accions per l'habitatge

1. Invertir 1.000 milions d'euros anuals en polítiques d'habitatge per assolir el nivell de la mitjana d'inversió dels països europeus, com a mesura imprescindible per satisfer la demanda, destensar els preus del mercat i rebaixar la taxa d'esforç que les llars catalanes destinen al lloguer.
2. Recollir i ordenar totes les mesures legislatives, reglamentàries i administratives, per tal d'eliminar l'actual caos present en la regulació, per dotar de seguretat jurídica i congruència el conjunt de les disposicions.
3. Fer una avaluació de l'impacte de les mesures legislatives de control i reserva del mercat de l'habitatge recents, com ara la regulació dels preus dels lloguers o el 30 % de reserva d'habitatge protegit en sòl urbà consolidat. Des de Junts considerem que ambdues mesures han estat contraproductes per al mercat immobiliari, que han agreujat la problemàtica d'accés a l'habitatge i que cal modificar-les o derogar-les.
4. Exigir la màxima transparència a les administracions. L'Agència d'Habitatge de Catalunya ha de publicar, actualitzades, les dades oficials relatives a la situació actual dels lloguers a Catalunya, especificant el nombre de contractes, preus mitjans, durada, etc. De la mateixa manera, cal la màxima transparència per part de totes les administracions sobre el nombre d'habitatge públic existent a Catalunya i la seva ubicació territorial.
5. Impulsar un pla de xoc de sòl i habitatge per accelerar el desenvolupament de sectors urbanitzables en zones amb el mercat tensionat. Estudiar mesures que ajudin a reduir el cost d'adquisició del sòl. El cost del sòl és la gran barrera per aconseguir abaratir el producte immobiliari.
6. Promoure que els Ajuntaments, la Generalitat i qualsevol altra Administració pública titular de sòls patrimonials mobilitzin aquests sòls amb l'objectiu de finalitzar tots els processos urbanístics necessaris i acabar tots els tràmits per tal que es puguin construir habitatges en aquests sòls. Cal agilitzar els processos administratius vigents.

7. Agilitzar la planificació i la gestió urbanística, així com l'atorgament de llicències d'urbanització i edificació, tenint sempre present la realitat territorial diversa del país, amb la finalitat de reduir els terminis i d'acabar amb les demores que pateixen actualment aquests procediments. Tot i així, en pobles i barris on hi ha cases deshabitades, la prioritat no ha de ser construir obra nova, sinó rehabilitar el que està construït perquè s'hi pugui tornar a viure.
8. Vetllar perquè es mantingui inalterable la titularitat pública del sòl i el règim de protecció de la construcció, establint terminis de concessió més llargs que els actuals, a decidir per COAC (Col·legi d'Arquitectes de Catalunya) segons les característiques arquitectòniques dels edificis i els materials constructius usats (fusta, etc.) finalitat d'incentivar la participació, siguin del sector privat o d'empreses d'economia social: amb la finalitat d'incentivar la participació del sector privat, ja sigui en la construcció d'habitatges de lloguer de protecció pública, lloguer a preus assequibles o usdefruit a preu taxat.
9. Promoure tot l'habitatge de lloguer assequible possible sobre les reserves urbanístiques i el patrimoni públic existent, utilitzant tots els instruments de promoció pública disponibles. A les noves promocions públiques d'habitatge de lloguer assequible, cal garantir-los que hi hagi habitatges reservats per a joves menors de 35 anys, per a persones més grans de 65 anys, per a persones amb discapacitat i per a famílies monoparentals de dones soles amb els seus fills.
10. Impulsar una Estratègia Nacional d'Emancipació per als joves catalans que garanteixi l'accés i igualtat d'oportunitats al nostre país per tal de reduir l'edat mitjana d'emancipació. Aquesta estratègia tindrà, d'una banda, l'objectiu d'augmentar la bonificació del lloguer jove sobre l'IRPF en el tram autonòmic del 10 % al 20 %, en una franja d'edat que s'incrementarà fins als 35 anys. Així com, recuperar la deducció estatal eliminada pel Govern espanyol i que encara avui no s'ha restablert. D'altra banda, establirà una renda de suport a l'emancipació juvenil que unifiqui en un sol programa els ajuts de suport al lloguer, del govern de la Generalitat i del Govern espanyol amb el bo jove, revisant alhora els criteris per garantir la màxima equitat tenint en compte les zones tensionades i l'ampliació del límit d'ingressos màxims.

11. Impulsar la col·laboració publicoprivada i publicosocial per ampliar el parc d'habitatge públic de lloguer assequible, amb convenis que permetin involucrar el sector privat, els promotors socials, les cooperatives i el tercer sector en la seva construcció o la rehabilitació d'habitatges existents que es troben buits i que no són habitables i necessiten el suport de l'Administració per fer front a aquesta rehabilitació. Aquesta col·laboració és imprescindible per fer front a la demanda immediata i futura.
12. Facilitar línies de finançament públic amb préstecs bonificats per als promotors privats que apostin per construir habitatge protegit de lloguer, així com també incentius fiscals, garanties de cobrament i ajuts a la rehabilitació per als propietaris que lloguin habitatges a joves i famílies vulnerables.
13. Impulsar la col·laboració de les Administracions amb el col·legis professionals per a la promoció de pisos de lloguer amb un preu adequat als salaris, que facilitin la mobilitat geogràfica dels treballadors essencials d'activitats com les del sector sanitari o l'educatiu.
14. Establir normatives urbanístiques i d'habitatge prou flexibles per adaptar-les a les necessitats del territori, atès que no és el mateix les àrees metropolitanes, les urbanes o les rurals.
15. Reclamar a l'Estat que posi a disposició dels municipis i la Generalitat els sòls residencials titularitat de la Sareb, per destinar-los a l'ampliació del parc públic d'habitatge de lloguer assequible per la via de la promoció. Exigir i obtenir de l'Estat finançament suficient per rehabilitar-los.
16. Regular el lloguer temporal, les llars compartides i els habitatges d'ús turístic de manera que formin part de l'oferta immobiliària amb normalitat i no com a refugi davant la legislació de regulació dels preus dels lloguers recent.
17. Fomentar i facilitar la transformació d'espais comercials en desús per canviar-ne l'ús a habitatge i, de retruc, contribuir a la regeneració urbana i el teixit social dels barris on han desaparegut molts espais comercials en els darrers anys. Facilitar la rehabilitació de plantes baixes com ara habitatges accessibles per a les persones grans.

18. Facilitar que l'Administració pugui ser avaladora de l'entrada en la compra d'un primer habitatge per als menors de 35 anys, negociant crèdits favorables amb les entitats financeres.
19. Recuperar el concepte de "compte habitatge", és a dir, comptes d'estalvi remunerats i amb exempció total d'impostos, sempre que els diners es facin servir únicament i exclusiva per comprar un primer habitatge.
20. Augmentar la bonificació actual de l'Impost de Transmissions Patrimonials (ITP) en l'adquisició d'habitatge de segona mà que esdevingui residència habitual fins a arribar a bonificar el 99 % de l'impost, així com una bonificació dels impostos derivats de la compravenda i, més concretament, una bonificació del 99 % en la compra del primer habitatge. Aplicar també aquesta bonificació a l'IVA en els casos d'habitatges d'obra nova.
21. Oferir incentius fiscals als propietaris d'habitatges (per exemple, en l'IBI) que s'adhereixin voluntàriament a un límit del preu del lloguer fixat per la Generalitat. Sense la necessitat que es llogui a un col·lectiu determinat. I estudiar bonificacions a l'habitatge habitual i permanent de les persones grans.

Cal millorar la confiança en el lloguer d'habitatges a través de mesures com:

22. Adequar el lloguer social obligatori a la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans.
23. Redefinir el concepte de gran tenidor, en consonància amb els estàndards europeus.
24. Aprovar definitivament actualitzat el PTSH (Pla Territorial Sectorial d'Habitatge) que permeti fer polítiques d'habitatge a llarg termini.
25. Garantir la seguretat jurídica com a element clau per assegurar l'oferta i les inversions.
26. Promoure la figura de l'inspector d'habitatges, habitual en altres països, per tenir una tercera part acreditada que documenti l'estat de l'habitatge tant al principi com al final del lloguer. Seguint la pràctica internacional, l'inspector seria, en tot cas, un professional privat i el seu ús no seria, en cap cas, obligatori.

27. L'ocupació no pot ser una forma d'accés a l'habitatge, per la qual cosa proposarem les modificacions legislatives necessàries per acabar amb les ocupacions. D'altra banda, el respecte a la propietat privada és un principi bàsic de la nostra societat, per la qual cosa també proposarem modificacions legislatives perquè els propietaris d'un immoble ocupat el puguin recuperar de forma immediata.
28. Combatre amb decisió les màfies d'ocupació il·legal d'habitatges, impulsant les reformes legislatives que siguin pertinents per acabar amb aquestes pràctiques il·lícites. A tall d'exemple, reformant el marc legislatiu civil i criminal necessari per endurir els efectes de l'ocupació il·legal i aconseguir el desallotjament en 48 hores.
29. Incrementar de manera destacada la quantitat d'habitatges que es rehabiliten actualment, així com la qualitat d'aquestes actuacions, prioritzant les d'eficiència energètica, les d'accessibilitat i les associades a patologies estructurals. L'objectiu és arribar a final del decenni havent rehabilitat un 30 % del parc d'habitatges, posant èmfasi al món rural i als municipis de muntanya. L'objectiu és arribar a final de decenni havent rehabilitat un 30 % del parc d'habitatges construït abans de 1980, així com també posar èmfasi en els del món rural i en municipis de muntanya.
30. Reclamar la gestió dels fons *Next Generation* destinats a la rehabilitació, que actualment són de competència estatal.
31. Treballar en una proposta de modificació de la Llei d'Enjudiciament criminal per tal de permetre el desallotjament de la propietat ocupada sense cap títol ni contracte justificat en un termini màxim de 48 hores des de la interposició de la denúncia per part d'aquells particulars que no siguin gran tenedors, en línia amb els nostres països veïns europeus.
32. Treballar en la presentació d'una proposta de modificació de l'article 245 del Codi Penal que detalli els seus supòsits d'aplicació i de conflictivitat, i que contempli en aquests casos més penes, amb independència de la concurrència de violència o intimidació.
33. Impulsar la creació de jutjats especialitzats en matèria d'ocupació en aquells partits judicials on s'acumulin més casos de delictes de violació i usurpació de domicili.

3.2 UNA CULTURA DE PAÍS, UN PAÍS DE CULTURA

3.2.1 DIAGNOSI

La resistència secular de la nació catalana a deixar-se diluir —o a dissoldre's directament— en una cultura més àmplia i sustentada per un estat catalanòfob pot explicar la mala salut de ferro del sistema cultural català. A més, els canvis en els models de participació, producció i consum culturals que s'imposen a escala planetària, sobretot a partir del fenomen digital i la transformació demogràfica i social, ens han abocat a un estat d'emergència lingüística i cultural que ha de ser revertit.

- Una part molt rellevant de les amenaces del nostre entorn té, en el fons i en la forma, un component i un origen polític, econòmic i legislatiu. El supremacisme castellà en tots els fronts comporta necessàriament el paper subsidiari del català i de la cultura catalana. Qualsevol via efectiva i realista de solució passa per tenir un Estat independent.
- L'ecosistema cultural català està instal·lat en la precarietat. Els ajuts públics resulten del tot insuficients. La legislació laboral, contractual i fiscal i la complexa i creixent burocratització ofeguen encara més els treballadors de tot l'espectre cultural que s'han de moure entre els diferents nivells de l'Administració, sovint amb competències ben poc definides. Com en tants altres sectors, la dependència de l'Estat espanyol genera una manca persistent de recursos per l'espoli fiscal, priva la plena capacitat legislativa i impossibilita la lliure actuació política.
- La manca de capacitat d'autogovern encotilla la cultura en una legislació estranya a la realitat catalana: complexitat administrativa i burocràtica, menysteniment del paper de la societat civil, absència de fórmules efectives de col·laboració publicoprivada i publicosocial (lleis del mecenatge) i impossibilita mantenir les institucions nacionals amb el nivell d'ambició necessari per ser internacionalment competitives. D'altra banda, algunes lleis sectorials han envellit i s'han anquilosat i necessiten una revisió o un nou desplegament.

- El treball en xarxa i la rendibilitat dels equipaments culturals té marge de millora i s'ha de desenvolupar des d'una concepció més sistèmica.
- Existeix un desequilibri territorial tant pel que fa a la producció com a l'oferta, a la pràctica i al consum culturals i, sovint, les subvencions no s'adeqüen a la qualitat dels projectes i es decanten per grans projectes de l'àrea metropolitana de Barcelona. La cultura —crear-la o gaudir-ne— no pot dependre del codi postal. La digitalització de la cultura és un dels instruments per arribar a nous espais geogràfics —dins i fora de les fronteres dels Països Catalans—, per arribar a nous públics, difondre i preservar el patrimoni (lingüístic, bibliogràfic, arquitectònic, arqueològic...) i fer la pràctica cultural més accessible a tothom.
- La llengua vertebrava la nació i és senya d'identitat. La llengua i la cultura catalanes han de servir —ara no sempre ho poden fer— d'element aglutinador de les diferents cultures que conviuen al país, que es nodreixen les unes de les altres i enriqueixen el teixit ciutadà. Han de deixar de ser una llengua i una cultura a la defensiva, que demanen permís per existir, per ser una llengua i una cultura nacionals fortes i projectar-se a tot el país complet i internacionalment, a tots els efectes.
- Des d'aquest posicionament de fortlesa que encara no tenim i en pla d'igualtat amb les cultures nacionals d'arreu, la cultura i les llengües de Catalunya (el català, l'aranès i la llengua de signes catalana) actuaran d'element de cohesió social, d'inclusió i d'equitat.

3.2.2 MODEL

A Catalunya, la cultura ja ha estat reconeguda com un bé essencial l'any 2020, com el quart pilar de la societat del benestar i, per això, s'ha de mantenir arrecerada dels canvis polítics. La cultura catalana ha estat sempre un gran valor de país, un senyal d'identitat col·lectiu i un element de cohesió. És també un sector econòmic clau i una targeta de presentació al món.

Parlem de la cultura catalana per expressar no només una visió compartida del món dels qui parlem català, aranès o llengua de signes catalana, sinó també una manera de fer, un segell d'identificació. Existeix una manera

singular de crear, de relacionar-nos; uns atributs d'identificació en l'activitat (recreativa, econòmica, social, industrial...), que configuren l'univers català.

- L'acció política en cultura té com a objectius principals garantir-hi l'accés de tots els ciutadans i col·lectius; oferir a creadors, productors, entitats i empreses les millors condicions per a una oferta cultural de qualitat amb ambició d'arribar a tothom; preservar el teixit de la societat civil que ha permès el desenvolupament de la cultura catalana, i protegir i promoure el català com a llengua principal de referència en totes les activitats del país.
- El català és la llengua de la nació completa. Tota expressió cultural en català que s'ho mereixi tindrà reconeixement i suport, sigui quin sigui el lloc on es generi. Cal una relació preferencial amb els altres territoris de llengua catalana i una projecció internacional articulada a través de la diplomàcia cultural i explotant les tecnologies a l'abast per col·laborar en la riquesa cultural de la humanitat.
- El model cultural català i en català ha d'enfortir la cultura nacional a l'ensem que la diversitat cultural local o territorial i propiciar un sistema amb nuclis d'equilibri al país que siguin considerats equipaments nacionals o de referència. Aquests equipaments han de vertebrar sectorialment el país i prestar serveis de suport.
- La conservació i posada en valor del patrimoni material i de la cultura popular i d'arrel són prioritaris, amb l'objecte de revertir la situació de precarietat com a dipositaris de la memòria i la identitat col·lectiva. Poden ser fonament per a la noves creacions i tenen també un valor integrador i econòmic potencials. Garantir l'ús del català com a llengua vehicular en totes les etapes i àmbits educatius.
- L'Administració catalana ha de simplificar els seus nivells (nacional, regional i local), els seus procediments, i clarificar el marc competencial. S'ha de guiar pels principis de subsidiarietat, coordinació, cooperació, descentralització i desconcentració. Li cal una mirada àmplia sobre el fet cultural i una idea més ambiciosa de democratització que no pas la de la simple difusió cultural de la capital a les comarques.
- La cultura ha de ser tractada i avaluada des de la lògica pròpiament cultural (i la consegüent i irrenunciable lògica educativa) i no des de la d'altres polítiques públiques, més o menys economicistes (per

exemple, per tractar els treballadors culturals intermitents). D'aquí, el paper orientador, equilibrador i impulsor del Govern català. D'aquí també, l'espero a lleis de protecció del sector cultural i de l'associacionisme cultural i a una llei del mecenatge que afavoreixi la descentralització en la generació de projectes culturals i la combinació de recursos públics i privats en benefici del gruix, la varietat i la difusió culturals i de la seva accessibilitat.

- La cultura, com la llengua, són responsabilitat transversal de tots els departaments dels governs (nacional i locals). Evidentment, ho és del departament competent, però també, i especialment, del d'Ensenyament per afavorir la formació artística, la sensibilització cultural i la transmissió de la cultura popular. També dels d'Indústria, Habitatge, Igualtat i Feminismes (per pal·liar l'històric menysteniment de les dones en els diferents camps, per exemple)... Totes les conselleries i regidories tenen responsabilitat compartida alhora de posar en valor la tradició, la innovació i l'excel·lència.
- No hi ha drets sense deures: l'obtenció de la ciutadania catalana estarà condicionada al coneixement i la capacitat d'ús de la llengua catalana o aranesa.

3.2.3 ACCIONS

El problema de la llengua catalana —i de la cultura catalana— no és d'estructura administrativa, sinó del desinterès i la inhibició estatals en l'aplicació de la legislació vigent i en els seus aparats judicial i legislatiu, que són activament adversos amb Catalunya. Cal continuar denunciant el menysteniment històric i estructural dels poders de l'Estat.

3.2.3.1 Llengua

1. Vetllar per garantir que la llengua catalana, l'aranès a l'Aran i la llengua de signes catalana siguin les llengües normals d'ús de les administracions, de l'ensenyament en tots els seus àmbits i etapes i dels mitjans de comunicació públics.
2. Estendre el coneixement i impulsar l'ús de la llengua catalana per part dels ciutadans per garantir-ne l'ús social al país i donar-li el lloc preeminent que li pertoca en cadascun dels àmbits sectorials descrits en aquesta ponència.

3. Contribuir a trenar aliances amb els altres territoris de parla catalana, en la línia encetada per la Declaració de Palma i, més recentment, per la Declaració de Prada.
4. Assegurar el model d'escola catalana, amb mesures legislatives i garanties en els entorns educatius.
5. Multiplicar les opcions d'aprenentatge de llengua catalana i repensar el model. La formació ha d'arribar a tothom i a tots els àmbits, especialment als col·lectius minoritzats.
6. Ser combatius davant les ingerències i atacs de l'Estat i de l'espanyolisme, i instar la Generalitat de Catalunya a actuar d'ofici davant els casos de discriminació lingüística i d'invasió de competències. Construir enginyeria legal i oferir serveis jurídics per defensar els ciutadans i les entitats de tota vulneració en matèria lingüística mentre la Generalitat de Catalunya no actuï d'ofici.
7. Per obtenir protecció legal internacional i garantir l'hegemonia del català, identificar les casuístiques de vulneració de drets lingüístics i de drets fonamentals per part de l'Estat espanyol per presentar-les davant les Nacions Unides i els organismes internacionals competents per argumentar la necessitat d'exercir el dret d'autodeterminació de Catalunya.
8. Identificar les casuístiques de vulneració de drets lingüístics i de drets fonamentals per poder-ho defensar davant les Nacions Unides.
9. Exigir que el Departament de Política Lingüística tingui els recursos econòmics, humans i diplomàtics adients per arribar a acords més efectius, a més del compliment de la legislació en aquest àmbit, amb les plataformes i les empreses distribuïdores de continguts (audiovisuals, de coneixement, eines d'IA, motors de recerca, bases de dades científiques i legals...) per a l'exercici de les seves competències plenes en política lingüística, en tots els àmbits culturals, i en totes les esferes de la vida econòmica, tecnològica i social, etc.
10. Seguir treballant per assolir l'oficialitat del català com a vint-i-cinquena llengua oficial de la Unió Europea.

11. Estudiar el funcionament del sistema d'equivalències dels nivells de llengua catalana en acabar l'ensenyament obligatori per avaluar la seva idoneïtat.
12. Impulsar l'establiment de clàusules en els contractes administratius, les subvencions i els convenis amb les administracions públiques catalanes per assegurar i fer efectiva la disponibilitat de la llengua catalana en la seva relació amb la ciutadania i amb l'Administració, en tots els seus productes, serveis i canals per tal de garantir-hi l'exigible accessibilitat.
13. Vetllar per la creació d'una regidoria de Política Lingüística en els ajuntaments en què tinguem responsabilitat de govern.

3.2.3.2 Cultura

14. Repensar el sistema jurídic cultural i promoure un pla legislatiu que permeti la seva renovació per adequar-lo al nou context social i digital i per avançar en l'aclariment de quines competències pertanyen a les diferents administracions. Recuperar i impulsar la nova Llei de l'Audiovisual de Catalunya, la Llei del Cinema i la Llei del Patrimoni català. Aprovar una Llei de drets culturals de la ciutadania com una llei integral del sector.
15. Actualitzar la planificació d'equipaments i prioritzar les inversions (construcció i manteniment) del Pla d'Equipaments culturals (PECCat).
16. Impulsar les candidatures a la UNESCO presentades pels agents del territori, coneixedors dels seus valors i singularitats. Instar totes les administracions a defensar-ne la tramitació.
17. Vetllar perquè tots els departaments del Govern i de l'àmbit local assumeixin les seves responsabilitats en cultura catalana i llengua.
18. Impulsar l'establiment de clàusules en els contractes administratius, les subvencions i els convenis de la Generalitat de Catalunya per assegurar i fer efectiva la producció i la distribució culturals en català i per garantir-ne l'accessibilitat.
19. Promoure la contractació d'artistes i espectacles en llengua catalana de tot l'àmbit lingüístic, especialment ara que són censurats en els seus territoris d'origen.

20. Treballar per a l'acció institucional coordinada, equitativa i corresponsable per millorar l'equilibri en els diferents territoris, i fer efectiu i eficaç un sol sistema cultural dels serveis i equipaments culturals i patrimonials.
21. Incidir en la programació dels canals i les plataformes de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals perquè integri programes culturals, i treballar perquè se centrin en l'espai comunicatiu nacional, amb mirada catalana i oberta al món.
22. Influir en una solució a mida per alleugerir la situació dels treballadors culturals en règim d'intermitència.
23. Proposar mesures perquè s'eduqui la sensibilitat artística des de la infància i millori la formació en les arts, i amb el focus centrat també en la joventut, per incrementar-ne la participació en les pràctiques culturals.
24. L'inventari de Patrimoni ha de ser l'embrió d'un projecte ambiciós i de país. Cal, mitjançant la cooperació i des d'arreu del territori, aconseguir un gran repositori que identifiqui tot el patrimoni (arqueològic, arquitectònic, natural, moble, immaterial), en documenti la informació existent, i hi doni accés (fotografies, projectes, bibliografia...). Ha de comptabilitzar els dèficits i les necessitats de manteniment per permetre prioritzar les inversions (consolidació, rehabilitació, manteniment) i estudiar-ne la viabilitat (nous usos, finançament públic o privat...).
25. Garantir el respecte dels drets lingüístics de les persones sordes i sordcegues que utilitzen la llengua de signes catalana (LSC) com a sistema lingüístic propi de Catalunya, i assignar un programa pressupostari específic i estable per al desplegament real i efectiu de la Llei de la LSC. Això inclourà el desenvolupament d'intèrprets qualificats per a la comunicació i el suport en tots els àmbits de la vida pública i privada, així com assegura que els canals de comunicació i els mitjans audiovisuals ofereixin continguts amb traducció a la llengua de signes catalana per garantir l'accessibilitat universal a aquest col·lectiu. Aquesta acció, a banda de ser essencial per assegurar la inclusió i la plena participació de les persones sordes i sordcegues en la societat catalana, així com per promoure la visibilitat i el respecte per la llengua de signes catalana com a part integrant de la diversitat lingüística i cultural del país, es troba en

línia amb l'article 21 de la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD), que destaca el dret de les persones amb discapacitat a la llibertat d'expressió i accés a la informació a través de la llengua de signes, així com l'obligació dels estats a promoure i protegir aquest dret.

26. És necessari que els esdeveniments culturals siguin lliures d'estereotips de gènere i de LGTBI-fòbia i tinguin una presència paritària de les dones i representativa del Col·lectiu LGTBI+ excepte quan ho exigeixin elements discursius o condicionants intrínsecs a l'acte cultural.

27. Potenciar la cultura popular i l'associacionisme perquè avui són una de les millors eines de transformació social, d'acolliment i d'integració.

3.3 PER MILLORAR LA SALUT DE LA CIUTADANIA

3.3.1 DIAGNOSI

El sistema sanitari català i el sector de la salut és un sector estratègic per Catalunya, tant des del punt de vista social, econòmic i territorial. D'una banda, el sistema de salut públic i universal és garant de la cohesió social, desenvolupament sostenible i equilibri territorial perquè permet reduir desigualtats socioeconòmiques a través de l'atenció directa i de la generació d'entorns més saludables. D'altra banda, genera activitat econòmica, recerca, innovació, llocs de treball i efectes d'arrossegament significatius.

Per això, per a Junts per Catalunya, enfortir, reformar i millorar el sistema de salut és una de les nostres prioritats irrenunciables, pensant en tots els ciutadans de Catalunya i, per això, la Salut va molt més enllà del sistema sanitari, ja que s'ha de fer salut des de totes les polítiques, amb tot el finançament que sigui necessari, i amb la millor gestió possible.

A Junts per Catalunya ens ratifiquem amb un sistema de salut fruit de la LOSC. Un sistema públic d'accés universal per a les persones empadronades, finançat per impostos i consolidant el model sanitari català, amb la separació de funcions, amb un Departament que defineix la política sanitària, un Servei Català de la Salut que, com a asseguradora pública, exerceix una garantia de qualitat, equitat i eficiència; i uns

sistemes de provisió diversos, amb col·laboració publicosocial, en què destaca un pes important de la iniciativa social i municipal.

Un sistema de salut que s'ha de basar en els principis inspiradors següents: finançament suficient, sostenible, salut pública sòlida, modernització de la gestió dels centres, model assistencial integrat, centrat en les persones, amb lideratge professional, participació ciutadana, recerca i innovació competitives i transformació digital. Un sistema de salut que afronta el repte del canvi climàtic i la contaminació ambiental amb incorporació de l'enfocament One Health per preservar la innocuïtat dels aliments, el control de les zoonosis i la lluita contra l'ús inadequat dels antibiòtics i les malalties emergents i re-emergents. Les recomanacions i línies estratègiques internacionals insisteixen en la necessitat d'abordar el canvi climàtic aplicant mesures preventives de mitigació (reducció d'emissió de gasos d'efecte hivernacle) i d'adaptació (adreçades a reduir la vulnerabilitat dels sistemes naturals i humans dels potencials efectes del canvi climàtic), que han de ser intersectorials i implicar tota la societat. En aquesta línia, l'OMS prioritza el reforçament dels serveis de salut pública i la gestió del medi ambient orientada a la salut entre les mesures d'adaptació més importants per reduir els efectes negatius del canvi climàtic en la salut de les persones.

El model sanitari català contemporani actual és hereu d'una llarga tradició històrica. És liderat per la Generalitat de Catalunya, conjuntament amb els ajuntaments del país. Un model de salut singular, propi, caracteritzat per un model mixt, publicosocial, ja que tot aquest servei públic està format per institucions de titularitat pública, Generalitat i/o ajuntaments, i institucions d'iniciativa social i entitats d'autogestió de professionals. Així s'aconsegueix aprofitar tots els recursos existents que, ben gestionats, permeten optimitzar l'assistència en tots els àmbits. El nostre país disposa d'una xarxa d'equips d'atenció primària (EAP), hospitals i altres serveis especialitzats repartits per tot el territori, amb l'Institut Català de la Salut (ICS) com a extens proveïdor, especialment a l'atenció primària. Aquest sistema, tot i ser considerat un dels més accessibles i efectius d'Europa, s'ha anat deteriorant progressivament per una manca de recursos i un infrafinançament crònic fruit de l'espoli fiscal i la manca d'inversions de l'Estat espanyol a Catalunya, abans i després del traspàs de les competències. Això ha afectat tant les infraestructures com el conjunt de professionals que hi treballen, i ha repercutit molt negativament en l'atenció que es presta i el que és més greu i intolerable: la salut de la ciutadania.

A més, cal sumar-hi els canvis demogràfics intensos que ha patit Catalunya, passant de 6 milions d'habitants a 8 milions en els darrers 30 anys, amb un augment de la cronicitat en aquest context demogràfic caracteritzat per l'envelliment poblacional, i on és més necessari que mai la integració de l'assistència social i sanitària per donar-hi resposta.

També la innovació i els canvis tecnològics, la xarxa d'oficines de farmàcies i l'augment de l'empoderament de la ciutadania ens ofereixen oportunitats de millora que cal aprofitar.

La despesa sanitària pública sobre el PIB a Catalunya (6,7 % l'any 2023) és inferior a la d'Espanya (7,7 %) i de la UE (7,5 %). El Consell de Treball, Econòmic i social de Catalunya (CTESC) estima que si Catalunya tingués una intensitat de despesa sanitària pública sobre el PIB com Espanya, aquesta despesa s'incrementaria en més de 2.000 milions d'€ anuals. Però encara estariem lluny de països del nostre entorn, com ara Dinamarca (8,8 %) o Alemanya (9,9 %). De fet, els estudis recents a Catalunya demanen arribar el més ràpidament possible a un increment de 5.000 milions d'€ anuals.

A més, hi ha una escassetat de professionals sanitaris en general i són moltes les zones territorials de difícil cobertura, amb un dèficit particularment preocupant en especialitats mèdiques i infermeres. Tot això ha portat llargues llistes d'espera i dificultats per mantenir l'alta qualitat assistencial que es reclama i que és el nostre objectiu.

Els pilars d'universalitat, equitat i qualitat, que definien aquest sistema, estan seriosament compromesos. Aquesta tendència es va accentuar amb la pandèmia de la COVID-19, que va evidenciar aquesta insuficiència pressupostària, la falta d'inversions i la precarietat de personal sanitari.

La pandèmia no només va sobrecarregar el sistema, sinó que també va fer evidents les greus dificultats per mantenir una capacitat assistencial adequada. Això va tenir un impacte directe tant en els pacients com en els professionals de la salut, la qual cosa va generar un malestar evident en els professionals de la salut. La sobrecàrrega laboral i la manca de personal, especialment en les categories de metges i infermeres, per retribucions per sota dels canons europeus, ha estat desigual segons les zones del territori, fet que agreuja les desigualtats en l'accés i la qualitat de l'atenció sanitària.

La Salut Mental és la veritable epidèmia de la nostra societat, el 24 % dels adults pateixen problemes de depressió i/o ansietat, i un 7,4% dels infants

entre 4 i 14 anys tenen problemes de salut mental, per posar només dos xifres. A Catalunya, el suïcidi és la primera causa de mortalitat prematura en gent jove, de 25 a 34 anys, en ambdós sexes; i podem considerar-ho un problema de salut pública, atès que comporta una pèrdua evitable de vides, a més de l'impacte físic, psicològic, emocional i social en les persones i familiars afectats, així com en la comunitat en el seu conjunt.

La xarxa d'oficines de farmàcia és un recurs extens i proper a tots els ciutadans que no tenim suficientment integrat per aconseguir el seu màxim potencial dins la xarxa sanitària. La col·laboració entre la farmàcia hospitalària i comunitària per apropar la medicació hospitalària de dispensació ambulatoria millora la gestió dels pacients externs atesos pels serveis de farmàcia hospitalària, permeten avançar en l'atenció centrada en la persona.

També l'accés als medicaments innovadors és fonamental per garantir el millor tractament disponible pels pacients. A Espanya el temps mitjà d'accés s'ha incrementat els darrers anys fins als 613 dies (20 mesos), cosa que compromet la qualitat, efectivitat, cohesió i equitat de l'atenció sanitària. Cal agilitzar el procés d'avaluació, autorització i finançament dels nous medicaments, i la seva posada al mercat per fer-los accessibles als pacients.

Tanmateix, existeix un problema real en matèria de llengua quan es tracta de l'atenció al pacient. Hem vist com, en els darrers anys, Catalunya ha rebut una allau de metges, principalment, i altres professionals d'altres països, que es suma a una disminució de l'ús del català també en persones nascudes a Catalunya o que fa anys que hi viuen. Com a nació, hem de poder formar en la nostra llengua pròpia per tal d'oferir una adequada integració, igualtat d'oportunitats envers els altres metges i una millora en l'atenció al pacient, que ha de poder ser atès plenament en català, tant per garantir els drets lingüístics dels usuaris i com per millorar-ne els resultats assistencials. És una obligació i un deure conèixer i tenir competència oral i escrita del català en el sistema sanitari de Catalunya i l'Administració, conjuntament amb iniciatives professionals (Associació Salut pel Català, Metges/Infermeres pel català) i socials, han d'habilitar els mecanismes per fer-ho possible.

En aquest context, és imperatiu enfortir, reformar i millorar el model sanitari català. Aquest replantejament hauria de basar-se en valors fonamentals com la igualtat d'accés a la salut, el respecte per la identitat individual i col·lectiva, la defensa de les llibertats, la transparència en la gestió pública, i la participació activa de la ciutadania en la presa de

decisions. A més, cal promoure un model que valori el talent i la innovació, i que garanteixi una atenció sanitària universal i de qualitat per a tothom, amb una perspectiva feminista i de gènere, que garanteixi una atenció sanitària universal.

Encara avui, la salut continua concebent-se des de la perspectiva androcèntrica i és per això que necessitem mesures que incorporin la perspectiva de gènere a l'hora d'investigar, diagnosticar i planificar les polítiques sanitàries. Existeixen malalties de les dones fortament invisibilitzades. També cal un replantejament amb visió de gènere de les condicions laborals, de la precarietat en el treball, de la manca d'equiparació de sous que pateix el sector sanitari, fortament feminitzat. Cal apostar per una investigació científica amb perspectiva de gènere i amb referents i models de dones.

3.3.2 MODEL

Al llarg dels anys 80 es van assentar les bases del model sanitari català que va permetre construir un sistema sanitari propi, diferenciat i referent. Aquest model d'èxit, universal, equitatiu i de qualitat, i que cal preservar en la seva essència, mostra mancances i disfuncions que recauen —sobretot— als col·lectius més vulnerables. Aquest finançament insuficient en les darreres legislatures, un increment de la població, el seu major envelliment, l'augment de la formació i resolució de les diferents professions sanitàries, la manca de determinats professionals, l'insuficient ús de la llengua catalana en el sistema, la irrupció de les noves tecnologies (amb l'escletxa digital associada), i l'impacte del canvi climàtic en la salut evidencien que és el moment de redefinir-lo, fent-lo evolucionar i adaptant-lo als nous requeriments de la ciutadania i amb una visió One Health. Mantenint-ne la idiosincràsia, s'ha d'orientar als valors d'igualtat, equitat territorial, identitat, llibertat, transparència, apoderament, talent, innovació i en femení.

El model de país que defensem en matèria de salut es basa en una xarxa assistencial robusta i accessible, alternada i compartida amb el sistema públic i la iniciativa social, per a perfeccionar i abocar tot el talent d'aquest país, per fer-lo un sistema més professional, robust i competitiu i orientat a garantir una atenció de qualitat per a tots els ciutadans. Aquest model s'ha d'articular a partir d'equips forts i consolidats d'atenció primària, formats per professionals sanitaris que treballin de manera coordinada per oferir una resposta integral a les necessitats de salut de la població, amb especial atenció a la prevenció i l'atenció comunitària, reforçant

l'autoresponsabilitat de les persones fomentant un bon ús del sistema sanitari. Els hospitals comarcals, situats de manera estratègica a tot el territori, asseguruen una proximitat que facilita l'accés a serveis hospitalaris, mentre que es reforcen les prestacions en àmbits clau com la salut mental, la salut de la dona i l'atenció a la dependència. És per això que creiem en la defensa i la potenciació de tots els hospitals comarcals i territorials, per donar una resposta immediata i efectiva a les necessitats de la ciutadania, dotant-los de més recursos i millores de modernització i tecnificació, així com de coordinació en tota la xarxa assistencial.

Volem reforçar el reconegut model català de salut, que és valorat per la seva estructura organitzada i per la capacitat d'adaptar-se a les necessitats canviants de la població. Tot i així, el nostre no ha de ser un sistema estàtic, sinó que ha d'estar constantment subjecte a nous reptes com els canvis demogràfics, l'augment de l'esperança de vida, l'aparició de noves malalties i processos degeneratius o les demandes creixents de la societat per una atenció més personalitzada i d'alta qualitat.

Hem d'assolir un sistema sanitari que tracti la malaltia, però que sobretot treballi per tenir el màxim de salut i de benestar possible a tota la ciutadania. Per això, i tenint en compte que el 80 % dels determinants de salut no depenen directament del sistema sanitari, enfortint totes les accions preventives i de promoció de vida saludables, amb especial èmfasi en aquelles que reforcin l'atenció a la salut mental i a la cronicitat, sobretot des d'una perspectiva comunitària, i potenciant la prevenció de les drogodependències, l'esport, la nutrició i la desmedicalització. Prioritzant les accions de tots els departaments del govern en funció del seu impacte en salut, "Salut a totes les polítiques".

El model de salut català ha de ser gestionat de manera contínua i rigorosa per evitar-ne la degradació i garantir que es mantingui al dia amb els avenços tecnològics, mèdics i les expectatives dels ciutadans. Un país com Catalunya necessita, i és legítim que exigeixi, un sistema de salut capaç d'oferir la millor atenció possible, perquè els ciutadans de Catalunya ens mereixem gaudir de la millor qualitat de salut possible. Així doncs, és imprescindible que les polítiques de salut siguin una prioritat estratègica per assegurar una cobertura sanitària universal i equitativa, i que els recursos destinats al sistema siguin suficients per fer front a l'augment constant de la demanda de serveis de qualitat.

A més, cal apostar per la innovació i la modernització tecnològica dels sistemes de salut, amb la incorporació —també— de la intel·ligència artificial, per facilitar-ne una gestió eficient i transparent, i per garantir que

els professionals de la salut treballin en les millors condicions possibles. Tot plegat permetrà que Catalunya continuï sent un referent en matèria de salut, preparada per afrontar qualsevol repte i oferir una atenció sanitària d'excel·lència.

El nostre compromís és el de construir una Catalunya saludable, on tothom tingui accés a una bona alimentació, a la pràctica esportiva i a l'activitat física com a part fonamental d'un estil de vida equilibrat. Per això, enfortirem i renovarem el sistema sanitari català, assegurant-nos que sigui capaç de donar resposta a les necessitats presents i futures de la ciutadania, afavorint tots aquells aspectes d'estil de vida que persegueixin conquerir una vida més saludable.

Un dels èxits de la medicina moderna ha estat la millora tant en qualitat com en quantitat de la vida. Aquest fet ha generat nous reptes com l'important debat sobre la mort digna, entesa com un dels avenços de drets civils que s'està produint en les societats més avançades del nostre entorn. A Catalunya l'aprovació de la LO3/2021 de regulació de l'eutanàsia ha estat un pas endavant important, però queda camí per córrer. Junts participarà activament en els debats sobre la necessitat d'ampliar els supòsits i simplificar els procediments actuals.

3.3.3 ACCIONS

1. Impulsarem la transformació del sistema de salut per adaptar-se a les noves realitats socials i sanitàries basant-se en el document "30 mesures per enfortir el sistema de salut", mantenint l'essència del model sanitari català fruit de la LOSC amb la col·laboració publicosocial, assegurant un finançament suficient al voltant del 8 % del PIB i tenint en compte els indicadors socials com a criteri de distribució de recursos a l'atenció primària, per augmentar les plantilles, millorar la coordinació, les instal·lacions i els recursos tecnològics i així garantir l'accessibilitat (incloent la visita als professionals de referència de l'atenció primària abans de 48 hores), la resolució, la longitudinalitat (també en salut mental i pediatria), l'equitat territorial i la transparència.
2. Vetllarem per tal que l'atenció primària i comunitària sigui la veritable entrada de la ciutadania al sistema sanitari, desenvolupant un model d'atenció més proactiu centrat en l'assoliment i manteniment de la bona salut, tot reformulant els protocols per accedir-hi, millorant en temps i forma l'accés i garantint la

continuitat assistencial entre usuaris i professionals sanitaris, donats els clars beneficis d'aquesta longitudinalitat. Destinarem un 25 % del pressupost de salut, tal i com marca l'OMS, amb una distribució pressupostària territorial que tindrà en compte les desigualtats de renda de la població i el seu impacte en les necessitats de salut. Amb això, reduïrem les llistes d'espera a tots els nivells assistencials. Per fer front els reptes actuals i anticipar-nos a futures crisis apostem per un increment del pressupost en salut pública fins a un 4 % del pressupost del Departament de Salut. Promourem la carrera professional per captar i retenir talent en l'àmbit de la salut pública.

3. Millorarem les condicions laborals dels professionals sanitaris, augmentant l'oferta pública de places per reduir l'eventualitat a tot el sector, amb canvis legislatius per millorar la conciliació de la vida laboral i personal, desenvolupant un programa de captació i retenció de professionals de la salut en zones de difícil cobertura, facilitant l'accés a formació continuada i recerca que faciliti la seva progressió, creant un programa transversal de recuperació del talent mitjançant incentius que estimulin el retorn i la reincorporació d'infermeres i altres professionals que han abandonat el nostre sistema sanitari per anar a l'estranger o al sistema privat; farem efectiu el reconeixement de la categoria laboral que els correspon a les infermeres especialistes, i impulsarem el procés de negociació perquè les infermeres passin del grup A (diplomats) al grup A1 (graduats), amb models que incentivin l'autonomia de la infermera com la gestió infermera de la demanda i finalitzant el procés de prescripció infermera a tots els centres de la sanitat pública i privada; millorarem el reconeixement professional dels TCAI (tècniques i tècnics en cures auxiliars d'infermeria) i els Tècnics Superiors Sanitaris i desplegarem els certificats de professionalitat del personal administratiu; i farem que la participació dels professionals en els òrgans de govern dels recursos del SISCAT sigui real i efectiva.
4. Exigirem l'eliminació del districte universitari únic a nivell de l'Estat espanyol per facilitar l'accés a la formació universitària dels estudiants catalans, així com el traspàs de les competències per a la formació sanitària especialitzada i de l'homologació dels títols d'especialistes extracomunitaris per evitar el col·lapse actual, instaurant un sistema més àgil d'homologacions de títols per a aquests professionals que compleixin amb tots els requisits.

5. Crearem circuits de diagnòstic ràpid per a les patologies que demanin coordinació entre els diferents nivells assistencials, a l'estil dels circuits de diagnòstic ràpid per a l'oncologia.
6. Creiem en l'atenció pediàtrica integrada a tots els equips d'atenció primària del país, que reforci i implanti equips territorials, les visites presencials i les interconsultes de diferents especialistes hospitalaris a l'atenció primària per atansar l'atenció sanitària a l'usuari.
7. Apostem per la millora de la coordinació entre l'atenció primària i comunitària i els hospitals, així com la resta de nivells assistencials, revisant tots els protocols per optimitzar les derivacions entre nivells assistencials, disminuint els temps d'espera dels usuaris i també el retorn de derivacions a l'atenció primària.
8. Farem realitat definitivament i amb caràcter prioritari l'Agència d'Atenció Integrada Social i de Salut, participada pels departaments de Drets Socials i Salut i el món local, com a gestora del conjunt de recursos sociosanitaris per a persones amb necessitats d'atenció d'aquests dos àmbits: les persones amb discapacitat o dependència, amb problemes de salut mental o les persones fràgils (també aquelles que viuen a les residències per a persones grans). Així apostarem decididament per la integració efectiva de les polítiques socials i sanitàries, per tal de donar una resposta integral a la ciutadania; la promoció de l'autonomia personal i l'atenció integrada a les persones amb discapacitat i dependència; i el manteniment de les persones que ho desitgin a la seva comunitat, fent especial èmfasi en l'abordatge de la solitud no volguda i potenciant l'ús de la prescripció social, la cura a domicili (atenció al domicili, cuidadors professionals, habitatges amb serveis, etc.), així com les cures intermèdies.
9. En el context actual d'increment constant de l'envelliment, revisarem el sistema de salut per incorporar totes aquelles accions preventives i/o promotores de la salut per millorar els anys de vida en bona salut i amb la màxima autonomia personal possible (prevenció sarcopènia, cribratge auditiu, salut bucodental, pla de demències, etc.).
10. Garantirem l'accés universal de les Persones grans a tots els serveis per fer efectius els drets a l'envelliment digne i saludable. L'Atenció domiciliària, des del Centre d'Atenció Primària, és la clau fonamental

del servei de cura de les persones grans, d'accés universal, pròxim, flexible i adaptat a cada realitat local. A disposició de cada família hi haurà un gestor de casos per coordinar tots els serveis que rebin.

11. Mantindrem, enfortirem i modernitzarem els serveis d'atenció intermèdia, incloent-hi les cures pal·liatives i la geriatria, especialment per a persones amb malalties cròniques i discapacitat física i sensorial, amb l'objectiu de potenciar la seva autonomia, compensar les seves limitacions o pal·liar el seu malestar i, en general, promocionar un envelliment actiu. Continuarem treballant per millorar la qualitat de vida dels pacients, les seves famílies i els seus cuidadors. Especialment en les malalties de gran complexitat i gran dependència, com hem fet amb la iniciativa de la llei ELA al Congreso. En aquest sentit també incrementarem recursos per a tots aquests serveis, incloent-hi la formació dels professionals implicats, infraestructures i atenció domiciliària especialitzada, així com potenciarem el testament vital per tal que els ciutadans coneguin els seus drets i les eines per garantir una mort digna, respectant les seves decisions en tot moment.
12. Per donar resposta efectiva als reptes actuals i futurs en matèria de salut pública és una prioritat la creació i desplegament de l'empresa pública Agència de Salut Pública de Catalunya. Una necessitat de país per abordar les situacions que requereixen anticipació, resposta ràpida i coordinació amb tot el sistema sanitari i, per això, es configurarà de forma descentralitzada i amb una àmplia implantació territorial. En un context actual marcat per la crisi climàtica, amb l'augment de malalties emergents i reemergents, és fonamental abordar de manera holística i visió One Health l'avaluació continuada i la gestió del risc, afavorint un sistema sanitari més resilient i adaptat als reptes poblacionals. Serà una institució d'excel·lència tècnica i científica de Catalunya que promourà el lideratge a nivell internacional en la detecció, vigilància, avaluació i gestió dels riscos per a la salut, així com l'encarregat de promoure la informació i comunicació a la ciutadania dels riscos i amenaces per a la salut.
13. Per tal de garantir la participació real i efectiva de la ciutadania en les polítiques sanitàries, reforçarem el paper del Consell Consultiu de Pacients de Catalunya. En aquest àmbit de ciutadania/pacients, hi continuarem desenvolupant l'Escola Catalana de Salut per a la ciutadania; el nou decret de competències del Consell Consultiu de Pacients; estratègies dirigides a l'autocura i a la corresponsabilitat

dels pacients amb malalties cròniques i a les dels seus cuidadors com ara els Programes Pacient Expert i Cuidador Expert Catalunya, i el Programa de Presa de Decisions Compartides.

14. Incorporarem de nou el Test Salut com a eina per avançar cap a la salut en totes les polítiques, potenciant l'enfocament de les polítiques públiques des de tots els sectors, tenint en compte de forma sistemàtica les implicacions de les decisions sobre la salut, buscant sinèrgies i evitant efectes sanitaris nocius.
15. Enfortirem i ampliarem la relació entre les farmàcies i el Departament de Salut, incorporant-les com un nivell assistencial més a la planificació sanitària, amb una visió integral i integradora dins del model sanitari català. Promourem la coordinació efectiva de les oficines de farmàcia amb la resta de serveis assistencials, particularment amb l'atenció primària, la farmàcia hospitalària, l'Agència Integrada Social i de Salut i l'Agència de Salut Pública de Catalunya ampliant la concertació actual amb la incorporació de serveis assistencials amb objectius de salut compartits amb l'atenció primària i la resta del sistema.
16. Normalitzarem i garantirem l'ús del català en el sistema sanitari, facilitant l'adquisició del nivell C1 de català al personal sanitari fomentant-ne l'ús en les actuacions sanitàries per garantir els drets lingüístics dels usuaris i millorar els resultats terapèutics, incloent el nivell C1 com a requisit en els nous processos de selecció de personal. Així com en els medicaments, incloent prospecte (instruccions pacients), cartonatge (identificació exterior de l'envàs), i la fitxa tècnica d'ús per als professionals.
17. Catalunya ha d'incrementar i prioritzar la recerca en oncologia i altres malalties greus i complexes, que afecten un gran nombre de catalans, i per això és fonamental la col·laboració publicosocial en l'atenció i amb la indústria per millorar al màxim la supervivència en qualitat de vida dels pacients.
18. Incrementarem els recursos destinats a la cura de la Salut Mental, un 10 % als pressupostos de Salut, amb especial èmfasi en la Salut Mental Infantil i Juvenil, i desenvolupant totes les línies preventives i terapèutiques a totes les vegueries, adequant els recursos assistencials a les necessitats de cada territori. També farem medicina preventiva investigant les causes que porten al deteriorament de la salut mental. Definirem, en el marc del Pacte de

Salut Mental, l'actuació en detecció i prevenció, el tractament clínic, el tractament psicològic, el model específic d'inserció laboral, la garantia de drets (incapacitació, tuteles i mesures de suport a la capacitat jurídica), l'atenció a les famílies, l'abordatge educatiu, els serveis residencials, la desinstitucionalització, la lluita contra l'estigma, entre d'altres.

19. Desplegarem i reforçarem el Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya per promoure mesures per a la prevenció i el control de les conductes suïcides, des del suport integral a la vida i des de l'acció intersectorial, així com donar les respostes adequades a cada situació, millorar la sensibilització i transformació social vers aquest fenomen, i promoure el benestar emocional i el desig de viure de forma resiliència de la població.
20. Defensem la creació de sistemes d'informació unificats per a tot el sistema de salut de Catalunya, per poder reduir temps d'espera i automatitzar tràmits, avançant en la desburocratització i modernització de l'Administració pública, preservant escrupolosament la privacitat. Els sistemes d'informació facilitaran la gestió clínica de tots els professionals, independentment del lloc i àmbit on treballin.
21. Apostarem i invertirem en l'impuls de l'economia de la vida i les indústries de la salut, per tal de situar Catalunya com a BioRegió referent a nivell europeu i mundial, i potenciar la industrialització, reindustrialització i reconversió d'empreses en aquest sector, tot impulsant la col·laboració públicoprivada en el sector salut entre les empreses, les universitats, els parcs científics, els instituts de recerca i el sistema públic de salut.
22. Aplicarem la perspectiva de gènere en tots els àmbits de l'àrea de la salut. Proporcionarem la informació necessària a les dones sobre malalties ginecològiques infradiagnosticades que resten qualitat de vida, com per exemple l'endometriosis. Analitzarem les pràctiques i els protocols hospitalaris dels serveis de salut reproductiva, amb atenció especial al part respectat. Impulsarem mesures per tal de desenvolupar la farmacologia adaptada a la morfologia femenina. Desplegarem mesures per garantir l'equitat territorial pel que fa als drets sexuals i reproductius de les dones.
23. Desenvoluparem programes de formació especialitzada per als professionals sanitaris per garantir que puguin oferir una atenció de

qualitat i equitativa a les persones amb discapacitat, amb capacitació en consentiment informat i sensibilització sobre els drets humans, la dignitat i les necessitats específiques d'aquest col·lectiu, tant en el sector públic com privat.

24. Desplegarem serveis d'atenció sanitària especialitzada i propera per a persones amb discapacitat, i reforçar el coneixement sobre l'envelliment, la seva patologia, així com les mesures no farmacològiques dirigides a millorar el benestar, la salut i la qualitat de vida, que incloguin detecció primerenca, intervenció i prevenció, i se n'assegurarà la disponibilitat tant en zones urbanes com rurals, amb l'objectiu de reduir l'aparició de noves discapacitats i facilitar la proximitat de l'atenció a les comunitats.
25. Augmentarem la conscienciació a les administracions i a la societat per tal que es facin més polítiques, com ara subvencions, per a l'erradicació de l'amiant, material amb una alta presència en molts entorns de Catalunya i que la UE ha marcat el 2032 com a data de la seva definitiva supressió per ser un element cancerigen de primer ordre.
26. Ampliarem la xarxa de Trànsit del Servei Català de la Salut (servei especialitzat d'atenció a la salut a les persones trans) amb nous serveis per al col·lectiu i ampliant-ne la implantació al territori.
27. Des de Junts creiem que qualsevol política sanitària i social ha de poder mesurar els seus resultats sobre el benestar dels ciutadans. Reforçarem l'AQuAS com a agència independent per tal que validi totes les pràctiques clíniques en funció dels seus resultats basats en l'evidència científica. Tota la gestió clínica estarà basada en criteris de resultats objectivables i, per tant, avaluable i comparables.
28. Catalunya necessita millorar la prevenció en totes les seves facetes de la salut, a l'alçada del països europeus. Una prevenció eficient redunda en el benestar personal i també en la millora del finançament del sistema.
29. Garantirem a totes les comarques del país la lliure disposició de serveis d'interrupció de l'embaràs, com a pilar indiscutible dels drets sexuals i reproductius i de la llibertat de les dones a decidir sobre el seu cos, a partir dels 16 anys. La Interrupció Voluntària de l'Embaràs (IVE) ha de formar part d'un servei integral de salut reproductiva, en què les dones tinguin fàcil accés a la informació, assessoria en anticoncepció i suport psicològic.

30. Ampliarem el nombre de places a les facultats de medicina i d'infermeria a les universitats catalanes, adaptant-les al nombre creixent de necessitat de professionals de la salut.
31. Vetllarem pels drets de les persones LGTBI+, i en especial entre els joves, per tal que es garanteixin els mitjans necessaris per dur a terme pràctiques sexuals segures sense risc, posant a disposició les eines de les quals disposa el sistema de Salut català sobre la contracció d'ITS. En aquest sentit, facilitarem l'accés amb adequat seguiment a la profilaxi preexposició (PrEP) i a la profilaxi postexposició (PEP) per evitar el contagi del VIH, una malaltia de la qual ha disminuït la percepció del risc entre joves.

3.4 CATALUNYA, TERRA DE CAMPIONES I CAMPIONS

3.4.1 DIAGNOSI

Catalunya és un país amb una identitat pròpia i una clara aspiració: convertir-se en un Estat reconegut, tant políticament com esportivament, en àmbit internacional. Som una nació profundament democràtica, amb gran talent esportiu, també amant de la llibertat i de la tolerància, i fermament defensora dels drets civils, tant individuals com col·lectius. Tanmateix, hem tingut i tenim al davant un Estat que, lluny de fer costat a la nostra singularitat i potencial, treballa sempre per diluir-nos i espanyolitzar la nostra presència esportiva al món.

Els catalans hem fet gran el país també des de l'Esport. Catalunya ha esdevingut un referent esportiu mundial, i és important mantenir aquest estatus. L'esport contribueix de manera notable a la projecció internacional de Catalunya, tant per la participació dels nostres esportistes en competicions d'alt nivell com per l'organització de grans esdeveniments al nostre territori.

L'esport és una activitat d'èxit, d'integració i de solidaritat a Catalunya. Des de l'esport de base fins al de competició i el d'elit, són milers les persones practicants, sovint agrupades en clubs i associacions que constitueixen un gran teixit d'entitats i una forta cohesió social del país.

Darrerament, les federacions, clubs esportius i consells esportius han estat víctimes d'una pèssima gestió dels recursos econòmics i administratius de

la Secretaria de l'Esport de Catalunya, fet que els ha dificultat enormement poder continuar fent possible la pràctica de l'esport. Tan sols gràcies a la seva voluntat i esperit de sacrifici, s'ha pogut seguir assegurant la prestació dels seus serveis a la ciutadania i, en especial, als joves i infants. Uns serveis imprescindibles, d'altra banda, per ajudar a difondre els valors de l'acceptació, la tolerància i la igualtat en la nostra societat.

Catalunya som un referent en l'esport adaptat. El compromís, integració i esperit de superació dels esportistes i els seus familiars ens demostren dia rere dia que són un model a seguir i hem de lluitar tots plegats perquè no es perdi aquesta il·lusió i la feina feta fins avui. Junts volem ser un gran col·laborador per aconseguir millores i reconeixements per a aquests esportistes.

3.4.2 MODEL

Amb dedicació, implicació i lluita, volem aconseguir el reconeixement internacional de tots els nostres esportistes, clubs i federacions. La fita de poder representar Catalunya esportivament arreu del món és un compromís que Junts ens fem nostre i que volem compartir amb tota la ciutadania catalana. Treballarem i dedicarem els recursos necessaris per tal que les federacions esportives catalanes siguin membres de ple dret de les seves respectives federacions internacionals. Així mateix, volem que el Comitè Olímpic Català sigui membre del Comitè Olímpic Internacional, amb tots els drets que això comporta. L'objectiu és clar: competir al món amb veu pròpia, de manera oficial i, alhora, ser amfitrions d'esdeveniments globals de primer nivell al nostre país. El reconeixement internacional de l'esport català no és només una qüestió d'orgull nacional, sinó que significa també un impuls important per a la viabilitat econòmica del nostre teixit esportiu. Un teixit esportiu català que ha de formar part del motor de l'economia del país; amb l'organització de grans esdeveniments i la seva promoció ha d'incidir positivament en la pràctica esportiva de la població, fet que revertirà en ajuts i beneficis per al territori.

El nostre compromís amb la Catalunya esportiva va molt més enllà de gestionar simplement els ajuts i les obligacions administratives per part de la nova Conselleria d'Esport. El nostre compromís és acompanyar de veritat tot l'esport català amb el màxim de recursos econòmics i humans. Anar tots junts en defensa d'un esport català que ha de ser significatiu i motiu d'orgull per a la nostra ciutadania. Tots els clubs esportius, des del més petit en qualsevol disciplina fins al club més gran que representi

Catalunya, ens tindran sempre al seu costat per enfortir encara més la gran feina que duen a terme.

Els mitjans audiovisuals públics catalans han de ser el referent de la informació esportiva catalana i de la seva projecció internacional. I ho hem d'acompanyar de totes les infraestructures disponibles, potenciant la creació de noves plataformes de difusió. L'activitat dels clubs catalans, de les federacions i agrupacions, s'ha de veure reflectida en la totalitat dels esports practicats. Catalunya compta amb grans escenaris i instal·lacions esportives ideals per a la retransmissió d'esdeveniments esportius: els Pirineus per a les activitats de muntanya i esquí; el Parc del Segre, el Canal Olímpic, l'Estany de Banyoles, el Pallars o les Terres de l'Ebre per a la pràctica d'activitats esportives aquàtiques; el ciclisme arreu del territori, el Circuit de Catalunya, estadis i pavellons multifuncionals que permeten l'organització o retransmissió de qualsevol esport, etc. Cal un nou llibre d'estil per als mitjans audiovisuals i la premsa esportiva, en el qual no es renunciï mai a l'ús del català com a llengua esportiva del país, amb totes les seves variants territorials. I el seguiment és, i ha de seguir sent-ho, de tots els esports, des dels més populars fins als d'elit, passant pels minoritaris, ajudant a l'equiparació de l'esport femení amb el masculí, i potenciant l'esport adaptat fent costat sempre als Special Olímpics.

Volem seguir treballant perquè en l'esport català no existeixin diferències per raó de gènere, raça, creença, aptituds físiques, aptituds intel·lectuals o per l'orientació sexual. Necessitem que es vegi representada l'equitat en tots els esports, i que els col·lectius més febles i desfavorits no quedin fora de cap disciplina esportiva per manca de recursos. És necessari tenir una gran entesa amb els serveis socials del país per poder fer arribar l'Esport Català i l'Activitat Física a tots els sectors de la societat.

Catalunya som un país solidari i ho demostrem amb el nostre teixit de voluntariat, que és especialment important en l'àmbit esportiu. És necessari que aquesta figura sigui reconeguda legalment, ja que del voluntariat en depèn, en gran part, l'esport de base de tot el territori.

Junts per Catalunya volem potenciar els valors intrínsecs de l'esport a qualsevol nivell (sènior, amateur, esport de base, professional i l'adaptat per a discapacitats) per aconseguir una societat més sana, cohesionada i feliç.

3.4.3 ACCIONS

1. Defensar fermament l'impuls i l'oficialitat de les seleccions esportives catalanes i del Comitè Olímpic Català, com a agents internacionals i nacionals de primer nivell esportiu.
2. Desenvolupar, de manera consensuada i conjunta amb el sector esportiu i el món local, un pla estratègic per acollir grans esdeveniments esportius internacionals a Catalunya en la propera dècada. L'organització de grans esdeveniments esportius nacionals i internacionals ha d'estar coordinada pel món local i el sector. L'organització d'aquests esdeveniments ha de servir per promoure i potenciar l'esport base, seguir promovent l'esport d'elit i deixar un llegat esportiu al territori.
3. Elaborar el Pla estratègic del turisme esportiu de Catalunya per tal de garantir-ne la qualitat i, alhora, preservar el territori, comptant sempre amb el teixit econòmic local i de proximitat i amb les empreses de sector. La diversitat del nostre país ens aporta una riquesa que ens fa molt atractius en l'àmbit dels esports, tant d'equip com individuals, i de muntanya o aquàtics.
4. Treballar i impulsar la diplomàcia esportiva internacional com a part essencial per aconseguir els reconeixements esportius internacionals i projectar la imatge de Catalunya al món. L'esport català manté un destacat reconeixement internacional en moltes activitats esportives de competició i d'elit, però, malauradament, molt sovint el Govern de l'Estat ha impulsat mesures i accions contràries als interessos de l'esport català. Farem costat i donarem el suport necessari a entitats privades i socials que treballin per aquest objectiu, com pot ser la Plataforma Pro Seleccions Esportives Catalanes o a l'entitat que la succeeixi.
5. Les federacions esportives catalanes són l'estructura a través de la qual s'estructura el gruix de l'esport català. És necessari reforçar la seva presència i autonomia en la gestió de l'esport, competicions i, sobretot, en matèria de llicències i capacitat d'organitzar competicions esportives internacionals i defensar la representació d'esportistes catalans en tots els àmbits.
6. En compliment de la llibertat d'associació, del respecte a les creences personals i de la democràcia, treballarem per suprimir

l'article 104.1.C de la Ley del Deporte 39/2022, de 30 de desembre, que sanciona com a falta molt greu la no-participació d'un esportista a les seleccions espanyoles, amb multes de 3.000 a 30.000 euros i suspensió de la llicència federativa per a un període de 2 a 15 anys. Cal respectar la decisió dels esportistes catalans que optin per acudir a una convocatòria de la selecció catalana i no de la selecció espanyola, sense risc que se'ls obri un expedient i se'ls sancioni amb multes i suspensió de la llicència federativa.

7. Modificar el marc normatiu fiscal i laboral que afecta l'esport de base per garantir la continuïtat de clubs i entitats esportives. Afavorir que puguin obtenir finançament a partir de la realització de petites activitats econòmiques (rifes de nadal, sortejos, tómbols) molt populars a Catalunya i que, amb la transparència adequada, no quedin sotmesos a les complexes declaracions de l'impost de societats i el pagament de la Seguretat Social, com si fossin empreses amb finalitats lucratives.
8. Cercar i trobar el compromís entre les diferents federacions, organitzacions i clubs amb l'objectiu que les activitats esportives que es duguin a terme dins el nostre territori siguin respectuoses amb el medi ambient, i potenciar-ne la màxima sostenibilitat.
9. Aconseguir la paritat dels membres en les federacions i organitzacions esportives del nostre país. Potenciar la inclusió dels gèneres més desfavorits segons l'esport que es representi.
10. Acompanyar tota aquesta intenció i treball d'una Llei de patrocini i mecenatge que incentivi la inversió privada en l'esport.
11. Treballar per la inclusió de les persones amb discapacitat a les activitats esportives:
 - Fomentar la inclusió de persones amb discapacitat a les activitats esportives, tant en esports de base com de competició, i assegurar que aquestes activitats siguin accessibles i inclusives. Promoure la participació de persones amb discapacitat en esdeveniments esportius i crear programes específics per a la seva integració, tenint en compte tant les infraestructures com els recursos necessaris per garantir-ne l'accessibilitat. Aquesta acció s'alinea amb la promoció de l'accessibilitat transversal dins de tots els àmbits.
 - Adaptar els espais esportius públics per garantir-hi l'accessibilitat a persones amb discapacitat, d'acord amb el Codi

d'Accessibilitat de Catalunya. Això inclou assegurar que totes les instal·lacions esportives comptin amb bucles d'inducció magnètica per a persones amb discapacitat auditiva, i garantir l'accés a totes les àrees per a persones amb discapacitat física i cognitiva seguint els criteris establerts pel Codi d'Accessibilitat de Catalunya.

12. Erradicar la violència dins el món de l'esport. La formació dels esportistes des dels seus inicis en el món de l'esport és el que el dia de demà els ha de fer tolerants i receptius en les competicions esportives. L'esport català i els seus clubs, federacions, empreses de serveis esportius i entitats esportives han de ser capdavaners en la tolerància, la integració i la bona formació dels esportistes en tota la seva vida esportiva. El no a la violència és un punt d'inflexió dins del teixit esportiu català i Junts vetllarà per aconseguir aquesta tolerància 0. En aquest sentit, crearem una nova llei de l'esport que integri tant el Decret legislatiu 1/2000 de 31 de juliol, pel qual s'aprova el Text únic de la Llei de l'esport, com la Llei 19/2007, d'11 de juliol, contra la violència, el racisme, la xenofòbia i la intolerància en l'esport i establirem mesures de reforç per acabar també amb la LGTBI-fòbia a l'esport.
13. Reforçar els programes d'esport i activitat física com a elements de lluita contra la discriminació de les dones en la societat, potenciant la igualtat de gènere tant en la pràctica esportiva com en les estructures directives de les organitzacions esportives. Hem de potenciar el reconeixement i la visibilitat de l'esport femení català i treballar per seguir avançant cap a l'equiparació salarial i de totes les condicions de treball, per dignificar les condicions de les jugadores que s'hi dediquen professionalment.
14. L'esport es una activitat física que s'ha d'estimular, afavorir i facilitar a totes les edats.
15. L'esport té una vessant educativa que s'ha de potenciar. Tenim el compromís de promoure l'ampliació de la pràctica esportiva dins l'horari escolar i volem estar al costat dels consells esportius que lideren la pràctica de l'esport escolar i treballen per a uns Jocs Escolars Esportius de Catalunya de qualitat.

3.5 UNA CATALUNYA CAPAÇ DE PROSPERAR SENSE DEIXAR NINGÚ ENRERE

L'augment de la població en les darreres dècades i l'alt nivell de dependència dels diversos col·lectius socials està tensant les infraestructures sanitàries, educatives i socials del nostre país i, per tant, el sistema de benestar social. Junts volem que Catalunya pugui disposar de tots els recursos que el país genera i de totes les competències que tenen els estats per tal de garantir la prosperitat del país i la igualtat d'oportunitats per a tothom, independentment de la seva edat, orientació sexual, origen, gènere o situació socioeconòmica. En aquesta empenta que hem de fer per garantir i consolidar el progrés social del país, no podem deixar enrere els canvis necessaris en l'àmbit de la protecció dels animals.

3.5.1 DIAGNOSI

Catalunya aspira a ser una nació del sud d'Europa de referència pel que fa a la protecció dels drets socials i la garantia d'inclusió social. Però, com a nació sense Estat, està subjecta a un espoli fiscal (que ja representa el 10 % del nostre PIB), l'extracció de recursos i la invasió de competències que limiten la seva capacitat de garantir el benestar social i l'accés a les oportunitats per a tothom, així com d'arribar als nivells de benestar europeus. D'altra banda, la legislació espanyola ha avançat deixant obsoleta la normativa catalana en matèria de protecció dels animals, passant per sobre de les nostres competències exclusives. Cal que recuperem la posició capdavantera a Europa que havíem tingut en un altre temps, millorant la legislació pròpia i assolint els darrers avenços en matèria de benestar que caracteritzen als països més desenvolupats.

Els reptes en són molts. Per una banda, les diverses crisis polítiques, socials i econòmiques, incloent-hi la crisi econòmica de 2008, la pandèmia de COVID-19 i la invasió russa d'Ucraïna, han augmentat el cost de la vida i dels productes bàsics, com l'alimentació i l'energia, a tot Europa. A Catalunya en particular, la suma d'aquestes crisis amb l'infr finançament —conseqüència de l'espoli fiscal— no ha permès una adequada gestió dels recursos i ha contribuït a l'augment de la desigualtat socioeconòmica entre diferents col·lectius socials i de la violència envers els col·lectius minoritzats. Necessitem actuacions fermes contra la pobresa, destacant la que afecta de forma més incident les dones, la precarització juvenil i les violències masclistes i LGTBI-fòbiques. La manca d'expectatives de futur

també ha contribuït a l'augment de les malalties de salut mental, sobretot entre els joves i les dones.

La realitat social a Catalunya és preocupant, malgrat el progrés que s'ha aconseguit en la darrera dècada. Organitzacions com Unicef i Càrites estimen que la pobresa a Catalunya s'està cronificant. Això afecta particularment les persones migrants, les famílies monoparentals, principalment les de dones soles amb infants, les qui tenen feines precàries i les persones grans que reben pensions no contributives, que són una part molt nombrosa de la població.

Catalunya sempre ha estat un país de migracions. Catalunya no té els recursos ni les competències per desenvolupar un sistema de serveis públics que sigui àgil, coordinat, sostenible, personalitzat, i que respongui a les necessitats dels ciutadans. El Govern espanyol no inverteix prou a Catalunya. Tot plegat ens posa per sota dels estàndards europeus d'inversió en serveis públics.

Tant la sanitat pública com el sistema educatiu catalans pateixen el mateix problema d'infrafinançament crònic. Això genera importants reptes en ambdós sistemes pel que fa a la qualitat, la capacitat i l'accés universal, que són condicions essencials per fer la seva funció d'inclusió social. Per exemple, per tal de tenir un sistema sanitari fort i preventiu, farien falta uns 6 mil milions d'euros addicionals al pressupost anual.

L'envelliment de la població, amb un 30 % de persones majors de 65 anys projectades per al 2050, és un fenomen que afecta tota la societat. És imprescindible promoure polítiques que garanteixin un envelliment actiu, fomentant la participació intergeneracional. Els recursos actuals no són suficients per respondre a les seves necessitats. Les llistes d'espera són llargues, i el model d'acompanyament, radicalment feminitzat, cal reformar-lo perquè sigui més preventiu, comunitari, personalitzat i de proximitat. I no segueixi discriminant les dones que en són les responsables principals de realitzar-lo. Hi ha considerables espais buits entre les diverses ofertes com centres de dia o atenció domiciliada; les persones grans de la classe mitjana només es beneficia dels serveis públics i concertats quan són universals.

Cal una reformulació de tota la cartera de serveis públics, començant per les valoracions i prestacions de la Llei de Dependència. També en els recursos, totalment insuficients i en els mecanismes d'accés a aquests recursos, els grans castigats són les classes treballadores, amb una pensió mitjana – superior i que queden sempre en les llistes d'espera en clara

discriminació envers els que no han aportat res al sistema, i no estem parlant dels nous immigrants.

L'accés a un habitatge assequible és pràcticament impossible per a molts catalans. Aquest és un problema que afecta tots els segments de la societat. No hi ha prou oferta d'habitatge, ni de compra ni de lloguer, cosa que ha fet pujar els preus any rere any forçant els catalans a invertir més de la meitat del sou brut en habitatge. La inversió per part del Govern espanyol i de la Generalitat en parcs d'habitatge social està per sota de la dels països de referència i molt per sota de la mitjana europea. Espanya només té un 1,4 % d'habitatge social, mentre que als Països Baixos és del 30 % i la mitjana a Europa és del 9 %. Un dels resultats directes d'aquesta problemàtica és l'alt nombre de desnonaments i sensellarisme a les principals ciutats de Catalunya.

Catalunya és i ha estat sempre un país d'acollida, però no té els recursos ni les competències per garantir la integració social i econòmica de les persones migrants. D'altra banda, la fuga de talent de Catalunya al món per motius econòmics és també significativa.

Totes aquestes qüestions evidencien que el sistema de serveis socials, un dels pilars de l'estat del benestar, té el repte d'atendre més població amb necessitats socials urgents que mai. Cal reconèixer i potenciar l'economia social i el cooperativisme, aliats fonamentals per enfortir la cohesió i inclusió socials, que ja representen una part significativa del PIB català. En especial, les empreses que aporten valor econòmic i social, i que estan compromeses amb el territori i les persones, o bé les cooperatives municipals de serveis amb finalitats socials per a col·lectius vulnerables, no tenen prou suport.

3.5.2 MODEL

No hi ha solucions ràpides a aquests reptes socials complexos. Des de Junts per Catalunya volem posar la millora dels drets socials i la inclusió social al centre de la nostra acció política per alleugerir l'impacte de les diverses crisis, buscant solucions sostenibles que garanteixin els drets socials dels ciutadans de Catalunya. Això implicaria avançar en els següents eixos:

Primer, tenir la justícia social i la protecció dels drets dels diversos col·lectius, com ara, com ara les dones, els infants, els joves, les persones grans, les persones amb discapacitats, la comunitat migrant forçada i

també la comunitat LGBTI+, al centre de la política del benestar. Cal dimensionar i reformar els serveis públics: un país que garanteixi la cohesió social i les oportunitats per a tothom ha de tenir una Administració que estigui al servei dels ciutadans, que els posi al centre de la seva acció i que sigui àgil i eficaç a l'hora de garantir les necessitats bàsiques i la inclusió d'aquelles persones més vulnerables.

Segon, Junts per Catalunya insistirà en la transversalitat de l'atenció pública i, en concret, en la integració del servei sanitari i els serveis públics socials per tal que donin una resposta més integrada a les necessitats dels ciutadans, orientada a la prevenció i a la proactivitat. Això ajudarà a donar una millor resposta a les diverses necessitats de les persones en els àmbits de l'atenció domiciliària, les necessitats de les persones grans, la dependència i les malalties cròniques, i l'atenció en l'àmbit residencial. Hem de capacitar les persones perquè puguin viure amb el màxim grau d'autonomia possible.

Tercer, Junts per Catalunya posa de relleu que els municipis són l'Administració més propera a la ciutadania, fet que els converteix en l'element clau per a la detecció de situacions de risc i vulnerabilitat social. I això cal posar-ho en valor. Aquesta proximitat permet als ajuntaments desenvolupar polítiques socials adaptades a les necessitats específiques de cada territori, oferint una resposta àgil i personalitzada a problemes com la pobresa, l'exclusió o la dependència. Ara bé, la gestió dels serveis socials no seria possible sense la col·laboració interadministrativa i amb les entitats del tercer sector.

Quart, cal garantir la implementació de polítiques públiques transversals i innovadores que tinguin en compte els animals, tant quant al marc normatiu per a la seva protecció com en la previsió de les necessitats de la ciutadania, atenent la consideració dels animals com un membre més de la família. La sensibilitat social ha evolucionat de tal manera que actualment la lluita contra el maltractament, l'abandonament i qualsevol tipus de situació que comporti patiment dels animals esdevé una qüestió d'ordre públic. Cal que obrim el debat en aquest àmbit amb les entitats civils més versades en la matèria, per intercanviar propostes i generar un bon ambient de col·laboració.

Cinquè, Catalunya s'ha caracteritzat per un teixit d'entitats socials ampli i potent que, en moments de crisis socials, ha sabut fer de coixí. Cal donar valor a la feina i a la contribució del tercer sector. Per això, Junts per Catalunya promourà l'estreta col·laboració amb les entitats socials per garantir-los el màxim suport.

Quart, Junts ha de treballar per protegir i recuperar les competències i recursos en drets socials. Catalunya, com qualsevol altre Estat, ha d'esdevenir un país amb ple control de les seves competències i recursos en matèria de serveis socials per garantir-ne la universalitat d'accés i donar respostes a les necessitats dels ciutadans per tal d'assegurar l'emancipació dels joves, garantir l'autonomia de les persones grans i de les persones amb discapacitats, la comunitat migrant, la gitana, la de LGTBI+ i qualsevol altre col·lectiu minoritari que ho necessiti.

3.5.3 ACCIONS

Per avançar cap a una societat socialment cohesionada, Junts per Catalunya vol tenir un paper actiu en la promoció de propostes legislatives útils i que responguin als reptes socials d'avui, malgrat les limitacions estructurals, l'objectiu de les quals no ha de ser subsidiar, sinó aconseguir treball digne per a tothom. A continuació es llisten algunes propostes:

1. Lluitarem contra la pobresa i les desigualtats, prioritzant la inversió social i els programes d'atenció a les persones més vulnerables. En primer lloc, modificarem la Llei de la Renda Garantida de Ciutadania perquè sigui una prestació de caràcter temporal i perquè tingui com a principals objectius la reinserció a la vida laboral, l'autonomia personal i el benestar dels ciutadans. Garantirem la seva coordinació amb altres prestacions socials com ara l'ingrés mínim vital i les prestacions de treball, creant una finestra única per facilitar l'accés a aquestes prestacions.
2. Revisarem i actualitzarem la cartera de serveis socials. Volem promoure un nou model de cartera que estigui orientada a l'atenció a la persona i que tingui la incorporació al mercat laboral com a objectiu, per a aquelles persones amb edat i condicions per poder treballar. Un model que sigui flexible i que intenti adaptar-se al màxim a les necessitats de les persones amb risc de vulnerabilitat.
3. Elaborarem un Pla de lluita contra la feminització de la pobresa, amb especial atenció a la situació de les persones vídues, per exemple, disminuint els processos d'espera per a les resolucions relatives a les famílies monoparentals i les famílies nombroses. Atorgarem també més pes a la condició de família monoparental en els diferents ajuts i agilitzarem els processos de resolucions d'aquestes

condicions, i implantarem un sistema de control exhaustiu contra el frau en les ajudes atorgades.

4. Aprovarem i despleguem un Pla o Estratègia de lluita contra la pobresa infantil que tingui com a objectiu augmentar la inversió en polítiques destinades a la infància i a l'adolescència que assoleixi el 2,5 % del PIB (a Catalunya és només de l'1,6 %) per garantir la igualtat de drets i oportunitats.
5. Tirarem endavant el projecte de Llei de l'Agència d'Atenció Integrada Social i Sanitària de Catalunya per millorar la coordinació entre els departaments de Drets Socials, el de Salut i el món local, com a agent coordinador i integrador dels serveis socials i sanitaris i de Catalunya per oferir una atenció més eficient, personalitzada i continuada a la ciutadania.
6. Avançarem en l'aprovació de la Llei del Tercer Sector per crear un marc jurídic que reguli i reconegui el tercer sector social català. Aprofundirem en el diàleg i l'acord amb el tercer sector social, tenint en compte la pluralitat i la diversitat del conjunt d'entitats i fundacions, prioritàriament a través de la Taula del Tercer Sector Social i la Confederació.
7. Protegirem i garantirem la transferència de competències en l'àmbit dels drets socials: garantirem la transferència de la gestió de l'Ingrés Mínim Vital a la Generalitat i el coordinarem amb la Renda Garantida de Ciutadania i altres prestacions socials. També negociarem amb l'Estat la transferència de les competències en la gestió de la Seguretat Social.
8. Desenvoluparem mesures específiques que abordin l'alta incidència de la pobresa i la profunda bretxa de desigualtat que afecta la comunitat gitana a Catalunya en els àmbits de l'educació, l'ocupació i l'accés a un habitatge digne, entre d'altres. Per això, treballarem amb el Poble Gitano, els seus dirigents naturals i les seves pròpies associacions, per tal que aquesta comunitat faci seu el nostre projecte polític d'una Catalunya independent. Col·laborarem amb aquesta comunitat per aprofundir en allò que el Estatut de Catalunya ja contempla, del fet singular del Poble Gitano a Catalunya. Treballarem trobar l'encaix, amb el respecte a la seva llengua, cultura i determinats costums, amb el conjunt de la societat catalana. Promourem, d'acord amb els seus representants naturals,

el reconeixement del Poble Gitano com a Minoria Nacional que resideix a Catalunya de més de 600 anys.

9. Implantarem un nou model residencial per a persones dependents que conjugui l'atenció a la pròpia llar (atenció domiciliària, assistent personal, adaptació i accessibilitat, etc.) i l'atenció residencial, on la persona sigui al centre de l'atenció. Cal aproximar el servei a la persona.
10. Lluitarem pels drets de les persones amb discapacitats.
 - a) Implementarem els pressupostos personals nominals per a les persones amb discapacitat, impulsant un canvi de model respecte al sistema tradicional de subvencions a serveis. Aquest canvi permetria a les persones amb discapacitat autogestionar els recursos públics destinats a donar compliment als seus drets i decidir com utilitzar-los segons les seves necessitats i preferències, fomentant la seva autonomia i inclusió social de manera personalitzada. Així mateix, impulsarem l'aprovació del Pacte Nacional dels Drets de les Persones amb Discapacitat establert en el marc de la convenció de les Nacions Unides.
 - b) El comitè electoral haurà de vetllar perquè en les llistes electorals, d'entre les persones candidates n'hi hagi amb discapacitat. Aquestes podrien respondre a una quota acordada i que d'aquestes n'hi hagi que es posicionin en lloc de sortida a les llistes electorals segons les previsions i a tal efecte, podrà alterar l'ordre per tal de garantir la seva presència en les institucions.
11. Impulsarem una nova llei de l'autonomia personal i d'atenció a les persones en situació de dependència amb l'objectiu de garantir el dret d'accés universal a l'autonomia de les persones grans i de les persones amb discapacitat. Aquesta ens permetrà regular i desplegar la figura de l'assistent personal per a persones amb discapacitat i per a les persones grans, facilitant la seva autonomia i integració social, com a part dels serveis públics de suport a la vida independent. Exigirem el compliment del finançament establert a la Llei de Dependència assegurant que l'Estat espanyol assumeix el cost del 50% del sistema de Catalunya
12. Garantir que es desenvolupen els serveis socials especialitzats per a persones amb malaltia mental per tal que puguin desenvolupar el seu projecte de vida.

13. Promourem la plena participació socioeconòmica de les persones grans. Aprovarem el Pla interdepartamental per a les persones grans i la promoció de programes de contacte intergeneracional. Impulsarem la creació dels Consells de les persones grans i el Congrés ordinari de les persones grans de Catalunya per millorar la seva participació en el disseny i implementació dels serveis per a les persones grans. Promourem millores fiscals per a les persones grans per incrementar-ne el poder adquisitiu. Executarem mesures a favor del respecte als drets i el benestar de les persones grans.
14. Promourem el voluntariat de persones grans per visitar a les persones en els seus domicilis, la pròpia llar o residències, per proporcionar companyia i assistència en les activitats, combatre la solitud no desitjada i fomentar la socialització.
15. Treballarem per millorar la condició de vida de les persones grans que per viure en entorns rurals, sovint mal connectats, viuen limitacions molt específiques com l'accés a serveis públics o l'aïllament social. Impulsarem serveis d'acompanyament a les persones grans en situació de solitud i un reforç del sistema primari de serveis socials. Treballarem perquè la tramitació àgil dels expedients de dependència sigui una prioritat dels serveis municipals de serveis socials i del Govern de la Generalitat de Catalunya. Per exemple fent que el procés de tramitació es faci en un període màxim de tres mesos des de la petició fins l'assignació del grau de dependència i els recursos corresponents.
16. Establirem sistemes d'avaluació i seguiment públics i transparents respecte a la implementació de la Guia pràctica per la incorporació de la perspectiva LGTBI+ a les residències i altres centres. Promourem la creació de convenis de col·laboració entre la Xarxa SAI i les residències, centres de dia, casals cívics i entitats per la creació d'espais de socialització LGTBI+ entre persones de la tercera edat. Modificarem els protocols i plans LGTBI+ per incloure-hi preceptes d'aplicació referents a les persones grans, amb especial incidència en l'adaptació del llenguatge i oferirem formacions d'adaptació dels plans existents a les administracions públiques que així ho requereixin.
17. Garantirem la llibertat sexual i de gènere de les persones. Aprovarem la Llei trans* catalana i modificarem la Llei 11/2014 per dotar de més protecció les persones LGTBI+, i especialment les persones trans*, davant les discriminacions en l'àmbit sociosanitari i d'atenció a l'individu. Aquesta acció es farà conjuntament amb el

replantejament de la Xarxa SAI, la qual ha d'esdevenir el punt neuràlgic dels serveis socials LGTBI+ de Catalunya, coordinant-la amb les diferents administracions i serveis públics, així com amb els actors privats. Modificarem també els protocols i plans LGTBI+ per garantir que tota la ciutadania, independentment de la seva situació socioeconòmica, geogràfica, d'edat i de dependència pot viure la seva sexualitat i expressió de gènere en llibertat. Amb aquesta finalitat, oferirem formacions i servei d'adaptació dels plans existents a les administracions públiques que així ho requereixin. També implementarem programes de sensibilització i educació, així com mesures de protecció i suport a les víctimes d'agressions i discriminacions.

18. Donarem suport a les famílies reforçant els serveis d'orientació i acompanyament, perquè pares i mares tinguin recursos per fer front amb confiança a dificultats (parentalitat i marentalitat positiva). Crearem un nou Pla Integral de Suport a les Famílies amb noves mesures transversals per tal d'esdevenir un país amb recursos equiparables als estàndards europeus en polítiques familiars. Proposarem una nova llei de Suport a les Famílies per tal de crear un nou marc jurídic i de polítiques de suport, foment i protecció. Per exemple, promovent l'ampliació de la baixa per maternitat, per equiparar-nos als estàndards que marquen els països del nord d'Europa. Aquestes mesures tindran com a objectiu afavorir la conciliació, millorar la qualitat de vida i el benestar, reconèixer la pluralitat i diversitat de formes de família existent, atendre les necessitats específiques dels diferents models de família i incorporar una perspectiva familiar transversal al conjunt d'actuacions públiques.
19. Treballarem per potenciar el lleure, l'oci i l'esport en l'etapa juvenil i en la vellesa, així com l'associacionisme tan arrelat al nostre país, per tal de fomentar la cohesió i combatre l'exclusió social.
20. Lluitarem contra tot tipus de violència, en especial, la masclista. Elaborarem un nou Programa d'intervenció integral contra la violència masclista, prioritzant-ne la prevenció entre joves i adolescents, i també la lluita per l'erradicació de violències menys visibles com el tràfic, l'explotació de dones i nenes, els matrimonis forçats, i la mutilació genital femenina. Aprofundirem en l'abordatge de les violències digitals, sensibilitzant i especialitzant els serveis d'atenció a dones en aquest àmbit. Impulsarem unitats

especialitzades en atenció a víctimes per garantir una denúncia precisa i un seguiment adequat, mentre assegurarem l'estabilitat dels serveis d'acollida i recuperació per garantir equitat territorial i resposta a situacions d'urgència. Finalment, promourem iniciatives per facilitar sortides laborals i professionals a les dones que pateixen violència masclista, afavorint-ne l'autonomia econòmica i la reintegració a la societat.

21. Desplegar un sistema de cures igualitari. Cal reformular les polítiques familiars i orientar-les en dues línies bàsiques: la primera consisteix a promoure la corresponsabilitat d'homes i dones en les tasques familiars; i la segona, a emprendre mesures que serveixin per conciliar la vida laboral amb les responsabilitats familiars. Estimular la flexibilitat de la jornada laboral, establir ajuts i serveis a les famílies que tenen infants i/o avis a càrrec i potenciar que les empreses adoptin mesures que permetin conciliar la jornada laboral amb l'atenció als infants, són els objectius principals en aquest àmbit.
22. Garantirem la protecció i el benestar dels animals, desenvolupant polítiques públiques transversals per fer efectiu aquest propòsit, i assolint canvis legislatius que permetin el progrés en aquest sector, tornant a situar Catalunya com un dels països capdavanters a Europa. Cal reconsiderar i redefinir la pràctica de les activitats amb implicació d'animals, des de la seva realitat com a éssers amb capacitat de sentir i d'experimentar emocions complexes, per la qual cosa eliminarem o substituïm aquelles activitats que, ara legalment, suposen alguna forma de violència o posen en risc el seu benestar. La creació d'una Direcció General de Protecció dels Animals ens ajudarà a desenvolupar i impulsar les mesures necessàries en aquest àmbit, i ens garantirà la sobirania de gestió des d'una àrea específicament enfocada a aquesta finalitat, articulant alhora els mecanismes de suport i recursos necessaris per al món local, amb criteris uniformes i eficients. La consideració dels animals com a membres de la família i els vincles d'afecte recíproc que es generen, ens obliguen a repensar el sistema de serveis públics i ajuts socials, adequant-lo a aquesta realitat per tal d'evitar la separació entre les persones i els seus animals en situacions de precarietat sobrevinguda, en l'allotjament de dones víctimes de violència de gènere, residències de les persones grans o ingressos hospitalaris. Pacificarem la coexistència de la fauna silvestre amb el medi humà, assolint el necessari equilibri entre l'activitat econòmica i els valors associats a la protecció dels animals, incidint

transversalment en els sistemes de producció i consum responsable, tant pel que afecta el benestar dels animals com el coneixement de les alternatives proteiques, en extraordinària expansió al mercat. El sistema educatiu ha de preveure l'aproximació dels infants a l'entorn natural i la realitat dels animals, per tal que els coneguin en la seva realitat, integrant la perspectiva de l'empatia en l'educació en valors i coneixement del medi en l'educació primària i secundària, i millorant les habilitats psicosocials des d'edats primerenques

3.5.4 ÀMBITS TRANSVERSALS

Tal com s'ha explicat en el preàmbul d'aquesta ponència, les polítiques de feminismes, joventut, persones grans i persones amb discapacitat han estat tractades de manera transversal dins de cada àmbit. I no pas perquè no tinguin cadascuna d'elles la importància suficient com per ser tractades concentradament en un àmbit propi; ans al contrari, és precisament la rellevància que els volem conferir la que ens ha fet optar per proposar-ne explícitament idees i accions arreu dels diferents apartats. No obstant això, creiem convenient incloure, en aquest capítol dedicat als Drets socials, unes breus reflexions generals relacionades amb aquests temes, que ajuden a posar en context les iniciatives proposades:

3.5.4.1 Feminismes

La igualtat de dones i homes és un valor fonamental del nostre país. La integració d'aquest principi a tota actuació és una meta general de Junts per Catalunya. A més, Junts per Catalunya, ja en la ponència Política de 2020 i de 2022, ens declarem un partit clarament feminista, perquè la prioritat de la política són les persones, perquè constitueixen l'essència del país i no hi pot haver progrés social ni nacional sense igualtat de gènere ni equitat.

Davant dels embats que puguin patir els drets en general, i especialment els que corresponen als drets de les dones, el feminisme al segle XXI és més necessari que mai i cal defensar, una i altra vegada, que els drets de les dones són drets humans. Organitzacions polítiques plantegen retrocessos, negant o minimitzant la violència masclista, o posant en dubte l'existència de desigualtats i conceptes establerts a convencions dels Drets Humans (DH). És necessari seguir treballant en la protecció dels drets de les dones i passar dels drets declaratius als drets efectius. La desigualtat persisteix fruit d'un model de societat patriarcal. Comporta

una manca de llibertats i de drets que condiciona la vida de les dones, i ho fa especialment per a les dones migrades, racialitzades, grans, amb discapacitat, lesbianes i trans.

Cal aprofundir en les polítiques d'igualtat des d'un enfocament d'interseccionalitat i de drets humans. Així mateix, cal atacar les arrels dels problemes que impedeixen la paritat i promoure l'accés a oportunitats laborals que no releguin la dona a sectors feminitzats que sovint es caracteritzen per sous baixos i pitjors condicions laborals. Ens cal el reconeixement que les economies productives es sostenen en el treball de les cures.

3.5.4.2 Joventut

Catalunya és i ha de ser una terra d'oportunitats, on les persones puguin desenvolupar els seus projectes de vida amb llibertat, seguretat, igualtat i justícia. Una de les polítiques principals de Junts ha de ser fer de Catalunya la terra on creixeran i viuran els nostres fills i joves, que és un dels ideals del catalanisme polític, i ha de ser una de les polítiques principals de l'obra política de Junts per Catalunya, de la mà de la JNC. És fonamental incloure la perspectiva juvenil en tots els àmbits polítics, ja que els joves d'aquest país són una part imprescindible i rellevant de la nostra societat. Només treballant amb l'objectiu de fer de Catalunya un país centrat a oferir oportunitats a la seva gent, atent als reptes socials, econòmics, polítics i demogràfics, estarem creant una veritable societat del benestar, que pugui fer front a reptes com l'emancipació juvenil, la fuga de talent, l'allargament de l'esperança de vida, la integració o l'exclusió social. És per això que la política pensada perquè els joves catalans puguin escollir lliurement com desenvolupar el seu projecte de vida a tots els racons de la nostra terra és un dels nostres grans objectius. És una prioritat de present, no només de futur. Perquè la joventut és una part imprescindible i rellevant de la nostra societat i proporcionar les condicions per tal que es puguin emancipar de forma efectiva i segura és, en definitiva, treballar en el present per construir un país de benestar i oportunitats, que pugui garantir Casa, Feina i Futur, no només als joves, sinó a tots els catalans. En conseqüència, la perspectiva juvenil ha de formar part de totes les polítiques i accions concretes tal com ja s'ha especificat i desgranat en aquesta ponència i que sigui defensada per part de les institucions catalanes davant les ingerències competencials de l'Estat espanyol. En definitiva, no només es tracta de fer polítiques concretes per als joves, sinó de fomentar totes aquelles polítiques que permetin tornar a reactivar l'anomenat ascensor social de Catalunya, especialment per a aquelles

generacions que constitueixen el futur del país, perquè els joves són l'esperança i la llibertat.

3.5.4.3 Persones amb discapacitat

Junts per Catalunya creiem que l'accessibilitat és un dret irrenunciable. Defensem una Catalunya on totes les persones, incloent-hi les persones amb discapacitat, tinguin les mateixes oportunitats de viure amb dignitat i autonomia. Els drets humans i la Convenció de Nova York han de ser eixos centrals de la nostra societat i, per això, presentem propostes que garanteixen l'accés igualitari en tots els àmbits. Volem un país on la representació de les persones amb discapacitat no sigui simbòlica, sinó real i efectiva, en què les persones amb discapacitat formin part de totes les preses de decisions. El nostre objectiu és garantir que la independència de Catalunya sigui el projecte vital de tots els catalans, independentment de la seva condició. La independència de Catalunya comença en la promoció i la garantia de la independència de totes les persones que en formin part. Aquest és el nostre compromís; aquesta és la nostra lluita.

3.5.4.4 Persones grans

Les persones grans representen el 25,48 % de la població de Catalunya l'any 2024, i en les pròximes dècades aquest percentatge augmentarà. Cal que la nostra societat respecti els drets i deures de les persones grans, que han contribuït i segueixen contribuint en el progrés de la societat catalana. La societat ha de garantir el seu reconeixement, des del respecte i l'exigència d'un tracte digne en totes les etapes de la vida, per la qual cosa, des de Junts, garantirem la seva visibilitat i desenvoluparem polítiques transversals per a les persones grans. Treballarem per avançar en la tramitació de la Llei de les persones grans per garantir els seus deures i drets. Treballarem per dotar al Govern de Catalunya del Departament de Persones Grans, també Regidories de persones grans als Ajuntaments i altres institucions locals. Dotarem totes les Administracions Públiques a Catalunya del Pla de mandat per les Persones Grans, amb Calendari, Pressupost i sistema d'avaluació. Crearem el Carnet Sènior, per fomentar l'activitat i la socialització de les persones grans.

3.5.4.5 Llibertat sexual i de gènere

Des de Junts per Catalunya assumim la lluita pels drets LGTBI+ com a nostra. En conseqüència, entomem el compromís de mantenir viva la tasca ingent dels darrers anys de la societat civil, els partits i organitzacions, la

qual ha esdevingut clau per a l'aprovació del marc legislatiu actual recollit a la Llei 11/2014 i la Llei 19/2020.

La mantindrem viva amb la visió de crear una Catalunya lliure de discriminació i violència on es garanteixi la plena igualtat i protecció dels drets de la comunitat LGTBI+, col·laborant estretament amb la comunitat LGTBI+ en el disseny i implementació de polítiques públiques relacionades amb els seus drets i necessitats; amb especial èmfasi en la lluita contra la LGTBI-fòbia. Una LGTBI-fòbia física i social, contra la qual cal actuar a totes les etapes de la vida, mitjançant la implementació de programes de sensibilització i educació i suport a les víctimes d'agressions i discriminació. Calen mesures que s'apliquin des de la infantesa, garantint un sistema educatiu segur per al desenvolupament de gènere i sexualitat individuals, fins a l'etapa adulta i la vellesa, sobretot quant a l'accés al mercat de treball i l'atenció per part dels serveis públics.

Similarment, des de Junts per Catalunya considerem que no pot existir la igualtat entre persones cisheterosexuals i persones del col·lectiu LGTBI+ si existeixen barreres socioeconòmiques, geogràfiques i de salut que limitin l'exercici dels drets inalienables de l'individu. En conseqüència, ens comprometem a garantir el ple exercici dels drets LGTBI+ a qualsevol punt del país, a qualsevol edat i amb independència de la situació socioeconòmica mitjançant la redistribució territorial i l'adaptació a l'edat i situació econòmica dels serveis per a les persones LGTBI+ i lluitarem per reduir a zero les infeccions de transmissió sexual a Catalunya, amb especial atenció al VIH.

Tot plegat, a més, ha d'estar inclòs en una estratègia de defensa nacional, on no hi hagi un conflicte entre drets, sinó una col·laboració entre ells. Des de Junts per Catalunya entenem que la defensa dels drets LGTBI+ es pot i s'ha de fer en català i amb mentalitat d'estat, impulsant l'oferta de serveis i recursos en català per a la comunitat LGTBI+ i fent de Catalunya un referent mundial en la igualtat LGTBI+ i un espai segur per a tothom, també per a les persones perseguides a raó de la seva orientació sexual o expressió de gènere al seu país d'origen.

Des de Junts per Catalunya tenim molt clar que volem una Catalunya en què la LGTBI-fòbia sigui una qüestió del passat, en què les entitats siguin les portaveus de les polítiques públiques a aplicar i en què l'exercici dels drets LGTBI+ no depenguin de res més que d'un mateix. Des de Junts per Catalunya volem una Catalunya lliure, democràtica i justa.

3.6 DISCRIMINACIÓ POSITIVA DEL MÓN RURAL

3.6.1 DIAGNOSI

Catalunya pateix una descompensació demogràfica força accentuada, ja que la majoria de la població viu en grans ciutats o en les seves àrees metropolitanes. Però el 80 % del territori i dels municipis són fora d'aquestes tipologies i cal observar i protegir la seva singularitat. El debat entorn del món rural concerneix tot el país, perquè, entre altres raons, és qui subministra els principals aliments que consumim, té cura del paisatge, cultiva les terres i això no són tan vulnerables als desastres mediambientals, i vetlla perquè tothom pugui gaudir-ne. El canvi climàtic, l'autonomia energètica i la sobirania alimentària s'haurien d'afrontar amb celeritat per complir amb els objectius marcats pel 2030.

3.6.2 MODEL

1. Establir un Pacte Nacional del Món Rural per treballar de manera transversal en tots els àmbits: educatiu, sanitari, social, mediambiental, digital, cultural i territorial per equiparar els entorns rural i urbà.
2. Afrontar els reptes globals —el municipalisme en pot ser el motor— per plantejar polítiques amb una visió compartida entre el món rural i l'urbà. Així avançaríem en la cohesió del país i contribuiríem a la implantació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) definits a l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.
3. Definir un finançament específic ajustat a les mancances i les realitats del món rural i, alhora, ajustar la legislació i impulsar la simplificació administrativa.
4. La singularitat de cada territori s'ha de tractar amb polítiques específiques de cada Departament.

3.6.3 ACCIONS

1. Situar l'Estatut del Món Rural com una eina que garanteixi l'acció transversal, des de tots els departaments del govern, per assolir un equilibri territorial real, que activi l'arrelament territorial. D'aquesta manera també actuaríem en la lluita contra el canvi climàtic.
2. Crear un òrgan que vetlli pel desplegament i l'aplicació de l'Estatut del Món Rural. Se n'hauria de fer el seguiment de la planificació, la gestió,

l'execució i la posterior avaluació. Aquesta aplicació ha de ser transversal des de tots els àmbits del govern.

3. Demanar a les conselleries del govern, les cambres de comerç, entitats municipalistes, vegueries i comarques que considerin el món rural en els seus projectes, convocatòries i subvencions per ajudar financerament les petites poblacions.

4. Treballar per a la rehabilitació dels habitatges buits i dedicar-los a habitatge habitual. D'aquesta manera s'incentivaria l'emancipació i l'arrelament territorial. Una altra prioritat ha de ser facilitar la construcció d'habitatge nou destinat a persones arrelades al territori, especialment en els pobles i municipis de menys de 5.000 habitants.

5. Promoure la renovació de les línies elèctriques —obsoletes— que incompleixen la prestació del servei, provoquen un greuge econòmic i suposen un risc per a la seguretat.

6. El govern ha de garantir anualment els recursos econòmics públics pressupostaris per poder finançar projectes que reverteixin la desigualtat d'oportunitats del món rural.

7. Consolidar els Parcs Naturals com a eines de protecció del patrimoni natural. Donar dotacions proporcionades al paper que desenvolupen en el paisatge i la població rural.

4 UN PAÍS COMPETITIU I PRÒSPER BASAT EN LA CULTURA DE L'ESFORÇ

Catalunya ha estat sempre un país de gent que es guanya la vida treballant, de gent emprenedora i amb iniciativa innovadora, i de persones actives, solidàries i compromeses. Volem una Administració que acompanyi els treballadors, els autònoms, els empresaris, els docents, els investigadors; que els ajudi a generar el potencial i la riquesa que garanteix tenir els recursos públics necessaris per poder assegurar el benestar de tots els ciutadans. Volem un país que lideri encara més la recerca i que sàpiga transferir i aterrar eficaçment aquest coneixement. I volem un país que recuperi la cultura de l'esforç a l'aula i a la feina que valori el potencial de l'experiència en tasques d'assessorament i voluntariat.

4.1 LÍDERS ECONÒMICS A L'ARC MEDITERRANI AMB BENESTAR NORD-EUROPEU

4.1.1 DIAGNOSI

Sense ser un Estat no podem gaudir del benestar que mereixem i al qual tenim dret els ciutadans de Catalunya, d'acord amb la riquesa que generem. Generem riquesa per sobre de la mitjana europea, un 6,6 % més de PIB el 2023, però vivim amb un benestar social que ens situa en el lloc 135 de 240 regions europees. Segons un estudi del conseller Castells (2022), si no patíssim el dèficit fiscal, en un termini de 10-20 anys, Catalunya podria generar un 30 % de PIB/càpita per sobre de la mitjana de la UE, la qual cosa vol dir ocupar entre el 3r i el 5è lloc dels països de la UE amb més generació de riquesa per càpita, després de Luxemburg, Irlanda, i a prop de Dinamarca i Holanda.

No podem renunciar al benestar que ens pertoca, que seria estar entre les 20-30 primeres regions de les 240, sobretot si tenim en compte que el País Basc i Navarra ocupen el lloc 48 i 50, respectivament, i les regions de Dinamarca i Holanda estan entre els llocs 6 i 32 (estudi de la UE del 2022).

Junts volem una república catalana independent que pugui donar una resposta efectiva a tots els grans reptes als quals s'enfronten el nostre país i la seva gent, però també per desenvolupar tot el potencial que té Catalunya i situar-nos com un país capdavanter a la UE.

Tanmateix, allò que converteix aquesta voluntat en una urgència i una necessitat col·lectiva són els greuges reiterats i constants contra el nostre autogovern i els nostres drets individuals i col·lectius, entre els quals els principals que limiten el nostre potencial com a país són:

- L'espoli fiscal anual d'entre el 7 % i el 10 % depenent de l'any i que, en el darrer càlcul oficial del Govern de la Generalitat, arribava a 22.000 M€ per a l'any 2022.
- L'incompliment reiterat dels pressupostos d'inversions en infraestructures que, segons Foment del Treball, ja arriba a 35.000 M€ en els darrers dotze anys.
- La submissió de les infraestructures catalanes als interessos del centralisme madrileny.

- L'incompliment reiterat de directives europees per part de l'Estat espanyol, que impedeix que bones pràctiques europees es puguin aplicar al nostre país.
- La manca d'inversió i retards en l'execució de les principals infraestructures que ens connecten amb el món i que mouen l'economia, especialment del Corredor Mediterrani.
- La impossibilitat de crear un sistema de recerca referent a nivell europeu i, en especial, de poder dedicar els recursos suficients per situar el pressupost en R+D+i en una ràtio superior al 3 % del PIB, tal com fan els països més avançats del món.

Amb dades de l'elaboració del pressupost de 2024, els catalans pagarem en impostos de l'ordre de 63.000 M€, dels quals, al pressupost de la Generalitat, només podrem gaudir de 43.000 M€. Per primera vegada, el Departament d'Economia, en la legislatura xiv, va tenir el mandat parlamentari de fer un pressupost alternatiu sense dèficit fiscal, a petició de Junts per Catalunya, que havia de servir d'exercici per il·lustrar com la independència ajudarà a millorar el benestar de pràcticament tota la població. Una de les prioritats de Junts per Catalunya ha de ser teixir una campanya de comunicació amb l'objectiu de projectar, amb dades clares i contrastades, el model econòmic que tindríem en cas de gaudir d'Estat propi, arribant a tots els àmbits de la ciutadania, sense excepcions

Les conclusions de la proposta impliquen que, sense patir dèficit fiscal, Catalunya podria assumir tots els principals reptes com a país. Cal explicar-ho amb claredat i fer campanyes de comunicació per tal de fer entendre a la societat quin és el cost d'oportunitat de continuar dins Espanya en tot allò que els afecta, des de la sanitat, l'habitatge, el benestar social, les infraestructures, els salaris, les pensions, etc.

Junts hem impulsat també, en la darrera legislatura, la Comissió del Deute Històric per tal d'estimar el dèficit acumulat del finançament de la Generalitat per part de l'Estat. Les conclusions de la comissió deixen una estimació de deute acumulat al voltant dels 456.000 M€ generats en els darrers 40 anys a causa de l'infrafinançament, i superen de molt el deute públic català (actualment proper als 80.000 M€). El resultat d'aquesta comissió haurà de servir per negociar els actius i passius durant el procés de culminació de la independència i, mentre seguim dins de l'Estat, ha de servir per revisar el model de finançament de Catalunya i acordar un sistema que permeti la sobirania fiscal mentre no esdevenim Estat.

Una república catalana naixerà, previsiblement, amb un deute públic baix, ja que el deute de l'Estat amb Catalunya serà molt superior al deute públic de la Generalitat. I la Catalunya independent ha de continuar amb un deute públic moderat, per tal de reduir la càrrega financera d'aquest deute, i per tal de tenir capacitat de maniobra en properes crisis econòmiques — situació que ara mateix és crítica a l'Estat espanyol, un dels països més endeutats d'Europa.

4.1.2 MODEL

Ens cal una societat lliure, amb una Administració no invasiva que creï condicions legislatives, territorials i ambientals útils i que les apliqui amb eficàcia, acompanyant l'economia; una Administració que gestioni els recursos aportats per la ciutadania en forma de tributs orientada a reduir de forma justa aquesta càrrega i a impulsar decididament la col·laboració publicoprivada i publicosocial.

Catalunya ha de poder gaudir de tota la riquesa que genera, a excepció d'una quota de solidaritat europea, tal com tenen altres estats. Això permetrà disposar de pràcticament el 8 % del PIB addicional que ara patim en forma de dèficit fiscal. Aquest increment pressupostari ha de servir per transitar cap a una economia més avançada en la societat del coneixement, destinant el 3-4 % del PIB a la R+D+i (un 2 % més que ara), com fan els països més avançats d'Europa. De forma similar, si volem excel·lir avançant cap a la societat del coneixement, cal invertir en educació al mateix nivell que els estats més avançats, cosa que implica un pressupost proper al 6 % del PIB (un 2 % més que ara).

Amb aquestes dues partides, Catalunya se situaria, en un període proper als deu anys, com una de les societats més avançades i amb més benestar d'Europa. I aquest ha de ser el repte nacional més important de l'endemà de la independència, perquè les conseqüències d'aquest canvi de model impliquen una economia de més valor afegit, sous més elevats, plena ocupació i de qualitat, i un futur millor per als catalans d'origen i d'adopció.

Pocs països d'Europa (o cap) tenen les oportunitats que té Catalunya per esdevenir un referent europeu i, en especial, la capital econòmica del Mediterrani. Som un dels motors industrials d'Europa, una de les economies més exportadores, una de les destinacions turístiques més desitjades. Barcelona és la ciutat del món amb més visitants a fires, tenim un dels *hubs* de *startups* més important d'Europa, un dels principals ports, el segon pol industrial químic... Som referents en el sector agroalimentari,

automobilístic, farmacèutic, biomèdic, esportiu... Tenim moltes empreses líders internacionals en els seus sectors, centres d'investigació i universitats potents, etc. Tot i la manca de recursos, seguim sent un referent internacional amb els millors nivells de producció científica, deu vegades més del que ens toca per població.

Tenim molt de potencial, i els nostres fills es mereixen que el desenvolupem per a ells, i per a la jubilació dels més grans.

Ens cal involucrar la societat civil en la creació d'un nou paradigma de la Catalunya del futur. Involucrar-hi els joves, que se sentin atrets per un nou projecte i que vulguin formar-ne part des de l'inici; però també involucrar-hi la immigració que ha vingut a Catalunya a buscar-hi una vida millor; que tothom tingui com a referent la construcció de la nostra nova realitat política com a Estat independent. Ens cal un revulsiu de país que ens mogui a tots en la mateixa línia per fer en present una nova Catalunya: la Catalunya del futur, la Catalunya dels nostres fills.

Tothom, a la Catalunya futura, ha de poder viure amb salaris similars als dels països del nord d'Europa, i amb un sistema progressiu de fiscalitat que permeti la protecció social als més necessitats i, a la vegada, unes institucions que facilitin l'esperit emprenedor perquè les empreses puguin ser referents internacionals en molts sectors i generar, així, un alt nivell d'exportacions que faciliti la recaptació d'impostos i uns comptes públics equilibrats.

En aquest sentit, cal tenir en compte que l'economia catalana es fonamenta en un teixit econòmic i empresarial basat en petites i mitjanes empreses (PIME) i autònoms. La figura del treballador autònom constitueix un dels motors de Catalunya, de manera que resulta necessari que, des de les administracions, s'aportin solucions que els ajudin a l'equiparació d'aquesta figura a la dels països europeus més avançats, amb facilitats burocràtiques i revisant la càrrega impositiva.

La fórmula de Junts per al futur de Catalunya és molt clara: col·laboració publicoprivada i publicosocial al màxim nivell, perquè el màxim d'empreses i entitats creixin i siguin referents internacionals, siguin impuls per a la classe baixa i mitjana per créixer a nivell personal amb oportunitats de promoció i salaris, i siguin protecció social per als més necessitats.

4.1.3 ACCIONS

1. Establir un nou sistema de finançament en forma de concert econòmic, que s'aplicarà a Catalunya mitjançant una llei específica que en reguli el funcionament, fora del marc de la LOFCA. Aquesta llei ha de preveure que la Generalitat tingui la plena sobirania fiscal i normativa sobre tots els impostos recaptats a Catalunya, així com l'exacció, gestió, liquidació, recaptació i inspecció només a través de l'Agència Tributària de Catalunya. També ha d'incloure la metodologia per determinar la quota que la Generalitat pagarà a l'Estat. Aquesta quota contemplarà els serveis prestats realment per l'Estat a Catalunya i una aportació solidària decidida per la Generalitat, seguint els estàndards europeus.
2. Un país enfocat en la societat del coneixement, en la innovació, en la tecnologia i en l'emprenedoria. Tal com fan tots els països avançats del món, hem d'apostar fortament per transformar i adaptar la nostra economia cap al coneixement i el valor afegit, impulsant un canvi de model productiu que s'allunyi del *low-cost* i de la poca qualificació.
3. Hem de ser capaços de retenir el nostre talent i, alhora, d'intensificar la captació de talent d'arreu del món, atraient-lo de manera ordenada, en origen per a aquells ciutadans de fora l'espai Schengen, i amb una política clara d'integració, tal com tenen la majoria dels estats avançats.
4. Una economia més internacionalitzada. El creixement de les exportacions dels darrers anys demostra que, com a país, som competitius globalment i tenim moltes oportunitats per seguir creixent en nous mercats. Cal fixar com a objectiu que Catalunya sigui un dels països més internacionalitzats d'Europa, marcant-nos el 70 % com al volum d'exportació fora del nostre territori, que inclou la resta de l'Estat espanyol. Aquest repte és possible si l'Administració se'l fa seu i si les empreses, sobretot les mitjanes i grans, entenen que el seu mercat és el món.
5. Una fiscalitat justa i competitiva. Cal revisar la cistella d'impostos en els casos en què la Generalitat té capacitat normativa, i modificar els impostos concrets que escaigui per tal de garantir que el sistema fiscal respon als principis d'equitat i redistribució, d'eficiència i suport a l'economia productiva, de sostenibilitat i de reconeixement de la cultura de l'esforç. La mitjana europea —tant de cada tribut

individual com pel que fa a la pressió fiscal en el seu conjunt— ha de ser un dels criteris de futur a tenir en compte a l'hora de modificar els diferents tributs. Al mateix temps, no pot ser que l'espoli fiscal espanyol es tradueixi en una major pressió fiscal a Catalunya i, per tant, en una doble càrrega impositiva per als catalans. Per tant, mentre continuï l'espoli i el maltractament fiscal a Catalunya, els impostos que paguen els catalans no poden servir per compensar el dèficit ni tampoc per pagar les rebaixes fiscals de les comunitats autònomes espanyoles. En aquest sentit, i mentre no es corregeixi el dèficit fiscal i Catalunya no administri els seus recursos de manera sobirana, i per impedir la doble penalització als ciutadans de Catalunya, caldrà una reducció justa d'impostos com els de successions i patrimoni, i l'IRPF a les rendes més baixes, així com la deflactació de l'IRPF. Cal també revisar l'impost d'activitats econòmiques (IAE), adaptant-ne les fórmules de càlcul a la realitat de la nova economia i regular millor els impostos que afecten les empreses, revisant l'impost de societats per a PIME que reinverteixen. Igualment, caldrà reconsiderar la fiscalitat de les pensions i regular millor el model de treball autònom per mitjà d'una fiscalitat més progressiva i de bonificacions a l'emprenedoria, repensant les quotes mensuals a la Seguretat Social, així com aplicar una reducció de l'IVA cultural. Un cop establerta la nova fiscalitat, caldrà introduir un sistema d'inspecció més eficaç amb més mitjans i més moderns.

6. Una Administració àgil al servei dels ciutadans, en què la simplificació administrativa és una urgència per al sector empresarial, però també per a la societat civil. Cal basar-se en el principi de confiança, en la transparència dels terminis de l'Administració i en la declaració responsable.
7. Hem d'apostar per assolir la plena ocupació en els propers anys. No hi som lluny; el problema és el desequilibri entre oferta i demanda i, per tant, cal establir dràsticament les prioritats, potenciant la capacitació dels ciutadans que no troben feina o que no poden atendre les necessitats reals de les empreses. La formació continuada, a més de fomentar el creixement personal i la implicació dels treballadors al lloc de treball, és essencial per assegurar que els treballadors s'adaptin a les necessitats canviants del mercat. La formació i la col·laboració publicoprivada i publicosocial en són la clau, i també els incentius per incorporar-se al mercat laboral. Cal habilitar recursos i eines per impulsar un model d'atur que es basi en

la recerca laboral proactiva de cada persona aturada, assignant-li un assessor del servei d'ocupació (SOC), amb la finalitat d'orientar la recerca laboral, oferir formació personalitzada que promogui tant el creixement professional com personal dins l'entorn laboral, i fer seguiment de les sol·licituds de treball de cada aturat i el seu corresponent control.

8. Salaries dignes europeus, d'acord amb el nivell de vida de Catalunya. No podem aplicar a Catalunya el mateix salari mínim interprofessional (SMI) que a la resta de l'Estat. Cal exigir-ne la competència, mentre no som Estat, o fixar, des de la Generalitat, i d'acord amb els agents socials i econòmics, un salari mitjà de referència (SMR) proper al 60 % del salari mitjà (ara, en uns 1.360€ per a catorze pagues anuals), de manera transitòria i fent un pla per ajudar els sectors que actualment puguin tenir més dificultats per assumir aquests salaris. Cal estimular la inversió productiva i l'emprenedoria, sobretot activitats que generin feines d'alt valor afegit, per convertir-nos en una economia més dinàmica i amb un nivell de vida més alt i, en conseqüència, amb salaris superiors
9. Pensions d'acord al nivell de vida a Catalunya. Una conseqüència de salaris més elevats i una millor ocupació és que la recaptació de la seguretat social per contribuent és superior que a la resta de l'Estat. Per tant, mentre no siguem Estat, cal exigir el traspàs de la seguretat social catalana, per tal de poder fer front a increments de pensions d'acord amb la recaptació a Catalunya.
10. Compliment de les conclusions principals de la Comissió del Deute Històric del Parlament de Catalunya, aprovades amb la majoria independentista.
11. La condonació del 100 % del FLA, perquè s'ha demostrat que ens hem hagut d'endeutar per culpa de l'infrafinançament durant les darreres dècades.
12. Disposar d'Agència de Seguretat Social pròpia perquè els nostres pensionistes puguin tenir un nivell de vida més elevat, d'acord amb el cost de la vida a Catalunya.
13. Recuperar els imports de les infraestructures no executades i el deute de la disposició addicional tercera de l'Estatut.

14. Aconseguir el 19 % dels fons europeus *Next Generation* (NGEU), segons el nostre pes en el PIB estatal.
15. Compatibilitzar les pensions no contributives i altres ajudes amb el treball en règim de mercat ordinari per dignificar la vida de les persones amb discapacitat severa, fet que assegura que la percepció d'aquestes prestacions no limita l'accés a oportunitats laborals i d'inclusió social.
16. Aprovar un pla de rescat i viabilitat per a les empreses d'inserció social i Centres Especials de Treball (CET), per poder-ne fer un bon seguiment i per acompanyar-los en la seva transició cap a un model més inclusiu que faciliti la incorporació de les persones amb discapacitat al mercat laboral ordinari. Aquesta acció inclouria incentius fiscals i suport per garantir oportunitats de feina dignes, especialment per a persones amb discapacitat intel·lectual, tot reduint el dèficit fiscal de manera significativa per fer viable aquesta proposta.
17. Incentivar fiscalment i amb ajudes les entitats i empreses que col·laboren amb CET, promovent el pas de treballadors amb discapacitat del mercat protegit al mercat ordinari i oferint un suport econòmic addicional per estimular i dignificar aquesta transició laboral.

4.2 GENERADORS D'ALT VALOR AFEGIT A TRAVÉS DE L'EMPREENEDORIA

4.2.1 DIAGNOSI

Catalunya som un país de gent treballadora, la iniciativa i vitalitat de la qual en són l'actiu principal, aquell element que ens ha fet progressar vers una societat més pròspera i justa a partir de múltiples branques d'activitat econòmica: indústria, comerç, turisme, pagesia, cooperativisme, cultura, lleure i entreteniment... I a partir d'un esperit emprenedor i la cultura de l'esforç, que es tradueix en un vast mosaic de PIME, cooperatives, petits comerciants, autònoms i, certament, també empreses grans i una nodrida presència d'empreses multinacionals, moltes de les quals amb establiment fabril al nostre territori. En aquest sentit, aquestes particularitats que conformen el nostre teixit econòmic fan que Catalunya hagi de tenir un sistema financer que sigui de proximitat, coneixedor de

les necessitats d'empreses i autònoms i que garanteixi un grau de competitivitat suficient per tal d'afavorir-ne l'activitat i els projectes de creixement, modernització i internacionalització. És per això que ens cal elaborar un pla nacional amb l'objectiu de recuperar un sistema financer arrelat al territori que contempli el desenvolupament de noves formes de banca, apostant també pel sector de les FinTech, i que reforci la competència en el sector; en oposició a operacions de concentració bancària que eliminin entitats històricament vinculades a la PIME catalana.

Aquesta varietat de models mercantils que despleguen l'activitat del país i, molt particularment, l'esperit emprenedor dels industrials, dels pagesos, dels comerciants, dels autònoms, etc., aporta un grau de diversitat i robustesa de la nostra economia que ens permet evolucionar i créixer amb força davant els reptes renovats d'aquest món global en el qual competim.

La indústria és la base de la nostra economia, representant un 20 % del PIB; però, si comptabilitzem totes les activitats que en depenen i que estan adscrites estadísticament a d'altres sectors, superem el 50 %. Som una regió industrial de PIME un motor de la qual sempre ha estat la tecnologia i avui ho és encara amb més força. Catalunya ha de mantenir i potenciar el seu teixit productiu perquè les economies industrials són sinònim de competitivitat internacional, d'innovació, de gran diversitat sectorial; estan obertes a l'exterior, són més productives i generen una ocupació més estable i de més qualitat, amb salaris més alts, uns elements que ens permetran revertir la davallada en productivitat dels darrers anys.

Tanmateix, la indústria està immersa en els reptes més disruptius de tota una generació amb la revolució industrial 4.0 des de la sostenibilitat fins a la connectivitat, el repte de la Xina com a nova economia dominant o la inestabilitat geopolítica que altera greument el comerç. En el cas català, per una política de deslocalització i desinversió tolerada o dirigida pel Govern espanyol des de fa anys.

4.2.2 MODEL

Junts volem per a Catalunya una economia plenament competitiva i que garanteixi la plena ocupació. I això passa per una millora substancial de la productivitat de les nostres diferents activitats i de les condicions laborals dels catalans.

Atès que la productivitat augmenta si ho fa la capacitat de generar valor afegit o si disminueix el cost dels factors (en particular, el cost de

personal), nosaltres apostem per augmentar el valor afegit, tal com fan aquelles economies de la UE que podem considerar de referència: Dinamarca, Àustria, Països Baixos, Alemanya, etc. Prendre mesures per evitar que determinades empreses no aprofitin la facilitat d'aconseguir contractar persones immigrants disposades a treballar per un salari més precari i això forci a la baixa el poder adquisitiu dels treballadors.

Tradicionalment, com a país, hem apostat i reclamat millora de la productivitat via baixar el cost de personal, però aquesta no és la fórmula que avui ens interessa. El que ens interessa és augmentar molt el valor afegit per tal que els salaris també puguin augmentar substancialment. Això significa empreses basades en el coneixement, amb una forta component innovadora i que compten amb l'ús de la tecnologia com a principal palanca de creixement i internacionalització.

Els països de la UE que són referent econòmic segueixen aquest paradigma i són exemple de plena ocupació: Dinamarca, amb un 4,5 % d'atur i una renda per càpita de 63.000 €/any; Àustria, amb 5,1 % d'atur i 48.000 € de renda per càpita; Països Baixos, amb 3,5 % d'atur i 53.000 € de renda per càpita; Alemanya, amb 3,1 % d'atur i 46.000 € de renda per càpita, etc. i Espanya, amb 12 % d'atur i 33.100 € de renda per càpita (tot i que a Catalunya, les dades són una mica millors, 40.091€/any).

És més, aquesta fórmula pot evitar que el nostre jovent més qualificat emigri a aquests països que identifiquem com a referents.

Hem de fer compatible aquesta evolució del model econòmic cap a activitats més productives en valor afegit, en coneixement i en tecnologia, amb la conservació del nostre model mercantil tradicional: PIME, comerç de proximitat, autònoms, etc.

4.2.3 ACCIONS

4.2.3.1 Indústria

Catalunya ha estat històricament pionera i punta de llança de la revolució industrial al sud d'Europa, i la indústria ha format un dels pilars i signe d'identitat del nostre país, però aquest factor ha anat minvant amb el canvi de segle, cosa que ha afectat la productivitat i competitivitat de la nostra economia. Aquesta reducció de valor afegit ha anat laminant l'estat del benestar que tant va costar aconseguir, especialment com a part d'un Estat espanyol que ens ha reduït greument la capacitat de reinversió en capital, formació, innovació i infraestructures.

Propostes d'Actuació:

1. Una Administració al servei dels ciutadans i les empreses, en especial emprenedors i PIME, amb un mínim de burocràcia.
 - Donar facilitat a la inversió estrangera i als emprenedors: establir una empresa, obtenir permisos, accés a ajuts, en terminis i cost. Ajudes a la creació i registre de propietat intel·lectual.
 - Tenir la finestreta única empresarial en tots els tràmits i un límit màxim de temps per obtenir els permisos, amb silenci administratiu positiu (llevat dels casos d'activitats molestes, nocives, perilloses, insalubres o que se'n pugui derivar un risc per a la població o el medi ambient a curt o a llarg termini), i reducció de tràmits sectorials.
 - Revisar el sistema de tramitació dels permisos de treball per tal que permeti facilitar la contractació laboral, reduint la burocràcia i els temps de resposta per a persones i empreses, tenint en compte bonificacions i ajudes focalitzades al foment de la contractació de qualitat de col·lectius amb especials dificultats com els joves, els aturats llarga durada, els majors de 50 anys o les persones en risc d'exclusió, i amb especial atenció que les dones tinguin les mateixes possibilitats que els homes en la inserció laboral.
 - Fomentar la modernització i dinamització dels polígons industrials a través de les Àrees de Promoció Econòmica Urbana (APEU). Aquestes zones seran imprescindibles per promoure la inversió, atraure empreses innovadores i facilitar el creixement de les PIME, amb l'objectiu de convertir aquests espais en referents d'eficiència i sostenibilitat.
 - Millora de la col·laboració publicoprivada: Catalunya ha estat pionera en la revolució industrial, i ara cal una aposta decidida per fer dels polígons industrials un eix clau per al futur econòmic del país. La reducció de traves burocràtiques, com la finestreta única i la reducció de temps per obtenir permisos, seran fonamentals per assolir aquest objectiu.
2. Una política de reindustrialització orientada a les grans macro tendències de present i futur i amb alta capacitat d'atracció d'innovació i nous negocis, com la predominança del software sobre el hardware, la Intel·ligència Artificial i el Green-Tech. Les noves

empreses i les *start-ups* són símbol de modernitat i progrés així com el futur de la innovació aplicada a mercat i factor clau de diferenciació i competitivitat.

- Impulsar els nous negocis innovadors i d'alt creixement incrementant l'accés a capital en totes les etapes de creixement especialment en etapa inicial i *scale-up*.
- Promoure *hubs* d'innovació empresarials incloent-hi la triple hèlix, empreses, governs i creadors de ciència.
- Impulsar el desenvolupament del sector de les enginyeries per a la sostenibilitat, especialitzades en l'eficiència energètica, la microgeneració, l'autoproducció renovable i la transformació sostenible de les activitats industrials i econòmiques

3. Potenciar i protegir aquells sectors industrials estratègics i diferenciadors de Catalunya competitivament.

- Consolidar Catalunya com a *hub* logístic del sud d'Europa, impulsant el ferrocarril amb les connexions a ports i centres industrials clau i l'acceleració del Corredor Mediterrani a Catalunya
- Fer del sector químic un líder en els nous materials, la descarbonització, les solucions per al tractament de l'aigua o l'alimentació, entre d'altres, i consolidar-la com una indústria de capçalera.
- Potenciar el *hub* farmacèutic català, un pol ric en talent i valor afegit, estratègic per a la ciutadania pel seu paper clau en les solucions a les malalties del futur i davant situacions de pandèmia.
- Crear un mecanisme de supervisió i protecció de la indústria estratègica, i estudiar un marc jurídic que permeti al Govern resguardar i preservar les empreses que se situïn dintre d'aquest marc estratègic, a l'estil del que fan altres estats.
- Fomentar de forma decidida la innovació a la indústria i els serveis, impulsant programes de recerca, desenvolupament i innovació tecnològica (R+D+IT) en sectors estratègics com la Intel·ligència Artificial (AI), la química sostenible, les TIC o la

robòtica, entre d'altres, per fer l'empresa catalana més competitiva i avançada a nivell global. Tot plegat amb una visió sobre els recursos basada en l'economia circular moderna i que incorpori la gestió de l'energia i de l'aigua com a elements consubstancials de la sostenibilitat i del progrés de la nostra economia. Així mateix, impulsar l'explotació del coneixement innovador sorgit de les activitats d'R+D+I amb el reforç de la propietat industrial i intel·lectual seguint les directrius UE i dels països capdavaners.

- Capacitar i proporcionar formació professional en sectors tecnològics rellevants, enfortint la formació professional en sectors com el químic, el farmacèutic o la logística, per tal de dotar la indústria de personal altament qualificat, preparat per als reptes de la innovació, la transformació digital i les noves tecnologies.
 - Establir programes de suport a l'exportació, donant suport a la internacionalització de les empreses catalanes mitjançant programes d'acompanyament, d'accés als mercats globals, de participació a les fires internacionals i de facilitació dels processos logístics.
4. Mantenir i potenciar l'automoció com a sector clau per dimensió, coneixement, tecnologia i internacionalització, amb un focus clar posat en la mobilitat sostenible.
- Captar un gran fabricant (Original Equipment Manufacturer, OEM) referent del vehicle elèctric i connectat, que traccioni l'ecosistema de la mobilitat en la direcció de la descarbonització i la creació de valor a través del software (Software-Defined Vehicles, SDV). Així com potenciar la correcta integració en tots els nivells de la indústria del sector automotriu present a Catalunya a la cadena de subministrament d'aquest sector.
 - Anar a cercar oportunitats d'establiment i inversió a Catalunya dels referents en la nova economia i indústria 4.0: desenvolupament i fabricació de bateries, de microxips, de *software* en sistemes avançats d'ajuda a la conducció (ADAS), a més de la gestió de final de vida de tots aquests elements i el vehicle elèctric.

5. Un país on la formació d'especialistes i professionals tècnics sigui una prioritat i s'alineï amb les necessitats de cada sector.
 - Posar el focus i recursos per formar i retenir professionals en les especialitats d'alta demanda i projecció de futur, des de tècnics instal·ladors a manteniment i reparació d'aquestes instal·lacions, impulsant el rol dels gremis, els clústers i les organitzacions empresarials com a referents de les necessitats del mercat laboral per ajustar al màxim l'oferta formativa a les necessitats que cal cobrir. Cal identificar estratègies i impulsar la formació de professionals en aquells àmbits sectorials d'alta demanda i projecció futura, amb una educació, en general, però sobretot en l'àmbit de la formació professional, que sigui àgil, identificant les necessitats professionals immediates i, fins i tot, futures. Una formació professional de qualitat i amb una oferta suficient complementarà els graus universitaris i garantirem així una economia amb el talent necessari per assegurar un desenvolupament econòmic sostenible i de benestar. La col·laboració de les entitats empresarials i professionals amb el sector públic esdevindrà imprescindible per assolir aquest repte.
 - La potenciació de Catalunya com a centre de formació i desenvolupament de software i tecnologia com la intel·ligència artificial, els serveis al núvol, l'*embedded software* per a IoT, la computació quàntica i el desenvolupament d'apps.
 - Un model pragmàtic d'innovació i transferència tecnològica a les universitats i centres de recerca, amb l'objectiu d'arribar al mercat i monetitzar aquesta recerca. Principalment, a través d'EURECAT i de la seva interrelació amb les unitats de recerca universitària.
6. Més enllà d'una marca Barcelona ja consolidada, impulsar i desenvolupar la marca *Made in Catalonia* com a referent internacional d'innovació i de feina ben feta, una certificació de qualitat per als productes catalans.
 - Fer d'aquesta certificació de qualitat un incentiu tant empresarial com fiscal per als productors catalans.
 - Introduir una imatge catalana i tota la informació en primer lloc en la nostra llengua.

- Potenciar les indústries exportadores catalanes a través de les delegacions exteriors de la Generalitat de Catalunya mitjançant una política de diplomàcia empresarial.
- 7. Fomentarem l'emprenedoria femenina en el sector tecnològic, focalitzant-nos en la formació de les dones, i l'impuls d'empreses tecnològiques liderades per dones.
- 8. Promoure la reserva d'espai per a polígons industrials i empresarials en tots els municipis adequant-ne els planejaments urbanístics, on sigui possible.

4.2.3.2 Comerç, artesanía i consum

El sector del comerç és cabdal per a l'economia de Catalunya, amb una llarga tradició de petit comerciant i comerç de proximitat que, en els darrers anys, s'està transformant per adaptar-se progressivament a les noves tendències de consum i a les noves maneres de compra.

El sector de l'artesanía, com a activitat tradicional i creativa, és essencial per al territori, tant pel seu valor patrimonial com pel seu impacte en l'economia local. Cal garantir la continuïtat i la visibilitat dels tallers d'artesanía, promovent-los a través de fires, mercats, esdeveniments culturals i els seus propis espais de creació. Aquesta promoció contribuirà a la diferenciació del nostre territori i reforçarà la identitat cultural de Catalunya, assegurant així la seva viabilitat i el relleu generacional, a més de vincular-la amb altres sectors, com el turisme i el comerç de proximitat

Propostes d'actuació:

1. Protegir el comerç de proximitat i mantenir el comerç emblemàtic, històric i singular, per afavorir-ne la competitivitat més enllà de la protecció del seu patrimoni material, per la qual cosa hem d'incentivar la digitalització dels negocis i l'aprofitament de les oportunitats que ofereixen les noves tecnologies.
2. El lligam entre el comerç i la indústria i el turisme és innegable, i caldrà establir plans coordinats per explotar al màxim el potencial del qual disposem en els tres àmbits.
3. Apostar per una reducció dràstica de la burocràcia en el sector i un suport específic amb la reducció de la pressió fiscal que permeti un grau de desenvolupament del sector harmonitzat amb el consum, i que faciliti la contractació de personal. I refusem el *dumping* fiscal

que s'exerceix per part del gran comerç *online* sobre el comerç tradicional; ben al contrari, prioritzarem el comerç modernitzat i adaptat que equilibra i relliga pobles i ciutats.

4. Incentivar el que les associacions de comerciants i municipis han anomenat zones APEU, és a dir, Àrea de Promoció Econòmica Urbana (*Business Interest Disctricts, BID*) i promoure la mobilitat de les mercaderies en zones urbanes d'una manera eficient que faciliti la sostenibilitat del comerç de proximitat.

5. Promoure la formació reglada de cada sector del comerç i impulsar una Cambra d'Oficis que aposti per la qualitat, la professionalització i la innovació dels oficis que conformen el comerç al detall del nostre país, amb l'objectiu de garantir una major ocupabilitat i un relleu generacional per a molts negocis.

5bis. Combatre la desertització comercial dels pobles i barris de Catalunya a través de polítiques de reactivació, de canvi d'usos de locals comercials buits per afavorir-ne nous negocis o de creació d'incentius per a la creació i relleu de negocis en municipis amb despoblament.

6. Apostar per un país emprenedor en tots els eixos econòmics i, en aquest sentit, no aspirar a ser un país de marca blanca, sinó un país creatiu i innovador, reconegut, i que respecti els drets intel·lectuals i industrials. En cap cas tolerarem la comercialització de falsificacions i es perseguiran les infraccions, i actuarem davant els incompliments tant en els productes com en els indrets on es comercialitzen.

7. En aquesta línia de mostrar la nostra capacitat innovadora, impulsar les fires comercials del país, que tenen una llarga i constant tradició d'èxit.

8. Pel que fa al consum, proveir la nostra societat d'eines eficaces i àgils per a la defensa dels drets dels consumidors en tots els àmbits comercials. Amb l'increment de les aplicacions de les noves tecnologies, s'ha estès l'ús inadequat d'alguns d'aquests instruments que vulnereu drets ciutadans. Les directives europees són la guia per abordar aquests assumptes, però cal aplicar-les en l'àmbit català de manera que no hi hagi mai forats d'indefensió i d'injustícia.

9. El comerç i l'activitat de consum com a activitat econòmica més propera al ciutadà haurà de ser sempre garant i salvaguarda de l'ús del català, tant en l'atenció com en la comunicació i retolació.

4.2.3.3 Turisme

Per moltes raons, com ara la nostra cultura mil·lenària, la natura, la gastronomia o les activitats esportives i de lleure que es fan al nostre país, Catalunya ha esdevingut, des de fa moltes dècades, una destinació mundialment coneguda i reconeguda i, per tant, objecte de visita de turistes d'arreu. Pocs llocs al món, i menys de la dimensió del nostre país, poden oferir com nosaltres el sol i la platja, les muntanyes i els boscos, la neu o el patrimoni i la cultura; i aquest fet ens ha de fer plantejar que hem de ser capaços de diversificar, de modular i de planificar a llarg termini com volem entendre l'activitat econòmica turística a Catalunya.

Propostes d'actuació:

1. Junts ens refermem a posicionar Catalunya com una de les destinacions turístiques del món més prestigiades, tot aplicant una estratègia de desenvolupament responsable i ajustat als recursos disponibles, basada en polítiques que n'afavoreixin la desestacionalitat, la dessaturació, així com també la diversificació de marques i productes.
2. Atorgar als ajuntaments, en tant que són l'Administració pública que més de prop viu l'impacte del turisme, les eines per assegurar que els habitatges d'ús turístic s'atinguin a la legalitat vigent en matèria d'habitatge, i que no caiguin en dinàmiques deslleials o perjudicials per al conjunt de les empreses del sector d'allotjament turístic.
3. El turisme català ha de disposar d'una proposta de valor que prioritzi la qualitat, la professionalització de tot el sector impulsant-hi la formació i regulació dels oficis i la innovació, i amb una clara visió de l'excel·lència, com a pilars bàsics d'un sector estratègic de valor afegit, amb llocs de treball adequadament retribuïts i reconeguts, i en convivència respectuosa amb la ciutadania i l'entorn.
4. El sector turístic a Catalunya és un agent clau per vetllar per al bon ús del català. Cal que els treballadors del sector entenguin i parlin la llengua del lloc on treballen.

5. La promoció turística necessita una marca clara que identifiqui els valors de l'oferta. En aquest sentit, entenem la marca Catalunya com a element essencial, tant internament com externament, per identificar-nos davant un seguit de serveis de valor que el país pot oferir. Tanmateix, el coneixement de Barcelona al món és indubtable i representa un valor que cal mantenir i relligar amb la resta del país.
6. Volem cercar la connexió del turisme amb altres activitats econòmiques, com el comerç, la creació d'empreses, l'atracció de talent i d'inversió internacional, l'atracció d'estudiants i de professionals qualificats, la cultura així com també l'establiment al territori de seus d'empreses dels sectors tecnològics. Podem fer una Catalunya com a destinació líder en turisme basat en les noves tecnologies, que aportin a la llarga inversions de valor afegit i creació d'ocupació de qualitat.
7. Cal apostar per un model turístic sostenible i de qualitat, a través del qual els visitants vinguin, coneguin i s'enduguin el millor de Catalunya, prenent consciència també de la nostra singularitat com a nació. Aquest model requereix d'una planificació a llarg termini, amb campanyes que fomentin el turisme respectuós, i amb una Administració que faci anàlisis i controls de les externalitats negatives que, en determinats casos i llocs, es puguin produir (com per exemple contaminació sonora, incivisme, massificació de persones, degradació d'espais i infraestructures públiques o reducció dels serveis bàsics als ciutadans) i que prengui les mesures necessàries, si és el cas, per revertir-ho. Vetllant, sempre en col·laboració amb el sector, per unes polítiques que assegurin i potenciïn una activitat turística de valor afegit i que, entre d'altres, ajudin a conservar el comerç local i tradicional i evitin la gentrificació.
8. Per a Junts, cal millorar la sostenibilitat present i futura de la destinació turística, per la qual cosa cal abordar —sense apriorismes ni pors ideològiques— els reptes que es plantegen, com la manca d'aigua, la descarbonització, la transició energètica i la saturació de determinades zones i la gentrificació de nuclis urbans.
9. Per a les zones de turisme de temporada, promourem la captació i realització d'esdeveniments culturals, esportius, empresarials, etc., que es facin en el calendari en els moments de baixa ocupació. Les ajudes per a aquest esdeveniments hauran d'anar lligades al manteniment de l'ocupació dels treballadors i a la reinversió de part dels beneficis en la millora dels establiments i de la destinació.

10. Desenvoluparem i implantarem una nova llei de turisme de Catalunya, perquè els municipis turístics tinguin més garanties jurídiques i puguin millorar el seu finançament, tenint en compte la població fluctuant de cada destinació.

Així mateix, cal promoure la inclusió de persones amb discapacitat en les polítiques de promoció de l'autonomia i de treball autònom; fomentar l'autoocupació de persones amb discapacitat, compatibilitzant l'autoocupació amb la recepció d'ajudes que contribueixin a l'accés a drets bàsics i serveis fonamentals, tot facilitant l'accés a recursos, acompanyament i suport tècnic, per potenciar la seva capacitat emprenedora, sense posar en perill la mínima seguretat econòmica de les persones amb discapacitat. D'aquesta manera, s'incentiva l'esperit emprenedor, no es desincentiva pas.

4.2.3.4 Institucions financeres

Les institucions financeres i la gestió del capital amb iniciativa privada promouen un ecosistema dinàmic que enforteix el teixit empresarial i fomenta la innovació i l'emprenedoria, contribuint així a llançar i expandir empreses d'èxit i a generar llocs de treball i prosperitat econòmica.

Propostes d'actuació:

1. Recuperar la capitalitat financera, promovent la relocalització dels principals òrgans de decisió de les màximes institucions financeres amb presència actualment al país i fomentant-ne l'establiment de noves.
2. Impulsar l'Institut Català de Finances, incrementant els seus recursos i convertint-lo en un Banc Públic per dotar de capacitat financera dins del marc regulatori europeu.
3. Enfortir l'ecosistema financer local per mitjà de fons per dotar de recursos la internacionalització, el creixement empresarial i la garantia del relleu generacional.

4.3 CREADORS DE FEINA DE QUALITAT AMB SALARIS EUROPEUS

4.3.1 DIAGNOSI

Catalunya és un país de gent que es guanya la vida treballant. El treball és la nostra font de riquesa, ocupació i benestar, i constitueix el comú denominador de la nostra ciutadania: professionals, assalariats, empresaris, pagesos, industrials i autònoms. Tothom a Catalunya se sent interpel·lat quan parlem de la gent treballadora. No hi ha cap altre concepte que identifiqui i reuneixi més catalans, sigui quin sigui el seu origen i nivell social.

Tot i el clar dinamisme de molts sectors i empreses de la nostra economia —només cal veure els nivells d'exportació i internacionalització que assolim—, el volum de desocupació a Catalunya resulta encara excessiu, sensiblement per sobre d'un ideal 4-5 %, i és especialment crític en el cas dels joves. Ens cal revisar i reorientar les polítiques d'ocupació, tant actives com passives, a partir de dues premisses: gestió integral i territorialitat, posant-les al servei de la igualtat d'oportunitats.

Part de l'èxit del nostre model econòmic es basa en l'existència d'un Model de Relacions Laborals propi de Catalunya, de profunda base i dinàmica democràtica, que tendeix a resoldre de manera flexible i eficaç les dificultats i necessitats que es plantegen. Un model molt vinculat a la nostra realitat empresarial, fonamentalment de PIME i autònoms, que ens cal preservar i potenciar, sense oblidar-nos de la defensa dels drets dels assalariats, base fonamental del teixit empresarial d'aquest país.

La capacitat i cultura emprenedora del nostre país no només es reflecteix en les seves PIME, sinó també en el treball autònom de Catalunya, que representa avui un 14,7 % dels professionals respecte del total de persones ocupades. Tot i el seu pes en l'economia del país, és un dels col·lectius que més pateix les conseqüències de la conjuntura econòmica actual, després d'una crisi econòmica que sembla que no acabi de desaparèixer mai i, tanmateix, agreujada per l'època postpandèmia. Els autònoms són vistos, molts cops, com un col·lectiu defraudador, i no com el col·lectiu lluitador que és i que pot acabar fundant una PIME que donen ocupació a persones aturades.

4.3.2 MODEL

La lluita contra l'atur i assolir la plena ocupació esdevé objectiu prioritari per a tota societat democràtica avançada.

La plena ocupació és una realitat al món occidental. Perquè una societat es constitueixi com a referent econòmic, social i de progrés, ha de caracteritzar-se per la plena ocupació. La plena ocupació al món occidental no només és possible, sinó que existeix, en aquells països i regions que considerem com a model de progrés i benestar: Dinamarca, Àustria, Països Baixos, Alemanya, etc., amb nivells d'atur inferiors al 5 % i rendes per càpita molt per damunt de la nostra.

Cerquem la plena ocupació i treballem per l'ocupació de qualitat. No ens referim només a salaris més alts, sinó, sobretot, a treball més qualificat, de més valor afegit i d'ocupació estable. Llocs de treball en què l'aportació individual de cada treballador, posant en valor el seu coneixement i talent, esdevé de forma agregada el principal actiu de les empreses. Lògicament, se'n deriva un nivell salarial clarament superior.

Plena ocupació és ocupació per a tothom. Per a aquells que ja tenen feina i volen progressar; per a aquells que estan a l'atur per manca de suficient qualificació professional, però que, formant-se, trobaran feina; per a aquells que pateixen una discapacitat o hàndicap, però que en la nostra societat podran trobar-hi l'encaix correcte i tindran feina.

Aquesta és la fórmula que triomfa en els països i regions més avançats de la UE i on, lamentablement per a nosaltres, acaba emigrant el nostre jovent més ben preparat. Un actiu que hem finançat de manera important amb recursos públics.

Catalunya té una forta cultura emprenedora, formada per PIME i autònoms, bàsicament. I són justament empreses i autònoms els qui creen el gruix de l'ocupació. Avui, però, la dinàmica de creixement i progrés d'aquestes unitats empresarials es veu fortament compromesa per la manca de personal qualificat. Ens manquen tècnics i enginyers, però també ens manquen bons professionals dels diferents oficis: electricistes, pintors, fusters, cambrers, treballadors del camp, etc.

Tanmateix, Catalunya té encara molt de camí per recórrer en la lluita per la igualtat salarial, la temporalitat o la conciliació en tots els aspectes socials referents a la responsabilitat social corporativa i d'implicació social de les

nostres empreses. Cal posar en valor l'economia no retributiva de les tasques de cura, exercides majoritàriament per les dones, i impulsar àmpliament l'accés de les dones a llocs de responsabilitat de les empreses, així com acabar amb el sostre de vidre.

Sense esforç no hi ha consecució d'objectius. La cultura de l'esforç, tan pròpia de la cultura del treball, de la gent treballadora, s'ha perdut; ha desaparegut de l'imaginari col·lectiu. L'hem de recuperar, ja que ha estat una de les eines per posicionar Catalunya com un dels motors econòmics europeus i connectar-la amb l'esforç per a la construcció del nostre propi estat independent que sigui un model de benestar i progrés social. Fent això, i sense els greuges d'usurpació competencial i d'espoli de recursos que suposaria esdevenir un Estat independent, Catalunya podria desenvolupar tot el seu potencial també en matèria laboral.

4.3.3 ACCIONS

4.3.3.1 Plena ocupació i lluita contra l'atur

1. Treballarem per la plena ocupació, que ha de constituir la primera política social. Per assolir aquest objectiu, ens cal redirigir les polítiques econòmiques orientant-les envers la millora substancial del valor afegit de totes les activitats i aconseguir un model de creixement econòmic capaç de generar ocupació de qualitat. L'ús de la tecnologia, la innovació i la recerca són la base per potenciar el nostre model de país industrial: les empreses industrials poden oferir salaris més elevats, retenir el talent i aconseguir la plena ocupació. També, la tecnologia i la innovació són la base que ens ha de permetre avançar en els sectors del comerç, el turisme i els serveis en general cap a models de més valor afegit, prioritzant la qualitat per damunt de la quantitat.
2. Empreses i autònoms, font de contractació. Cal reformular les polítiques actives d'ocupació enfortint la interlocució amb el teixit productiu, sector a sector, i posant en valor el paper del territori en la seva planificació i la concertació. Cal, d'altra banda, i dins les polítiques actives d'ocupació, reforçar l'orientació individual per tal d'apoderar les persones en un mercat del treball canviant, i optimitzar així la inversió en formació ocupacional, com també establir criteris qualitatius a la contractació per tal que empreses que se'n beneficiïn siguin les que aporten un major valor a l'economia catalana

3. Recuperarem la cultura de l'esforç. La fomentarem a través de la formació professional, ocupacional i continuada, aquesta cultura de l'esforç com una eina fonamental i bàsica per aconseguir, no només els objectius personals, econòmics i laborals, de les empreses i de les persones, sinó també per tornar a posicionar Catalunya al capdavant dels països més industrialitzats i aconseguir la plena ocupació. El sistema d'ajudes, subsidis i incentius per a l'ocupació i la formació ha d'estar alineat amb aquesta cultura de l'esforç i vetllarà per tal que es compleixin els corresponents drets i deures.
4. Reforçarem l'FP dual també desenvolupant la figura de l'aprenent per fer el pont entre la formació i la professió a l'empresa i fomentar així l'accés al mercat de treball i al desenvolupament de la professió amb avantatges per a les dues bandes, l'aprenent i l'empresari.
5. Impulsarem ajuts per tal de reforçar la cultura de l'esforç i la formació continuada al llarg de la vida afavorint iniciatives que ofereixin formació ocupacional i una major participació activa en la societat. Proposem que es destinin recursos públics a incentius fiscals i econòmics per a empreses que contractin o formin persones aturades. D'aquesta manera, es promourà un model de país en què l'esforç es tradueixi en oportunitats laborals i en la inserció plena a la societat, permetent als ciutadans accedir a feines dignes, desenvolupar el seu potencial i contribuir activament al progrés col·lectiu.
6. Eliminarem la bretxa ocupacional i salarial de gènere. Treballarem per eliminar la bretxa ocupacional de gènere, visualitzant el talent femení en tots els nivells i camps professionals, i l'incentivarem en els sectors menys feminitzats i més necessitats pel creixement competitiu de les nostres empreses, com pot ser el sector tecnològic. Les empreses han d'aplicar polítiques en perspectiva de gènere en totes les seves actuacions i projectes, cal, per tant, regular i fer-ne el seguiment de l'aplicació, assegurant que això no incrementi la burocràcia ni a les empreses ni als ciutadans. Treballarem per eliminar les discriminacions LGTBI-fòbiques en el món de l'empresa, garantint que aquestes les empreses siguin espais segurs, sense pressions per ocultar l'orientació sexual o la identitat de gènere i lliures de comentaris LGTBI-fòbics. Les empreses han de dotar-se de polítiques amb perspectiva LGTBI+. Caldrà, per tant, regular i fer-ne el seguiment de l'aplicació. En aquest mateix sentit, promourem la transparència retributiva de les

empeses, així com el compliment de la remuneració igual en el treball. En aquest mateix sentit, configurarem un pacte per a la corresponsabilitat real i reconeixem les tasques de cura i atenció. Apostarem, alhora, per uns horaris més d'acord amb la societat actual i europea, i que facilitin la corresponsabilitat de la vida familiar i laboral. Finalment, vetllarem perquè les empreses compleixin el deure d'aplicar plans d'igualtat i facin diagnosi, un seguiment exhaustiu de la seva aplicació i també de la dels protocols d'assetjament sexual. Així mateix, impulsarem un distintiu d'empresa col·laboradora en matèria d'igualtat que representi un reconeixement a les empreses compromeses amb aquest objectiu.

7. Uns salaris més alts, que permetin que els joves s'emancipin i que la gent gaudeixi d'un nivell de benestar similar als altres estats europeus que generen el nostre mateix nivell de riquesa. El problema del preu de l'habitatge no és només a Catalunya, però, amb els sous catalans, esdevé una greu problemàtica. Cal una transició planificada, amb diàleg social i acompanyament de l'Administració. Tenint en compte que serà necessària una reforma fiscal que permeti incrementar els salaris sense un increment dels costos empresarials, per poder mantenir la competitivitat de les empreses catalanes.
8. Impulsarem l'ocupació de persones amb discapacitat mitjançant polítiques actives de treball i incentivarem la contractació per part d'empreses ordinàries. Desenvoluparem accions específiques per afavorir la inclusió laboral de persones amb discapacitat a l'empresa ordinària, en línia amb els principis de no-discriminació i igualtat d'oportunitats. Cal que això inclogui l'avaluació contínua de programes públics de la Generalitat dedicats a aquest objectiu, com ara el SIOAS i el Diversitat i Empresa per identificar i reforçar bones pràctiques.

4.3.3.2 Transformació del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) i absorció del Consorci de Formació Contínua

9. El Servei Català d'Ocupació (SOC) s'ha de redissenyar per tal d'oferir un servei eficaç a les persones que s'hi dirigeixin en relació amb la cerca o millora de feina. I, per tant, és imprescindible passar de ser un focus de repartiment de subvencions amb una oferta força obsoleta a ser un gestor eficaç i fiable com a actor clau dins del món laboral d'un país modern i pròsper. Per això, cal implicar de manera més directa les empreses, el sector privat i la iniciativa social,

perquè siguin un motor de contractació. Només d'aquesta manera el món empresarial hi veurà l'eina indispensable i de qualitat per trobar i contractar les persones amb la formació necessària segons les demandes.

10. El SOC ha de ser un referent per a les empreses i per a les persones en qualsevol situació laboral, mantenint una interlocució continuada, sector a sector, oferint una atenció personalitzada i un servei orientat a les seves necessitats; a més, s'ha d'adaptar tecnològicament als temps actuals, fent que usi i fomenti l'ús de les noves tecnologies, amb eines que permetin una via de comunicació entre el SOC, les persones treballadores i l'empresa.
11. Les nostres oficines d'ocupació han de gestionar de manera integral les polítiques vinculades amb l'activació i les polítiques passives vinculades a les prestacions d'atur i els subsidis. Cal, justament, condicionar les prestacions d'atur i els subsidis amb les polítiques actives per tal que esdevinguin realment efectives. Demanarem a l'Estat el traspàs de les polítiques d'ocupació passives. La integració coordinada de polítiques actives i passives resulta imprescindible per impulsar una lluita plena i eficaç contra l'atur. Reformularem les polítiques actives d'ocupació per tal que s'ajustin a la realitat concreta de cada territori per tal d'aconseguir adaptar, així, les demandes de les empreses a les ofertes existents. Aquesta és la mesura més greu, que reclama una millora urgent.
12. El Consorci de Formació Contínua s'ha d'integrar al SOC per tal que tots els programes formatius de capacitació laboral estiguin ben coordinats, responguin a les demandes dels diferents sectors productius i resultin realment efectius. No té sentit mantenir dues estructures en paral·lel quan els recursos econòmics surten de la mateixa font (en moltes ocasions es dupliquen les ofertes formatives o bé estan totalment desvinculades).
13. Adaptarem i millorarem el SOC per respondre a les necessitats de persones amb discapacitat, proporcionant suport personalitzat i orientació professional ajustada a les seves competències i capacitats. Això implica també fomentar la formació ocupacional adaptada a diferents tipus de discapacitat, per tal d'augmentar les oportunitats laborals en el mercat ordinari.

4.3.3.3 Ocupació de qualitat i salaris europeus

14. Ocupació de qualitat i salaris europeus, derivats d'un canvi radical en el model actual. Ens calen noves polítiques actives en programes específics per reduir l'atur dels col·lectius més afectats: joves, majors de 50 anys, persones amb dèficits de formació i els aturats de llarga durada.
15. Impulsarem un nou Pla Nacional contra la precarietat laboral juvenil, incentivant la negociació amb tots els actors implicats, per tal d'afavorir l'ocupació i emancipació juvenils i evitar tant la pèrdua de talent d'aquesta generació com la fugida d'aquest talent a països on se'ls ofereixen condicions laborals més dignes (horaris, salaris, seguretat, estabilitat...).
16. Encara no hem superat com a país la bretxa ocupacional de gènere. Cal visualitzar el talent femení en tots els nivells i camps professionals. Ens convé promoure la transparència retributiva de les empreses així com el compliment de la remuneració igual en el treball.
17. Unes polítiques actives fortes són un element indispensable per recuperar les persones no ocupades i per millorar l'ocupabilitat de les que treballen, mitjançant programes d'orientació o reorientació professional, capacitació i inserció laboral.
18. Promourem l'entrada de dones en empreses de sectors tradicionalment masculinitzats.
19. Debatem millores sobre la jornada laboral en la línia d'apostar per uns horaris més d'acord amb el context europeu actual, que facilitin la conciliació de la vida familiar i laboral.

4.3.3.4 Relacions laborals

La realitat i la força d'un país es veu reflectida en el seu teixit econòmic i industrial, així com en les relacions entre els diferents actors: empresaris, autònoms i treballadors. Catalunya basa la seva força i la seva capacitat de tirar endavant en un teixit empresarial i econòmic potent format per PIME, autònoms i emprenedors. La indústria ha estat, és i serà el motor de la nostra economia: avui tenen una presència força important —encara que no suficient— les multinacionals i els diferents establiments fabrils arreu del territori. Hem de ser capaços d'atreure més indústria estrangera que

es vulgui establir a casa nostra, i poder així també donar suport a les nostres PIME, autònoms i emprenedors. Part de l'èxit d'aquest model econòmic es basa en la potenciació del nostre Model de Relacions Laborals propi de Catalunya, de profunda base i dinàmica democràtica, que tendeix a resoldre de manera flexible i eficaç les dificultats i necessitats que es plantegen. No atraurem inversió estrangera, ni tampoc serem proactius en la creació de noves PIME, si no existeixen unes condicions laborals basades en el diàleg i l'avinença de l'empresariat, dels treballadors i dels agents socials. Hem de ser capaços de poder canviar la realitat actual i propiciar un diàleg i un esperit negociador entre totes les parts per aconseguir aixecar el teixit empresarial. No hem d'oblidar que l'empresari sense el treballador coixeja, però el treballador sense l'empresari també. Junts hem d'apostar per aquest model de diàleg entre l'empresa i el món laboral.

20. Garantirem les relacions democràtiques i proactives entre PIME i sindicats, potenciant la negociació col·lectiva com a mecanisme catalitzador de les relacions laborals i via de solució de conflictes.
21. L'Autoritat Laboral ha de ser la garant de la legalitat, i el Tribunal Laboral de Catalunya, l'organisme mediador en situació de conflicte entre PIME i agents socials. El diàleg social i la negociació col·lectiva s'han de convertir en un dels trets identitaris de Catalunya en l'àmbit laboral. Aquesta manera de fer ha d'anar de la mà d'una resolució extrajudicial dels conflictes, potenciant també el paper del Tribunal Laboral de Catalunya, fet pel qual serà molt més fàcil aproximar els diferents actors i les seves realitats: empresaris i treballadors.
22. Junts hem de treballar per aconseguir la recuperació de les competències de la Generalitat en matèria laboral, recentralitzades amb la Reforma Laboral de 2012, per tal de poder defensar els projectes empresarials, mantenir l'ocupació de qualitat i contribuir, com a Administració pública, a l'equilibri entre competitivitat i drets laborals.
23. Un dels nostres objectius ha de ser aconseguir la potestat, per a la Generalitat, d'aprovar i/o denegar l'aplicació d'Expedients de Regulació d'Ocupació.

4.3.3.5 Autònoms

El país que volem posa en valor el paper essencial de les pimes i microempreses, que formen el teixit empresarial majoritari de Catalunya. Darrere de cada una d'aquestes empreses hi ha un autònom, una persona emprenedora que assumeix grans riscos personals i professionals per tirar endavant la seva activitat. Aquests autònoms sovint es troben desemparats quan les coses no van bé, sense prou suport institucional i amb poques alternatives.

Junts ha de ser el partit de referència dels autònoms. És per això que proposem una sèrie de millores per garantir que aquests treballadors tinguin més seguretat i estabilitat: simplificació de la burocràcia, accés més fàcil al finançament, reducció de la càrrega fiscal en els primers anys d'activitat, i, sobretot, un sistema de protecció social més just que cobreixi millor situacions com el cessament d'activitat o els períodes de baixa. Hem de reconèixer que els autònoms són el motor del país i, per tant, és imprescindible oferir-los el suport necessari perquè continuïn generant riquesa i llocs de treball.

Algunes d'aquestes accions es poden resumir en els següents punts:

24. Redefinirem el concepte de treballador autònom, lluitant contra la precarietat laboral a la qual es veuen sotmesos.
25. Lluitarem per la desaparició dels falsos autònoms, el nombre dels quals augmenta cada dia arran de la degradació del nostre model econòmic.
26. Equipararem els drets, prestacions i protecció social dels autònoms als dels treballadors per compte d'altri que cotitzen en el Règim General, impulsant la integració dels autònoms en aquest Règim General.
27. Farem tributar el treballador autònom d'acord amb els guanys reals de la seva activitat econòmica, i podrà imputar-hi totes les despeses produïdes. Introduïrem una escala de cotitzacions amb una cotització mínima molt més baixa per poder mantenir l'activitat i una escala molt més ajustada que l'actual basada en la facturació, referenciant-nos amb els països del nostre entorn.

28. Crearem la Finestreta Única i Directa d'Atenció i Suport als Treballadors Autònoms.
29. Crearem el Pla de Suport a la Transformació Digital de les Activitats dels Autònoms.
30. Promourem la inclusió de persones amb discapacitat en les polítiques de promoció de l'autonomia i de treball autònom. Fomentarem l'autoocupació de persones amb discapacitat, fent compatible l'autoocupació amb la recepció d'ajudes que contribueixin a l'accés a drets bàsics i serveis fonamentals, facilitant l'accés a recursos, acompanyament i suport tècnic, per potenciar la capacitat emprenedora de les persones amb discapacitat, sense posar-ne en perill la mínima seguretat econòmica. Incentivarem l'esperit emprenedor, no el desincentivarem pas.
31. Crearem una línia específica de crèdits per a dones que enduguin un projecte empresarial amb seu fiscal a Catalunya, amb l'objectiu d'impulsar l'emprenedoria femenina.

4.4 CUIDAR EL PRIMER SECTOR ÉS CUIDAR EL PAÍS

4.4.1 DIAGNOSI

A Catalunya, el Primer Sector es troba, en termes generals, en una greu situació de rendibilitat, que deriva en una falta de relleu generacional i de capacitat per poder innovar i adaptar-se a les noves tecnologies. Als problemes enquistats de la manca de preus justos i d'excés de burocràcia, s'hi han sumat d'una manera crítica en els darrers anys les sobrepoblacions de fauna cinegètica, la sequera i els fenòmens meteorològics extrems fruit de l'emergència climàtica i la competència deslleial d'un món clarament globalitzat. Al nostre país, aquest context ha provocat en els darrers mesos una justificada revolta de la pagesia que reclama un tracte just per part de les administracions i, alhora, un reconeixement del prestigi de la seva tasca per part de la societat. A tot això cal afegir-hi, a més, que, a Catalunya, tenim les mans lligades a l'hora de poder defensar de manera directa i no pas a través de l'Estat espanyol la nostra singularitat davant les institucions europees responsables de la Política Agrària Comuna.

4.4.2 MODEL

Urgeix un gran Pacte Nacional per tal de definir el model del Primer Sector a Catalunya; un model que agrupi simbiòticament la imprescindible producció d'aliments assequibles i de qualitat en el marc de la sobirania alimentària (no pas l'objectiu utòpic de l'auto-suficiència), la viabilitat econòmica i social de la pagesia en tant que verdaderes empreses agràries i agroalimentàries, la sostenibilitat del medi natural i la preservació dels nostres paisatges i de la vida rural.

Per tot plegat, cal que l'Administració estigui al costat de la pagesia amb realisme i sentit comú, amb ciència i sense apriorismes ideològics, acompanyant-la amb els recursos financers i l'agilitat burocràtica necessaris per fer possible la seva viabilitat i el seu represtigi social, tant d'aquella activitat agrària més orientada a la productivitat com de la pròpia de zones de muntanya o zones agrícolament més deprimides (les dues són necessàries), i poder preservar així el nostre model agrícola i ramader diversificat i distribuït arreu del país a base de petites i mitjanes explotacions. I cal, a més, que el pagès sigui retribuït no només pel fruit directe del seu treball, sinó també pels serveis ecosistèmics indirectes que proporciona a la societat, en la conservació del medi i dels paisatges, en el control del risc d'incendi forestal i de la desertització, i en la lluita contra el despoblament del món rural, entre d'altres.

Tota activitat del Primer Sector ha de procurar integrar-se en la cadena de valor, no només produint, sinó participant —de la manera que millor li escaigui en cada cas— en la transformació i comercialització dels seus productes, amb l'objectiu de poder-se guanyar dignament la vida; però, mentre no es materialitza aquest procés, cal garantir des del primer minut un sistema de preus justos per als nostres agricultors, ramaders, pescadors i silvicultors, sense abusos en la distribució ni oligopolis ni competències deslleials d'altres països. A més, cal fer efectiva la transferència real de la recerca i la innovació en el dia a dia del seu treball.

Amb el compromís, l'empatia i la col·laboració de tots els actors implicats, podem aconseguir un Primer Sector que sigui una autèntica estructura d'Estat per a la Catalunya lliure i pròspera que anhelem.

4.4.3 ACCIONS

1. Fomentarem el reconeixement i valoració del Primer Sector dins de la nostra societat. Això inclou campanyes de sensibilització sobre la importància del sector agrícola, ramader, pesquer i forestal, programes educatius per a escoles i comunitats, i iniciatives per destacar les contribucions dels productors locals a la nostra economia i benestar.
2. Implementarem i reforçarem una llei que garanteixi de manera real la transparència i l'equitat en la cadena alimentària, protegint els productors de les pràctiques abusives de determinats actors de la distribució.
3. Fomentarem la incorporació i participació dels joves en el Primer Sector mitjançant programes de formació, incentius econòmics i suport a l'emprenedoria. És essencial garantir el relleu generacional per mantenir la vitalitat del sector.
4. Invertirem en la modernització dels sistemes de regadiu com a projecte prioritari del país per tal d'assegurar una gestió eficient i sostenible de l'aigua, un recurs essencial per a la producció agrícola. Això inclou la implementació de tecnologies de reg per degoteig, sensors d'humitat i altres innovacions que permetin optimitzar l'ús de l'aigua i la implementació de regs de suport.
5. Reformularem les oficines del Departament per tal que puguin acompanyar millor els seus administrats en el desenvolupament i la viabilitat de cada explotació agrícola, ramadera, pesquera o forestal. Aquestes oficines oferiran suport tècnic, assessorament i recursos per ajudar els productors a implementar millores i innovacions en les seves explotacions.
6. Apostem per millorar la traçabilitat i la verificació de la procedència del producte, posant facilitats als pagesos a l'hora de fer les declaracions de conreu. Una aposta que va més enllà de la traçabilitat, la qual ha de donar seguretat i protecció del producte, atès l'augment de robatoris dels darrers anys. Així mateix, és imprescindible protegir els pagesos i ramaders dels robatoris amb força en explotacions i edificacions agrícoles.
7. Farem estudis de mercat per assegurar una recol·lecció segura i una

oferta i demanda equilibrada dins del país. Això permetrà garantir la sostenibilitat del sector i promoure el consum de productes de proximitat (km0), reduint la dependència de les importacions, incentivant una distribució més justa de la cadena de valor alimentària i fomentant l'economia local.

8. Implementarem tecnologies avançades per millorar l'eficiència, l'automatització i la sostenibilitat de les explotacions agrícoles, ramaderes, pesqueres i forestals. Això inclou l'ús de sensors, drons i sistemes de gestió digital per optimitzar els recursos i reduir l'impacte ambiental.
9. Donarem visibilitat i suport als sectors minoritaris. Aquests sectors són fonamentals per a la diversitat i la resiliència del nostre primer sector, i mereixen un reconeixement i suport adequats per garantir-ne la sostenibilitat i creixement.
10. Reclamarem i aconseguirem que la PAC (Política Agrària Comuna) sigui gestionada directament per Catalunya, advocant perquè sigui més equitativa i beneficiï els petits i mitjans productors, fet que assegurarà una distribució més justa dels recursos.
11. Desenvoluparem la Llei d'Espais Agraris i impulsarem el Pla d'Espais Agraris Protegits i Productius.
12. Recuperarem terres de conreu mitjançant bancs de terres gestionats amb col·laboració publicoprivada.
13. Crearem un Fons de Garantia que actuï com a Renda de Protecció Agrària Excepcional (RPAE) en casos d'inclemències meteorològiques o altres crisis greus sobrevingudes. Aquest fons proporcionarà suport econòmic a compte des del primer moment als productors afectats, la qual cosa n'assegurarà la subsistència i la continuïtat de les seves activitats mentre no arriben els peritatges, cobertures d'assegurances i ajuts públics corresponents.
14. Aconseguirem esmorteir les conseqüències dels efectes del canvi climàtic amb un pla de millora de les assegurances per al sector primari.
15. Promourem la igualtat de gènere en el Primer Sector, assegurant que les dones tinguin les mateixes oportunitats i reconeixement que els homes. Això inclou polítiques de conciliació, orientació

professional, formació específica i visibilització del paper de les dones en el sector i impulsarem mesures per enfortir i ajudar a les dones, que són les que assumeixen principalment les tasques de cura, sent en territoris rurals més agreujades i difícils de gestionar.

16. Crearem una marca de qualitat nacional que certifiqui els productes catalans del Primer Sector. Aquesta marca garantirà als consumidors que els productes compleixen elevats estàndards de qualitat, de sostenibilitat i de producció local, cosa que fomentarà la confiança i el consum de productes nacionals. En aquesta línia, promourem Catalunya i Barcelona com a referents mundials de l'alimentació.
17. Assegurarem la creació, per part de la Generalitat de Catalunya, de l'Institut Català de l'Oli, tal com va ser aprovat pel Parlament de Catalunya en la legislatura XIV.
18. Desenvoluparem un pla d'intercooperació i augmentarem la professionalització de les cooperatives agràries. Modernitzarem la Llei de Cooperatives per tal d'aconseguir estructures competitives en el marc de la UE
19. Implementarem un sistema de compensació per als agricultors que adoptin pràctiques sostenibles que redueixin la petjada de carboni. Això inclou incentius econòmics per a la utilització de tècniques agrícoles ecològiques, la reducció de l'ús de fertilitzants químics, la promoció de la biodiversitat, el canvi de combustible en maquinària i embarcacions, etc. A més, reconeixem el paper cabdal de les plantes en la neteja de l'ambient, ja que absorbeixen diòxid de carboni i alliberen oxigen, cosa que contribueix a la millora de la qualitat de l'aire.
20. Diversificarem l'economia del Primer Sector. L'aprofitament de totes les oportunitats que l'entorn ens ofereix redueix el risc que els canvis econòmics, socials i ambientals tinguin un efecte negatiu en la viabilitat de les nostres explotacions agràries. Hem de crear un marc d'actuació que millori la compatibilitat i la complementarietat de l'activitat agrària amb altres activitats: indústria alimentària dels productes locals, turisme, generació energètica, empreses de serveis agrícoles, etc.
21. Farem compatibles la sobirania alimentària i l'autosuficiència energètica.

22. Potenciarem la valorització energètica en forma de biogàs dels residus agroalimentaris i promourem la cooperació entre explotacions per tal d'aconseguir sumar la dimensió mínima viable de les corresponents plantes de producció.
23. Promourem pràctiques agrícoles, ramaderes, pesqueres i forestals sostenibles i innovadores que redueixin l'impacte ambiental i augmentin la resiliència del sector davant del canvi climàtic.
24. Vetllarem per la gestió eficient i respectuosa dels animals de totes les explotacions ramaderes.
25. Estructurarem un pla integral per a la gestió eficaç de les poblacions de fauna silvestre i la prevenció de danys (agrícoles, accidents viaris i transmissions de malalties al bestiar) que contempli de manera ponderada tots els sistemes de control a l'abast.
26. Exigirem a l'Estat espanyol el traspàs de competències pesqueres per tal de poder-nos autogestionar els recursos de manera adaptada a la idiosincràsia de les nostres condicions marítimes i del nostre sector de la pesca.
27. Crearem un Consell de Pesca amb el model dels plans de cogestió catalans per als consensos en les diferents modalitats de pesca i aqüicultura i adoptarem un decret de comercialització en què es promoguin els productes pesquers catalans i s'obligui a la seva traçabilitat. Apostarem per una més gran participació i visibilització de les dones en el sector pesquer
28. Fomentarem la silvicultura i la gestió forestal sostenible (així com la silvopastura) com a eines imprescindibles de lluita contra l'emergència climàtica, fent pedagogia dels beneficis que comporten en la reducció del risc d'incendis, en la disminució de l'efecte esponja de la massa forestal sobre el recurs d'aigua disponible, en la recuperació de pastures i en l'obtenció de fusta per a diferents usos i de biomassa com a recurs energètic sostenible.
29. Potenciarem el Centre de la Propietat Forestal i el dotarem de més recursos i funcions.
30. Fomentarem la planificació forestal a través dels plans tècnics de gestió i millora forestal, que permeten radiografiar quantitativament i qualitativa els nostres boscos per tal d'ajudar a la reducció del risc

d'incendis.

31. Impulsarem i prestigiarem l'ofici de les colles de bosc com a professió de futur.
32. Treballarem per prestigiar la funció pedagògica, informativa, de vigilància i de protecció dels guardes forestals dels Parcs Naturals, promovent una relació propera, col·laborativa i en simbiosi amb els habitants, els propietaris i els usuaris d'aquests espais protegits.
33. Ajudarem a la viabilitat de les serradores catalanes a través, entre d'altres mesures, de la millora de la cadena de valor que, al seu torn, reclama el foment del consum de fusta i de productes forestals catalans en els seus diversos usos i aplicacions (llenya, construcció, etc.), la qual cosa impulsarà i enfortirà les diverses marques i certificacions d'acreditació.
34. Impulsarem incentius i suport econòmic per a l'adaptació d'explotacions agrícoles, ramaderes, pesqueres i forestals a les necessitats de persones amb discapacitat. Crearem línies d'ajuts i incentius específics per a explotacions del Primer Sector que inverteixin en l'accessibilitat i en l'adaptació de llocs de treball per a persones amb discapacitat. Aquest suport econòmic ha d'afavorir l'adquisició d'equipaments accessibles, adaptació de maquinària i la implementació de mesures que millorin la inclusió i participació de persones amb discapacitat en les activitats productives.

4.5 APRENDRE, FORMAR-SE: PILARS D'UN PAÍS PLE D'OPORTUNITATS

4.5.1 DIAGNOSI

4.5.1.1 Sistema educatiu

El sistema educatiu català ha sofert una manca de lideratge pedagògic i visió estratègica, i un excés de burocràcia i de canvis continus en les normes i lleis espanyoles, que han abocat a tenir els pitjors resultats recollits en el darrer informe PISA. El desencís, la desmotivació i el desprestigi que alguns han fet al col·lectiu docent, la desorientació que els canvis normatius continus han portat a les direccions, la incertesa de les polítiques darrerament implementades fonamentades en la improvisació,

les males decisions en política educativa, la falta de lideratge, la tebiesa en la defensa de la llengua, en un àmbit que demana planificació, previsibilitat, estabilitat i anar de bracet del món acadèmic, han conduït a una situació d'extrema fragilitat.

Cal repensar quin és el paper de l'escola, dels docents, què espera la societat del sistema educatiu i, en definitiva, quin model social tindrem a partir d'una educació determinada. Tenim bases sòlides, conformades a partir de la LEC, i del reforç de les nostres competències, i superades les etapes de forta precarietat pressupostària, cal albirar l'arribada de la inversió en educació al 6 % del PIB català, adaptar-se a l'actual realitat social i assumir decididament que la inclusió, l'equitat i l'excel·lència han de ser els grans objectius de país.

4.5.1.2 Sistema de coneixement

El sistema universitari i de recerca del nostre país no només és una eina de formació per a la ciutadania i de provisió de talent per al teixit social i productiu, sinó que també potencia la recerca i la transferència del coneixement, de manera que es tracta d'un motor de millora, de progrés i de benestar per a Catalunya.

L'actual sistema ha estat orientat a la generació d'una economia de valor afegit que, a través de l'R+D+I, ha proporcionat diferenciació i competitivitat, riquesa i ocupació de qualitat sostenibles a llarg termini. Ara és el moment d'orientar aquest sistema cap a una formació i investigació acadèmica d'acord amb els objectius de l'Agenda 2030 per redefinir el nostre futur sostenible com a societat. Per aquest motiu, cal una aposta decidida per incrementar els recursos universitaris i de recerca, amb la finalitat d'equiparar-nos als millors estàndards europeus. En les darreres dècades, Catalunya s'ha consolidat com el principal *hub* universitari, científic i de recerca del sud d'Europa, gràcies als canvis normatius que es van impulsar a principis dels anys 2000 forjant un sistema singular, diferenciat del model espanyol, i altament competitiu equiparable amb els nivells internacionals. Aquest sistema es fonamenta en un ecosistema híbrid basat en la col·laboració i les sinergies entre institucions en què el professorat i els investigadors, així com tot el personal tècnic de gestió, d'administració i serveis, esdevinguin un puntal estratègic. L'aposta per aquest model singular ha permès situar les universitats catalanes entre les 200 millors d'arreu del món, i l'ecosistema científic català ha estat capaç d'atraure talent d'arreu del món i la majoria dels fons europeus per a recerca destinats a l'Estat espanyol. Tot plegat situa actualment Catalunya en una posició privilegiada per fer el salt cap a

la revolució del coneixement. Cal desenvolupar i desplegar totes les eines disponibles per avançar en aquest camí, tal com ens permet la Llei de la ciència de Catalunya, com a instrument estratègic per consolidar la ciència com un element estructural de país i eina de progrés econòmic i benestar social. En conseqüència, cal aprofundir i protegir aquells trets característics que fan del sistema de coneixement català un sistema singular i competitiu, tot i tenir en contra una legislació espanyola restrictiva i uniformadora.

4.5.2 MODEL

4.5.2.1 Sistema educatiu

L'educació ha estat en el centre del debat públic des de sempre, més encara en els darrers mesos com a conseqüència de la difusió de l'informe PISA, i és bo que així sigui. És prou sabut que un bon sistema educatiu contribueix a una societat millor. Res no és més polític que l'educació. La construcció d'una societat millor és més fonamental en els moments com els actuals, en què les societats pateixen canvis ràpids, amb modificacions substancials de les maneres de pensar i de fer, de la composició i estructures socials, i de la diversitat personal i social.

Una educació en què tots els estaments de la societat han d'actuar en el mateix sentit per transformar la societat, la qual cosa implica que, si es vol una societat inclusiva i cohesionada, que protegeixi la convivència, la democràcia participativa i els drets de tothom, que tingui cura dels més dèbils i amb més risc de quedar en situació de dificultat permanent, que mantingui les seves arrels, llengua i cultura, sempre canviant, que cregui en l'equitat i l'excel·lència, en el progrés personal i en la justícia social, i que no deixi ningú enrere, així mateix ha de ser l'educació que s'hi ofereixi, en aquest cas la de Catalunya, des dels diferents centres i institucions.

El Sistema d'Educació de Catalunya (SEC), conformat pels centres públics i d'iniciativa social —concertats—, ha de ser de qualitat, inclusiu, equitatiu, amb perspectiva de gènere, amb lliure elecció de centre, amb visió comunitària, i amb la formació integral i interdisciplinària de tot l'alumnat. Un sistema basat en la claredat dels plantejaments, en l'anàlisi dels resultats, en les evidències acadèmiques, que proporcionin els indicadors necessaris per adaptar les polítiques educatives a les necessitats i demandes d'una societat catalana, que aposti clarament per la continuïtat educativa i la formació professional, la recerca i la universitat.

Catalunya està immersa en un procés de canvi sostingut, constant i radical en temps volàtils, incerts, complexos i plens d'ambigüitat amb els quals caldrà viure i conviure. La diversitat, ja tradicional, segueix creixent. Això no obstant, l'objectiu de la integració i la construcció d'un sol poble, territorialment equilibrat, es va aconseguir per la implicació de tothom, en especial el sistema educatiu, en el passat i també és avui l'objectiu primordial a mantenir i aconseguir, malgrat les dificultats creixents.

Cal bastir de nou un sistema educatiu català en llengua i continguts, que expliqui i enforteixi els trets culturals, històrics i patrimonials que fan de Catalunya una nació, que vol ser Estat, capdavantera en el conjunt de pobles d'Europa. La pervivència de la llengua catalana és essencial, vital, en el sentit més estricte possible. El català ha de continuar sent i ha de reforçar-se com a llengua de l'escola, de cohesió i integració, llengua vehicular d'aprenentatge i d'ús normal, llengua comuna, punt de trobada, llengua de prestigi i d'ascensor social a l'escola i en el conjunt del sistema educatiu. Tothom és cridat a ser actor de la pervivència de la llengua. No es pot mirar cap a una altra banda quan està en risc la llengua de convivència.

L'abandonament escolar prematur condiciona les oportunitats dels joves i afecta especialment els col·lectius més vulnerables. La taxa d'abandonament s'ha de situar, sí o sí, per dessota del 9 % abans d'arribar al 2030.

És necessari educar el conjunt de la societat, de totes les edats, per tal d'assolir la igualtat efectiva entre dones i homes. Quan parlem d'educar, parlem de fer-ho des de totes les institucions, no només de les escolars, posant en valor indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de dones i homes. Cal fer una pedagogia amb mirada feminista en tots els àmbits formatius i en tots els sectors de la nostra societat.

Cal un sistema educatiu en què la societat i les famílies hi tinguin un paper clau per promoure l'escola integral amb visió comunitària de l'educació, que connecti espais i temps lectius i no lectius per ampliar els entorns educatius i d'aprenentatge, així com també incloure-hi el paper del món local per establir zones educatives orientades a l'èxit educatiu i a la millora de la cohesió social. En aquest aspecte, és imprescindible la coresponsabilitat del món local en matèria educativa, tal com marca la LEC.

S'ha de prioritzar un sistema educatiu que sigui conscient de la seva contribució a satisfer les necessitats de talent del teixit econòmic i social i, en conseqüència, que prevegi, en cooperació amb els sistemes de

formació professional, l'universitari, i el d'empresa i ocupació, una oferta potent i diversa de formació al llarg de la vida, com a eina potent d'autorealització personal i col·lectiva.

Tal com cal una mirada territorial, també en l'educació, cal una mirada àmplia i honesta que treballi en les individualitats dels centres. En especial en les zones escolars rurals (ZER) i els centres de màxima complexitat (CMC), als quals cal dotar de personal i de recursos tenint en compte les seves característiques.

En relació amb els recursos, l'objectiu, ja incorporat a la Llei d'Educació de Catalunya, d'assolir el 6 % del PIB català a educació és irrenunciable. Un increment de recursos enfocat, sobretot, a lluitar per l'equitat en el sistema, que potencii i enforteixi la totalitat del Servei d'educació de Catalunya amb una distribució equilibrada de recursos, de qualsevol tipus: econòmics, de personal i de suport a l'escolarització.

I, en darrer lloc, cal recosir el desencís amb què treballa el principal actor de la transformació educativa: el docent. De la seva professionalitat, expertesa i compromís, en depèn directament l'èxit educatiu. Per això, cal mostrar-los respecte, reconeixement social i valoració professional, i que l'Administració educativa estigui a la seva disposició i fomenti la formació constant de la seva tasca per acompanyar-lo en aquesta missió. Un paper com a docent que s'ha de definir dins d'un nou model educatiu amb un nou model de producció. El docent ha de ser l'agent de canvi en l'enginyeria del sistema educatiu. I ha de compartir-ho amb una Administració que planifiqui amb criteris contrastats, i que sigui menys feixuga i descentralitzada i amb una Administració que avanci en la millora educativa implementant la codocència, un model que ha demostrat ser molt efectiu arreu d'Europa.

En definitiva, ara i aquí s'ha de fer possible el que és necessari: la Catalunya plena, culta, educativament rica, amb consciència nacional des de la catalanitat integradora i diversa. Cal, doncs, un nou impuls confiat i esperançat. L'educació n'ha de ser l'instrument privilegiat.

4.5.2.2 Sistema de Coneixement

Les universitats sempre han estat un motor de transformació social i de generació de talent a Catalunya, aglutinant més de 275.000 estudiants i configurant un dels sistemes universitaris més potents del sud d'Europa. És per això que fem una clara defensa de l'economia del coneixement, de

l'accés a l'educació superior, i de la necessitat de treballar per un model universitari català de referència amb els màxims estàndards europeus.

Tenim com a objectiu posar en valor la tasca social de les empreses, a més de, òbviament, l'econòmica, quan col·labora a bastir el sistema d'educació superior sobre els pilars de l'excel·lència, la qualitat, la transparència, la igualtat d'oportunitats i l'eliminació de barreres socioeconòmiques per no deixar ningú enrere.

El repte que assumim ha d'anar acompanyat de la capacitat d'innovar i transferir coneixement al sector empresarial, a partir d'una estreta col·laboració universitat-empresa. Només així assolirem la societat i l'economia del coneixement. I això també significa acompanyar des de les institucions públiques aquell esperit innovador del nostre teixit productiu per consolidar-lo en processos formalitzats i estables dins les empreses, potenciar les infraestructures tecnològiques que permetin la contractació de serveis per part de les indústries i, de manera molt especial, de les PIME, i amb la consolidació dels centres tecnològics perquè segueixin fent de tractor del sistema d'innovació català.

S'ha d'encetar també un procés de reflexió sobre l'estructura dels estudis universitaris per equiparar-nos amb els països capdavaners del nostre entorn fent-los compatibles amb els cicles formatius de grau superior de formació professional.

Cal articular doncs, un model universitari obert, modern, català i en llengua catalana. Unes universitats que promoguin la nació, els trets culturals i històrics de Catalunya. Alhora, és important apostar per un model que abordi l'infrafinançament que pateixen moltes universitats i que dificulta fer les millores pertinents, que augmentin la competitivitat i, per tant, el servei. Cal seguir apostant per l'equiparació de preus entre graus i màsters, així com promovent un sistema de beques ampli, més àgil i amb més facilitats per als estudiants que les sol·liciten, amb l'objectiu de garantir l'equitat en termes de renda familiar, però també l'equitat territorial en el conjunt de Catalunya. En el marc de les relacions universitat-empresa, cal garantir que el sistema de pràctiques acadèmiques sigui remunerat i mitjançant un contracte entre universitat i empresa que n'estableixi les condicions.

Un repte i una oportunitat que significa garantia de progrés i benestar per a Catalunya.

4.5.2.3 Sistema de formació professional

L'FP ha estat la ventafocs del sistema educatiu durant molt de temps. Els últims anys s'ha vist un clar increment de la demanda de places en aquest tipus de formació i la necessitat de fomentar aquesta opció educativa que ofereix a joves i adults bones opcions laborals, ja que és una formació més propera a les necessitats del mercat de treball. Les professions del segle XXI són equivalents als oficis de segles anteriors. Fusters, serrallers, lampistes, forners, etc. són oficis manuals amb alta demanda d'ocupació, però els gremis, que s'ocupaven de la formació i la carrera professional de les persones, en molts casos, han desaparegut o ja no exerceixen aquestes mateixes funcions. Ara, doncs, cal fer una reenginyeria del sistema de formació professional com a primer punt d'una profunda transformació de tot el sistema educatiu.

4.5.3 ACCIONS

4.5.3.1 Pel model d'escola catalana basat en la immersió lingüística i la inclusivitat

1. Exigirem i assegurarem el paper de la llengua catalana, i l'aranesa a l'Aran, com a llengües vehiculars en totes les etapes educatives, i garantirem i potenciarem la competència en llengua castellana, una primera llengua estrangera (anglès o francès) i una segona llengua estrangera en finalitzar l'etapa obligatòria. Vetllarem per l'ús vehicular del català a les aules i en totes les activitats relacionades amb i dins els centres educatius.
2. Reactivarem el Consell Lingüístic Assessor com a eina transcendental en la revisió i actualització dels continguts dels projectes lingüístics i en l'assessorament de totes aquelles iniciatives que afectin la llengua vehicular.
3. Assegurarem que el Departament posi els mitjans per tal que els docents en actiu del Servei d'Educació de Catalunya puguin preparar-se per obtenir el nivell C2 de llengua catalana.
4. Incrementarem la presència femenina i LGTBI+ en els continguts curriculars de totes les etapes educatives, revisant els llibres de text per tal que incorporin referents femenins i LGTBI+ en totes les matèries i no incloguin continguts masclistes ni LGTBI-fòbics.

5. Reforçarem mecanismes de prevenció i detecció de violències masclistes, intrafamiliars i relacions abusives a les escoles, tant les físiques com les psicològiques o a través de les xarxes socials i revisarem els protocols d'intervenció per evitar situacions d'assetjament escolar
6. Potenciarem i despleguem la incorporació de l'educació afectivosexual en totes les etapes educatives com a eina determinant per a la prevenció de les violències masclistes.
7. Impulsarem una educació sexual basada en el respecte mutu, amb atenció especial cap a les dones, en totes les seves relacions afectives i que mostri de forma consistent amb l'edat les diferents formes de viure la diversitat sexual i de gènere, sempre tenint en compte la salut sexual i reproductiva.

4.5.3.2 Per la millora dels resultats acadèmics, la cohesió social i el foment de l'èxit escolar i educatiu

8. Recuperarem la sisena hora als centres d'alta complexitat i estudiarem la seva implementació progressiva a la resta de centres educatius, i recuperarem les tutories de suport escolar personalitzat per a tots els centres tot potenciant l'acció tutorial i orientadora en tots els cursos i etapes educatives, incloses les no obligatòries.
9. Reforçarem l'aprenentatge de les llengües , reforçant l'anglès i les matemàtiques en l'educació bàsica. Així mateix, elaborarem un pla d'aplicació progressiva i urgent als centres amb pitjors resultats en comprensió lectora i el farem extensiu de manera progressiva a la resta de centres del Servei d'Educació de Catalunya. Per a l'assoliment de tots aquests objectius serà bàsic l'ajut i assessorament de l'Agència d'Avaluació i Prospectiva de l'Educació que cal desenvolupar com a instrument monitoritzador del sistema educatiu, i com a espai d'anàlisi i estratègia prospectiva.
10. Inclourem en la formació inicial del professorat, en tots els graus en Educació infantil i primària i els màsters de formació del professorat d'accés a la funció docent, la formació en immersió lingüística.

4.5.3.3 Pel model educatiu propi i singular de Catalunya definit a la LEC com a Servei d'Educació de Catalunya

11. Assegurarem el finançament de tot el Servei d'Educació de Catalunya d'acord amb les despeses de funcionament i el cost de la plaça escolar, així com la dotació dels recursos necessaris en el moment de la seva incorporació per a l'alumnat amb necessitats educatives especials. En aquest sentit aprovarem un nou decret de concerts educatius, l'actualitzarem a les necessitats reals dels centres d'iniciativa social i el definirem en col·laboració i consens amb tots els agents implicats.

4.5.3.4 Per un marc normatiu i organitzatiu estable

12. Implementarem una organització del calendari escolar i acadèmic estable i consensuat per tota la comunitat educativa, conjuntament amb un pla d'infraestructures educatives que prevegi les necessitats dels centres i del Servei d'Educació de Catalunya durant els propers deu anys.
13. Desplegarem la LEC en aquells aspectes d'especial interès per garantir el dret a l'educació, en particular pel que fa als criteris aplicables a l'elaboració, l'aprovació, la validació i la revisió dels projectes lingüístics dels centres educatius, perquè els projectes lingüístics dels centres educatius puguin ésser elaborats i, si escau, revisats d'acord amb els principis que estableix aquest marc legal.
14. Desenvoluparem l'autonomia de gestió dels centres en tots els àmbits, tal com preveu la LEC. Potenciarem el retiment de comptes dels centres educatius amb la definició d'objectius a assolir, analitzant-ne resultats i proposant-los millores.

4.5.3.5 Per un sistema de detecció precoç i l'actuació individualitzada basada en la coordinació interdepartamental

15. Desenvoluparem una formació específica amb el conjunt de la comunitat educativa per poder detectar qualsevol característica excepcional en l'infant en edats primerenques (ja sigui alguna disfunció intel·lectual o lingüística, TDAH, Altes Capacitats Intel·lectuals...) en l'infant en edats primerenques i definirem un protocol de detecció d'aquestes dificultats i trastorns.

16. Incorporarem una xarxa de treball i seguiment entre el centre docent i les famílies, tot incorporant-hi tots els professionals necessaris en benefici del desenvolupament de l'infant al primer cicle d'educació infantil.

4.5.3.6 Per un resposta educativa ajustada a les noves realitats de Catalunya que garanteixin l'èxit educatiu

17. Acompanyarem l'alumnat i les seves famílies en el seu itinerari formatiu personalitzat, i posarem especial èmfasi en els processos de transició entre etapes amb una acció tutorial potent.
18. Mantindrem el compromís amb el Pacte contra la segregació escolar per tal de consolidar la dessegregació sostinguda, amb prou recursos per a les escoles que s'hi corresponsabilitzin.
19. Garantirem un sistema educatiu inclusiu a tots els nivells per a les persones amb discapacitat, basant-nos en l'article 24 de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, i el Decret d'escola inclusiva per tal d'assegurar la igualtat d'oportunitats a través d'adaptacions curriculars, ajustos raonables, i la provisió de suports i recursos necessaris per a una efectiva implementació i una educació de qualitat. Els docents comptaran amb el suport adequat i suficient per garantir que l'atenció a la diversitat (elaboració de Plans individualitzats i dels materials necessaris, atenció als alumnes nouvinguts amb desconeixement de la llengua i/o les capacitats bàsiques) estarà garantida pel sistema educatiu.
20. També treballarem per augmentar les places públiques als centres d'educació especial per a aquells infants i adolescents que així ho necessitin.

4.5.3.7 Per un Institut Obert de Catalunya

21. Potenciarem i publicitem l'Institut Obert de Catalunya com a centre de referència de la formació a distància, que permeti estudiar d'una manera flexible i adaptada a les necessitats, i de referència per una formació al llarg de la vida per a la ciutadania en general i en particular per als joves més grans de 16 anys i adults que no tinguin el graduat d'ESO o estudis de formació professional i n'ampliarem l'estructura amb els recursos necessaris.

22. Modificarem la legislació necessària per fer que la formació professional no presencial sigui un referent i una oportunitat al nostre país.

4.5.3.8 Per una millor oferta d'ensenyaments artístics

23. Planificarem l'oferta catalana dels ensenyaments artístics atenent les prescripcions del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, en consens amb altres organismes i agents de referència en el sector cultural, artístic i educatiu de Catalunya, i garantint una oferta suficient i de qualitat integrada en una sola xarxa d'ensenyaments artístics.
24. També promourem la creació de la Universitat de les Arts de Catalunya, que integri un projecte comú i transversal en els centres d'ensenyaments artístics superiors sota un model de governança amb responsabilitats compartides entre Educació, Universitats i Cultura, i amb un projecte desplegat de manera equitativa territorialment i amb perspectiva internacional.

4.5.3.9 Per un reconeixement de la professió docent i de la resta de professionals educatius com a pilar i fortalesa del sistema educatiu català

25. Revisarem i actualitzarem les categories professionals de tots els treballadors en l'àmbit educatiu, d'acord amb la normativa vigent.
26. Millorarem i dignificarem les condicions professionals, laborals i salarials dels docents del Servei d'Educació de Catalunya. Reduirem les funcions burocràtiques dels equips directius, focalitzarem la tasca dels docents en els objectius pedagògics i incorporarem als centres altres perfils professionals que cobreixin les necessitats no curriculars.
27. Reconeixerem explícitament les funcions del personal de suport educatiu dins de l'organigrama educatiu, definint clarament les seves tasques, drets i responsabilitats.
28. Vetllarem per assegurar condicions laborals dignes per al personal de suport educatiu, incloent-hi salaris justos, estabilitat contractual i jornades adaptades a la demanda del servei escolar.

29. Facilitarem dins de la professió docent fórmules d'oportunitats en formació, innovació i emprenedoria educativa que contribueixin a explorar i millorar el sistema educatiu i la funció docent.

4.5.3.10 Per l'èxit escolar

30. Desplegarem centres de noves oportunitats al llarg de la vida i aprofitarem, entre altres opcions, la Xarxa d'Escoles d'Adults, i definirem una nova cartera de serveis amb l'objectiu de donar als adults i als joves noves oportunitats de reorientació professional i d'inserció laboral i d'entrada al Sistema FPCAT.
31. Impulsarem un pla de xoc a favor de l'èxit escolar que incideixi a curt termini en la millora competencial i el rendiment acadèmic de l'alumnat per tal de pal·liar les altes xifres d'abandonament escolar, d'acord amb l'Agenda 2030.

4.5.3.11 Per la corresponsabilitat del Departament d'Educació i les entitats municipalistes en el marc de la Comissió Mixta

32. Acordarem una efectiva universalització i gratuïtat progressiva dels 0 als 3 anys, independentment de la titularitat del centre.
33. Garantirem un fons de finançament de beques als municipis per a activitats extraescolars, casals d'estiu, plans educatius d'entorn, plans de millora educativa i actuacions en el marc del concepte de l'educació 360º, en què la llengua de comunicació i de cohesió sigui la catalana.

4.5.3.12 Per una governança sòlida de la formació professional, amb representació de tota la comunitat educativa

34. Apostarem pel desenvolupament de tot el potencial de l'Agència Pública de Formació i Qualificació Professional, reforçant els mecanismes de col·laboració i planificació cooperativa entre Ensenyament, Empresa, i Treball i Universitats.
35. Desenvoluparem l'autonomia de gestió dels centres en tots els àmbits, tal com preveu la LEC. A la vegada, potenciarem el retiment de comptes dels centres educatius amb la definició d'objectius a assolir, analitzant-ne resultats i proposant-hi millores.

4.5.3.13 Per una formació professional que tingui en compte l'equilibri territorial i el teixit productiu present i futur del territori

36. Continuarem amb el desplegament del mapa català de la formació professional actual, d'acord amb els actors socials, territorials i econòmics, així com els currículums dels diferents cicles formatius, i apostarem per un model estretament vinculat amb el món social i el món empresarial.
37. Identificarem els sectors productius amb mancances de professionals, tècnics i personal qualificat per tal de reforçar i flexibilitzar l'oferta de formació professional relacionada amb aquests sectors per respondre amb rapidesa a les necessitats presents i anticipar, amb la deguda tècnica prospectiva, les necessitats sectorials de futur. Tots els professionals, ja siguin del sector productiu, comerç, turisme, lleure, entreteniment, serveis, atenció a les persones o Administració pública han d'adquirir de forma continuada aquelles competències socials, tècniques i tecnològiques que els permetin respondre a les exigències de productivitat i competitivitat de cada sector.
38. Impulsarem la implicació del teixit empresarial, amb mesures per promoure la participació de les empreses, sobretot de PIME i microempreses, en l'FP i l'FP Dual, per aconseguir que les llavors plantades des del segle XX donin fruit finalment en un nou context polític compromès amb l'excel·lència en tots els àmbits i nivells d'execució. En simplifiquem i n'agilitzarem els requeriments i tràmits per a les empreses, modificant l'actual contracte de formació i proposant-ne un model més flexible que fomenti l'FP Dual en totes les seves modalitats i especialitats com a model d'aprenentatge competencial en condicions reals i, a la vegada, que ofereixi seguretat i continuïtat en la contractació.
39. Fomentarem que, dins del marc dels programes de l'FP Dual, es compti amb professorat qualificat i amb competències al dia de les que necessiten les empreses, ja sigui perquè compatibilitzen la funció docent i la productiva o perquè s'actualitzen a les empreses, gremis o associacions.
40. Assegurarem la implementació de mesures de suport personalitzades i efectives per a estudiants amb discapacitat, que en permetin el desenvolupament acadèmic i social dins dels entorns educatius regulars, i en facilitin la inclusió, tot ajustant els recursos de suport segons les necessitats de cada alumne.

41. Establir un catàleg de feines clau per al funcionament del país i establir les necessitats futures de professionals; fer una oferta i promoció adequada (per exemple, professionals sanitaris i informàtics) tant a nivell de la formació professional o com en l'àmbit universitari.

4.5.3.14 Per una formació professional adscrita a la Xarxa Catalana d'Universitats de Ciències Aplicades

42. Crearem la Xarxa d'Universitats de Ciències Aplicades per equiparar la formació professional superior del nostre país a la de la resta de països europeus i desenvoluparem els nivells formatius professionalitzadors de grau 4 i de grau 5 de la Unió Europea.
43. Fomentarem la creació de centres de formació professional integrada per tal que esdevinguin *hubs* de serveis relacionats amb la formació professionalitzadora, l'orientació al llarg de la vida, la transferència d'innovació, la internacionalització i l'acreditació de competències.
44. Impulsarem des dels centres de formació professional, ocupacional i universitaris la capacitat tecnològica bàsica corresponent a cada sector. La tecnologia és cada cop més present en tots els àmbits d'activitat econòmica i en qualsevol exercici professional. El nivell de capacitat de la nostra població activa no respon prou als requeriments actuals i provoca el progressiu deteriorament del nivell d'ocupabilitat dels nostres treballadors. La tecnologia és, a més, un dels components fonamentals per al progrés de la nostra economia cap a models més intensius en valor afegit i ocupació de qualitat.

4.5.3.15 Pel nou model de governança del sistema universitari i de recerca català

45. Liderarem l'estratègia de Capitalitat Universitària Mundial de Barcelona i, per extensió, de Catalunya, com un *hub* de referència mundial en l'àmbit de la política i la gestió universitària.
46. Impulsarem el 4t Congrés Universitari Català per definir, amb tot l'ecosistema universitari i de recerca, el model d'educació superior per a les properes dècades.

4.5.3.16 Per un model català de carrera acadèmica i professional

47. Potenciarem la figura de *tenure* i *tenure-track*, amb l'objectiu de fomentar la contractació de personal docent investigador altament qualificat i fortament internacionalitzat a les universitats públiques catalanes.
48. Potenciarem ajuts a investigadors doctorals a partir de plans d'ocupació i fons europeus, i incrementarem el nombre de contractes predoctorals per a investigadors dels diferents programes de personal investigador.
49. Fomentar una transparència absoluta en els processos de selecció a les universitats públiques catalanes, per tal d'evitar persones preseleccionades.

4.5.3.17 Per formar, retenir, captar i facilitar el retorn del talent

50. Facilitarem i impulsarem la retenció, la captació i el retorn de talent, a la vegada que assegurarem la igualtat d'oportunitats i fomentarem l'estabilitat contractual, basada en el mèrit professional i en les necessitats reals del sistema, amb retribucions competitives i per mèrits.
51. Incrementarem significativament les places universitàries dins el sector de la salut, especialment a Medicina i Infermeria, així com les places de MIR, amb l'objectiu d'arribar a cobrir les necessitats i mancances del nostre país.
52. Dotarem els nous investigadors dels recursos inicials que els permetin garantir les condicions necessàries per dur a terme els objectius de la seva recerca.

4.5.3.18 Per potenciar el nostre sistema de recerca

53. Desenvoluparem el programa d'avaluació de l'excel·lència en recerca previst a la Llei de la ciència. A la vegada, aprovarem i desenvoluparem el Pla estratègic universitari en recerca d'excel·lència previst també en el marc de la llei.
54. Incrementarem el nombre d'investigadors fins a una mitjana pròxima a la dels països europeus de referència, per la qual cosa cal

assolir un creixement de 900 investigadors , fins a arribar als 4.750 investigadors per milió d'habitants.

55. Crearem un centre de recerca en intel·ligència artificial.

4.5.3.19 Per la millora del finançament i les inversions d'acord amb el Pacte Nacional per la Societat del Coneixement

56. Elaborarem un nou pla d'inversions universitàries (PIU), amb visió a llarg termini i plans plurianuals d'aplicació per mantenir i millorar els equipaments i les infraestructures dels centres universitaris catalans, i fer-ho a partir de criteris de sostenibilitat, seguretat, ciberseguretat i eficiència energètica.

57. Crearem un pla d'infraestructures científiques a 30 anys vista, apostarem per les grans infraestructures científiques i tecnològiques del país i mantindrem els elevats estàndards de qualitat i competitivitat.

4.5.3.20 Per la innovació com a eina transformadora del coneixement

58. Impulsarem l'emprenedoria científica a través de la creació d'un fons d'inversió publicoprivada que afavoreixi especialment les fases més primerenques del desenvolupament tecnològic (centrat en el *deep tech*) i que impulsi la transferència de coneixement, per millorar l'índex d'innovació i la competitivitat del teixit econòmic.

59. Desenvoluparem els fons FITA per impulsar l'R+D+I empresarial, amb el suport públic a l'execució de projectes que es desenvolupin a l'entorn d'ecosistemes d'innovació de Catalunya.

4.5.3.21 Per la transferència de coneixement

60. Crearem un programa de transformació tecnològica de les empreses catalanes, sobretot les pimes i les microempreses, per tenir un teixit empresarial tecnològicament avançat i sostenible, i facilitarem la sistematització de la innovació, la disrupció i l'adopció de les noves tecnologies. Alhora, reforçarem els programes d'incorporació de talent a l'empresa i de creació de llocs de treball, que tinguin en compte perfils científicotècnics, i les noves competències digitals tant bàsiques com superiors.

61. Consolidarem els centres tecnològics catalans i n'impulsarem el

creixement per donar resposta a les necessitats de l'ecosistema de Catalunya, tenint present les característiques del sistema de microempreses i pimes perquè es puguin equiparar a centres tecnològics referents.

62. Fomentarem la transferència de coneixement entre docents i centres educatius, creant xarxes de col·laboració i intercanvi de bones pràctiques. Això impulsarà la formació continuada i l'adopció de noves metodologies, promovent un sistema educatiu més innovador i adaptat a les necessitats actuals.

4.5.3.22 Per una universitat en català que afavoreixi l'aprenentatge de terceres llengües

63. Donarem suport al desenvolupament del Pla d'enfortiment de la Llengua Catalana i retornarem la llengua catalana com a llengua troncal del sistema universitari i de recerca.
64. Fomentarem les polítiques orientades a la promoció dels estudis de filologia catalana, a la vegada que introduïrem programes d'aprenentatge i coneixement bàsic de la llengua catalana per als estudiants estrangers que fan una estada temporal d'intercanvi a centres universitaris i de recerca catalans. A la vegada continuarem defensant davant la Comissió Europea la introducció del català al sistema OLS d'Erasmus+.
65. Reforçarem l'aprenentatge d'una tercera llengua, garantint-ne l'oferta formativa i els recursos d'aprenentatge en l'àmbit universitari per assolir un nivell mínim de B2.
66. Liderarem el desenvolupament de la Xarxa Vives d'Universitats com a eina essencial per a la protecció del català en el nostre sistema universitari.
67. Demanarem als SGR que incentivin la recerca feta en català i la recerca sobre temes de país.

4.5.3.23 Per accés i l'equitat socioeconòmica, territorial i de gènere en l'àmbit del coneixement

68. Rebutjarem l'homogeneïtzació i la intromissió de l'Estat en el disseny de les proves d'accés a la universitat.
69. Establirem un programa de beques salari per avançar en l'eliminació de barreres socioeconòmiques en l'accés a la universitat; reforçarem el sistema d'orientació personal i l'academicoprofessional; completarem el procés de reducció de preus públics, i establirem la igualtat de preus entre els graus i els màsters.
70. Promourem les reformes necessàries en el sistema de beques, començant pel traspàs integral de les beques per part de l'Estat amb els recursos corresponents, per tal de garantir un model ampli, més àgil i amb més facilitats de tramitació i menys traves burocràtiques quan l'estudiant s'adeqüi als requisits establerts per gaudir de la prestació.
71. Establirem els mecanismes per tal d'aconseguir que totes les pràctiques acadèmiques siguin remunerades, i que aquesta remuneració quedi subjecte als acords que les universitats i les empreses estableixin i els contractes de pràctiques que se'n derivin.
72. Reforçarem i impulsarem la formació universitària amb perspectiva de gènere, que estimuli i visibilitzi la presència de les dones, sobretot en les carreres de l'àmbit científic i tecnològic.

4.5.3.24 Per garantir la vertebració del país a través del coneixement

73. Executarem el Pla de regions del coneixement i donarem suport a les iniciatives d'innovació i d'impuls en el territori, com el centre en seguretat digital de Girona.
74. Revertirem el declivi territorial en la recerca i en els pols científics del territori.

5 UN PAÍS BEN GESTIONAT, CÍVIC I SEGUR

Els reptes que ens proposem només són assolibles si disposem d'una Administració que gestioni correctament el país. Una Administració que ha de ser exemple i punta de llança de la desburocratització, de la democràcia i la participació, de la transparència i de la proactivitat. Una Administració que promogui la democràcia directa facilitant la celebració de consultes i referèndums. Una Administració que permeti treballar, viure i convida sobre la base sòlida d'una Seguretat garantida i d'una Justícia justa, àgil i confiable.

5.1 UN SECTOR PÚBLIC REFORMAT, ÀGIL, DESCENTRALITZAT I TRACTOR AL SERVEI DE LA GENT

5.1.1 DIAGNOSI

L'Administració pública catalana té ben diagnosticades les principals dificultats a les quals s'enfronta, així com les reformes més urgents que caldria dur a terme. No obstant això, les millores proposades per múltiples experts al llarg dels anys mai no s'acaben d'implementar. La cronificació d'aquestes problemàtiques ocasiona que, cada any que passa, es deteriori el funcionament del sector públic i la qualitat dels serveis prestats. També comporta que la capacitat de resposta de l'Administració enfront de noves necessitats o dificultats sobrevingudes sigui cada vegada més limitada.

En paral·lel, en els propers 10 anys, més del 50 % dels empleats públics es jubilaran. Aquest canvi generacional de gran magnitud és una finestra d'oportunitats que hem d'aprofitar per introduir els canvis estructurals necessaris i aprofundir en la renovació del model actual. Aquesta transformació ha de comptar amb un lideratge polític capaç de vertebrar una estratègia de transformació que articuli totes les mesures legislatives, reglamentàries i organitzatives necessàries, al mateix temps que es teixeixin complicitats amb els col·lectius professionals del sector públic i amb els actors socials.

No podem deixar passar més temps per emprendre les reformes profundes que necessita el nostre sistema administratiu. Com a partit, ens hem de comprometre amb una refundació de l'Administració pública catalana per enfortir-la i preparar-la per als reptes del futur. Sense un sector públic àgil i modern al servei dels reptes del país i de la seva gent no podrem emprendre la resta de camins que ens hem proposat i cada dia que passa perdrem oportunitats.

5.1.2 MODEL

Catalunya necessita una Administració que doni resposta als reptes del país. Hem de passar d'una Administració que desconfia i dificulta a una Administració que valora i creu en el potencial de la ciutadania, entitats socials, empreses i autònoms, i els ajudi i els acompanyi a fer avançar els seus projectes, objectius i donar resposta a les seves necessitats. El país mereix un sector públic que reguli bé i ofereixi uns serveis públics de qualitat, sense burocràcia estèril, improductiva i inhibidora de l'activitat econòmica i social.

També és un deure cap a tots els treballadors públics del nostre país. Cal que alliberem els grans professionals que hi treballen de normes i procediments absurds i els donem totes les eines perquè esdevinguin els principals facilitadors dels projectes personals i professionals dels nostres conciutadans.

Per tal de fer-ho possible, ens comprometem a treballar en cinc pilars imprescindibles en tots els espais polítics i institucionals en què Junts per Catalunya tingui presència.

5.1.2.1 Primer pilar. Captació, promoció i retenció del talent, i professionalització de la direcció pública

Repensar els sistemes de selecció, formació, avaluació de l'acompliment i carrera professional de directius i empleats públics per tal que siguin més permeables a la captació, promoció i retenció de talent. També en la implantació d'una direcció pública professional.

5.1.2.2 Segon pilar. Desburocratització i impuls de la col·laboració publicoprivada i publicosocial

Redissenyar totes les funcions, procediments, serveis i tràmits per reduir la burocràcia i promocionar més i més bons mecanismes de col·laboració publicoprivada i publicosocial. El mecanisme per fer-ho correctament entenem que és repensar la gestió pública i focalitzar-se en la creació de valor públic i en la col·laboració per a l'assoliment de reptes i objectius complexos que l'Administració no pot afrontar en solitari. Aquesta desburocratització cal prioritzar-la, inicialment, en els àmbits dels serveis socials, la pagesia, les empreses, els autònoms i la relació amb la ciutadania. Així mateix, la mida dels municipis és un element clau a tenir en

compte per tal de dissenyar els mecanismes d'acompanyament necessaris que, tot respectant el principi d'autonomia local, garanteixin el suport imprescindible de les administracions supramunicipals en aquest procés de transformació. Pel que fa a la col·laboració publicoprivada i publicosocial, cal impulsar-la de forma decidida, fent efectius tots els canvis legislatius necessaris, inclosa una reforma profunda de la llei de contractes, per poder fer efectiva aquesta col·laboració de forma eficient i en un context d'absoluta seguretat jurídica per a les dues parts. La creació de valor públic i la resolució de reptes complexos de la nostra societat només és possible sumant els esforços dels agents públics i privats.

5.1.2.3 Tercer pilar. Digitalització plena, basada en els principis de la democràcia, del govern obert i evitant la bretxa digital

Treballar en la implementació de totes les eines digitals disponibles en cada moment, incloses les que suposen la utilització de la intel·ligència artificial quan s'estimi convenient, havent repensat prèviament la manera de treballar d'acord amb les millors pràctiques i principis del govern obert. El desplegament de la digitalització no pot comportar, en cap cas, una pèrdua de proximitat i una despersonalització del servei ni tampoc que una part de la població, a conseqüència d'això, se senti desatesa i desorientada. Per tal d'evitar la bretxa digital caldrà oferir sempre en paral·lel el tràmit de manera presencial per a totes aquelles persones que ho prefereixin, invertir els recursos necessaris en formació i garantir l'acompanyament de totes les persones, entitats socials, empreses i autònoms que ho necessitin.

5.1.2.4 Quart pilar. Govern obert per a la millora de la transparència, la participació ciutadana i les dades obertes

Promoure el govern obert en totes les seves dimensions (transparència, participació ciutadana i dades obertes per a una millor governança i rendiment de comptes) en tots els àmbits de treball de les institucions públiques. El seu objectiu central ha de ser la modernització i transformació de l'Administració pública i de la seva relació amb els ciutadans.

5.1.2.5 Cinquè pilar. Igualtat de gènere en el sector públic

Tot i els avenços en igualtat laboral a l'Administració pública, persisteixen reptes com el sostre de vidre i la precarietat en els llocs de base, en què les dones representen el 71 % del personal interí i temporal. Malgrat que el 74 % de l'ocupació amb titulació universitària és femenina, només el 55 %

estan representades en alts càrrecs de la Generalitat. Aquesta desigualtat està lligada, en part, a la càrrega de cures familiars, per la qual cosa cal implementar mesures per impulsar les carreres professionals femenines dins del sector públic.

5.1.3 ACCIONS

Sense voluntat de ser omnicomprensius, i sense pretendre que l'ordre en què es presenten tingui relació amb la seva importància, a continuació es llisten 13 accions clau que Junts es compromet a impulsar en tots els espais polítics i institucionals en què tingui incidència:

1. Transferirem totes les competències relatives al personal funcionari d'Administració local amb habilitació de caràcter estatal (secretaris, interventors i tesorers) a la Generalitat de Catalunya, incloent-hi tots els processos de selecció i formació d'aquests funcionaris.
2. Transformarem l'Escola d'Administració Pública de Catalunya en un ens amb capacitat d'acreditar nous mecanismes de selecció i promoció de personal que solucionin les mancances actuals i que siguin aplicables a tot l'ecosistema de treballadors públics del nostre país.
3. Redefinirem el concepte de lloc de treball i d'adscripció orgànica introduint un model de treball per projectes que, sense que els treballadors públics hagin de renunciar en cap cas als mèrits adquirits, creï equips interdisciplinaris i posi el talent humà a disposició de tota l'organització. Aquesta mesura també hauria de permetre el desplegament de carreres professionals horitzontals i la mobilitat dels treballadors públics entre les diferents administracions i entitats del sector públic.
4. Impulsarem, d'una vegada per totes, l'ordenació de la direcció pública professional en les administracions catalanes.
5. Promourem un Pla nacional per a la simplificació administrativa, amb l'objectiu de fer efectius els principis de simplificació normativa, finestreta única, silenci administratiu positiu, declaracions responsables i digitalització efectiva, entre d'altres, al conjunt de l'Administració pública del país.

6. Crearem una Oficina d'Acompanyament Digital oberta a tothom per assegurar la no-exclusió de les persones més vulnerables que no disposen dels recursos tecnològics o coneixements necessaris per poder resoldre els tràmits virtualment de manera autònoma. Aquesta oficina també ha de permetre ajudar les entitats del sector social que no disposen dels recursos administratius i/o digitals necessaris per poder fer front a la burocràcia associada als ajuts que reben i a les activitats d'interès públic que promouen.
7. Acabarem de desenvolupar la Llei de facilitació de l'activitat econòmica, posant èmfasi especial en la creació efectiva d'una finestra única i directa, de suport i atenció als autònoms.
8. Establirem un mecanisme mitjançant el qual els projectes considerats estratègics, d'acord amb el reglament de la Llei de facilitació econòmica, es puguin acollir a un *fast-track* empresarial que els permeti seguir un procediment més àgil i disposar d'un facilitador del projecte.
9. Crearem l'Oficina del Síndic Empresarial, en col·laboració amb les cambres de comerç i altres entitats empresarials, per tal que actuï com a defensor de les empreses i dels empresaris.
10. Crearem un portal de transparència que mostri, idealment en temps real i desagregable per a cada entitat pública, els tempos de tramitació dels principals tràmits administratius per fer un millor seguiment dels colls d'ampolla i poder posar-hi remei.
11. Recuperarem el projecte "Catalunya, un país de dades" per tal de convertir el nostre país en un referent en dades obertes i governança de dades. Aquest projecte permetrà fer un salt endavant, vetllarà per l'intercanvi responsable de les dades i connectarà la reutilització de les dades amb el coneixement. Per tal d'aconseguir un veritable país de dades, caldrà sumar-hi dades de recerca, del sector privat i de la societat civil. Aquestes dades, sempre que es refereixin a persones, s'hauran de presentar territorialitzades i desagregades per gènere.
12. Garantirem el vot secret per a les persones cegues a les eleccions municipals mitjançant el sistema Braille i la identificació de les paperetes amb codis QR o altres mitjans tècnics assimilables, assegurant la plena autonomia i accessibilitat durant el procés de votació, i donant resposta a una demanda històrica del col·lectiu de les persones cegues i amb baixa visió (p. ex. l'ACIC i l'ONCE). Aquesta acció

s'alinea amb l'article 29 de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides, que estableix la necessitat de garantir la participació plena i efectiva de les persones amb discapacitat en la vida política i pública, assegurant la igualtat d'oportunitats.

13. Establirem una Finestreta Única Accessible dins de les administracions públiques catalanes per garantir que totes les persones amb discapacitat puguin accedir als serveis i tràmits administratius sense barreres físiques, sensorials o digitals. Aquesta finestreta ha de comptar amb adaptacions accessibles (com la llengua de signes catalana, materials de lectura fàcil i assistència personalitzada) i garantir una atenció inclusiva i eficient. Aquesta acció s'alinea amb l'article 9 de la Convenció de les Nacions Unides, que destaca la necessitat de mesures per garantir l'accessibilitat en l'entorn físic, informació, comunicacions i altres serveis, cosa que permet la participació plena de les persones amb discapacitat en igualtat de condicions amb les altres persones.

5.2 UNA CATALUNYA DE DRETS I LLIBERTATS

5.2.1 DIAGNOSI

5.2.1.1 Poder Judicial, estat de dret i democràcia

El poder judicial és un dels tres poders centrals de l'Estat i es refereix a l'autoritat que tenen els tribunals i els jutges per interpretar i aplicar la llei, resoldre disputes legals i garantir la justícia en el marc d'un estat de dret democràtic. El poder judicial té un rol crucial en la preservació de l'estat de dret, la protecció dels drets individuals i el manteniment de l'equilibri de poder dins d'un estat. Entre els aspectes clau s'hi troben la interpretació de les lleis aprovades pel poder legislatiu i també poden la revisió d'accions executives per assegurar que compleixen amb la llei i la Constitució. La capacitat de revisió constitucional és un dels poders més significatius dels poders de l'Estat, que no es redueix a la resolució de disputes entre individus, organitzacions o el govern, sinó que també assegura que la justícia es compleixi amb els principis legals. Així mateix, el poder judicial en un estat democràtic té la missió de salvaguardar els drets i llibertats fonamentals, revisant les queixes individuals de violació o atacs contra aquests drets que atorguen legitimitat substantiva a la democràcia —sense drets humans, individuals i de les minories o grups vulnerables, la democràcia esdevé nominal i pot esdevenir tirania de la

majoria—. Per això, en una democràcia plena, el poder judicial ha de ser independent i imparcial, per tal de dur a terme la seva missió de control dels poders legislatiu i executiu, evitant l'abús de poder i vetllant perquè totes les actuacions s'ajustin a les disposicions normatives legals, internes i internacionals. En resum, preservar un poder judicial independent i no polititzat és essencial per preservar la democràcia i l'estat de dret.

El conflicte entre Catalunya i l'Estat espanyol —especialment, la criminalització del referèndum de l'1 d'octubre i de l'independentisme com a moviment polític i, sobretot, les pràctiques de *lawfare*— han posat de manifest deficiències estructurals de democràcia i fortes reminiscències autoritàries que afecten de manera central l'accés a la justícia i la configuració del poder judicial. Lluny de controlar l'autoritarisme i defensar els drets individuals enfront dels altres poders, el sistema afeblit de justícia, altament polititzat, ha continuat erosionant l'estat de dret. Malgrat que la Constitució espanyola preveu un poder judicial independent, compost de jutges imparcials, el Consell d'Europa o Freedom House han criticat la legislació vigent, especialment sobre la composició i nomenaments del Consell General del Poder Judicial —que supervisa els tribunals i s'encarrega de nomenar, traslladar i promocionar els jutges—, que no són elegits directament pels seus companys, sinó designats mitjançant un vot de tres cinques parts al Parlament, com passa amb els altres vuit membres que no són jutges. Aquest acord ha exposat el cos a interrupcions polítiques i ha impactat en la paràlisi de la renovació d'aquest òrgan de govern els darrers sis anys. També, arran de les polítiques criminalitzadores de l'independentisme, s'observa un descens significatiu en els índex i rànquings europeus i globals sobre llibertat d'expressió i de vulneracions de drets humans fonamentals.

Aquest deteriorament s'afegeix a altres debilitats més antigues i sistèmiques de l'estat de dret pel que fa a l'accés a la justícia, l'arbitrarietat, pràctiques de corrupció i la discriminació. La incompatibilitat del poder judicial espanyol amb els paràmetres europeus d'independència, imparcialitat i garantia dels drets i llibertats s'ha posat de manifest en les instàncies internacionals gràcies a la batalla judicial estratègica de polítics i activistes independentistes víctimes de violacions de drets humans, tant des de Catalunya com des de l'exili. L'ONU, el Parlament Europeu, el Consell d'Europa, i molt especialment instàncies jurisdiccionals com el Comitè de Drets Humans de l'ONU, el TJUE o el TEDH han posat en evidència l'existència de dobles estàndards, d'arbitrarietat judicial i de vulneració dels drets civils, polítics i culturals per part d'Espanya. També la manca d'imparcialitat judicial es detecta en la desobediència dels tribunals espanyols competents a les recomanacions d'alliberament dels

presos polítics per part del Grup de Treball sobre les Detencions Arbitràries en el context d'un dictamen duríssim, o en la desobediència a decisions del Tribunal de Justícia de la UE. Tot plegat és només un episodi més d'una llarga sèrie de decisions en què el Tribunal Suprem ha atacat directament els tribunals alemanys o belgues en relació amb el conflicte català. La negativa obstinada del màxim òrgan judicial espanyol a seguir les normes europees pel que fa al tractament penal dels polítics catalans processats és vista per molts observadors com un indicador de la seva manca d'independència política.

La internacionalització del conflicte entre Catalunya i Espanya (ja prèviament a l'1 d'Octubre, però especialment com a resultat de l'estratègia judicialitzadora amb mètodes característics del dret penal de l'enemic) ha permès visibilitzar l'impacte negatiu d'aquestes deficiències estructurals en la negativa a abordar el conflicte des de la política i la negociació. Aquesta ha estat la via que han seguit estats com Canadà o el Regne Unit, reconeixent l'estatus igual de les nacions minoritàries, i seguint models d'acomodació de la diversitat que incorporen la garantia de drets col·lectius, des del dret a l'autodeterminació fins a drets lingüístics i culturals.

En canvi, el paradigma de la justícia penal i les raons de seguretat nacional són típicament utilitzats per estats fallits o democràcies fràgils per tal de combatre les reivindicacions de drets col·lectius o el legítim desacord de minories dissidents expressat de manera pacífica i democràtica. La judicialització del conflicte polític i la criminalització del moviment independentista podria considerar-se, de fet, un cop d'estat híbrid, liderat per la jerarquia judicial espanyola, que ha tingut conseqüències nefastes per a la democràcia a Espanya i a Catalunya: la dissolució d'un parlament i un govern democràtics, l'empresonament i exili del Govern de Catalunya i dels dirigents de les entitats que van fer possible l'1-O, l'espionatge i la guerra bruta des de les clavegueres de l'Estat, les retallades a la llibertat d'expressió i als drets de manifestació i de representació política, les actuacions de la Fiscalia i les causes judicials contra la dissidència política mancades de garanties, el *lawfare*, les detencions irregulars, etc. La resistència judicial en aplicar la Llei d'amnistia aprovada el juny de 2024, fruit de l'Acord de Brussel·les de novembre de 2023, és l'exemple més clar de rebel·lió del poder judicial contra el poder legislatiu, subvertint els pilars de la democràcia. Certament, des de Catalunya, aquesta llei suposa un reconeixement per part del Parlament espanyol de l'existència d'un conflicte polític i de la il·legimitat de la política de repressió i criminalització de l'independentisme. Tanmateix, no podem perdre de vista que l'aprovació de la llei es produeix en un context d'àmplia

resistència judicial (i també de controvèrsia i crítica social i política fora de Catalunya) a aquest intent de rectificar les vulneracions de drets i, en definitiva, la denegació de la justícia. Més enllà de la retòrica del retrobament i la convivència, la discussió i aprovació de la Llei d'amnistia confronta la continuïtat en la cultura política i constitucional espanyoles d'un paradigma jacobí i autoritari del poder i les resistències a un paradigma de la legitimitat constitucional democràtica, permeable a un model de justícia política que permeti el reconeixement de la diversitat nacional i lingüística, del valor igual de les nacions, així com de la legitimitat del dret col·lectiu a l'autodeterminació nacional exercit per vies democràtiques.

Per últim, la deriva autoritària de l'Estat per tal de respondre al repte polític plantejat per Catalunya ha exposat l'impacte persistent de les deficiències de la transició a la democràcia a Espanya, que segueixen projectant una ombra allargada que impedeix abordar el conflicte de manera productiva, en lloc de destructiva. La transició a la democràcia a Espanya no va basar-se en un model de justícia transicional del tipus promogut per l'ONU (més concretament, per l'Oficina de l'Alt Comissionat pels Drets Humans i el Relator especial sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no-recurrència). Les normes legals internacionals mínimes que sustenten els deures dels estats i els drets de les víctimes en els àmbits de la veritat, la memòria, la justícia, la reparació, la commemoració i les garanties de no-repetició mai no han estat assumides. El poder judicial, sobretot la cúpula dirigent, és hereu del règim franquista i, en el context del conflicte amb Catalunya, ha evidenciat una concepció de la seva funció com a instrument al servei de la unitat d'Espanya, entesa com a nació única i dominant, negant-se a protegir de manera efectiva els drets i les llibertats fonamentals dels dissidents polítics i, encara menys, honorar els valors inherents a l'estat de dret en un context plurinacional. La persistència d'aquest tret és especialment preocupant, especialment en el marc d'una recessió global de la democràcia, de l'estat de dret i dels drets humans que amenaça, sobretot, els drets de les minories culturals, nacionals, religioses i, en general, el pluralisme com a valor i precondition de la democràcia liberal: segons dades del *World Justice Project*, entre 2022 i 2023, la majoria d'estats del món manifesten un declivi de l'estat de dret i, en concret, s'observa una caiguda especialment pronunciada de la puntuació de diversos estats occidentals per la dificultat d'imposar restriccions als poders governamentals, prioritzant la garantia dels drets i llibertats fonamentals. Avui més que mai, la independència (la construcció d'un estat que respecti plenament la divisió de poders i el principi d'independència judicial, i aposti per paradigmes democràtics garantistes dels drets humans també de les pròpies minories) és la millor via per a l'accés a la justícia dels catalans.

5.2.1.2 La Justícia com a servei públic: accés i restriccions

A banda de la configuració del poder judicial com a poder essencial de l'Estat, la justícia és, sobretot, un servei públic el funcionament del qual determina la confiança dels ciutadans en les institucions. En aquest sentit, l'Administració de Justícia actual és una organització altament burocratitzada, infrafinançada i centralitzada. Com a servei públic, presenta greus mancances en eficiència, eficàcia i accessibilitat que l'allunyen de la ciutadania, que la percep com una organització incapaç de complir la finalitat que li és pròpia: administrar justícia per resoldre la conflictivitat social, d'acord amb els principis d'igualtat, seguretat jurídica, tutela dels drets fonamentals, exemplaritat, rapidesa i exigència en el compliment i l'aplicació de la legislació. En aquest sentit és peremptori emprendre les accions necessàries per agilitzar el funcionament dels Jutjats i Tribunals i acabar amb la indefensió jurídica i els perjudicis econòmics que genera la lentitud del seu funcionament.

D'altra banda, és un servei públic que percebem aliè al nostre país. A diferència d'estats com Suïssa o el Canadà, els jutges a Catalunya ni tan sols tenen el deure de conèixer la llengua pròpia del nostre país. Tant la formació dels jutges com l'organització d'aquest poder manté estructures i patrons d'arrel colonial incompatibles amb l'apropiació social d'aquest poder i servei públic. El nivell de politització de la branca judicial en contextos polítics en què s'han produït fractures constitucionals hi afegeix la percepció pública d'arbitrarietat i manca d'imparcialitat i independència judicials. El procés sobiranista català també ha posat de manifest com l'exercici del poder judicial manifesta continuïtats amb el llegat autoritari: jutges que opinen obertament sobre processos polítics i utilitzen arguments polítics populistes en declaracions a l'opinió pública sota la bandera de protegir la democràcia; filtracions d'opinions i de decisions judicials, i tota una sèrie d'accions i omissions que han agreujat la percepció de disfuncionalitat, associada a la desprotecció i desconfiança d'autoritats judicials. Idealment, en un context democràtic sòlid, el poder judicial precisament té la missió de protegir i garantir els drets individuals i dels grups (especialment de les persones membres de minories vulnerables, marginades o en situació de discriminació) davant dels impulsos autoritaris dels poders executiu i legislatiu. En canvi, l'experiència de la judicialització del conflicte amb Espanya ha permès experimentar un impuls autoritari, i no pas de resistència a l'autoritarisme, per part de les més altes instàncies judicials. En una Catalunya independent, davant d'aquesta experiència, ens ha d'urgir preguntar-nos sobre el paper del sistema judicial a l'hora de resistir l'autoritarisme; també com organitzar els diferents tribunals i l'accés a la judicatura per tal de garantir una sistema

de justícia robust, basat en la defensa innegociable dels drets humans civils, polítics, socials i culturals. L'accés a l'exercici de funcions públiques sempre ha d'estar presidit pels principis de mèrit i capacitat. Si ha de ser així per a totes professions públiques, per a les que s'apliquen al dret, això ha d'estar especialment assegurat. Però la formació i institucionalització de la funció judicial ha de garantir la independència i imparcialitat com a valors centrals. L'accés a la judicatura a Espanya es basa en un model formalista d'aprenentatge i de formació molt limitat, que no incorpora capacitats i habilitats més enllà de les memorístiques. L'accés a la carrera judicial no pot basar-se en una única capacitat o aptitud, com de fet han criticat molts membres independents de l'òrgan selectiu (catedràtics i juristes). El sistema actual descuida habilitats i capacitats essencials: sentit de la lògica, ponderació, capacitat de raonament, sentit de l'equitat, templança o garanties d'independència i consciència d'una funció que exigeix interpretar i aplicar principis i normes per evitar els biaixos o prejudicis ideològics. La politització de la justícia es manifesta especialment en la manca de transparència en els criteris de promoció de jutges i fiscals i en les divisions ideològiques profundes en les associacions de jutges i fiscals.

5.2.1.3 Justícia i deficiències del paradigma retribucionista

La justícia entesa com a ideal i objectiu social és un concepte controvertit, però generalment s'associa a un model social, i juridicopolític que garanteix l'equitat, la igualtat, la democràcia i la responsabilitat. La relació entre justícia i responsabilitat serveix com a pedra angular del sistema legal, amb l'objectiu de mantenir l'ordre social i protegir els drets individuals. Els enfocaments de la justícia (sobretot penal) predominants a Catalunya i a Espanya es basen en un model retribucionista per abordar les infraccions i restaurar la seguretat i la pau socials. És a dir, es fa èmfasi en el càstig com a resposta a la mala conducta (irresponsabilitat, infraccions legals). Es basa en el principi que els delinqüents mereixen ser castigats pels seus actes i que el càstig ha de ser merescut i proporcional a la gravetat del delictes (i del dany) comès. L'enfocament és principalment individual i acostuma a implicar un judici moral i social sobre el delinqüent —s'assumeix que els individus són lliures i responsables de les seves accions i eleccions sense avaluar aspectes socials més amplis relacionats amb el fenomen de la criminalitat i la vulneració de normes socials, o individualitzats en relació amb el context en què es delinqueix o es produeix la recurrència en les infraccions normatives—. D'aquí que el punitivisme sigui un element central que es justifica amb finalitats de càstig i de dissuasió necessària per mantenir la seguretat i l'ordre social.

Tanmateix, els sistemes de justícia retributiva han estat cada cop més qüestionats en democràcies avançades, tant pels seus fonaments com per la seva eficàcia limitada, especialment per fer front a fenòmens de delinqüència associats a altres problemes d'injustícia social més generals, com ara les desigualtats estructurals i exclusions sistèmiques de determinats grups socials, o bé la manca de drets socials que afavoreixen la integració i cohesió socials. Els crítics, a més, argumenten que la justícia retributiva prioritza el punitivisme sense abordar les causes del crim ni centrar-se en una rehabilitació efectiva dels infractors que garanteixi la no-recurrència. D'aquí que democràcies avançades com la canadenca o la noruega faci temps que han incorporat models alternatius, sobretot la justícia restaurativa, que ha guanyat interès creixent la darrera dècada i es una pràctica basada en cinc principis (les 5 R, com s'acostuma a resumir): a) Relació: la injustícia, o la infracció legal, causa un dany i perjudica les relacions individuals i socials, per la qual cosa cal focalitzar-se a contribuir a la reparació del dany oferint a l'infractor la possibilitat de responsabilitzar-se'n, comprendre l'efecte de la conducta i reparar-la per restablir l'equilibri de les relacions. b) Respecte: aquest principi es refereix que el respecte permet una experiència segura per a tots els implicats en un procés de justícia restaurativa. En aquest cas, el respecte implica escoltar la perspectiva de l'altra persona, tant si hi estem d'acord com si no. c) Responsabilitat: el principi de responsabilitat fa referència que l'infractor, però també el perjudicat han d'assumir la responsabilitat de la seva potencial part en el dany. El propòsit és que cada part sigui honesta amb si mateixa i observi en profunditat les causes i la seva contribució a l'incident. d) Reparació: l'objecte és contribuir a reparar, en la mesura del possible, el dany causat, sense assumir que l'empresonament, per exemple, sigui la millor manera de reparar determinats danys (p. e. danys socials). La reparació que du a terme el responsable ha de ser capaç de resoldre els sentiments de greuge o venjança del perjudicat i ajudar-lo a recuperar els sentiments d'autorespecte i confiança. e) Reintegració: la justícia restaurativa posa èmfasi en la reintegració comunitària i incentiva mecanismes que permetin tant a les víctimes com als infractors un restabliment de les relacions dins d'una comunitat, de manera que s'evolucioni cap a la detecció de les arrels dels conflictes o danys amb la participació activa de les parts implicades. La responsabilització social en un context comunitari ha de permetre esbrinar les causes del comportament delictiu, que el perjudicat accepti la seva part en el dany i que tinguin mecanismes o adquireixi les capacitats per reintegrar-se de nou a aquesta comunitat, responsabilitzant-se com a membre del compliment de normes.

Les pràctiques habituals de justícia restaurativa sovint són voluntàries, i no exclouen el model retribucionista en els casos de delictes greus, però s'han mostrat exitoses en el tractament de delictes que tenen origen en històries de discriminació o subordinació social estructurals. També en el tractament de la delinqüència juvenil, o per fer front a fenòmens com l'ocupació, la manca de civisme, o altres que causen danys o alarma social, però que cal abordar des d'una perspectiva més comprensiva de la justícia, que abordi qüestions de desigualtats estructurals en la garantia de drets socials. Aquest model, per tant, es focalitza en l'arrel del fracàs de les normes penals o civils, en la prevenció de conflictes socials i de la percepció pública d'inseguretat i desconfiança en el sistema.

Alguns tipus habituals de pràctiques de justícia restaurativa són: 1) mediació víctima/comunitat-delinqüent/infractors; 2) conferència en grups familiars/comunitaris; 3) cercles de curació i abordatge des de la psicologia social; i 4) diàleg víctimes-delinqüents —p. e., en comportaments incívics, delictes contra la propietat o agressions menors (assetjaments morals, escolars, etc.) que causen danys socials recurrents—. Moltes d'aquestes pràctiques poden ser estipulades o proposades per jutges, però necessiten el consentiment de les víctimes i un finançament específic. Les dades empíriques —p. e., al Canadà— indiquen un grau significativament superior de satisfacció individual, de restabliment de la confiança i de la reinserció social, quan aquestes mesures s'apliquen. En resum, les bases d'aquest model transformador van molt més enllà del punitivisme i el càstig com a eines de prevenció i reparació dels danys. Inclouen treballs específics destinats a adquirir consciència dels danys; formació sobre les responsabilitats i avantatges de pertànyer a la comunitat positiva; treballs de prevenció de la violència sexual o assetjament moral o escolar; tallers d'educació cívica i política per detectar i canviar patrons de comportament o pensaments masclistes, racistes, etc.; estímul del diàleg entre grups en conflicte (bandes juvenils, per p. e.; o entre persones refugiades o immigrants i membres de les comunitats en què resideixen); cercles de curació quan s'han produït danys col·lectius, etc.

5.2.2 MODEL

Sobre la base de les reflexions precedents, el model de justícia hauria d'estar orientat a afavorir les transformacions necessàries que s'han delineat en cada apartat per avançar cap a una configuració exemplarment democràtica i respectuosa de l'estat de dret del poder judicial. Una justícia

orientada cap al respecte dels drets fonamentals dels ciutadans, inclosos els drets civils, polítics, socials i culturals.

En relació amb els serveis jurídics i de justícia, els principis que hauria de tenir el model de justícia a Catalunya haurien de centrar-se a enfortir els serveis judicials i no judicials presencials, en línia o híbrids que ofereixen a persones i empreses 1) suport en forma d'informació legal, assessorament, recursos i representació, i 2) mecanismes formals o informals per resoldre el seu conflicte o abordar les seves necessitats legals, inclosos els mecanismes de resolució alternativa de disputes (ADR) que permetin acords extrajudicials i esquemes que donen suport a la prevenció. En aquest sentit, cal avançar cap a models alternatius al retribucionisme com a paradigma central de la justícia penal, i transitar, com estan fent les democràcies avançades, cap a la incorporació de paradigmes alternatius, com la justícia restaurativa, que tenen una vocació transformadora, centrada en la prevenció i en la detecció de les causes o arrels de fenòmens d'infracció normativa que exigeixen enfocaments holístics.

Catalunya hauria de dissenyar el seu propi model seguint les recomanacions de l'OCDE i de l'ONU, que recomanen un sistema que situï les persones al centre a l'hora de dissenyar, oferir, implementar i avaluar polítiques públiques, servei i procediments legals dins del sistema de justícia. També que tingui en compte les perspectives i necessitats de comunitats específiques, incloses les persones marginades, desateses i en situació de vulnerabilitat (p. e., dones, nens, minories, persones grans i persones amb discapacitat). També que identifiqui, analitzi i treballi per erradicar qualsevol possible biaix i discriminació explícits o implícits dins del sistema de justícia i en els resultats que produeixi. Segons l'Agència de Desenvolupament de l'ONU (UNDP), les tecnologies digitals poden beneficiar directament el 70 % dels objectius dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), incloses les intervencions per abordar qüestions socials relacionades amb la justícia, des de la capacitat limitada dels sistemes judicials locals i nacionals, els alts costos dels litigis, els procediments judicials complicats, fins a la manca de mecanismes alternatius de resolució de disputes que imposen barreres relacionades amb l'accés a la justícia. Els sistemes judicials renovats amb un enfocament de transformació digital inclueixen poden fer front a aquestes barreres d'exclusió sistèmica, millorar l'eficiència i els serveis i garantir la protecció de la privadesa de les dades i els drets humans.

Com a servei públic, per tant, caldria garantir l'accés universal a la justícia, configurant un sistema robust per resistir tendències a l'autoritarisme i la protecció dels drets fonamentals, especialment dels col·lectius més

vulnerables, de les dones i de les minories. L'accés a l'exercici de la funció judicial caldria reformar-lo profundament per tal que es basi en principis de mèrit i capacitat. La formació i institucionalització de la funció judicial ha de garantir la independència i imparcialitat com a valors centrals que evitin la politització de la justícia. La ciutadania catalana hauria de disposar d'una Administració eficient, àgil, moderna i digitalitzada, menys burocràtica i adequadament finançada, capaç de resoldre la conflictivitat social, d'acord amb els principis d'igualtat, seguretat jurídica i tutela dels drets fonamentals.

5.2.3 ACCIONS

Les accions polítiques proposades a curt termini, en un context de dependència d'Espanya, en l'àmbit de la justícia haurien d'anar dirigides a avançar en el model esbossat. Cal continuar la confrontació intel·ligent de les dinàmiques criminalitzadores de la defensa i exercici del dret a l'autodeterminació, incompatibles amb els drets polítics i de grup reconeguts pel dret internacional dels drets humans. Aquesta confrontació s'ha de produir de manera sistemàtica i en totes les instàncies judicials o quasi-judicials internacionals —regionals, a nivell europeu, i globals, en el marc de l'ONU—. Així mateix, és crucial denunciar a Europa el doble estàndard que ha aconseguit establir el lobby jurídic espanyol a les institucions europees en relació amb l'incompliment de l'Estat de Dret Europeu. L'objectiu és la denúncia de vulneracions de drets humans mitjançant la litigació estratègica o bé des del Parlament Europeu, o en missions de diplomàcia cívica, i promoure diferents modalitats d'*advocacy* en diferents àmbits i organitzacions internacionals. Continuar exposant i explicant les mancances bàsiques en termes de democràcia i protecció de drets a Espanya, inherents en el projecte criminalitzador de l'independentisme, permet enfortir la legitimitat de la causa catalana.

Aquestes accions de litigació estratègica i d'*advocacy* (activisme d'interès públic o per la via de la diplomàcia cívica) haurien d'implementar-se de manera més efectiva des de Catalunya. Amb aquesta finalitat, es proposa crear un centre específic amb vocació de lideratge internacional i compost per experts que s'encarreguin de promoure accions que garanteixin la continuïtat de l'estratègia promoguda des de l'exili. Explicar Catalunya al món, la nostra història i cultura, així com denunciar la persistència del projecte de dominació i associacionista d'Espanya, és essencial perquè s'entengui l'objectiu d'alliberament nacional a través del dret a l'autodeterminació. Un dret que no basem en un model de nacionalisme ètnic i excloent, sinó en un model cívic i democràtic que

garanteixi el reconeixement de la igual dignitat de la nostra nació, llengua i cultura, així com la legitimitat de la nostra opció per esdevenir un estat independent i projectar la nostra veu i agència política a Europa i al món.

En relació amb objectius a curt termini relacionats amb les deficiències sistèmiques esmentades a Espanya i que continuen afavorint l'objectiu de dominació i criminalització de l'independentisme a curt termini, proposem impulsar les següents accions:

1. Reformar la LOPJ per fer obligatori el coneixement del català al personal judicial destinat a Catalunya, en compliment de les resolucions dictades en aplicació de la Carta Europea de les Llengües regionals i minoritàries.
2. Promoure el català com a llengua vehicular a la justícia catalana per garantir els drets lingüístics dels catalanoparlants.
3. Incentivar l'entrada de nous jutges i fiscals catalans, mitjançant beques per a les oposicions de jutges i fiscals dirigides a joves catalans, així com promoure l'ús del català en les vistes i els escrits judicials.
4. Enfortir el dret civil català i les relacions entre l'Administració i les institucions civils pròpies, de manera que es configuri un model judicial de país i per al país, en què la llengua pròpia sigui d'ús normal i normalitzat.
5. Reformar el sistema d'accés a la magistratura i a la fiscalia.
6. Implementar la perspectiva de gènere i els protocols antiracistes en les actuacions judicials i les polítiques penitenciàries.
7. Crear el Consell de Justícia de Catalunya encarregat de promoure un Pacte Nacional per la Justícia.
8. Potenciar l'oficina d'assistència a les víctimes (OAV) i desplegar el Pla de Drets Humans de Catalunya.
9. Garantir la tutela judicial efectiva en condicions d'igualtat per a tota la ciutadania a través d'una assistència jurídica gratuïta dotada de prou recursos tècnics i econòmics, la rebaixa de les taxes judicials, la defensa dels ciutadans perseguits per motius ideològics, la denúncia de la imparcialitat judicial i dels casos de *lawfare*.

10. Suprimir l'Audiència Nacional.
11. Reformar el sistema per exigir responsabilitats a jutges i magistrats per actes de prevaricació que subverteixen l'equilibri democràtic de poders.
12. Eliminar les competències jurisdiccionals del Tribunal de Comptes i les competències de les juntes electorals que impedeixin la representació democràtica.
13. Revertir la reforma del Tribunal Constitucional de 2015 que permet a aquest òrgan executar les seves pròpies resolucions.
14. Derogar els articles 384bis de la LECRIM i 6.2 de la LOREG, que permeten respectivament suspendre els representants polítics amb una simple acusació de terrorisme i declarar-ne la inelegibilitat sobrevinguda per sentència no ferma per delictes contra l'Administració. Segons jurisprudència ben establerta pel Comitè de Drets Humans de l'ONU, aquestes normes vulneren els drets polítics dels representants i dels seus electors, reconeguts al Pacte Universal de Drets Civils i Polítics de 1966.
15. Adequar el Codi penal espanyol al dret europeu i internacional dels drets humans, especialment en matèria de terrorisme, desordres públics, etc.
16. Derogar el delictes d'injúries a la Corona i la resta de previsions penals que criminalitzen la llibertat d'expressió, especialment l'anomenada llei mordassa.
17. Reformar el sistema de nomenament i destitució dels membres del Consell General del Poder Judicial.
18. Reformar els reglaments parlamentaris de les Corts Generals per impedir que s'obstrueixin debats parlamentaris i la llibertat d'expressió en base a arguments abstractes d'inconstitucionalitat.
19. Establir un control judicial i democràtic del CNJ sobre la base que l'argument de la seguretat de l'estat no pot suposar carta blanca per vulnerar drets humans, segons la jurisprudència del TEDH i els estàndards de l'ONU.

20. Aprovar una nova Llei de secrets oficials que respongui a paràmetres democràtics.
21. Aprovar una nova Llei de memòria democràtica que abordi els dèficits de la transició des del paradigma progressista de la justícia transicional.
22. El model de democràcia representativa actual limita els drets i les llibertats en la participació democràtica de la ciutadania. En aquest sentit, es proposa reforçar els mecanismes de democràcia directa i de participació ciutadana en la presa de decisions.
23. Promoure la justícia de proximitat com a element bàsic del model de justícia de Catalunya, blindant els Jutjats de Pau davant l'intent de l'Estat d'eliminar-los i promoure la justícia de proximitat a la ciutat de Barcelona.
24. Traspasar integralment el personal i mitjans de l'Administració de Justícia, incloent-hi el personal forense i el cos de lletrats (LAJ) i les Oficines d'Atenció a la Víctima en matèria de terrorisme i violència sexual.
25. Establir un model de codecisió en la política de demarcació i planta judicial que garanteixi el repartiment real de càrregues i responsabilitats entre l'Estat i la Generalitat.
26. Traspasar les funcions i mitjans personals del Registre Civil i l'edifici del Registre Civil de Barcelona (Palau de Medinaceli).
27. Dignificar el torn d'ofici com a servei fonamental per garantir la igualtat d'oportunitats davant la justícia i garantir una remuneració digna i justa per als professionals.
28. Reformar el sistema penitenciari català incorporant elements propis del paradigma de justícia restaurativa per tal d'avançar cap a un model de justícia amb vocació de transformació social, que posa l'accent en la prevenció, la reinserció social, la capacitació i la reparació del dany efectiva.
29. Crear el Cos d'Agents Penitenciaris degudament dotat i reconegut (condició d'agents de l'autoritat), a més d'elaborar un pla de xoc per garantir les condicions laborals, de salut i seguretat dels treballadors dels centres penitenciaris per tal de revertir i fer front a les

agressions que pateixen, dotant-los de més eines i oferint-los el suport institucional necessari

30. Incrementar significativament els recursos destinats a la justícia per tal que pugui prestar-se el servei públic de manera satisfactòria i dotar-se de recursos per tal d'implementar models avançats com el proposat.
31. Recuperar el sistema del tercer i quart torn, per tal de consolidar places de jutges i fiscals, reduint l'alta rotació dels substituïts i la situació de col·lapse que pateixen els nostres jutjats.
32. Obtenir l'import de les taxes judicials de l'Estat recaptades a Catalunya i vinculades a la justícia gratuïta (torn d'ofici i gestió dels col·legis de l'advocacia).
33. Revisar els mòduls de pagament de la creació de nous jutjats i participar en la gestió dels comptes de dipòsits i consignacions judicials i en els seus rendiments.
34. Incrementar els mòduls a percebre pels advocats del torn d'ofici.
35. Adequar els espais judicials per garantir la separació entre víctimes de violència de gènere i els seus agressors, així com afavorir la progressiva implantació d'eines de suport a les víctimes durant els processos judicials.
36. Garantir els recursos personals i materials suficients amb plena i efectiva implantació de les TIC, la formació continuada de jutges, fiscals, lletrats i personal de l'Administració de justícia, especialment en llengua, drets humans i dret civil català.
37. Crear un Observatori de la justícia per detectar les ineficiències del sistema judicial i articular propostes de solució o millora.
38. Promoure un diàleg polític i social a Catalunya amb participació activa d'experts, col·lectius i sectors afectats sobre les aproximacions i paradigmes que han de permetre comprendre i abordar de manera efectiva qüestions de seguretat i civisme que preocupen la societat catalana, com ara la multireincidència en delictes menors o el fenomen de l'ocupació d'habitatges.

39. Promoure la mediació i sistemes alternatius en la resolució de conflictes judicials (ADR-MASC) des d'una perspectiva interseccional que presti atenció a les expectatives i diferències constituïdes en matèria de gènere o d'altres fonts de discriminació, segregació o vulnerabilitat que assegurin pràctiques inclusives.

5.3 DRETS, PERÒ TAMBÉ DEURES, PERQUÈ TOTHOM ES PUGUI SENTIR SEGUR

5.3.1 DIAGNOSI

La seguretat és una de les principals preocupacions dels catalans, segons el baròmetre d'opinió de gener de 2024. Aquest interès només és superat pel canvi climàtic i l'economia. Mantenir un entorn segur no només és essencial per a la tranquil·litat personal, sinó que també és fonamental per garantir el ple exercici dels drets i les llibertats, el desenvolupament humà, i el bon funcionament de les activitats econòmiques i socials. El Govern de Catalunya ha de liderar aquesta tasca amb polítiques públiques sòlides, recursos adequats i una correcta coordinació entre les diferents institucions. Aquest lideratge s'ha d'exercir amb una clara ambició nacional, basada en la plena sobirania i en les competències completes.

El debat sobre la seguretat pública no ha de ser manipulat per discursos demagògics o posicionaments extrems. És necessari que s'abordi des d'una perspectiva rigorosa, basada en dades proporcionades pels cossos de seguretat, l'àmbit judicial i les enquestes de percepció ciutadana. Actualment, les dades oficials indiquen que Catalunya ha experimentat un augment en un any del 4,5 % en la criminalitat respecte de 2023, i hi destaquen l'increment dels robatoris amb força i els delictes vinculats a la cibercriminalitat. Aquesta situació posa de manifest la necessitat d'implementar mesures concretes que atenguin els problemes més urgents en matèria de seguretat ciutadana.

Un dels problemes estructurals més greus és el col·lapse del sistema judicial. La manca de mitjans a l'Administració de Justícia a tot Catalunya provoca retards en els processos i crea espais d'impunitat, cosa que afecta la confiança ciutadana en les institucions. És necessari que aquesta situació s'abordi amb el rigor que ha demostrat Junts amb propostes com la presentada al Congrés dels Diputats, que inclou una iniciativa legislativa per dotar el sistema judicial i els cossos de seguretat d'eines legals més efectives per acabar amb la impunitat. Cal accelerar els processos judicials amb accions com augmentar el nombre de jutjats —amb especial

atenció a duplicar els dedicats a judicis ràpids— i millorar la distribució d'aquests recursos a tot el territori català.

Pel que fa a la normativa legal, és evident que l'actual Codi penal ha de ser ajustat per afrontar amb més duresa determinats tipus de delictes que afecten Catalunya. Altres països europeus, com França, tenen una legislació molt més expeditiva davant delictes com el cultiu il·legal de marihuana i les ocupacions delinqüencials d'immobles. Aquestes situacions no només generen inseguretat, sinó que, a més, hi deixen la societat catalana més exposada que els seus veïns europeus. Per tant, és necessari que es promoguin canvis legislatius que aportin més protecció als ciutadans.

A part d'una reforma legal, la incorporació de noves tecnologies en la lluita contra la delinqüència ha de ser un element central. Potenciant les eines i els recursos actuals vinculats a la implantació de les noves tecnologies, com per exemple la implementació de sistemes de predicció delictiva, permetent a la policia ser més eficient i proactiva. Tot i que aquestes tecnologies poden suscitar debats sobre la privacitat i els drets digitals, una societat democràtica ha de trobar l'equilibri que permeti garantir tant la seguretat com els drets fonamentals.

Un altre aspecte fonamental és la necessitat de restaurar el respecte vers el principi d'autoritat en tots els àmbits de la societat catalana motivada en part per la percepció de falta de conseqüències punitives o restauratives dels comportaments irrespectuosos, convençuts que no se'ls exigirà responsabilitat o que podran defugir-la arribat el cas. Reforçar aquest respecte no només beneficiarà la policia, sinó també altres sectors essencials com el sistema educatiu i el sanitari. Valorar la feina de mestres, metges i les forces de seguretat contribueix a crear un entorn de confiança i cooperació que facilita la prestació de serveis bàsics de qualitat. És essencial fomentar aquest respecte per garantir una convivència pacífica i una prestació eficaç dels serveis públics, que són el pilar del benestar comú.

Segons dades recents, la taxa de criminalitat a Catalunya és de 60 delictes per cada 1.000 habitants, amb un augment del 4,5 % durant el 2024, especialment en robatoris amb força i delictes relacionats amb la cibercriminalitat. Comparant aquestes xifres amb altres països europeus, Alemanya i el Regne Unit han experimentat una lleugera disminució en la criminalitat general, gràcies a la rapidesa dels seus processos judicials, que contribueixen a una resposta més efectiva davant dels delictes. Barcelona, en particular, és una de les ciutats amb més nombre de delictes denunciats, amb un increment preocupant en casos de furt i robatoris.

Tot i que els Mossos d'Esquadra han augmentat la seva presència en zones conflictives, encara hi ha reptes significatius pel que fa a la prevenció i la resposta ràpida.

Un altre aspecte a destacar, segons l'estudi de Save The Children Silenciades presentat el 2024 és l'increment d'agressions, especialment sexuals, a infants i adolescents a Catalunya en els últims anys. Segons aquest estudi, el 2022 es van interposar a Catalunya 3.417 denúncies per violència sexual, de les quals el 38 % (1.300) tenien com a víctima una persona menor de 18 anys. Catalunya és el segon territori de l'Estat espanyol, per darrere d'Andalusia, amb més denúncies per delictes sexuals a infants. D'aquestes denúncies, el 82 % (1.070) eren nenes o adolescents, per la qual cosa ser nena torna a ser un factor de risc determinant a l'hora de patir una agressió d'aquesta mena. Pel que fa als agressors, del total de 501 agressors menors d'edat condemnats per delictes d'aquesta mena arreu de l'Estat, 84 van ser a Catalunya. De nou, els territoris més afectats en relació amb persones de menys de 18 anys condemnades són Andalusia, en primer lloc, i Catalunya, en segon lloc. Totes aquestes dades ens porten a haver d'afrontar aquest problema des de diferents angles, però, entre ells, el de garantir la seguretat dels infants i adolescents del nostre país.

Per tant, Catalunya s'enfronta a un conjunt de reptes urgents en matèria de seguretat, entre els quals destaquen la necessitat d'una reforma judicial, l'actualització de la normativa penal i la implementació d'avenços tecnològics en la lluita contra la delinqüència. Només amb un enfocament coordinat i proactiu es podrà revertir la situació actual i garantir un entorn segur per a tota la població.

A més de l'abordatge urgent dels reptes exposats, a Junts, tenim una clara ambició nacional. Catalunya disposa d'un sistema de seguretat propi. Treballem per definir el Sistema Nacional de Seguretat amb visió de plena sobirania i plenes competències. Un Model Nacional de Seguretat que es basa en una planificació estratègica nacional en forma d'Estratègia Nacional de Seguretat.

5.3.2 MODEL

Des de Junts per Catalunya defensem un model nacional de seguretat propi que vagi més enllà dels compartiments estancs tradicionals, com la seguretat ciutadana, emergències o protecció civil. Apostem per un model basat en la col·laboració entre administracions catalanes, empreses, activitats, serveis i societat civil amb l'objectiu d'anticipar, prevenir i afrontar les amenaces a la seguretat i la convivència. Aquest model ha de

modernitzar les polítiques públiques de seguretat; incorporar els principis de seguretat pública del segle XXI: compromís amb la llibertat, seguretat humana i resiliència, i projectar aquestes polítiques a tota la societat.

La creació d'un Model Nacional de Seguretat es basa en el Sistema Nacional de Seguretat que ha de tenir en compte tots els actors implicats en la seguretat i emergències de Catalunya, organitzant-los de manera global. Entre aquests actors hi ha els Mossos d'Esquadra, la Policia Local, els Vigilants Municipals, els Agents Rurals, els Bombers Voluntaris i Funcionaris, Bombers Aeroportuaris, Bombers d'Empresa, els Guardes Forestals, l'ADF, Protecció Civil, la Seguretat Privada, personal del 112 i les diferents sales de control. Aquest model no pot renunciar a incloure una dimensió de seguretat exterior, tot i que l'actual situació autonòmica no permet implementar alguns dels components reservats als estats.

Pel que fa a la seguretat interior, el Govern de Catalunya ha de liderar la creació del model, revisant la normativa actual de Policia, Emergències, Bombers i Protecció Civil, i integrant-hi elements clau com la resiliència, la continuïtat de les operacions i la ciberseguretat.

5.3.2.1 Subsistema de Policia

Fa vint-i-un anys, el Parlament va aprovar la Llei 4/2003 d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya i va definir la Policia de Catalunya com la suma dels Mossos d'Esquadra i dels 217 cossos de Policia Local. És per això que cal revisar la Llei 4/2003. Aquesta llei necessita una actualització per superar les seves limitacions i continuar avançant cap a uns cossos de seguretat eficients i equitatius en tot el territori.

Així mateix, proposem també una nova Llei del Sistema de Policia de Catalunya que substitueixi la Llei 10/1994, d'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals, coordinant les actuacions de les administracions i els serveis de policia per garantir una presència i actuació adequades arreu del país. Els Mossos d'Esquadra són la policia integral de Catalunya, amb la responsabilitat de protegir la ciutadania davant de noves amenaces com el crim organitzat, el terrorisme i la cibercriminalitat. És imprescindible millorar-ne la preparació, la dotació i la col·laboració internacional.

També s'ha de desenvolupar un nou model d'ordre públic que potenciï la prevenció i resolució de conflictes, que garanteixi el dret a la seguretat i, alhora, respecti el dret a la protesta.

Cal reconèixer el paper del Cos d'Agents Rurals i els Vigilants Municipals com a actors de proximitat. I també s'ha d'integrar la seguretat privada en el sistema de seguretat de Catalunya, afrontant l'actual manca de vigilants de seguretat, la poca feminització del sector o l'intrusisme laboral.

És essencial garantir el reconeixement internacional del Cos dels Mossos d'Esquadra com a policia integral i facilitar la seva participació en organismes internacionals de coordinació. Això serà especialment rellevant per assumir competències de la Guàrdia Civil i el CNP, especialment en el control de fluxos migratoris i estrangeria.

5.3.2.2 Nou model de Policia Local

Les Polícies Locals són el cos policial més proper al ciutadà i coneixen les preocupacions diàries dels veïns. A Catalunya 217 ajuntaments disposen de policia local i el 90 % de la població catalana en rep els serveis.

Apostem per la creació d'un únic cos (el Cos de les Polícies Locals de Catalunya) que permeti abordar de manera eficient la selecció, la promoció, la provisió, la formació, la inspecció, les categories, escales i retribucions, els recursos materials, etc.

Així mateix, caldrà modificar la normativa espanyola, per tal de poder posar a disposició dels ajuntaments solucions eficients per a la prestació conjunta, sense limitacions de territori ni de nombre d'habitants, dels serveis policials, respectant l'autoritat dels alcaldes i alcaldesses, al mateix temps que treballarem per a la possibilitat de crear serveis de policia supramunicipals.

La voluntat de poder mancomunar el servei de policia local, tenint en compte la difícil gestió que suposen les Polícies Locals a nivell de recursos humans per als Ajuntaments, apostem per una capacitat de generar una mancomunitat en matèria de contractació i unificació de criteris de remuneració per garantir que tots els municipis puguin comptar amb un cos de policia local dotat de suficient personal.

5.3.2.3 Subsistema de Protecció Civil i Emergències

La gestió de riscos, especialment en la prevenció, planificació i intervenció en emergències, necessita una revisió per adaptar-se a les noves necessitats de la societat. La complexitat creixent, la tecnificació i la

digitalització fan que la societat sigui més vulnerable a emergències amb més freqüència i impacte.

És necessari actualitzar les lleis marc relacionades amb les emergències i la protecció civil per adaptar-se a la realitat de diferents tipologies de municipis, riscos i emergències futures i la coordinació de tots els agents implicats. Cal reforçar la prevenció, i els recursos per implantar la protecció civil ajudant a adaptar l'organització territorial per garantir una gestió adequada del risc, amb especial èmfasi en la participació ciutadana i la sostenibilitat en línia amb l'Agenda 2030 i l'adaptació a la crisi climàtica.

El Cos de Bombers té un paper clau en la prevenció i resposta a emergències. S'ha de reforçar el model mixt de bombers funcionaris i voluntaris, tot modernitzant els recursos i serveis per adaptar-se a les noves realitats del territori, transport i mobilitat. En aquest sentit, cal una revisió profunda de les lleis de Bombers i Protecció Civil adequant-les a les necessitats i riscos actuals.

També és important regularitzar i actualitzar les funcions de les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF), especialment en l'àmbit de la protecció del medi ambient i els incendis forestals. Cal una reflexió en referència a les funcions de voluntariat d'emergències per tal que respongui a la realitat i necessitats actuals del país.

5.3.2.4 Defensa

El context internacional és cada cop més incert, amb amenaces híbrides i convencionals. Catalunya ha de ser reconeguda com un agent en seguretat exterior, i ho serà si disposa d'una proposta seriosa de seguretat nacional i assumint els reptes d'un estat independent, esdevenint un soci fiable a nivell internacional. Per això no renunciem en cap cas a ser presents en les institucions i els fòrums internacionals sobre polítiques de Defensa, en especial la política comuna de seguretat i defensa de la Unió Europea (PCSD), l'OTAN i l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE), i hi col·laborarem en tot allò a l'abast de les nostres actuals competències.

La defensa és una part integral del Model Nacional de Seguretat, i l'Estat català no ha de renunciar a disposar de recursos i estructures de Seguretat i Defensa homologables als dels estats del nostre entorn, sempre participant i buscant l'acord amb les decisions polítiques i els acords sobre aquesta qüestió que es prenguin a la Unió Europea, l'OSCE i l'OTAN.

5.3.2.5 Model de ciberseguretat

La digitalització imparable i l'augment dels ciberatacs i els ciberdelictes fan evident la necessitat d'un model propi de ciberseguretat que vagi des de la previsió i la prevenció del ciberrisc fins a l'actuació davant el ciberatac i les seves conseqüències, dins les organitzacions. És fonamental garantir la ciberseguretat per al desenvolupament del país, des dels serveis a la ciutadania fins a l'Administració i les empreses.

Hem de reforçar l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya, i l'Administració competent, ampliar-ne l'abast per protegir també ciutadans i empreses, i potenciar la cultura de ciberseguretat a través de l'educació i la promoció de professionals, especialment dones, en aquest àmbit.

5.3.3 ACCIONS

1. Exigir i lluitar pel reconeixement dels Mossos d'Esquadra com a part integrant i amb ple dret dins de les institucions i organismes de seguretat pública tant d'àmbit europeu com internacional. Així mateix, cal reclamar que la Policia de la Generalitat de Catalunya tingui una participació activa i plena en els diferents organismes internacionals de seguretat.
2. D'acord amb la petició del mon local, en aquests moments, Junts està liderant al Parlament espanyol la modificació del Codi Penal per ser més efectius en la lluita contra la reincidència. Aquesta proposta no tindrà l'efecte necessari si no es dota de recursos necessaris en l'àmbit judicial i municipal.
3. Promoure un pla estratègic de modernització tecnològica dels sistemes d'informació i gestió policial, ajustant-los a les exigències futures i als avenços digitals per comptar amb una policia moderna i a l'avantguarda de les policies europees.
4. Apostar per la unificació en matèria de recursos humans de les Polícies Locals de Catalunya, creant un criteri unificat i igualant les condicions de treball de tots els cossos de Policia Local del país.
5. Redactar una nova Llei d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya i del sistema de la Policia de Catalunya i una Llei del sistema d'emergències i Protecció Civil.

6. Defensar i demanar la coordinació interdepartamental per elaborar un pla de detecció de plantacions de marihuana, que faciliti les eines de col·laboració entre els cossos policials i els agents rurals per tal d'acabar amb les màfies que produeixen aquesta droga en el nostre país.
7. Promoure un pla estratègic de modernització de les eines operatives de bombers de la Generalitat per tal que puguin fer front als canvis que experimenten les indústries, els vehicles, l'energia, etc., per comptar amb un cos capaç d'actuar davant els nous riscos que apareixen.
8. Promoure un pla estratègic de protecció a infants i adolescents enfront agressions i delictes sexuals, començant per un bon pla de detecció i de sensibilització de la ciutadania per tal que no en siguin còmplices amb el seu silenci, passant per abordar la qüestió en el sistema educatiu i de lleure i acabant per una revisió exhaustiva i modificació en cas que sigui necessari, de la jurisprudència relativa a aquesta qüestió.
9. Promoure la protecció civil en tots els nivells de la ciutadania
10. Integrar el voluntariat en emergències en els diferents plans de protecció civil, per coordinar i treballar conjuntament pel país en els casos d'activacions dels plans d'emergència. Per assolir aquest objectiu, serà necessari impulsar una nova regulació dels ADF, les federacions i el secretariat, que inclogui una actualització de les seves funcions.
11. Defensar la ciberseguretat com a competència pròpia. Cal marcar una visió estratègica del Govern i l'Administració, per tal d'assegurar que la seguretat s'integri en tot el procés de digitalització, promovent la cultura digital, com a eina de seguretat intel·ligent i garantint els drets i llibertats en el món digital.
12. Garantir la plena interconnexió dels sistemes d'informació de totes les policies, fet que permeti l'accés i intercanvi immediat de dades sobre fets delictius.
13. Voler la plena interconnexió dels elements comuns entre grups operatius (bombers, policia i protecció civil), com són l'accés als plans per poder gestionar l'emergència amb més informació

compartida.

14. Seguir impulsant, fins a la seva aprovació, la reforma del Codi penal espanyol per tal d'endurir les penes a la multireincidència, tal com ho ha estat liderant proactivament el grup de Junts per Catalunya a Madrid.
15. La tasca policial del cos de Mossos d'Esquadra i de les policies locals per garantir la seguretat pública a Catalunya és un exercici professional complex. En aquest sentit, Junts per Catalunya es compromet a garantir un marc de seguretat jurídica, i emparament polític i social, donant suport al desenvolupament de la seva activitat policial.
16. Implementar un pla de formació obligatori per als cossos de seguretat i emergències de Catalunya (Mossos d'Esquadra, Polícies Locals, Bombers de la Generalitat, Agents Rurals, Protecció Civil, SEM i altres cossos de prestació de serveis de primers auxilis) amb l'objectiu de millorar l'atenció i intervenció amb persones amb diversos tipus de discapacitat. Aquesta formació hauria d'incloure aspectes pràctics, com el mètode guia per a persones amb discapacitat visual, comunicació amb persones amb discapacitat auditiva, i coneixement de com proporcionar suport adequat a persones amb discapacitat física, intel·lectual, o de salut mental. La formació també ha de garantir l'adquisició de competències per actuar en situacions d'emergència o de necessitat de seguretat de manera accessible i inclusiva, la qual cosa assegura que la intervenció dels cossos de seguretat sigui adequada a les necessitats de les persones amb discapacitat.
17. Impulsar una millora de la percepció dels cossos policials catalans per part dels col·lectius minoritzats com el femení i el LGTBI+ com a part d'una estratègia per incrementar la proporció de casos de discriminació denunciats i així establir una estratègia efectiva per a l'erradicació de la violència masclista i la LGTBI-fòbia.
18. Promoure la transformació dels espais públics per fer-los més amables i segurs, així com reforçar la presència policial en aquells llocs on s'hagi detectat un increment de les agressions i també de les discriminacions per raó d'orientació sexual o expressió de gènere.
19. Potenciar el paper de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya

(ISPC), impulsant el pla de carrera professional de la Policia de Catalunya i que dignifiqui la professió.

6 UN PAÍS QUE ES PROJECTA AL MÓN

I, finalment, la mirada cap enfora. Som part d'un tot i ho som en els dos sentits. El primer, en com ens veu el món. Volem esdevenir un estat independent i reconegut per la comunitat internacional i, per tant, resulta indispensable que ens puguem explicar arreu, que sapiguem teixir confiança, relat i relacions més enllà de les nostres fronteres. Per ser coneguts, però, sobretot, reconeguts. Enfortint, al mateix temps, els vincles socials i econòmics que ens han caracteritzat històricament com a catalans oberts, solidaris, emprenedors i amb talent. I el segon sentit: què aportem nosaltres al món. No es tracta només d'emmirallar-nos en els millors, sinó de tenir la sana ambició de voler ser referents en la sostenibilitat i la prosperitat del nostre planeta.

6.1.1 DIAGNOSI

Catalunya és una nació antiga del sud d'Europa amb una llarga tradició europeïsta i que juga un paper clau a la Mediterrània, fruit de la seva trajectòria política i econòmica, i la seva ubicació geogràfica estratègica. Però, com a nació sense estat, i en un ordre internacional cada cop més competitiu i dominat per estats, Catalunya només pot aspirar a complir parcialment les seves responsabilitats i desenvolupar també parcialment les seves oportunitats. Hi ha nacions europees, amb poblacions i capacitat econòmica inferiors a les de Catalunya, que tenen més projecció al món pel fet de tenir un estat propi i poder invertir recursos en una política d'exterior potent, sense complexos i centrada en la protecció dels seus interessos polítics, econòmics i socials. Però nosaltres tenim un estat que ens va en contra: sense una diplomàcia espanyola que intenta minoritzar i invisibilitzar Catalunya, el nostre país arribaria molt més lluny.

Malgrat la seva condició de nació sense estat, Catalunya és activa en diversos organismes internacionals, amb un lideratge clar en l'àmbit de la lluita pels drets lingüístics i el dret a l'autodeterminació de les nacions, i les seves aportacions són valorades. Però la seva acció exterior ha de passar del nivell actual d'autoexplicació a un model d'estratègia de projecció i participació política més definit, que ajudi a millorar la presència i la influència internacional de Catalunya, a defensar els interessos nacionals i econòmics del país. D'altra banda, necessitem més eines per tal de tenir

un paper més actiu al món i obrir més oportunitats econòmiques i socials en benefici del país i la seva gent. Els darrers anys s'ha ampliat el nombre de delegacions, però, tot i que han ajudat a enfortir la petjada de Catalunya a l'exterior, han operat sota grans deficiències de capacitat i recursos en no disposar encara d'una diplomàcia d'estat. A més, tenim una estructura d'acció exterior fragmentada.

Catalunya, com altres nacions europees, té una economia formada principalment per empreses petites i mitjanes (PIME), i una indústria tecnològica i d'innovació potent. Aquestes són sovint les empreses que millor s'integren als mercats emergents o no prou explotats. Però els falta acompanyament, suport i oportunitats de formació per poder desenvolupar el seu potencial i consolidar la seva competitivitat internacional. Per això, ens cal una política exterior pròpia que haurem de contribuir a definir, amb visió a llarg termini.

La diàspora catalana representa un gran capital de coneixement i talent que s'ha d'explotar com una xarxa per promoure la cultura catalana al món i donar visibilitat internacional al país. També necessita oportunitats per mantenir un vincle actiu amb el país i les garanties de poder exercir els seus drets polítics i electorals.

Finalment, l'arribada d'un govern espanyolista a la Generalitat estroncarà per complet l'acció exterior de les darreres dècades. Caldrà, doncs, replantejar els vehicles de la nostra acció exterior per a aquesta etapa, per tal de garantir la capacitat d'explicar arreu del món el nostre conflicte amb l'Estat, la seva acció repressiva i les seves greus mancances democràtiques. A mida que el govern Illa sigui bel·ligerant en la desnacionalització de la nostra política exterior, caldrà contrarestar-la amb un esforç encara més fort del que hem fet en els darrers anys.

6.1.2 MODEL

Junts per Catalunya ha d'ajudar a consolidar una acció exterior catalana, amb sentit d'estat, que projecti Catalunya com un actor clau a la política internacional, defensi els interessos nacionals del país i que tingui els següents eixos:

Campanyes a l'exterior, amb la mesura que es pugui amb la participació de les entitats de la societat civil catalanes, coordinades amb la feina dels diputats al Parlament de Catalunya i al Parlament Europeu, que

expliquin la causa catalana al món i garanteixin la seva presència a l'agenda política europea.

Catalunya ha de denunciar, sistemàticament, les reminiscències franquistes del règim del 78 i les greus mancances democràtiques de l'actual sistema polític espanyol, com fa evident la rebel·lió de jutges que no volen aplicar la llei d'amnistia.

Una política exterior que ajudi a ampliar la presència i la influència de Catalunya a Europa i contribueixi a la democratització i la federalització de la Unió Europea. Catalunya ha de tenir veu en totes les institucions europees, fins i tot en el Consell Europeu. També ha de seguir jugant un paper actiu en la integració política i econòmica del continent.

Més enllà d'Europa, una política exterior que enforteixi la veu i la participació de Catalunya en els fòrums i organitzacions internacionals que promoguin el multilateralisme.

Junts per Catalunya ha de basar el seu posicionament respecte als conflictes internacionals en el suport a les resolucions dels organismes multilaterals i contribuir a la construcció i manteniment de la pau, i la defensa dels drets humans. En aquest sentit, Junts per Catalunya ha de continuar donant suport a Ucraïna i promoure la solució dels dos estats (*Two States solution*) en el conflicte entre Israel i Palestina.

Una política exterior que ajudi a projectar el potencial econòmic i cultural de Catalunya a Europa, a la Mediterrània i al món.

Que pugui atreure oportunitats per al país i garanteixi la dimensió internacional de tots els nostres projectes (recerca, innovació, noves tecnologies, transició energètica, etc.). Coordinar el potencial de Barcelona i la seva àrea metropolitana amb el de la resta del país seria una condició indispensable.

Una política exterior solidària amb el món.

Que estigui basada en la interdependència econòmica i el paper actiu de Catalunya en el desenvolupament global. La diplomàcia espanyola s'ha centrat a enfortir els vincles amb els països d'Amèrica Llatina, i Catalunya haurà d'anar més lluny d'aquest marc per tal de desenvolupar relacions polítiques i econòmiques amb actors polítics d'Àsia i Àfrica.

Una política exterior que doni valor a les comunitats catalanes a l'estranger com a agents transformadors en la política i l'economia del país.

En aquest cas, cal millorar les eines de representació de Catalunya a l'exterior.

Finalment, una política exterior feminista.

Que inverteixi en els esforços per la igualtat de gènere en les relacions internacionals, seguint l'exemple de països com ara el Canadà, Finlàndia i Austràlia.

6.1.3 ACCIONS

El context de la política catalana i europea, amb un govern espanyolista a la Generalitat, i la forta resistència a la independència de Catalunya en determinats àmbits de la Unió Europea, reclama una nova estratègia d'acció exterior, realista, amb un seguit d'accions que generin resultats a curt-mitjà termini. A continuació es llisten algunes propostes:

1. Consolidar el Departament d'Acció Exterior dotant-lo de més recursos amb l'objectiu d'ampliar la xarxa de delegacions del Govern a l'exterior i altres organismes. Mentre es faci una avaluació de la feina de les delegacions i les seves capacitats, prioritzarem que la delegació de Catalunya a Brussel·les tingui les eines i recursos per ser la veu principal de les aspiracions de Catalunya a Europa. En aquest àmbit també treballarem per millorar la coordinació del Dept. d'Acció Exterior i crearem més sinergies entre l'acció política i l'econòmica.
2. Desenvolupar una estratègia per assegurar el reconeixement de Catalunya com a estat membre de la Unió Europea a través dels mecanismes democràtics i d'ampliació interns. Aquesta estratègia s'hauria de consensuar amb la societat civil catalana treballant directament en aquest àmbit polític sempre que es pugui, per tal de reforçar la iniciativa.
3. Utilitzarem totes les eines que tenim per tal de garantir l'oficialitat del català a les institucions europees. Aquest és un procés irreversible. Però també millorarem l'ús del català a nivell social a banda i banda dels Pirineus i a l'Alguer.
4. Consolidarem i crearem noves relacions econòmiques amb països estratègics per a Catalunya i la seva economia. En la pràctica, desenvoluparem iniciatives per acompanyar les empreses i els projectes d'emprenedoria catalans al món, organitzarem missions empresarials a l'exterior i atraurem inversió estrangera. Per a les empreses estrangeres que volen fer de Catalunya la seva seu,

desenvoluparem una campanya informativa perquè utilitzin el català en la seva activitat i esdeveniments socioeconòmics, així com també es guiarà i es coordinarà la inversió estrangera amb estratègia i visió del país.

5. Consolidarem el paper d'ACCIÓ com l'actor principal de la diplomàcia empresarial catalana i el promotor d'aquestes iniciatives.
6. Exigirem l'administració directa dels fons europeus de transformació, com el *NextGenerationEU*, que ara mateix gestiona l'Estat. En paral·lel, es millorarà la capacitat d'atraure i utilitzar fons europeus per avançar en els àmbits de l'emergència climàtica, la transició energètica, tecnologia, etc.
7. Promourem la col·laboració publicoprivada i publicosocial en l'àmbit de les relacions internacionals: per exemple, potenciant el consorci Catalunya Internacional (Diplocat) en sinergia amb l'acció exterior catalana, constituïda per les institucions, entitats socials i sector privat. Promourem programes formatius sobre relacions internacionals impartits pel Diplocat i dirigits a estudiants i càrrecs de l'Administració.
8. Farem realitat la macroregió mediterrània, dotant-la de suport financer, per tal de fomentar la millor cooperació i col·laboració entre els actors polítics i organitzacions civils a una i a l'altra banda de la Mediterrània.
9. Garantirem que la cooperació catalana al desenvolupament sigui un pilar clau de l'acció exterior catalana, i que els interessos nacionals de Catalunya estiguin al centre. Treballarem perquè els projectes de cooperació siguin eficaços, tinguin un impacte positiu a l'exterior i que ajudin Catalunya a millorar les seves relacions polítiques, econòmiques i culturals amb països tercers. També mantindrem el compromís amb la lluita internacional pel respecte dels drets civils, socials, de les dones, minories, i la protecció del medi ambient. Així, p. e., desenvoluparem un Pla de presència catalana en el món de la societat civil internacional, establimos mecanismes de col·laboració i diàleg, i treballarem pels drets civils i polítics.
10. Millorarem la participació política, econòmica dels catalans a l'estranger: d'una banda, facilitarem el vot dels catalans residents a l'estranger – vetllarem perquè sigui garantida pel govern català la

línia de custòdia del vot dels catalans a l'estranger fins al seu escrutini - i, de l'altra, treballarem per donar valor al talent, i a l'experiència dels catalans a l'estranger. Així mateix, promourem iniciatives legislatives perquè el talent català que ara és a l'estranger pugui tornar a Catalunya.